

AGATA KRISTI

BIBLIOTEKA BESTSELER

МАЧКА МІЖУ ГОЛУБОВИМА

Mačka među golubovima

Cat Among the Pigeons

Agatha Christie, 1959

Prolog: Ljetni semestar

I

Bio je prvi dan ljetnog semestra u školi Meadowbank. Kasno poslijepodnevno sunce obasjavalo je širok pošljunčeni prostor ispred zgrade. Ulazna vrata bila su gostoljubivo širom otvorena, a u njima je, u savršenom skladu s njihovim georgijanskim razmjerima, stajala gospođica Vansittart, savršene frizure i u besprijeckorno skrojenoj jakni i suknji.

Neki slabije upućeni roditelji držali su je za samu gospođicu Bulstrode, ne znajući za običaj gospođice Bulstrode da se povuče u neku vrstu svetinje nad svetinjama, gdje su pristup imali samo odabrani i povlašteni.

Ostavljajući pomalo drukčiji dojam, s jedne je strane uz gospođicu Vansittart stajala gospođica Chadwick, opuštena, sveznajuća, i do te mjere dio Meadowbanka, da ga je bilo nemoguće zamisliti bez nje. Gospođica Bulstrode i gospođica Chadwick zajedno su osnovale školu Meadowbank. Gospođica Chadwick nosila je cviker, bila je povijena stasa, nemarno odjevena, pomalo nejasna u govoru, ali je bila sjajan matematičar.

Razne riječi i fraze dobrodošlice, koje je ljupko izgovarala gospođica Vansittart, lebdjele su kućom.

"Kako ste, gospodo Arnold. Lydia, jesi li uživala u krstarenju grčkim arhipelagom?"

Kakva divna prilika! Jesi li napravila poneku dobru fotografiju?"

"Da, lady Garnett, gospođica Bulstrode je dobila vaše pismo o nastavnom programu umjetnosti i sve je sređeno."

"Kako ste, gospodo Bird?... Molim? Ne vjerujem da će gospođica Bulstrode danas imati vremena o tome razgovarati. Tu negdje je gospođica Rowan, ako želite s njome o tome razgovarati."

"Pamela, premjestili smo te u drugu sobu. Sad si u krajnjem krilu, pokraj stabla jabuke..."

"Da, svakako, lady Violet, vrijeme je dosad, tijekom proljeća, bilo užasno: Je li ovo vaš najmlađi? Kako se zoveš? Hector? Kako lijep zrakoplov imaš, Hectore."

"Tres heureuse de vous voir, Madame. Ah, je regrette, ce ne serait pas possible, cette apres-midi. Mademoiselle Bulstrode est tellement occupée."^[1]

"Dobar vam dan, profesore. Jeste li iskopali još poneki zanimljivi predmet?"

II

U maloj sobici na prvom katu, Ann Shapland, tajnica gospođice Bulstrode, tipkala je brzo i bez grešaka. Ann je bila pristala mlada žena od nekih trideset pet godina, kose koja joj je pristajala poput crne kape od satena. Kad bi to poželjela, znala je biti privlačna, ali život je naučio kako učinkovitost i sposobnosti često polučuju bolje rezultate, pri čemu se ujedno izbjegavaju bolne komplikacije. Tog se trenutka usredotočila na to da bude sve što tajnica ravnateljice čuvene djevojačke škole treba biti.

Povremeno, dok bi u stroj ubacivala novi list papira, pogledala bi kroz prozor, i sa zanimanjem promotrila pridošlice.

"Zaboga!" zapanjeno je Ann rekla za sebe, "nisam znala da u Engleskoj još uvijek ima toliko privatnih vozača!"

Zatim se i protiv svoje volje osmjehnula, gledajući kako veličanstveni Rolls odlazi, a na njegovo mjesto pristiže vrlo mali Austin, već podosta vremešan. Iz njega je izišao otac nemirna izgleda, s kćeri koja je izgledala znatno smirenija od njega.

Kako je on s nesigurnošću zastao, iz zgrade je izišla gospođica Vansittart i uzela stvar u svoje ruke. "Bojnik Hargreaves? A ovo je Alice? Molim vas, uđimo unutra.

Htjela bih da sami pogledate Aliceinu sobu. Ja..."

Ann se osmjehne i nastavi tipkati.

"Dobra stara Vansittart, čuvena zamjenica," reče za sebe. "Zna oponašati sve trikove gospođice Bulstrode. Zapravo, savršena je u tome!"

Ogroman i gotovo nevjerojatno raskošan Cadillac, obojen u dvije nijanse, malinasto crvenu i ažurno plavu, ušao je sasvim polako (i poprilično teško, zbog svoje dužine) i zaustavio se iza prastarog Austina štovanog bojnika Alistaira Hargreavesa.

Vozač je iskočio otvoriti vrata i iz automobila je izašao krupan tamnopus čovjek s bradom, odjeven u tradicionalnu istočnjačku nošnju. Slijedila ga je vitka tamnopus djevojka, odjevena po posljednjoj pariškoj modi.

"To je vjerojatno princeza Kakoseonozove osobno," pomisli Ann. "Ne mogu je zamisliti u školskoj uniformi, ali pretpostavljam da ćemo sutra vidjeti i to čudo..."

Na vratima su se ovaj put pojavile i gospođica Vansittart i gospođica Chadwick.

"Njih će osobno primiti i Njezino Veličanstvo," zaključila Ann.

Zatim pomisli kako se nitko, začudo, nije osobito volio šaliti na račun gospođice Bulstrode. Gospođica Bulstrode je bila Netko.

"Djevojko, pametnije ti je obratiti pažnju na tipkanje," reče sama sebi, "i dovršiti tipkanje ovih pisama bez pogrešaka."

Ne treba pomisliti kako je Ann imala običaj činiti pogreške. Mogla je birati mjesto gdje će obavljati poslove tajnice. Nekoć je radila kod izvršnog direktora jedne naftne kompanije, kao privatna tajnica Sir Mervyna Todhuntera, čuvenog po erudiciji, razdražljivosti i nečitkom rukopisu. Među svoje poslodavce ubrajala je i dva ministra, te jednog visokog dužnosnika poznate međunarodne organizacije. Ali, sve u svemu, dosad je uvijek radila okružena muškarcima. Pitala se kako će joj se svidjeti, kako je to sebi sada priredila, raditi među samim ženama. Dakle - ipak se radilo samo o iskustvu! A i Dennis je uvijek tu! Vjerni Dennis, koji se vraća iz Malaje, iz Burme, iz raznih dijelova svijeta, uvijek isti, odan, vječno s molbom da se uda za njega. Ali bilo bi vrlo dosadno biti udana za Dennisa.

U bliskoj budućnosti će joj nedostajati društvo muškaraca. Svi ti likovi školskih nastavnica - nigdje muškarca u

blizini, izuzev vrtlara starog preko osamdeset godina.

Međutim, Ann je čekalo iznenađenje. Gledajući kroz prozor, zapazila je čovjeka kako podrezuje živicu uz sami prilaz kući - očito se radilo o vrtlaru, ali daleko od osamdesetih. Mlad, tamnopus, pristala izgleda. Ann se pitala tko bi to mogao biti - pričalo se o nekom pomoćnom radniku - ali ovaj nije bio neka seljačina. Pa dobro, ljudi se danas prihvaćaju svakojakih poslova. Možda se radi o nekom mladiću koji pokušava zaraditi novac za nekakav projekt ili tek za preživljavanje. Ali živicu je rezao na vrlo stručan način. Vjerojatno je uistinu bio pravi vrtlar.

"Izgleda," rekla je Ann samoj sebi, "izgleda kao da bi mogao biti zabavan..."

Samo još jedno pismo, sa zadovoljstvom je primijetila, i onda će moći prošetati vrtom..

III

Na katu je domaćica, gospođica Johnson, bila uposlena razmještajem po sobama, dočekujući dobrodošlicom nove učenice i pozdravljajući stare.

Radovala se početku novog semestra. Nikad nije znala što bi činila tijekom blagdana.

Imala je dvije udate sestre kod kojih je naizmjenično boravila, ali one su se, razumljivo, više brinule za svoje stvari i obitelji, nego su razmišljale o Meadowbanku. Premda odana svojim sestrama, gospođici Johnson je Meadowbank značio sve.

Da, uistinu je bilo dobro što je nastava opet počela...

"Gospođice Johnson?"

"Da, Pamela."

"U mojem se kovčegu, izgleda, nešto razbilo. Razlilo se po svim stvarima. Mislim da se radi o ulju za kosu."

"Evo, evo," uzvratila je gospođica Johnson, hitajući u pomoć.

IV

Travnjakom koji se prostirao iza pošljunčenog prilaza šetala je mademoiselle Blanche, nova nastavnica francuskog. Sa zanimanjem je pogledavala mladića koji je podrezivao živicu.

"Assez bien",^[2] pomisli mademoiselle Blanche.

Mademoiselle Blanche je bila vitka, plaha i gotovo nezamjetljiva osoba, ali je primjećivala sve oko sebe.

Pogled joj je skrenuo na kolonu vozila koja se primicala glavnom ulazu. Po njima je procjenjivala imovinsko stanje njihovih vlasnika. Ovaj je Meadowbank uistinu bio formidable!^[3] U mislima je zbrajala prihode koje je gospođica Bulstrode morala ostvarivati.

Da, uistinu!

V

Gospođica Rich, nastavnica engleskog jezika i zemljopisa, brzo se približavala zgradi, posrćući s vremena na vrijeme kad bi, po svojem običaju, zaboravila pogledati gdje staje. Isto tako po običaju, frizura joj se pokvarila i pramenovi su joj bježali iz punđe. Lice joj je bilo ružno i uvijek strogo izgleda.

Govorila je za sebe:

"Ponovno se vratiti! Biti ovdje... Kao da su godine..." Pala je preko grablji, a mladi joj je vrtlar pružio ruku i rekao:

"Pažljivo, gospođice."

Eileen Rich mu se zahvalila, ni ne pogledavši ga pritom.

VI

Gospođica Rowan i gospođica Blake, dvije predavačice pripravnice, išle su prema sportskoj dvorani. Gospođica Rowan je bila mršava, tamnoputa i žilava, dok je gospođica Blake bila punašna i plava. Živo su raspravljale o svojim nedavnim doživljajima u Firenci: o slikama koje su vidjele, o kipovima, o rascvjetanim voćkama i posebnoj pažnji (nadale su se, nečasnoj) dvojice mladih talijanskih džentlmena.

"Naravno, poznato je," rekla je gospođica Blake, "kakvi su Talijani."

"Neobuzdani," uzvratila je gospođica Rowan, koja je studirala psihologiju, kao i ekonomiju. "Ali osjećaš kako su ispunjeni zdravim duhom. Nikakvih ustezanja."

"Ali Guisepe je bio posve impresioniran kad je otkrio da radim u Meadowbanku," rekla je gospođica Blake. "Odmah je pokazao više poštovanja. Jedna njegova rođakinja želi doći ovdje, ali gospođica Bulstrode nije bila sigurna ima li slobodnog mjesta."

"Meadowbank je škola s doista velikim ugledom," zadovoljno je izjavila gospođica Rowan. "Nova sportska dvorana je uistinu impresivna. Nisam se nadala da će biti gotova na vrijeme."

"Gospođica Bulstrode je rekla da mora biti gotova," rekla je gospođica Blake, tonom nekoga čija riječ mora biti posljednja.

"Ah," zaprepašteno je dodala.

Vrata sportskog paviljona iznenada su se otvorila, i na njima se pojavi mlada koščata žena ride kose. Pogledala ih je oštro i neprijateljski i brzo se udaljila.

"To mora biti nova nastavnica tjelesnog," reče gospođica Blake. "Kako bezobrazno!"

"Sigurno nije baš ugodna dopuna nastavnog osoblja," reče gospođica Rowan.

"Gospođica Jones je uvijek bila tako prijateljski raspoložena i druželjubiva."

"Jednostavno nas je prostrijelila pogledom," nezadovoljno izjavi gospođica Blake.

Obje su osjećale kako ih ispunjava gnjev.

VII

Prozori dnevne sobe gospođice Bulstrode gledali su na dvije strane, sjedne na prilaz i travnjak što se prostirao iza njega, a s druge na živicu od gorskih ruža što se nalazila iza zgrade. Soba je bila doista impresivna, a gospođica Bulstrode je bila i više nego impresivna žena. Bila je visoka, otmjenog izgleda, uredno počesljane sijede kose, sivih veselih očiju i čvrsto stisnutih usana. Za uspjeh njezine škole, a Meadowbank je bio jedna od najuspješnijih škola u Engleskoj, u cijelosti je trebalo zahvaliti osobno njegovoj ravnateljici. Bila je to vrlo skupa škola, ali ne samo zbog neumjerene želje za zaradom. Bolje bi bilo reći da ste, za ono što ste skupo plaćali, uistinu i dobivali ono što ste očekivali.

Vašu bi kćer poučavali sukladno vašim željama, no i prema željama gospođice Bulstrode, a činilo se kako je to dvoje udruženo davalo posve dobre rezultate.

Zahvaljujući visokoj školarini, gospođica Bulstrode mogla je zaposliti cjelokupno nastavno osoblje. Ništa se nije radilo u velikim skupinama, ali ako bi se i radilo pojedinačno, to nije ujedno značilo i manju disciplinu. Geslo gospođice Bulstrode bila je disciplina, ali bez vojničke stege. Disciplina na kojoj je ona ustrajala, djevojkama je ulijevala samopouzdanje, pružala im je osjećaj sigurnosti; vojnička bi stega samo djelovala razdražujuće. Njezine su učenice činile šarenu skupinu. Među njima je bilo nekoliko strankinja iz dobrih obitelji, često pripadnica stranih kraljevskih porodica.

Bilo je i Engleskinja iz dobrih ili imućnih obitelji, koje su se željele obrazovati u kulturi i umjetnosti, te steći opće znanje o životu i društvenom ophođenju, koje će ih učiniti dopadljivima, njegovanima i sposobnima za sudjelovanje u intelektualnim raspravama na bilo koju temu. Bilo je djevojaka koje su željele naporno raditi i položiti prijamne ispite, te na kraju eventualno steći diplome, i kojima je za to trebalo osigurati dobru pouku i pružiti posebnu pažnju. Bilo je djevojaka kojima nije odgovaralo školovanje u školama konvencionalnog tipa. Ali, gospođica Bulstrode je imala vlastita pravila, nije primala neinteligentne, ili delinkvenciji sklone djevojčice, već je nastojala primati djevojke čiji su joj se roditelji sviđali i one u kojima je sama uočavala mogućnost dobrog napredovanja. Starosna dob njezinih učenica kretala se u podosta širokim granicama. Bilo je djevojaka za koje bi se nekoć smatralo da je "s njima gotovo", a bilo ih je koje su tek izišle iz dječje dobi. Nekima od njih roditelji su živjeli u inozemstvu i za njih je gospođica Bulstrode razradila, zanimljiv raspored blagdana. Krajnje odluke uvijek su ovisile o njezinoj osobnoj procjeni.

Sad je stajala uz kamin, slušajući pomalo plačljiv glas supruge Geralda Hopea.

Zahvaljujući svojoj dalekovidnosti, nije joj ponudila da sjedne.

"Vidite, Henrietta je vrlo napeta. Zapravo, previše napeta. Naš liječnik kaže..."

Gospođica Bulstrode je klimnula glavom, u znak suzdržanog odobravanja, obuzdavajući se da ne uzvratu ponekom zajedljivom frazom, što joj je ponekad bio običaj.

"Znaš li, glupačo, da svaka blesava žena isto govori za svoje dijete?"

Umjesto toga, uzvratila je uvjerljivo blagonaklonim glasom.

"Gospođo Hope, nema razloga za uznemirivanje. Gospođica Rowan, jedna od naših nastavnica, vrlo je kvalitetan psiholog. Sigurna sam kako ćete i sami biti iznenađeni promjenama koje ćete zapaziti kod Henriette (koja je ugodno, inteligentno dijete, predobro za tebe), nakon jednog ili dva semestara provedena kod nas."

"O, znam to. Učinili ste čuda s djetetom Lambethovih - prava čuda! Tako sam sretna. I ja - o, da, zaboravila sam. Za šest tjedana putujemo u južnu Francusku.

Mislila sam povesti i Henriettu. Dobro bi joj došao mali predah."

"Bojim se da je to posve nemoguće," oštro uzvratu gospođica Bulstrode, ali toplo se osmjehujući, kao da odobrava, a ne odbija zahtjev.

"O! Ali.. " pomalo obijesno lice gospode Hope zadrhti, pokazujući znakove ljutnje.

"Doista, moram u tome ustrajati. Napokon, radi se o mojem djetetu."

"Upravo tako. Ali ovo je moja škola," reče gospođica Bulstrode.

"Pa ja je sigurno mogu odvesti iz škole uvijek kad poželim."

"O, da," rekla je gospođica Bulstrode. "Možete. Ali je ja tada više ne bih primila natrag."

Gospođa Hope se sad već potpuno razbjesnila.

"Uzevši u obzir koliko plaćam za njezino školovanje..."

"Točno tako," rekla je gospođica Bulstrode. "Željeli ste da vam kći ide u moju školu, zar ne? Ali ćete je morati prihvatiti takvu kakva jest, ili od svega odustati. Poput te Balenciagine haljine koju nosite. To jest Balenciaga, zar ne? Tako je lijepo susresti ženu s dobrim ukusom za odjeću."

Prihvatila je gospođu Hope za ruku, rukovala se s njome i neprimjetno je povela prema vratima.

"Uopće nemojte brinuti. Ah, eto, Henrietta vas očekuje." (S odobravanjem je gledala Henriettu, ljupko, uravnoteženo i pametno dijete, koje je zasluživalo bolju majku.) "Margaret, odvedi Henriettu Hope gospođici Johnson."

Gospođica Bulstrode se povukla u svoju dnevnu sobu i samo nekoliko trenutaka kasnije razgovarala na francuskom.

"Ali, sigurno, vaša Visosti, vaša nećaka može učiti suvremene plesove. To je vrlo važno za društveni život. Isto tako, i jezici su od najvećeg značenja."

Sljedeće pridošlice je najavio tako oštar miris skupog parfema, da od njega gospođica Bulstrode zamalo nije pala na leđa.

"Mora biti da svakog dana po sebi prolije cijelu bočicu te stvari," primijeti u sebi gospođica Bulstrode, dok je pozdravljala otmjeno odjevenu tamnoputu ženu.

"Enchantée, Madame."^[4]

Madame se ljupko kikotala.

Krupni bradati čovjek odjeven u orijentalnu odjeću prihvati ruku gospođice Bulstrode, nakloni se i reče, na vrlo dobrom engleskom: "Čast mi je dovesti vam princezu Shaistu."

Gospođica Bulstrode znala je sve o svojoj novoj učenici, koja je upravo pristigla iz jedne švicarske škole, ali je bila pomalo zbunjena njezinim pratiocem. Sigurno se ne radi o samom emiru, odlučno je ustvrdila. Vjerojatno je to neki ministar ili otpravnik poslova. Kao i obično, kad u nešto ne bi bila sigurna, upotrijebila je onu korisnu titulu, vaša Visosti, i uvjerila ga kako će se o princezi Shaisti najbolje skrbiti.

Shaista se pristojno smiješila. I ona je nosila modernu odjeću i bila namirisana parfemom. Bilo joj je, gospođica Bulstrode je to znala, tek petnaest godina, ali poput mnogih istočnjačkih ili mediteranskih djevojaka, izgledala je starija - gotovo potpuno odrasla. Gospođica Bulstrode ju je upoznala s njezinim budućim školskim obvezama i laknulo joj je kad je otkrila da djevojka odgovara na savršenom engleskom jeziku i bez kikotanja. Zapravo, njezino je ponašanje bilo mnogo pristalije od nespretnosti koja je krasila mnoge engleske petnaestogodišnjakinje.

Gospođica Bulstrode često je pomišljala kako bi bilo odlično slati engleske djevojke u inozemstvo, u zemlje Bliskog Istoka, da tamo nauče pravila ophođenja i lijepog ponašanja. Obje su strane razmijenile više komplimenata, a zatim se soba opet ispraznila, iako još uvijek ispunjena tako žestokim parfemom, da je gospođica Bulstrode širom rastvorila oba prozora, kako bi nešto od njega izišlo van.

Sljedeći gosti bili su gospođa Upjohn i njezina kći Julia.

Gospođa Upjohn je bila pristala žena u kasnim tridesetim godinama, kose boje pijeska, pjegava i s neprikladnim šeširom, koji je vjerojatno trebao značiti ustupak ozbiljnosti prigode, jer ona je očito pripadala ženama koje obično ne nose šešire.

Julia je bila obično, pjegavo dijete, bistrog lica, koje je odisalo radošću.

Protokolarne su obveze brzo okončane i Julia je, uz pomoć Margaret, odvedena gospođici Johnson, veselo rekavši na odlasku: "Do viđenja mama. Pazi kako pališ onu plinsku svjetiljku, sad kad ja to više neću moći činiti."

Gospođica Bulstrode se sa smiješkom okrenula gospođi Upjohn, ali joj nije ponudila stolicu. Postojala je mogućnost da, bez obzira na Julijin veseo i razborit izgled, i njezina majka poželi pojasniti kako joj je kći vrlo napeta.

"Želite li mi reći nešto posebno o Juliji?" upitala je.

Gospođa Upjohn veselo uzvratila:

"O ne, mislim da nije potrebno. Julia je posve obično dijete. Potpuno zdrava i slično.

Mislim i da je podosta pametna, ali usuđujem se reći kako majke najčešće tako misle o svojoj djeci, zar ne?"

"Ima različitih majki!" tmurno je prokomentirala gospođica Bulstrode.

"Krasno je to što je mogla doći ovamo," rekla je gospođa Upjohn. "Moja teta plaća njezino školovanje, zapravo, pomaže nam u tome. Sama si to ne bih mogla priuštiti.

Ali sam strašno sretna zbog toga. A i Julia, isto tako." Primaknula se prozoru i sa zavišću rekla: "Kako vam je lijep vrt. I tako sređen. Vjerojatno imate mnogo dobrih vrtlara."

"Imali smo trojicu," odgovorila je gospođica Bulstrode, "ali smo sad ostali prikraćeni samo na lokalne radnike."

"Naravno, danas je nevolja," rekla je gospođa Upjohn, "što onaj kojega zovemo vrtlarom obično nije pravi vrtlar, već samo mljekar koji želi nešto raditi u slobodno vrijeme, ili starac u dobi od osamdeset godina. Ponekad pomislim... Gle!" klikne gospođa Upjohn, još uvijek gledajući kroz prozor, "kako neobično!"

Gospođica Bulstrode je na njezin iznenadni usklik obratila manje pažnje nego bi trebala. I to stoga što je ona sama slučajno pogledala kroz drugi prozor, onaj što je gledao na živicu od planinskih ruža, i ugledala vrlo neželjen prizor, nikoga drugoga do lady Veronicu Carlton-Sandways, kako tetura duž staze, crnog baršunastog šešira nagnutog na stranu i mrmljajući nešto sama sa sobom, očito u stanju odmaklog pijanstva.

Taj rizik kod lady Veronice nije bio nepoznat. Radilo se o šarmantnoj ženi, duboko privrženoj svojim kćerima blizankama, vrlo ugodnoj kada je bila, kako se ono kaže, pri sebi - ali, na žalost, u nepredvidljivim razdobljima, znala je ne biti prisebna.

Njezin se muž, bojničar Carlton-Sandways, s time dosta dobro nosio. S njima je živjela ijedna rođaka, koja je lady Veronicu držala na oku i, ako je bilo potrebno, skrbila o njoj. Na Dan sporta, u brižljivoj pratnji i bojnika Carlton-Sandwaysa i već spomenute rođake, lady Veronica se pojavila potpuno trijezna i prekrasno odjevena, služeći za primjer kako bijedna majka trebala izgledati.

Ali, bilo je prigoda kad bi lady Veronica uspjela umaknuti svojim dobročiniteljima, nakrcati se do kraja i najkraćim putem dotrčati svojim kćerima, kako bi ih uvjerila u svoju majčinsku ljubav. Blizanke su tog dana rano pristigle vlakom, ali nitko nije očekivao lady Veronicu.

Gospođa Upjohn je još govorila. Ali gospođica Bulstrode je nije slušala. Razmišljala je o različitim potezima koje bi trebala poduzeti, jer je prepoznala kako će lady Veronica uskoro zapasti u stanje neobuzdanosti. Ali, iznenada, kao odgovor na molitvu, u brzom se hodu pojavila gospođica Chadwick, pritom gotovo ostavši bez daha. Pouzdana Chaddy, pomisli gospođica Bulstrode. U nju se uvijek možeš pouzdati, bilo da se radi o puknuću arterije ili o

nakresanom roditelju.

"Sramotno," glasno joj se obrati lady Veronica. "Pokušala me zadržati - nije željela da dođem ovdje - ali, opet sam prevarila tu Edith. Pošla sam na počinak.. izvezla auto... izmakla glupoj staroj Edith.. običnoj staroj sluškinji.. nijedan je muškarac ne bi dvaput pogledao... Imala okršaj s policijom na putu.. rekli kako sam nesposobna za vožnju.. besmislica... Idem reći gospođici Bulstrode kako djevojke vodim kući.. hoću ih kući, majčinska ljubav. Prekrasna je to stvar, majčinska ljubav..."

"Odlično, lady Veronica," rekla je gospođica Chadwick. "Tako nam je drago što ste došli. Posebno bih vam željela pokazati novu sportsku dvoranu. Svidjet će vam se."

Vješto je zaokrenula nesigurne korake lady Veronice u suprotnom smjeru, odvođeci je od zgrade.

"Očekujem da ćemo tamo zateći vaše kćeri," vedro joj je rekla. "Tako ljupka sportska dvorana, nove svlačionice i sušionica kupaćih kostima..." glasovi su im postajali sve tiši.

Gospođica Bulstrode je pažljivo gledala za njima. Jednom se lady Veronica pokušala otrgnuti i vratiti natrag, ali gospođica Chadwick joj je bila dorasla. Nestale su iza živice od planinskih ruža, udaljivši se u pravcu izdvojene osame nove sportske dvorane.

Gospođica Bulstrode je uzdahnula s olakšanjem. Sjajna Chaddy. Tako pouzdana! Nije pomodna. Ni previše pametna - osim za matematiku - ali uvijek spremna pomoći u nevolji.

S uzdahom i osjećajem krivnje okrenula se prema gospođi Upjohn, koja je već neko vrijeme veselo pričala...

"...iako, naravno," govorila je, "nikad nisam činila opasne stvari. Nikakvo skakanje padobranom ili zadaće teklića. Nisam za to bila dovoljno hrabra. Najčešće se radilo o dosadnim stvarima. Uredski poslovi. I ucrtavanje. Ucrtavanje položaja na zemljovidima, mislim - ne nešto drugo. Ali, naravno, ponekad je bilo uzbudljivo, a često i zabavno, kako sam upravo rekla - svi ti tajni agenti koji slijede jedan drugoga uokolo po Ženevi, koji svi jedan drugog poznaju po izgledu i često završavaju u istom baru. Naravno, tada još nisam bila udana. Bilo je vrlo zabavno."

Naglo je zastala, uz prijateljski osmjeh isprike.

"Oprostite što sam se toliko raspričala. Oduzimam vam vrijeme. A morate se vidjeti s još toliko puno ljudi."

Pružila je ruku, pozdravila se i izišla.

Gospođicu Bulstrode je na trenutak oblilo rumenilo. Neki ju je nagoni osjećaj upozoravao kako je propustila nešto što bi moglo biti važno.

Ali potisnula je u stranu taj osjećaj. Bio je prvi dan ljetnog semestra i morala se vidjeti s još mnogo roditelja. Nikad njezina škola nije bila popularnija, tako pouzdano uspješna. Meadowbank je bio u svojem zenitu.

Ništa joj nije govorilo da će se za samo nekoliko tjedana Meadowbank naći u moru nevolja, da će ovdje zavladati zbrka, pomutnja i ubojstva, da se nešto već počelo zbivati...

1. Revolucija u Ramatu

Otprilike dva mjeseca prije početka ljetnog semestra u Meadowbanku, zbili su se neki događaji, koji će imati neočekivanog utjecaja na ovu proslavljenu školu za djevojke.

U ramatskoj palači sjedila su dva mlada čovjeka, pušeći i raspravljajući o neposrednoj budućnosti. Jedan od njih bio je tamnopus, glatka maslinastog lica i velikih sjetnih očiju. Bio je to princ Ali Yusuf, nasljedni šeik od Ramata, koji je, iako mala, bio jedna od najbogatijih država na Srednjem Istoku. Drugi mladi čovjek, pjegav i kose boje pijeska, bio je manje ili više bez novaca, ako isključimo pristojnu plaću koju je dobivao kao privatni pilot Njegova Veličanstva, princa Ali Yusufa.

Unatoč ovoj statusnoj razlici, bili su vrlo slični. Oboje su pohađali istu državnu školu i još od tih vremena bili dobri prijatelji.

"Bobe, pucali su na nas," s nevjericom je rekao princ Ali. "Da, pucali su na nas," uzvratilo je Bob Ravidson. "I nisu se šalili. Doista su nas mislili srušiti."

"Da, ti su lupeži doista tako mislili," smrknuto je rekao Bob.

Ali je nekoliko trenutaka razmišljao.

"Teško da bi bilo vrijedno još jednog pokušaja?"

"Drugi put možda nećemo imati toliko sreće. Ali, istina je da smo sve prekasno napustili. Trebao si to učiniti još prije dva tjedna. Rekao sam ti to."

"Čovjeku nije drago bježati," rekao je vladar Ramata.

"Shvaćam što misliš. Ali sjeti se što je Shakespeare ili već neki drugi od tih pjesničkih momaka rekao o onima koji bježe, samo da bi se mogli sljedećeg dana opet boriti."

"Kad samo pomislim," potreseno je rekao mladi princ, "na novac koji je otišao na stvaranje ove zemlje blagostanja. Bolnice, škole, zdravstvo..."

Bob Rawlinson prekine ovo nabranje.

"Zar veleposlanstvo ne može ništa učiniti?"

Ali Yusuf pocrveni od bijesa.

"Tražiti utočište u tvom veleposlanstvu? Nikad. Ekstremisti će ga tada sigurno pregaziti - oni neće poštovati diplomatski imunitet. Osim toga, da sam to učinio, to bi doista značilo kraj! Već sad me najviše optužuju zato što sam naklonjen Zapadu."

Uzdahnuo je. "Sve je to tako teško razumjeti." Bio je sjetan i izgledao mlade od svojih dvadeset pet godina. "Moj je djed bio okrutan čovjek, pravi tiranin. Imao je stotine robova i prema njima se svirepo odnosio. U svojim je plemenskim ratovima bez milosti ubijao svoje neprijatelje i mučio ih na najstrašnije načine. Već i šapatom izgovoreno, njegovo bi ime natjeralo ljude da probljude. Pa opet, on je još uvijek legenda! Štovan! Još uvijek mu se dive! Veliki Achmed Abdullah! A ja? Što sam ja učinio? Izgradio bolnice i škole, javna dobra, stambene zgrade... sve što su ljudi poželjeli. Zar nisu sve to željeli? Zar bi više voljeli vladavinu terora, kao za vrijeme mojeg djeda?"

"Čini se da je tako," rekao je Bob Rawlinson. "Izgleda malo nepošteno, ali tako je."

"Ali zašto, Bobe? Zašto?"

Bob Rawlinson uzdahne i uzvrti se, pokušavajući pronaći riječi kojima bi opisao vlastite osjećaje. Morao se boriti s nedostatkom rječitosti.

"Dakle," napokon je progovorio. "On je izvodio predstavu - mislim da se zapravo radi o tome. Na neki način, bio je - dramatičan, ako shvaćaš što želim reći."

Pogledao je svojeg prijatelja, koji zasigurno nije izgledao dramatično. Pristao, miran, pristojan momak, iskren i smeten, takav je bio Ali, no Bob ga je upravo stoga i volio. Nije bio ni naočit ni nasilan, ali dok u Engleskoj čudaci i nasilnici izazivaju nelagodu i nisu previše omiljeni, na Srednjem istoku, Bob je u to bio uvjeren, bilo je posve drukčije.

"Ali, demokracija..." započne Ali.

"O, demokracija..." Bob istrese svoju lulu. "Ta riječ posvuda ima drukčije značenje.

Ali, nešto je sigurno. Nikad nema ono značenje koje su joj izvorno dali Grci. Kladim se s tobom u sve što ti je drago da će, ako te otjeraju odavde, na tvoje mjesto doći neki uspuhani trgovac, izvikivati vlastite fraze, uzdizati se do Božanstva i stezati omče ili odsijecati glave svakome tko mu se na bilo koji način suprotstavi. I, pazi što ti kažem, govorit će kako je njegova vlada demokratska - narodna i za narod. Mislim da će se ljudima i to svidjeti. Bit će im uzbudljivo. Sve to prolijevanje krvi."

"Ali mi nismo divljaci! Sad smo civilizirani."

"Postoje različite vrste civilizacije..." odsutno uzvrati Bob. "Osim toga - ja sam prije sklon vjerovanju da u svima nama još uvijek ima pomalo divljaštva - ako se dosjetimo pravom izgovoru da to izbije na vidjelo."

"Možda imaš pravo," turobno uzvrati Ali.

"Čini se da ono što danas ljudi posvuda ne žele," rekao je Bob, "jest netko koga krasi barem malo zdravog razuma. Nikad nisam bio neki veliki mislilac - znaš to vrlo dobro, Ali - no, često mislim da je to ono što svijetu uistinu treba - malo zdravog razuma."

Odloži svoju lulu i sjedne u stolicu. "Ali pustimo sad to. Moramo smisliti kako se izvući odavde. Postoji li itko u vojsci, u kojega možeš imati povjerenja?"

Princ Ali Yusuf sporo odmahne glavom.

"Prije dva tjedna, rekao bih: 'da'. Ali sad ne znam.. ne mogu biti siguran..."

Bob klimne glavom. "To je ono što me plaši. A što se tiče ove tvoje palače, od nje me podilaze trnci."

Ali na te riječi nije pokazao svoje prave osjećaje.

"Da, u palači su posvuda špijuni... Oni sve čuju - sve znaju."

"Čak i dolje u hangarima..." prekine ga Bob. "Stari Achmed je čovjek na mjestu. Ima nekakvo šesto čulo. Otkrio je kako neki mehaničar petlja oko zrakoplova - jedan od onih za koje bi se zakleli da su potpuno pouzdani. Vidi, Ali, ako te želimo skloniti odavde, moramo to učiniti što prije."

"Znam, znam. Mislim - zapravo sam sad već posve siguran - da će me ubiti ako ostanem."

Govorio je ne pokazujući osjećaje, bez traga panike, kao da ga sve to gotovo niti ne zanima.

"I ovako imamo dobrih izgleda da budemo ubijeni upozori ga Bob. "Znaš, morat ćemo letjeti na sjever. U tom nas smjeru ne mogu presjeći. Ali to znači prelazak preko planina, a u ovo doba godine..."

Slegnuo je ramenima. "Moraš shvatiti. Prokleta je rizično."

Ali Yusuf ga nemirno pogleda.

"Bobe, ako se tebi bilo što dogodi.. "

"Ne brini za mene, Ali. Nisam to mislio. Ja nisam važan. U svakom slučaju, ja pripadam onim ljudima koji prije ili poslije nastradaju. Uvijek sam spreman činiti ludosti. Ne, radi se o tebi - ne želim te na bilo što tjerati. Ako je makar dio vojske vjeran..."

"Ne sviđa mi se zamisao o bijegu," jednostavno reče Ali. "Međutim, niti ne pomišljam na to da postanem mučenik, da me rulja isjecka na komadiće."

Za trenutak je zašutio.

"No, dobro," reče napokon, uzdahnuvši. "Pokušat ćemo. Samo kad?"

Bob je slegnuo ramenima.

"Što prije to bolje. Na neki neupadljiv način te moramo dovesti do piste. Možda bi mogli reći kako ideš u nadzor izgradnje puta u Al Jasaru? Iznenadni prohtjev. Danas poslije podne. A zatim, kad automobil prođe pistu, zaustavi se - ja ću čekati sa spremnim zrakoplovom. Odjednom dolazimo na ideju da pogledamo izvođenje radova iz zraka. Polijećemo i odlazimo! Naravno, ne možemo nositi nikakvu prtljagu. Sve mora izgledati spontano i nepredviđeno."

"Ne želim ništa ponijeti sa sobom - osim jedne stvari.. "

Nasmiješio se, a taj je osmijeh iznenada od njega učinio drugog čovjeka. Više nije bio savjesni zapadnjački suvremeni čovjek - taj je osmijeh sadržavao raso lukavstvo i vještinu što su omogućili preživljavanje cijele njegove loze.

"Bobe, ti si mi prijatelj, pokazat ću ti to."

Drhtavu je ruku zavukao u košulju. Potom je izvadio malu torbicu od kože divokoze - i pružio mu je.

"To?" Bob se namrštio i zbunjeno pogledao.

Ali je ponovno uzme od njega, odveže je i istrese sadržaj na stol.

Bobu je za trenutak zastao dah, a onda ga je ispustio s tihim zviždukom.

"Dragi Bože. Jesu li pravi?"

Ali je izgledao zadovoljan.

"Naravno da su pravi. Veći je dio pripadao mojem ocu. Svake godine nabavljao je nove. I ja, isto tako. Potječu s raznih strana, a kupovali su nam ih ljudi kojima možemo vjerovati. Iz Londona, Calcutte, iz južne Afrike. Radi se o obiteljskoj tradiciji. Za slučaj nužde." Zatim je ravnodušno dodao: "Po današnjim cijenama, vrijede otprilike tri četvrt milijuna funta."

"Tri četvrt milijuna funta." Bob zvizne, pokupi dragulje i počne ih propuštati kroz prste. "Fantastično. Kao u bajci. To djeluje na čovjeka."

"Da." Tamnoputi je čovjek klimnuo glavom. Na njegovom se licu ponovno pojavio onaj zabrinuti starački izraz. "Ljudi se promijene kada su u pitanju dragulji. Takve stvari uvijek prati nasilje. Smrt, krvoproliće, masakr. Žene su još gore. Kod njih se ne radi samo o vrijednosti. One u draguljima nalaze nešto posebno. Lijepi ih dragulji dovode do ludila. Žele ih posjedovati. Nositi ih oko vrata, na grudima. Nijednoj ženi ne bih vjerovao kad su posrijedi dragulji. Ali tebi vjerujem."

"Meni?" zaprepastio se Bob.

"Da. Ne želim da ovi dragulji padnu u ruke mojih neprijatelja. Ne znam kad će početi pobuna protiv mene. Možda je planirana za danas. Možda živ neću dospjeti do piste. Uzmi dragulje i učini s njima ono što je najbolje."

"Čekaj - ne razumijem. Što će ti dragulji meni?"

"Sredi nekako da sigurno iziđu iz zemlje."

Ali je mirno gledao svog zbunjenog prijatelja.

"Želiš reći kako si odlučio da ih ja iznesem umjesto tebe?"

"Može se i tako reći. Stvarno mislim da ćeš znati smisliti plan kako ih prebaciti u Europu."

"Čekaj, Ali, ja nemam pojma kako to izvesti."

Ali se zavalio u stolicu. Smiješio se tiho i radosno.

"Imaš ti zdravog razuma. I pošten si. Sjećam se još iz vremena dok si mi bio sluga, uvijek si znao smisliti nešto originalno. Dat ću ti ime i adresu čovjeka koji se time bavi i radi za mene - to jest, za slučaj da ja ne preživim. Bobe, nemoj toliko brinuti.

Učini sve što možeš. Ne tražim ništa više. Neću te kriviti ako ne uspiješ. Bit će to volja Alahova. Što se mene tiče, sve je jednostavno. Ne želim da se to drago kamenje uzima s mogeg mrtvog tijela. Za ostalo..." slegnuo je ramenima.
"Kako rekoh. Sve će se zbiti po volji Alahovoj."

"Ti si lud!"

"Ne. Samo sam fatalist, to je sve."

"Samo, pazi, Ali. Maloprije si rekao da sam pošten. Ali tri četvrt milijuna... Ne misliš li da bi to moglo potkopati svačije poštenje?"

Ali Yusuf s ljubavlju pogleda svojeg prijatelja.

"Uistinu čudno," uzvрати, "u to nikad nisam posumnjao."

2. Žena na balkonu

I

Dok je Bob Rawlinson hodao jekom ispunjenim mramornim hodnicima palače, osjećao se nesretnim kao nikad prije u životu. Spoznaja da nosi tri četvrt milijuna funta u džepu svojih hlača pretvorila ga je u velikog nevoljnika. Činilo mu se kao da svaki službenik palače, kojega je usput susretao, za to mora znati. Osjećao je, čak, da se dragocjeni teret primjećuje na njegovom licu. Bilo bi mu sigurno lakše da je mogao znati kako njegovo pjegavo lice ima onaj uobičajen veseo izraz, prepun dobrodušnosti.

Stražari pred palačom ukipili su se i zveknuli oružjem na pozdrav. Bob je hodao kroz gužvu glavne ulice Ramata, i dalje ošamućen. Kuda ide? Što smjera? Nema pojma, a vremena je malo.

Glavna je ulica sličila većini glavnih ulica na Srednjem Istoku. Predstavljala je mješavinu prljavštine i veličanstvenog. Banke su se uzdizale u svojoj novo izgrađenoj grandioznosti. Bezbrojne male prodavaonice izlagale su mnoštvo jeftine plastične robe. Dječje cipelice i jeftini upaljači stajali su izloženi jedni pored drugih. Bilo je tu i šivaćih strojeva i rezervnih dijelova za automobile. Ljekarne su izlagale vlastite lijekove sumnjive čistoće i velike reklame za mnoštvo svih oblika i vrsta antibiotika i penicilina. Malo je bilo radnji u kojima biste poželjeli nešto kupiti, osim možda najnovije švicarske ure, kojih je bilo na stotine u malom izlogu. Izbor je bio takav da bi čovjek i tu ustuknuo od kupovine, zasjenjen tolikom količinom.

Bob je hodao u nekakvoj obamrlosti, gurali su ga prolaznici odjeveni u domaću ili europsku odjeću, a on se pribirao i ponovno se pitao kuda to ide.

Svratio je u jednu kavanu i naručio čaj s limunom. Dok je pijuckao, počinjao je polako dolaziti sebi. Atmosfera kavane djelovala je smirujuće. Za stolom nasuprot njegovom, jedan postariji Arap mirno je prebirao nisku jantarnih kuglica. Iza njega dvojica ljudi razmjenjivala su opsjenarske trikove. Bilo je to lijepo mjesto za odmor i razmišljanje.

A on je morao razmisliti. Povjereni su mu dragulji vrijedni tri četvrt milijuna funta i morao je smisliti kako ih izvući iz zemlje. Ni vremena nije bilo na pretek. U svakom trenutku balon bi mogao puknuti.

Naravno, Ali je bio lud. Tako olako prepustiti prijatelju tri četvrt milijuna funta. A zatim se zavaliti u stolicu i sve prepustiti Alahu. Bob ne bi tako činio. Njegov Bog od svojih sluga očekuje da sami odluče i postupaju prema svojim mogućnostima, kojima ih je on obdario.

Kog li će vruga uraditi s tim prokletim draguljima?

Razmišljao je o veleposlanstvu. Ne, ne može umiješati veleposlanstvo. Tamo bi gotovo sigurno odbili sudjelovati u svemu tome.

Bila mu je potrebna neka osoba, neka savršeno obična osoba, koja napušta zemlju na sasvim prozaičan način. Neki poslovni čovjek, ili turist, bilo bi najbolje. Netko tko nema nikakve političke veze, čija će prtljaga, u najgorem slučaju, biti podvrgnuta površnom pregledu ili je uopće neće pregledavati. Moralo se, međutim, razmišljati i o drugoj strani. Što će se dogoditi u londonskoj zračnoj luci. Pokušaj krijumčarenja vrijednosti od tri četvrt milijuna funta u draguljima. I tako dalje i tako dalje.

Čovjek bi morao riskirati.

Netko običan - putnik bonajide. Bob odjednom shvati kakva je budala bio. Pa naravno, tu je Joan. Njegova sestra Joan Sutcliffe. Joan je ovdje boravila već dva mjeseca, sa svojom kćeri Jennifer, kojoj su nakon teške upale pluća preporučili sunce i suhu klimu. One se za nekoliko dana morem vraćaju kući.

Joan je idealna osoba. No, što je ono Ali rekao o ženama i draguljima? Bob se nasmiješi. Dobra stara Joan! Ona ne bi izgubila glavu zbog dragulja. Treba vjerovati kako bi uspjela ostati čvrsto stajati na zemlji. Da - može to povjeriti Joan.

Ipak, čekaj malo... može li joj uistinu vjerovati? Njezinu poštenju, u to nema sumnje. Ali njezinoj diskreciji? Sa žaljenjem je zavrtio glavom. Joan bi sve izbrbljala, jednostavno ne bi izdržala. Još gore, sigurno bi u govoru dala nagovijestiti: "Donosim kući nešto vrlo značajno. Nikome ne smijem reći ni jednu jedinu riječ. Doista je uzbudljivo..."

Joan nije nikad mogla nešto zadržati za sebe, iako bi se veoma ražestila kad bi joj to netko prigovorio. Dakle, Joan ne smije znati što nosi. I za nju bi tako bilo sigurnije. Zamotat će dragulje u mali zavežljaj neugledna izgleda. Izmislit će neku priču. Poklon za nekoga? Narudžba? Već će nešto smisliti.

Bob pogleda na sat i ustane. Vrijeme je brzo prolazilo.

Žurio je glavnom ulicom, zaboravljajući na podnevnu žegu. Sve je izgledalo tako normalno. Ništa se nije primjećivalo u zraku. Samo u palači je čovjek bio svjestan onih zatamljenih vatri, uhođenja, došaptavanja. Vojska - sve zavisi od vojske. Tko je lojalan? Tko nelojalan? Sigurno će pokušati državni udar. Hoće li uspjeti ili ne?

Bob je namršten ušao u najotmjeniji hotel u Ramatu. Skromno je nosio ime Ritz Savoy i imao veličanstveno moderno pročelje. Otvorenje uz velike svečanosti prije tri godine; tada je upravitelj bio Švicarac, glavni kuhar iz Beča, a Maître d'hôtel iz Italije. Sve je bilo prekrasno. Međutim, najprije je otišao Bečanin, šef kuhinje, a zatim i upravitelj, Švicarac. Sad više nema niti glavnog poslužitelja iz Italije. Hrane je još uvijek bilo u izobilju, ali vrlo loše, usluga je bila odvratna, a veći dio skupog inventara već je bio propao.

Recepcionar je poznao Boba i srdačno mu se nasmiješio.

"Dobar dan, zapovjednice eskadrile. Tražite sestru? Otišla je na izlet s djevojčicom."

"Na izlet?" Bob se trgnuo - od toliko ludosti izabrati baš izlet.

"S gospodinom i gospodom Hurst iz naftne kompanije," susretljivo uzvratil recepcionar. Svi uvijek znaju sve. "Otišli su na branu Kalat Diwa."

Bob tiho prokune sebi u bradu. Joan se još satima neće vratiti.

"Otići ću u njezinu sobu," reče i pruži ruku, kako bi uzeo ključ što mu ga je recepcionar dodao.

Otključao je vrata i ušao. Velika dvokrevetna soba bila je u uobičajenom neredu.

Joan Sutcliffe nije bila uredna žena. Štapovi za golf bili su na stolici, teniski reketi na krevetu. Odjeća razbacana, stol prekriven kasetama s filmovima, dopisnicama, knjigama i zanimljivim stvarčicama s juga, uglavnom izrađenim u Birminghamu i Japanu.

Bob je pogledao oko sebe, u kovčege i putne torbe. Suočio se s problemom. Joan neće moći vidjeti prije nego odleti s Alijem. Neće imati vremena otići do brane i vratiti se na vrijeme. Mogao bi umotati robu i ostaviti je uz poruku - ali odmah se pokolebao. Vrlo dobro je znao da ga gotovo uvijek prate. Vjerojatno su ga pratili od palače do kavane i od kavane do hotela. Nije primijetio nikoga - ali znao je da su u tom poslu veliki stručnjaci. Nije bilo ničeg sumnjivog u tome što dolazi u hotel posjetiti sestru - ali ako ostavi zavežljaj i poruku, poruka će biti pročitana, a paketić otvoren.

Vrijeme... vrijeme... Neće imati vremena... Tri četvrt milijuna funta u draguljima u džepovima njegovih hlača.

Osvrnulo se po sobi.

Zatim je, uz osmijeh, izvadio malu torbicu s alatom, koji je uvijek nosio uza se.

Primijetio je da njegova nećaka Jennifer ima nešto plastelina, koji bi mogao biti od pomoći.

Radio je brzo i vješto. Jednom je sumnjičavo pogledao prema otvorenom prozoru.

Ne, ispred ove sobe nema balkona. Samo su njegovi napeti živci krivi što je osjećao kao da ga netko promatra.

Završio je posao i klimnuo glavom u znak odobravanja. Nitko neće primijetiti što je učinio - u to je bio siguran. Ni Joan, niti bilo tko drugi: Sigurno ne Jennifer, samosvojno dijete, koje nikad ne primjećuje što se oko njega zbiva.

Uklonio je sve tragove svoga djela i utrpao ih u džep. Potom je malo oklijevao, osvrćući se.

Privukao je sebi blok za pisanje gospođe Sutcliffe i sjeo, namrštivši se. Mora Joan ostaviti poruku. Ali što napisati? Mora reći nešto što će Joan razumjeti - no to ne bi smjelo značiti ništa nekome drugom, tko bi mogao pročitati poruku.

A to je, uistinu, bilo nemoguće! U nekim krimićima, koje je Bob rado čitao u slobodno vrijeme, rabilo se neku vrstu kriptograma, koji je netko uvijek uspješno dešifrirao. Ali na kriptogram nije smio ni pomisliti - a Joan je, u svakom slučaju, bila prostodušna osoba, kojoj je trebalo t pisati s točkom i t sa crtom, da bi uopće nešto primijetila...

Zatim mu se lice razvedrilo. Postoji za to drugi način. Odvući Joaninu pažnju na drugu stranu - ostaviti običnu, svakodnevnu poruku. Zatim, pravu poruku dati nekome drugom, tko će je Joan uručiti tek kad već bude u Engleskoj. Brzo je pisao...

Draga Joan,

Svratio sam te zamoliti za jednu partiju golfa večeras, ali ako si bila na brani, vjerojatno ćeš biti mrtva umorna. Kako bi bilo da to odložimo za sutra? U pet sati u klubu.

Tvoj Bob.

Posve obična poruka sestri, koju možda više nikad neće vidjeti - ali, na neki način, što običnije to bolje. Joan ne smije miješati ni u kakav neobičan posao, ona za taj posao čak ne smije ni znati. Joan se ne bi mogla pretvarati. Njezina će najbolja zaštita biti činjenica da jednostavno ničega nije svjesna.

A poruka će imati dvostruku ulogu. Izgledat će kao da on nema nikakvih planova za odlazak.

Razmišljao je nekoliko trenutaka, a onda prišao telefonu i dao broj britanskog veleposlanstva. Ubrzo su ga spojili s Edmundsonom, trećim tajnikom i njegovim dobrim prijateljem.

"John? Ovdje Bob Rawlinson. Možemo li se negdje, naći kad završiš s poslom?..."

Možda i malo ranije?... Moraš, stari. Važno je. Zapravo, radi se o djevojci.."

Nakašljao se, hineći zbunjenost. "Krasna je, prekrasna. Izvanzemaljska. Samo postoji mala poteškoća."

Edmundsonov glas je zvučao ljutito i prijekorno: "Doista, Bobe, ti i tvoje djevojke.

Dobro, odgovara li ti u dva sata?" i spustio je slušalicu. Bob je čuo još jedan "klik", poput jeke, dok je netko, što je prisluškiavao razgovor, odlagao svoju slušalicu.

Stari dobri Edmundson. Kako su svi telefoni u Ramatu bili prisluškivani, Bob i John Edmundson su razradili vlastiti mali sustav šifri. Prekrasna 'izvanzemaljska' djevojka bio je znak za nešto hitno i važno.

Edmundson će ga u dva sata pokupiti svojim automobilom ispred nove Trgovačke banke i on će mu reći za skrovište. Reći će mu kako Joan o svemu ništa ne zna, ali da je stvar vrlo važna, ako se njemu nešto dogodi. Putujući dugim morskim putem, Joan i Jennifer će se u Englesku vratiti tek za šest tjedana. Do tog će vremena gotovo sigurno revolucija već izbiti i znat će se je li uspjela ili ne. Ali Yusuf bi dotad već mogao biti u Europi ili će, skupa s Bobom, biti mrtav. Edmundsonu će reći dovoljno, ali ne previše.

Bob posljednji put pogledom prede preko sobe. Izgledala je kao i prije njegova dolaska, tiha, neuredna, domaća. Jedini je dodatak bila njegova bezazlena poruka Joan. Ostavio ju je na istaknutom mjestu na stolu i izišao. U dugom hodniku nije bilo nikoga.

II

Žena u sobi do one koja je pripadala Joan Sutcliffe vratila se s balkona. U ruci je držala zrcalo.

Na balkon je bila izašla samo kako bi bolje vidjela tla dlaku koja je imala toliko drskosti da joj izraste na bradi. Upotrijebila je pincetu, a zatim cijelo lice detaljno pregledala pod blještavim sunčevim svjetlom.

Upravo kad se namjeravala povući s balkona, vidjela je nešto drugo. Kut pod kojim je držala zrcalo bio je takav da se u njemu vidjelo zrcalo na visećem ormaru u susjednoj sobi, a u tom je zrcalu primijetila čovjeka koji je radio nešto vrlo čudno.

Sve je to bilo tako neobično i neočekivano, da je ostala nepomično promatrati. S mjesta gdje je sjedio, on je nije mogao vidjeti, a ona je njega vidjela tek uz pomoć dvostrukog odraza.

Da se kojim slučajem osvrnuo, primijetio bi njezino zrcalo u zrcalu na ormaru, ali on je bio previše zadubljen u ono što je radio, da bi se osvrtao.

Istina, jednom je pogledao prema prozoru, ali kako nije ništa primijetio, ponovno je pognuo glavu. Žena ga je promatrala sve dok nije završio posao.

Nakon kratke stanke napisao je poruku i ostavio je na istaknutom mjestu na stolu.

Zatim je nestao iz njezina vidokruga, ali ga je čula kako razgovara preko telefona.

Nije mogla čuti što govori, ali zvučalo je posve bezazleno. Potom su se vrata zatvorila.

Žena je pričekala nekoliko trenutaka. Zatim je otvorila svoja vrata. Na drugom kraju hodnika jedan je Araap rukovao usisivačem, a onda je zamaknuo iza ugla.

Žena je brzo prišla vratima druge sobe. Bila su zaključana, što je i očekivala.

Ukosnica i mali nožić, koje je imala pri ruci, obavili su posao stručno i brzo.

Ušla je i zatvorila vrata za sobom. Uzela je poruku. Bila je preklopljena i samo ovlaš zalijepljena. Pročitala ju je, mršteći se. Tu nije bilo nikakvog objašnjenja.

Ponovno ju je preklopila, vratila je na isto mjesto i prešla sobu.

Kad je već pružala ruku, uznemirili su je glasovito su kroz prozor dolazili s terase koja se nalazila u prizemlju.

Znala je da jedan glas pripada gošći iz sobe u kojoj je ona upravo stajala. Odlučan, poučan glas, posve samouvjeren.

Priskočila je prozoru.

Dolje na terasi, Joan Sutcliffe, u pratnji svoje kćeri Jennifer, blijedog punašnog petnaestogodišnjeg djeteta, govorila je nesretnom Englezu iz britanskog konzulata što misli o pripremama koje je došao poduzeti.

"Ali to je apsurdno! Takvu glupost nikad nisam čula. Ovdje je sve savršeno mirno i svi su vrlo ljubazni. Mislim da se radi o nepotrebnoj panici."

"Nadamo se da je tako, gospođo Sutcliffe, sigurno je da se nadamo. Ali NJ. V. osjeća da je odgovornost takva da..."

Gospođa Sutcliffe ga oštro prekine. Nije željela skrbiti o veleposlanikovoj odgovornosti.

"Znate, imamo mnogo prtljage. Vraćamo se kući dugim morskim putem - sljedeće srijede. Putovanje morem godit će Jennifer. Tako je rekao liječnik. Stoga doista moram žustro odbiti da odustanem od svih svojih planova i u tako glupoj žurbi odletim za Englesku."

Da bi je nagovorio, nesretni čovjek reče gospođi Sutcliffe kako ona i njena kćer mogu letjeti za Aden, i tamo se ukrcati na svoj brod za Englesku.

"Sa svom našom prtljagom?"

"Da, da, to možemo srediti. Čeka nas automobil, zapravo karavan. U njega možemo odmah sve ukrcati."

"No, dobro," predala se gospođa Sutcliffe. "Valjda nam je bolje spakirati se."

"Odmah, ako nemate ništa protiv."

Žena u hotelskoj sobi brzo se odmaknula od prozora. Na brzinu je pogledala adresu na jednom od kovčega. Zatim se iskrala iz sobe i uspjela se vratiti u svoju, baš kad se gospođa Sutcliffe pojavila na uglu hodnika.

Za njom je trčao recepcionar.

"Vaš brat, zapovjednik eskadrile, bio je ovdje, gospođo Sutcliffe. Bio je u vašoj sobi. Mislim da je ponovno otišao. Vjerojatno ste se upravo mimoišli."

"Kako zamorno," reče gospođa Sutcliffe. "Hvala vam," obrati se recepcionaru i nastavi govoriti Jennifer: "Pretpostavljam da je i Boba obuzela panika. A ja ne vidim znaka nikakvog nemira na ulicama. Ova su vrata otključana. Kako su ovi ljudi nesmotreni."

"Možda ih je ujak Bob zaboravio zaključati," reče Jennifer.

"Voljela bih da se nismo mimoišli. O, evo neke poruke." Otvorila ju je.

"U svakom slučaju, Bob nije uspaničen," reče pobjedonosno. "On, očito, ne zna ništa o ovome. Diplomatske petljanije, ništa drugo. Kako mrzim pakiranje po ovoj vrućini."

U ovoj je sobi kao u pećnici. Hajde, Jennifer, izvadi svoje stvari iz ladica i ormara.

Moramo nekako sve ugurati. Kasnije možemo sve još jednom presložiti."

"Nikad nisam bila u revoluciji," sjetno izjavi Jennifer.

"Ne očekujem da ćeš biti i ovom prigodom," oštro joj uzvratila majka. "Bit će upravo onako kako ja kažem. Ništa se neće dogoditi."

Jennifer kao da je zbog toga bila razočarana.

3. Nastup gospodina Robinsona

I

Šest tjedana kasnije, jedan je mladi čovjek diskretno pokucao na vrata jedne sobe u Bloomsburvju i dobio dozvolu za ulazak.

Soba je bila mala. Za stolom je, zavaljen u stolici, sjedio sredovječni punašan čovjek. Odijelo mu je bilo izgužvano i sprijeda posuto pepelom od cigareta. Prozori su bili zatvoreni, tako da je u zrak u sobi bio gotovo nepodnošljiv.

"Dakle?" mrzovoljno progovori debeli čovjek, poluzatvorenih očiju. "O čemu se sad radi, ha?"

Za pukovnika Pikeaway se govorilo kako mu se oči uvijek pospano sklapaju za san, ili su poluotvorene nakon što se tek probudio. Također se govorilo kako mu prezime zapravo nije Pikeaway i da uopće nije pukovnik. Ali neki su ljudi spremni svašta reći!

"Stigao je Edmundson, iz Foreign Officea, gospodine."

"O," reče pukovnik Pikeaway.

Trepnuo je očima, kao da se sprema ponovno zaspati, a onda promrmljao:

"Treći tajnik našeg veleposlanstva u Ramatu za vrijeme revolucije. Točno?"

"Tako je, gospodine."

"U tom slučaju, pretpostavljam da bih ga trebao vidjeti," reče pukovnik Pikeaway, ne pokazujući pritom nimalo zadovoljstva. Ispravi se u stolici i strese malo pepela sa svoje trbušine.

Gospodin Edmundson je bio mlad, visok i plav, vrlo uredno odjeven, s odgovarajućim uglađenim ponašanjem, ali je jasno davao do znanja kako nije zadovoljan nastupom gospodina Pikeaway.

"Pukovnik Pikeaway? Ja sam John Edmundson. Rekli su mi kako me - hm - želite vidjeti."

"Jesu li? Pa, morali bi to znati," reče pukovnik. "Sjedaj," dodao je.

Oči su mu se ponovno počele sklapati, ali prije nego su se posve zatvorile, izgovorio je:

"Bili ste u Ramatu za vrijeme revolucije?"

"Da, bio sam. Ružna stvar."

"Pretpostavljam da je tako. Bili ste prijatelj Boba Rawlinsona, zar ne?"

"Da, dosta dobro ga poznajem."

"Upotrijebili ste krivo glagolsko vrijeme," reče pukovnik Pikeaway. "On je mrtav."

"Da, gospodine, znam to. Ali nisam bio siguran..." zastao je.

"Ovdje se ne morate truditi da budete diskretni," reče pukovnik Pikeaway. "Mi ovdje znamo sve. Ili, ako ne znamo, onda se pretvaramo da znamo. Rawlinson je na dan revolucije svojim zrakoplovom iz Ramata odveo Ali Yusufa. Od tada se o zrakoplovu više ništa nije čulo. Je li se možda spustio na nekom nevjerojatnom mjestu ili se srušio. Ali sad su na planini Arolez pronađeni ostaci zrakoplova. I dva tijela. To će sutra biti objavljeno u tisku. Točno?"

Edmundson potvrdi.

"Mi ovdje znamo sve," reče pukovnik Pikeaway. "Zato i jesmo tu. Zrakoplov je prelijetao planine. Je li se srušio zbog loših vremenskih prilika. Neki razborito vjeruju kako se radi o sabotazi. Bomba sa satnim mehanizmom. Još nismo dobili potpuno izvješće. Zrakoplov se srušio na gotovo nepristupačnom mjestu. Bila je raspisana nagrada za njegov pronalazak, ali za takve stvari uvijek treba mnogo vremena. Zatim smo morali dovesti stručnjake koji će izvršiti uviđaj. Naravno, i crna kutija. Zatim zahtjevi stranoj vladi, dozvole od ministara, podmićivanje - da niti ne spominjem lokalno stanovništvo, koje će sve poduzeti kako bi se dočepalo nečega korisnoga."

Zastao je i pogledao Edmundsona.

"Cijela je ta stvar vrlo tužna," reče Edmundson. "Princ Ali Yusuf bi bio najprosvjećeniji vladar, s čvrstim demokratskim načelima."

"To je, vjerojatno, i dovelo tog nesretnika do svega ovoga," reče pukovnik Pikeaway.

"Ali ne smijemo gubiti vrijeme u pričanju tužnih priča o smrti kraljeva. Od nas se zahtjeva obavljanje istrage. To traže sve zainteresirane strane, to jest one kojima je naklonjena vlada Njezina Veličanstva." Odlučno je pogledao svojeg sugovornika.

"Je li vam jasno što želim reći?"

"Pa, nešto sam našuo." Edmundson je oklijevao.

"Možda ste čuli kako kod njih ili među dijelovima olupine nije pronađeno ništa vrijedno, ili je domaće stanovništvo sve odnijelo. Što se toga tiče, sa seljacima nikad niste sigurni. Oni znaju biti vješti kao i sam Foreign Office. I, što ste još čuli?"

"Ništa više."

"Niste čuli da se nešto vrijedno ipak moralo pronaći? Zašto su vas poslali k meni?"

"Rekli su da ćete mi možda htjeti postaviti neka pitanja," izvještačeno odgovori Edmundson.

"Ako vas nešto pitam, onda očekujem i odgovore," naglasi pukovnik Pikeaway.

"Razumljivo."

"Vama to ne izgleda razumljivo, sine. Je li vam Bob Rawlinson išta rekao prije nego je odletio iz Ramata? Ako je itko uživao Alijevo povjerenje, onda je to bio on.

Dakle, da čujemo. Je li išta rekao?"

"Na što mislite, gospodine?"

Pukovnik Pikeaway ga odlučno pogleda i počese se iza uha.

"Dakle, dobro," promrmljao je. "Smatrajte da nisam ništa rekao. Pretjerao sam. Ako ne znate o čemu govorim, onda je to tako i gotovo."

"Mislim da je bilo nešto..." oprezno i oklijevajući započne Edmundson. "Nešto važno što mi je Bob želio povjeriti."

"Ah," reče pukovnik Pikeaway, glasom čovjeka koji je napokon povukao pravu nit.

"Zanimljivo. Da čujemo što to znate."

"Vrlo malo, gospodine. Bob i ja smo razvili neku vrstu šifriranih poruka. Bili smo došli do zajedničkog zaključka kako se svi telefoni u Ramatu prisluškuju. Bob je ponekad znao čuti neke važne stvari u palači, a ja sam katkad imao korisne informacije za njega. Tako smo, na primjer, za označavanje nečega vrlo važnog, spominjali neku djevojku ili više njih, i to 'izvanzemaljskih'.

"Za bilo koju značajnu informaciju?"

"Da. Bob me je nazvao, upotrebljavajući ove riječi, baš onoga dana kad je cijela predstava započela. Trebao sam se s njime naći na uobičajenom mjestu - pred jednom bankom. Ali pobuna je izbila baš u toj četvrti i policija je zapriječila prilaze.

Nisam se mogao sastati s Bobom. Odletio je s Alijem istog poslijepodneva."

"Shvaćam," reče Pikeaway. "Ne znate otkud vam je telefonirao?"

"Ne. Mogao je nazvati s bilo kojeg mjesta."

"Šteta." Zastao je i zatim usputno zapitao: "Poznajete li gospođu Sutcliffe?"

"Mislite na sestru Boba Rawlinsona? Naravno, upoznao sam je tamo. Bila je sa svojom kćeri, djevojkom školske dobi. Ali ne poznajem je dobro."

"Jesu li su ona i Bob bili jako bliski?"

Edmundson je na trenutak zastao, razmišljajući.

"Ne, ne bih to rekao. Ona je bila znatno starija od njega, čak i previše, za stariju sestru. A on nije mnogo volio svojeg zeta - uvijek je govorio kao o napuhanom magarcu."

"I jest takav! Jedan od naših vodećih industrijalaca - a kako oni znaju biti napuhani!"

Dakle, ne smatrate vjerojatnim da bi Bob Rawlinson svojoj sestri povjerio neku važnu tajnu?"

"Teško je reći - ali mislim da je tako."

"I ja tako mislim," reče pukovnik Pikeaway.

Uzdahnuo je. "Dakle, tu smo. Gospoda Sutcliffe i njezina kći vraćaju se kući prekooceanskom brodskom linijom. Sutra će se u Tilburyju iskrcati s broda Istočna kraljica"

Na trenutak je zašutio, dok je pogledom pažljivo ispitivao mladog čovjeka koji je sjedio nasuprot njemu. A onda je, kao da je donio odluku, pružio ruku i žustro rekao:

"Lijepo je od vas što ste došli."

"Samo mi je žao što sam bio od tako male koristi. Sigurni ste da vam više nikako ne mogu pomoći?"

"Ne. Ne. Bojim se da ne možete." John Edmundson izađe. Onaj se diskretni mladić ponovno vrati.

"Namjeravao sam ga poslati u Tilbury, da Rawlinsonovoj sestri prenese najnovije vijesti," reče Pikeaway. "Priatelj njezina brata - i sve to. Ali odlučio sam to ne učiniti. Nije elastičan tip. Učinak obuke u Foreign Officeu. Neprilagodljiv. Poslat ću onoga, kako se ono zove?"

"Dereka?"

"Tako je," pukovnik Pikeaway klimne glavom. "Počinješ posve dobro shvaćati što želim reći, zar ne?"

"Pokušavam što bolje mogu, gospodine."

"Pokušavati nije dovoljno. Važno je uspjeti. Najprije mi pošalji Ronnieja. Imam jednu zadaću za njega."

II

Pukovnik Pikeaway se očito upravo spremao ponovno zadrijemati, kad je u sobu ušao mladić po imenu Ronnie. Bio je visok, tamnoput i snažan, veselog i pomalo drskog držanja.

Pukovnik Pikeaway ga je nekoliko trenutaka promatrao i zatim se nasmiješio.

"Kako bi ti se svidjelo uvući se u djevojačku školu?" zapitao ga je.

"U djevojačku školu?" Mladić iznenađeno uzdigne obrve. "To bi svakako bilo nešto novo! Što te djevojke spremaju? Izrađuju bombe na satovima kemije?"

"Ništa takvoga. Radi se o prvoklasnoj višoj školi. Meadowbank."

"Meadowbank!" zviznuo je mladić. "Ne mogu vjerovati."

"Drži svoj brzi jezik za zubima. Princeza Shaista, sestrična i najbliža rođaka pokojnog princa Ali Yusufa iz Ramata, ovog semestra dolazi u tu školu. Do sada se školovala u Švicarskoj."

"Što ja trebam činiti? Oteti je?"

"To svakako ne. Mislim kako će ona u bliskoj budućnosti možda dospjeti u žarište zanimanja. Želim da je držiš na oku i pratiš što se zbiva. Morat ću ostati nedorečen."

Ne znam što ili tko može iskrsnuti, ali ako se bilo tko od naših nepoželjnih prijatelja počne zanimati, izvijesti o tome... Dakle, zadaća ti je nadzor i izvještavanje."

Mladić klimne glavom.

"Ali kako ću se uvući tamo? Hoću li biti nastavnik crtanja?"

"Cijelo nastavno osoblje je žensko." Pukovnik Pikeaway ga značajno pogleda. "Mislim da ću od tebe morati stvoriti vrtlara."

"Vrtlara?"

"Da. Nisam li u pravu kad mi se čini da o vrtlarstvu već znaš ponešto?"

"Da, svakako. Nekad sam u Sunday Mailu vodio rubriku Vaš vrt."

"Besmislica!" reče pukovnik Pikeaway. "To nije ništa! I sam bih mogao voditi takvu rubriku, a da ništa ne znam o praktičnom radu - dovoljno je prepisati nešto iz bogato oslikanog Nurserymanova kataloga i iz Enciklopedije vrtlarstva. Poznata mi je cijela ta shema: 'Zašto ove godine ne prekinuti s tradicijom i ne uzgojiti pravu tropsku živicu oko vašeg posjeda? Od krasne Amabellis Gossiporije i nekoliko čudesnih kineskih hibrida Sinensis Maka Foolije. Iskušajte bogato rascvjetanu ljepotu grmlja Sinistre Hopales koje, iako nije previše otporno, može posve lijepo pristajati uz zapadni zid.'" Zastao je i nasmiješio se. "Ništa od toga! Budale kupe te stvari, naiđe rani mraz i uništi ih i oni zažale što nisu kupiti gardeniju ili nezaboravak! Ne, momče, ja mislim na ono pravo. Pljunuti u ruke i upotrijebiti lopatu, dobro poznavati kako se pravi smjesa zemlje i gnojiva, vješto koristiti nizozemsku motiku i sve druge vrste alatki, kopati dovoljno duboko za slatki grašak i stručno gnojiti - i raditi sve teške poslove. Možeš li to?"

"Sve sam te stvari radio još od rane mladosti!"

"Naravno da jesi. Poznajem tvoju majku. Dakle, to smo sredili."

"Postoji li u Meadowbanku upražnjeno radno mjesto vrtlara?"

"Mora postojati," reče pukovnik Pikeaway. "Svakom vrtu u Engleskoj nedostaje radne snage. Napisat ću ti divne

karakteristike. Vidjet ćeš, jednostavno će te ščepati. Nema vremena za gubljenje, ljetni semestar počinje dvadeset devetog."

"Radim u vrtu i držim širom otvorene oči, je li tako?"

"Tako je, i ako ti se približi neka od razvijenijih djevojaka, neka ti Bog pomogne ako joj uzvратиš. Ne želim da se prerano razotkriješ."

Uzeo je list papira. "Kako bi volio da te nazovemo?"

"Mislim da bi ime Adam posve odgovaralo."

"A prezime?"

"Kako bi bilo Eden?"[\[5\]](#)

"Nisam siguran sviđa li mi se kako ti radi mozak. Adam Goodman će zvučati posve lijepo. Pođi i s Jensonom razradi svoju biografiju, a zatim se nastavi zabavljati."

Pogledao je na svoj sat. "Nemam više vremena za tebe. Ne želim pustiti gospodina Robinsona da čeka. Već je trebao pristići."

Adam (nazovimo ga njegovim novim imenom) je zastao na putu prema vratima.

"Gospodin Robinson?" znatiželjno je upitao. "Zar on dolazi?"

"Tako sam rekao." Sa stola se oglasi signal zvona. "Evo ga, dolazi. Uvijek točni gospodin Robinson."

"Kažite mi," znatiželjno reče Adam, "tko je on, zapravo. Kako se uistinu zove?"

"Zove se," reče Pikeaway, "gospodin Robinson. To je sve što ja znam, i što bilo tko drugi zna."

III

Čovjek koji je ušao u sobu nije se nikako mogao zvati Robinson. Prije je mogao biti Demetrius, ili Isaacstein, ili Perenna - iako nijedan od njih u cjelini. Nije do kraja bio ni Židov, ni Grk, ni Španjolac, niti Portugalac. Ono što je najmanje vjerojatno jest da je bio Englez po imenu Robinson. Bio je debeo i ukusno odjeven, žutog lica, tužnih tamnih očiju, širokog čela i plemenitih usta, u kojima su se ukazivali poveći veoma bijeli zubi. Ruke su mu bile lijepo oblikovane i njegovane. Govorio je engleski kao da mu je to materinji jezik.

On i pukovnik Pikeaway pozdraviše jedan drugoga kao da se u najmanju ruku radi o dva monarha. Razmijenili su vrlo učtive fraze.

Zatim, dok je gospodin Robinson prihvaćao ponuđenu cigaru, pukovnik Pikeaway je rekao:

"Vrlo lijepo od tebe što nam želiš pomoći."

Gospodin Robinson zapali cigaru, s uživanjem povuče dim i napokon prozbori:

"Dragi moj, samo sam pomislio... ja čujem mnogo toga, znaš. Poznajem mnogo ljudi, a oni mi kažu toliko toga. Ne znam zašto."

Pukovnik Pikeaway se suzdržao od komentara na tu tvrdnju.

Umjesto toga, rekao je:

"Doznao sam kako si čuo da je pronađen zrakoplov princa Ali Yusufa?"

"Prošle srijede," reče gospodin Robinson. "Upravljao je mladi Rawlinson. Rizičan let."

Ali do pada nije došlo zbog greške pilota. Na zrakoplovu je izvršena diverzija - učinio je to neki Achmed - stariji mehaničar. Krajnje povjerljiv čovjek, ili je barem Rawlinson tako mislio. Sad u novom režimu ima vrlo unosan posao."

"Dakle, ipak je bila sabotaža! Nismo biti sigurni. Tužna priča."

"Da. Taj jadni mladić - mislim na Ali Yusufa - bio je nedovoljno spreman za borbu protiv korupcije i prijevara. Njegovo obrazovanje bilo je pogrešno - ili ja barem tako mislim. Ali nas on ne zanima, nije li tako? To je stara vijest. Ništa nije toliko mrtvo kao mrtav kralj. Nas zanima, svakog na svoj način, što je mrtvi kralj ostavio iza sebe."

"A to znači.. ?"

Gospodin Robinson slegne ramenima. "Povelik bankovni račun u Ženevi, malo skromniji u Londonu, znatnu imovinu u svojoj zemlji, koju je sad preuzeo novi režim (čini mi se da plijen nije baš najbolje podijeljen, ili sam bar ja tako čuo!) i, napokon, mala osobna stavka."

"Mala?"

"Te stvari su relativne. U svakom slučaju, mala po veličini. Pogodna za nošenje."

"Koliko mi znamo, Ali Yusuf je nije ponio."

"Ne. Zato što ju je predao mladom Rawlinsonu."

"Jesi li siguran?" oštro upita Pikeaway.

"Dakle, čovjek nikad ne može biti do kraja siguran," reče gospodin Robinson, kao da se ispričava. "Palačom kruže mnoge glasine. Ne može sue biti istina. Ali o tome se mnogo govorilo."

"Nisu pronađeni niti kod mladog Rawlinsona."

"U tom slučaju," reče gospodin Robinson, "čini se da su zemlju morali napustiti na neki drugi način".

"Koji drugi način? Imaš li neku ideju?"

"Rawlinson je nakon preuzimanja dragulja otišao u jednu kavanu. Nije primijećeno da je s nekim razgovarao. Potom je otišao u hotel Ritz Savoy, gdje mu je bila odsjela sestra. U njezinoj se sobi zadržao oko dvadeset minuta. Ona je bila vani. Zatim je otišao u Trgovačku banku na Trgu pobjede, gdje je unovčio ček. Kad je izišao iz banke, neredi su već počinjali. Zbog nečega su se pobunili studenti. Trebalo je malo vremena dok se trg raščistio. Tada se Rawlinson uputio pravo na pistu gdje je, u društvu Achmeda, pregledao zrakoplov. Ali Yusuf se automobilom odvezao u obilazak radova na novoj autocesti, zaustavio vozilo na pisti, pridružio se Rawlinsonu i izrazio želju da se malo provoza zrakoplovom i razgleda branu i autocestu iz zraka.

Uzletjeli su i više se nisu vratili."

"I tvoji zaključci na temelju svega toga?"

"Dragi prijatelju, isti kao i tvoji. Zašto je Bob Rawlinson proveo dvadeset minuta u sestrijoj sobi, kad je ona bila vani, a njemu je rečeno da se, vjerojatno, neće vratiti sve do večeri? Ostavio joj je poruku, koju je mogao napisati za najviše tri minute.

Što je radio ostatak vremena?"

"Hoćeš reći da je dragulje skrio među sestrine stvari?"

"To se čini očitim, zar ne? Gospoda Sutcliffe je istoga dana evakuirana s ostalim britanskim građanima. S kćeri je odletjela je za Aden. Mislim da sutra stiže u Tilbu."

"Pikeaway je klimnuo glavom.

"Pripazi na nju," reče Robinson.

"Pripaziti ćemo na nju," složi se Pikeaway. "To je već sređeno."

"Ako su dragulji kod nje, bit će u opasnosti." Sklopio je oči. "Tako prezirem nasilje."

"Misliš da bi moglo doći do nasilja?"

"Ima ljudi koji su zainteresirani. Raznih nepoželjnih ljudi - ako me razumiješ."

"Razumijem te," namršteno uzvratila Pikeaway.

"I oni će, naravno, pokušati prevariti jedni druge."

Gospodin Robinson je zavrtio glavom. "Kakva zbrka."

Pukovnik Pikeaway ga oprezno zapita: "Imaš li ti osobno - hm - nekog posebnog interesa u cijeloj toj stvari?"

"Ja predstavljam određenu grupu interesa," uzvratila gospodin Robinson. Glas mu nije odavao pretjeranu susretljivost. "Neke od spomenutih dragulja za njegovo pokojno veličanstvo nabavio je moj sindikat - po dosta razumnoj cijeni. Grupa ljudi koje predstavljam, a koji su zainteresirani za pronalaženje tih dragulja, usudujem se reći, imaju suglasnost pokojnog vlasnika. Ne bih htio govoriti dalje. Te stvari su tako delikatne."

"Ali ti si sigurno na strani anđela," nasmiješi se pukovnik Pikeaway.

"Ah, anđeli! Anđeli - da," zastao je. "Znaš li slučajno tko je boravio u sobama hotela Ritz Savoy, u susjedstvu sobe koja je pripadala gospođi Sutcliffe i njezinoj kćeri?"

Pukovnik Pikeaway kao da nije bio posve siguran.

"Čekaj da vidim - mislim da znam. S lijeve strane je bila seriora Angelica de Toreda — Španjolka - to jest plesačica koja je nastupala u lokalnom noćnom klubu. Možda ne baš čistokrvna Španjolka i možda ne baš dobra plesačica. Ali popularna kod posjetitelja. Kako sam shvatio, s druge strane je bio netko iz grupe školskih nastavnika..."

Gospodin Robinson se nasmiješio, odobravajući.

"Uvijek si isti. Ja ti donosim informacije, ali ti ih gotovo uvijek znaš bolje od mene."

"Ali, ne." Pukovnik Pikeaway je učtivo nijekao.

"Među nama rečeno," reče gospodin Robinson, "znamo dosta toga."

Pogledi im se susretoše.

"Samo se nadam," reče gospodin Robinson, ustajući, "da su te spoznaje dovoljne..."

4. Povratak izletnika

I

"Doista!" ljutitim glasom reče gospoda Sutcliffe, pogledavajući kroz prozor svoje hotelske sobe, "nije mi jasno zašto uvijek pada kiša kad se čovjek vraća u Englesku.

Zbog kiše je sve tako depresivno."

"Mislim da je lijepo vratiti se," reče Jennifer. "Napokon čuti kako svi na ulici govore engleski! A uskoro ćemo piti pravi čaj. Kruh, maslac, džem i pravi kolači."

"Draga, voljela bih da nisi tolika otočanka," rekla je gospođa Sutcliffe. "Kakve svrhe ima što te vodim u inozemstvo, čak do Perzijskog zaljeva, kad bi ti radije ostala kod kuće?"

"Nemam ništa protiv odlaska u inozemstvo na jedan ili dva mjeseca," reče Jennifer.

"Samo sam rekla da mi je drago što sam se vratila."

"A sad mi se skloni s puta, draga, i dozvoli da provjerim jesu li donijeli cijelu prtljagu. Doista, osjećam - taj me osjećaj progoni još od rata - da su ljudi danas vrlo pokvareni. Sigurna sam, kad ne bih cijelo vrijeme pazila na stvari, da bi onaj čovjek u Tilburvu bio nestao s mojom zelenom torbom. A još se jedan čovjek neprestano vrtio oko prtljage. Kasnije sam ga vidjela u vlaku. Znaš, vjerujem da ti podmukli lupeži dočekuju brodove i, ako su putnici uznemireni ili boluju od morske bolesti, jednostavno nestanu s ponekim kovčegom."

"O, majko, ti uvijek tako razmišljaš," reče Jennifer. "Misliš da su svi ljudi koje susrećeš nepošteni."

"Većina njih jest," namršteno reče gospoda Sutcliffe.

"Ali ne Englezi," uzvratila joj je Jennifer.

"Oni su još gori," reče njezina majka. "Od Arapa i stranaca čovjek drugo niti ne očekuje, ali u Engleskoj čovjeku popusti pažnja i to nepoštenim ljudima samo olakšava posao. Sad me pusti da prebrojim. Imale smo veliku zelenu torbu, zatim crnu, dvije male smeđe, onu sa patentom, štapove za golf i rekete, veliku torbu za sitnice i platnenu kovčeg - ali gdje je zelena torba? Ah, evo je. I onaj arapski limeni kovčežić koji smo kupili za smještaj dodatnih stvari - da, jedan, dva, tri, četiri, pet, šest - jest, u redu je. Svih četrnaest je ovdje."

"Zar ne bismo mogle popiti čaj?" reče Jennifer.

"Čaj? Tek su tri sata."

"Užasno sam gladna."

"Dobro, dobro. Možeš li sama sići i naručiti? Ja sam stvarno umorna i moram se odmoriti, a onda ću raspakirati stvari koje nam trebaju za večeras. Baš je ružno što nas tvoj otac nije mogao dočekati. Zašto je baš danas morao imati taj tako važni direktorski sastanak u Newcastleu na Tyneu, to jednostavno ne mogu shvatiti.

Morao je znati da su mu žena i kćer na prvom mjestu. Posebno nakon što nas nije vidio tri mjeseca. Jesi li sigurna da se možeš sama snaći?"

"Zaboga, mama," reče Jennifer, "što misliš, koliko mi je godina? Mogu li dobiti novac, molim? Nemam ništa engleskog novca."

Uzela je novčanicu od deset šilinga koju joj je majka pružila i izišla s podsmijehom.

Pored kreveta je zazvonio telefon. Gospoda Sutcliffe mu priđe i podigne slušalicu.

"Halo... Da... Da, ovdje gospođa Sutcliffe..."

Netko je pokucao navrata. Gospođa Sutcliffe reče: "Samo trenutak," odloži slušalicu i zaputi se do vrata. Neki mladić u plavoj radnoj odori stajao je pred vratima, držeći malu kutiju za alat u ruci.

"Električar," kratko je rekao. "Svjetla u ovom apartmanu ne rade kako treba. Poslali su me da ih pregledam."

"Ah - dobro..."

Povukla se unatrag. Električar je ušao. "Kupaonica?"

"Onuda - iza druge spavaće sobe." Vratila se telefonu. "Izvinite... Što ste ono rekli?"

"Ja sam Derek O'Connor. Možda bih mogao svratiti do vašeg apartmana. Radi se o vašem bratu."

"O Bobu? Ima li.. vijesti od njega?"

"Bojim se da je tako."

"Ah... Ah, jasno mi je... Da, dođite gore. Na trećem katu, soba 310."

Sjela je na krevet. Već je znala o kakvim se vijestima radi.

Uskoro se na vratima začulo kucanje i ona ih otvori, kako bi u sobu pustila mladića koji se rukovao s njome, na način koji je odgovarao prigodi.

"Vi ste iz Foreign Officea?"

"Zovem se Derek O'Connor. Moj me je šef poslao, jer izgleda nitko drugi nije mogao prije doći do vas."

"Molim vas, recite mi," prozbori gospođa Sutcliffe. "On je ubijen. Nije li tako?"

"Da, tako je, gospođo Sutcliffe. Vozio je princa Ali Yusufa iz Ramata i srušili su se u planinama."

"Zašto me nisu obavijestili - zašto netko nije poslao telegram na brod?"

"Vijest nije bila potvrđena sve do prije nekoliko dana. Znalo se da je avion nestao, to je sve. Ali u takvim je okolnostima uvjetima još uvijek mogla postojati nada. Sad je, međutim, pronađena olupina... Siguran sam da će vam biti lakše ako spoznate da je smrt bila trenutna."

"I princ je poginuo?"

"Da."

"Uopće nisam iznenađena," reče gospođa Sutcliffe. Glas joj je malo zadrhtao, ali je inače bila posve pribrana. "Znala sam da će Bob umrijeti mlad. Znao, uvijek je bio nemiran - uvijek je letio novim zrakoplovima, izvodio akrobacije. Jedva da sam ga vidjela u posljednje četiri godine. Što se može, ljude ne možemo mijenjati."

"Ne," uzvratil je posjetitelj, "bojim se da ne možemo."

"Henry je uvijek govorio kako će se prije ili kasnije razbiti," reče gospođa Sutcliffe. Izgledalo je kao da iz potvrde predviđanja svojega muža izvlači nekakvu tužnu zadovoljštinu. Suza joj klizne niz obraz i ona potraži rupčić. "Ovo je, uistinu, pravi šok," prozbori.

"Znam - vrlo mi je žao."

"Naravno, Bob nije mogao pobjeći," reče gospođa Sutcliffe. "Mislim, on je prihvatio da bude prinčev pilot. Ja nisam željela da radi za njega. Međutim, bio je izvrstan pilot. Sigurna sam da nije njegova greška, ako je udario u planinu."

"Ne," reče O'Connor, "sigurno nije bila njegova greška. Jedina nada za izvlačenje princa bio je neodgovorni odlazak, bez obzira pod kojim uvjetima. Let je bio opasan i stvari su jednostavno krenule krivim smjerom."

Gospođa Sutcliffe klimne glavom.

"Potpuno shvaćam," reče. "Hvala vam što ste mi to došli priopćiti."

"Ima još nešto," reče O'Connor, "nešto što vas moram pitati. Je li vam brat išta povjerio da prunesete u Englesku?"

"Meni nešto povjerio?" reče gospođa Sutcliffe. "Kako to mislite?"

"Je li vam dao neki paketić - nekakav maleni zavežljaj - da ga prunesete i nekome predate u Engleskoj?"

Ona je vrtjela glavom, čudeći se. "Ne. Zašto mislite da je to trebao učiniti?"

"Postojao je jedan vrlo važan paketić, za koji smatramo da ga je vaš brat nekome predao, kako bi ga taj prenio ovamo. Toga je dana svraćao kod vas u hotel - mislim, na dan izbijanja revolucije."

"To znam. Ostavio je poruku. No, u njoj nije bilo ničega - samo banalan prijedlog da sljedećeg dana odigramo partiju golfa ili tenisa. Pretpostavljam da u vrijeme pisanja poruke još nije znao da će tog poslijepodneva morali uzletjeti s princem."

"To je bilo sve što je stajalo u poruci?"

"Da, ništa više."

"Jeste li sačuvali tu poruku, gospodo Sutcliffe?"

"Sačuvala tu poruku? Naravno da nisam. Bila je toliko banalna. Pokidala sam je i bacila. Zašto bih je zadržala?"

"Nema nikakva razloga," reče O'Connor. "Samo sam se pitao."

"Samo ste se pitali - što?" oštro zapita gospođa Sutcliffe.

"Je li, možda, u njoj bila skrivena neka - druga poruka. Na koncu.. " nasmiješio se, "postoje i stvari poput nevidljive tinte."

"Nevidljiva tinta?" reče gospođa Sutcliffe, s velikom dozom zgražanja. "Mislite na ono što koriste u špijunskim pričama?"

"Dakle, bojim se da sam mislio baš na to," reče O'Connor, kao da se ispričava.

"Kako je to idiotski," reče gospođa Sutcliffe. "Sigurna sam da Bob nikad ne bi koristio ništa takvo. I zašto bi? Bio je drag i razborit čovjek." Ponovno joj niz obraz klizne jedna suza. "O, zaboga, gdje mi je torbica? Treba mi maramica. Možda sam je ostavila u drugoj sobi."

"Ja ću vam je donijeti," reče O'Connor.

Prošao je kroz vrata i zaustavio se, a mladić u radnoj odori, koji se bio nadnio nad jednim kovčegom, ispravi se i zaprepašteno ga pogleda.

"Električar," u žurbi reče mladić. "Ovdje nešto ne valja sa svjetlom."

O'Connor okrene prekidač.

"Čini mi se da je sve u redu," reče prijatnim tonom.

"Vjerojatno su mi dali pogrešan broj sobe," reče električar.

Pokupi torbu s alatom i žurno iziđe u hodnik. O'Connor se namršti, podigne sa stola torbicu gospođe Sutcliffe i odnese joj.

"Oprostite," reče i podiže telefonsku slušalicu. "Ovdje soba 310. Jeste li nedavno postali električara da pogleda svjetla u ovom apartmanu? Da... Da, bit ću na vezi."

Počekao je.

"Ne? Ne, tako sam i mislio. Sa svjetlima je sve u redu." Spustio je slušalicu i okrenuo se gospođi Sutcliffe. "Ovdje su sva svjetla ispravna. Sa recepcije nisu nikoga poslali."

"Što je, onda, taj čovjek tražio? Je li to bio lopov?"

"Mogao je biti."

Gospođa Sutcliffe odmah pregleda svoju torbicu. "Ništa nije uzeo. Cijeli novac je još uvijek tu."

"Jeste li sigurni, gospođo Sutcliffe, jeste li potpuno sigurni da vam brat nije ostavio ništa da ponesete kući, da ubacite u svoju prtljagu?"

"Potpuno sam sigurna," reče gospođa Sutcliffe.

"Ili vašoj kćeri - imate kćer, zar ne?"

"Da. Ona je dolje, pije čaj."

"Je li vaš brat mogao njoj nešto dati?"

"Ne, sigurna sam da nije."

"Postoji još jedna mogućnost," reče O'Connor. "Mogao je nešto skriti među vaše stvari, onog dana kada je čekao u vašoj sobi."

"Ali zašto bi Bob to učinio? Zvuči potpuno apsurdno."

"Nije baš apsurdno kako zvuči. Možda mu je princ Yusuf predao nešto na čuvanje, a vaš je brat pomislio kako će to biti sigurnije među vašim stvarima nego kod njega."

"Meni to zvuči nevjerovatno," reče gospođa Sutcliffe.

"Zanima me bi li vam smetalo ako malo pogledamo?"

"Da pretražujemo po mojim stvarima, to mislite? Da raspakiramo?" Kod izgovaranja posljednje riječi, glas gospođe Sutcliffe je prešao u vapaj.

"Znam," reče O'Connor, "strašno je što to tražim od vas. Ali, moglo bi biti vrlo važno. Mogao bih vam pomoći," nagovarao ju je. "Često sam pomagao majci pri pakiranju. Govorila je da to vrlo dobro radim."

Upotrijebio je sav svoj šarm, a to je bilo nešto što je pukovnik Pikeaway kod njega posebno štovao.

"O, dakle," reče gospođa Sutcliffe, popuštajući, "pretpostavljam - ako tako kažete - mislim, ako je uistinu tako važno..."

"Moglo bi biti vrlo važno," reče Derek O'Connor. "Dakle," nasmiješi joj se i doda:

"Pretpostavljam da možemo početi."

II

Tri četvrt sata kasnije Jennifer se vratila s čaja. Preletjela je pogledom po sobi i zaprepastila se.

"Mama, što to radiš?"

"Raspakirali smo stvari," oštro odgovori gospođa Sutcliffe. "Sad ih ponovno pakiramo. Ovo je gospodin O'Connor. Moja kći Jennifer."

"Ali zašto ste sve raspakirali i sad opet pakirate?"

"Ne pitaj me zašto," obrecne se njezina majka. "Netko je, izgleda, pomislio da je tvoj ujak Bob ostavio nešto među mojim stvarima, kako bih to ponijela kući."

Pretpostavljam da tebi nije ništa dao?"

"Je li meni ujak Bob nešto dao? Ne. Jeste li raspakirali i moje stvari?"

"Sve smo raspakirali," veselo uzvratila Derek O'Connor, "i nismo ništa pronašli, pa sad ponovno pakiramo. Mislim, gospodo Sutcliffe, da biste trebali nešto popiti. Mogu li nešto naručiti za vas? Možda konjak i sodu?" Prišao je telefonu.

"Ne bih imala ništa protiv šalice dobrog čaja," reče gospođa Sutcliffe.

"Ja sam popila strašan čaj," reče Jennifer. "Kruh s maslacem, pa sendviče i kolač, a onda mi je konobar donio još sendviča, na moj zahtjev. Bilo je prekrasno."

O'Connor je naručio čaj, a onda je priveo kraju pakiranje stvari gospođe Sutcliffe, tako vješto i uredno, da mu se je ona morala diviti.

"Čini se da vas je majka ipak odlično naučila kako se pakiraju stvari," reče mu.

"Znam ja mnogo vještina," reče gospodin O'Connor, smiješeći se.

Majka mu je bila već odavno umrla, a vještinu pakiranja i raspakiranja usavršio je isključivo kod pukovnika Pikeaway.

"Još samo jednu stvar, gospodo Sutcliffe. Volio bih kad biste neko vrijeme bili vrlo oprezni."

"Oprezna? U kojem smislu?"

"Pa," O'Connor je ostao nejasan. "Revolucije su vrlo čudne stvari. Ima mnogo ogranaka i interesnih grupa. Ostajete li dugo u Londonu?"

"Sutra idemo na selo. Odvest će nas moj muž."

"Onda je u redu. Ali.. ne izlazite se riziku. Ako se dogodi bilo što neobično, odmah nazovite 999."

"Oho!" sjajeći od oduševljenja izjavi Jennifer. "Nazvati 999. To sam oduvijek željela."

"Ne budi luckasta, Jennifer," reče njezina majka.

III

Izvadak iz članka objavljenog u lokalnom tisku:

Jučer je pred prekršajni sud izveden čovjek optužen za provalu u rezidenciju gospodina Sutcliffea, s namjerom izvršenja krađe. Spavaća soba gospođe Sutcliffe ispremetanaje i ostavljena u potpunom neredu, u vrijeme dok su članovi obitelji bili na nedjeljnoj jutarnjoj misi. Kuhinjska posluga, koja je pripremala ručak, nije čula ništa. Policija je optuženog uhitila upravo u trenutku pokušaja bijega iz kuće. Nešto ga je vjerojatno prestrašilo i pobjegao je ne uzevši ništa.

Predstavljajući se kao Andrew Bal, bez stalnog prebivališta, priznao je svoju krivnju. Izjavio je kako je nezaposlen i da je stoga tražio novac. Cijeli nakit, osim onoga što ga je nosila na sebi, gospođa Sutcliffe drži u banci.

"Rekao sam vam da se brava francuskog prozora na salonu mora popraviti," kasnije je u obiteljskom krugu izjavio gospodin Sutcliffe.

"Dragi moj Henry," uzvratila je gospođa Sutcliffe, "ti kao da ne shvaćaš da sam posljednja tri mjeseca bila u inozemstvu. Pored toga, sigurna sam da provalnici uvijek mogu ući bilo gdje, ako to samo požele."

Zatim je, ponovno bacivši pogled na lokalne novine, zamišljeno dodala: "Kako to divno zvuči: 'kuhinjska posluga'. Toliko se razlikuje od onoga što ona stvarno predstavlja, staru gospođu Ellis, koja je posve gluha i jedva može stajati na nogama, i onu napola ludu kćer Bardwel ovlh, koja dolazi na ispomoć nedjeljom ujutro."

"Ono što meni nije jasno," reče Jennifer, "jest kako je policija otkrila provalu i kako je uspjela stići na vrijeme i uhititi provalnika."

"Vrlo je čudno što nije ništa ukrao," komentirala je njezina majka.

"Jesi li u to posve sigurna, Joan?" upita njezin muž. "Spočetka si bila pomalo sumnjičava."

Gospođa Sutcliffe je ljutito uzdahnula. "Nemoguće je odmah biti siguran. Sav taj nered u mojoj spavaćoj sobi - razbacane stvari, izvrtne ladice. Morala sam sve dobro pogledati, prije nego sam bila posve sigurna, iako se, kad sada o tome razmišljam, ne sjećam da sam vidjela svoju najbolju Jacqmarovu maramu."

"Oprosti, mama. Za to sam ja kriva. Odletjela je preko palube negdje nasred Mediterana. Samo sam je posudila. Htjela sam ti to reći, ali sam zaboravila."

"Doista, Jennifer; koliko sam ti puta rekla da ne posuđuješ moje stvari, ako mi prije toga ne kažeš?"

"Mogu li dobiti još pudinga?" reče Jennifer, okrećući razgovor na drugu temu.

"Možeš. Uistinu, gospođa Ellis ima tako zlatne ruke. Isplati se toliko vikati na nju.

Nadam se, međutim, da te u školi neće smatrati odveć pohlepnom. Meadowbank nije bilo kakva škola, upamti to."

"Nisam baš posve sigurna želim li u Meadowbank," reče Jennifer. "Poznavala sam djevojku čija je rođakinja bila tamo, i ona mi je rekla da je tamo užasno. Cijelo vrijeme te uče kako ulaziti i izlaziti iz Rols-Roycea i kako se ponašati ako odlaziš na kraljevski objed."

"Sad bi bilo dosta, Jennifer," reče gospođa Sutcliffe. "Ne znaš cijeniti sreću što te primaju u Meadowbank. Mogu ti reći da gospođica Bulstrode ne prima bilo koju djevojku. Ti si primljena samo zahvaljujući visokom položaju svojega oca i utjecaju tete Rosamond. Imala si izuzetnu sreću. I ako te," nastavi gospođa Sutcliffe, "ikad pozovu na objed s kraljicom, bit će dobro znati kako se ophoditi."

"No, dobro," reče Jennifer, "ali vjerujem da kraljica mora često objedovati sa svijetom koji ne poznaje lijepo ophođenje - s afričkim poglavcima i džokejima i šaicima."

"Afrički poglavice su ljudi vrlo uglađenog ponašanja," izjavi njezin otac, koji se nedavno bio vratio s kratkog poslovnog puta u Ganu...

"Takvi su i arapski šeici," reče gospođa Sutcliffe. "Poput dvorskog plemstva."

"Sjećaš se onog prijama kod šeika, kojem smo prisustvovali?" reče Jennifer. "I kako je izvadio ovčje oko i dao ga tebi, a ujak Bob te gurnuo laktom da ne stvaraš pometnju i pojedeš ga? Ako bi šeik to učinio s pečenim janjetom u Buckinghamskoj palači, kraljicu bi to malo potreslo, zar ne?"

"Sad bi uistinu već bilo dosta, Jennifer," reče njezina majka i prekine daljnji razgovor.

Kad je Andrew Ball, bez stalnog prebivališta, osuđen na tri mjeseca zbog provale, Derek O'Connor, koji je sjedio u dnu sudnice, otišao je do telefona i uspostavio vezu.

"Ništa kod momka kad smo ga pokupili," reče. "A dozvolili smo mu i obilje vremena."

"Tko je on? Netko koga poznajemo?"

"Jedan iz Geckove družine. Nije baš pametan, ali kažu da je temeljit. Unajmljuju ga za ovakve stvari."

"I presudu je primio kao janje?" S druge strane žice pukovnik Pikeaway se cerio dok je govorio.

"Da. Savršena slika blesana koji posrće na ravnom putu. Nikad ga ne biste povezali sa značajnim pothvatima. Zato i vrijedi."

"I nije ništa pronašao," glasno je razmišljao pukovnik Pikeaway. "Ni ti nisi ništa pronašao. Izgleda kao da se ništa ne može pronaći? Naša pretpostavka da je Rawlinson ostavio omot kod svoje sestre bila je, izgleda, pogrešna."

"Izgleda da su i drugi imali istu ideju."

"To je malo previše očito. Možda smo se uhvatiti na mamac."

"Moglo bi biti. Druge mogućnosti?"

"Mnogo ih je. Stvar može još biti u Ramatu. Skrivena negdje u hotelu Ritz Savoy. Ili ju je Rawlinson predao nekome na putu do piste. Ili ima nečega u nagovještaju gospodina Rawlinsona koji je dao u poruci. Ili je gospođa Sutcliffe imala tu stvar, a da ništa nije znala o njoj i bacila je s nečim nepotrebnim u Crveno more."

"I to bi," dodao je zamišljeno, "bilo najbolje."

"Ma, idite, to vrijedi vreću novaca, gospodine."

"I ljudski život mnogo vrijedi," reče pukovnik Pikeaway.

5. Pisma iz škole Meadowbank

Pismo Julije Upjohn svojoj majci:

Draga mama,

Napokon sam se smjestila i ovdje mi se jako sviđa. Ovog semestra ima još jedna nova djevojka. Zove se Jennifer i nas dvije se često družimo. Obje jako volimo tenis. Ona ga igra posve dobro. Kad se pribere, ima ubojit servis, ali to nije tako često. Kaže kako joj se reket iskrivio dok je boravila u Perzijskom zaljevu. Tamo je vrlo vruće. Bila je tamo tijekom cijele revolucije što se tamo dogodilo. Rekla sam joj kako je to moralo biti vrlo uzbudljivo, ali ona govori kako njezini nisu bili svjedokom nikakvih ratnih zbivanja. Odveli su ih u veleposlanstvo ili takvo što, i tamo su bili potpuno izvan događanja.

Gospođica Bulstrode je pravo janje, ali je i dosta zastrašujuća - ili to može biti. Lako se okomi na nekoga novoga. Svi je iza leđa zovu Bik ili nasilnik.^[6] Engleskoj književnosti nas podučava gospođica Rich, koja je grozna. Kad se uzbuđi, kosa joj padne na lice. Ima neobično, ali uzbudljivo lice, čiji se izraz potpuno promijeni dok čita Shakespearea. Neki dan nam je pričala o Jagu i kako se on osjećao - mnoštvo riječi o ljubomori i kako vas ona može iznutra izjedati, kako možete patiti od nje sve dok potpuno ne poludite i poželite povrijediti voljenu osobu. Od te smo priče sve zadržale -osim Jennifer, jer nju ništa ne može uznemiriti. Gospođica Rich nam predaje i zemljopis. Uvijek sam mislila kako je to dosadan predmet, ali kod gospođice Rich nije tako. Ovog nam je jutro pričala sve o trgovini začinicima i kako su ih izmislili stoga što se u onim toplim krajevima hrana vrlo lako kvari.

Umjetnost mi predaje gospođica Laurie. Dvaput tjedno nas vodi i u London, u posjet tamošnjim likovnim galerijama. Francuski učimo kod mademoiselle Blanche. Ona na svojim satima ne uspijeva održavati previše veliki red. Uopće nije stroga, samo dosadna. Zna nam reći: "Enfin, vous m'en-nuies, mes enfants!"^[7]

Gospođica Springer je grozna. Predaje tjelesni odgoj i gimnastiku. Ima riđu kosu i zaudara kad se oznoji.

Zatim, tu je i gospođica Chadwick (Chaddy) - ona je ovdje još od osnutka škole.

Predaje matematiku i podosta je smušena, ali je vrlo simpatična.

Tu je još i gospođica Vansittart, koja predaje povijest i njemačkijezik. Vrlo je slična gospođici Bulstrode, ali nema njezinu žustrinu.

Ovdje ima mnogo djevojaka iz inozemstva: dvije Talijanke i nekoliko Njemica, zatim jedna vrlo draga Švedanka (ona je princeza ili tako nešto) i djevojka napola turskog, a napola iranskog porijekla, koja tvrdi kako se trebala udati za princa Ali Yusufu, koji je poginuo u zrakoplovnoj nesreći, ali Jennifer tvrdi kako to nije istina, kako Shaista tako govori samo zato što su njih dvoje bili rođaci, a kod njih je običaj da se rođaci vjenčaju. Međutim, tvrdi Jennifer, on nije bio za taj brak. Volio je neku drugu djevojku. Jennifer uistinu zna mnogo stvari, ali obično o njima ne želi govoriti.

Pretpostavljam kako ćeš uskoro krenuti na putovanje. Ne ostavljaj putovnicu kod kuće, kao prošli put!!!

I ponesi pribor za prvu pomoć, za slučaj nekakve nezgode.

Voli te Julia

Pismo Jennifer Sutcliffe svojoj majci:

Draga mama,

Ovdje doista nije tako loše. Ljepše je nego sam očekivala. Vrijeme je vrlo lijepo.

Jučer smo morale pisati sastav na temu: 'Može li se pretjerati u dobrim osobinama?' Nikako se nisam mogla dosjetiti što napisati. Sljedećeg tjedna tema pismenog će biti: 'Usporedite karakter Julije i Desdemone'. I to mi se

čini glupo.

Mišliš li da bih trebala dobiti novi reket za tenis? Znam da smo ovoj dali zategnuti protekle jesen.- odviše uopće nije dobar. Možda se iskrivio. Rado bih učila grčki Mogu li? Volim jezike. Nas nekoliko sljedećeg tjedna odlazimo u London, na predstavu baleta. Prikazuje se Labuđe jezero. Hrana je ovdje posve dobra. Jučer smo za ručak imale piletinu, a uz čaj su nam poslužili vrlo ukusne domaće kolače.

Više se ne mogu prisjetiti nikakve novosti - je li nam se dogodila još koja provala?

Voli te tvoja kći,

Jennifer

Pismo Margaret Gore-West, glavnog redara, svojoj majci:

Draga mama,

Novosti je vrlo malo. Ovog semestra učim njemački kod gospođice Vansittart. Priča se kako se gospođica Bulstrode sprema u mirovinu i da će je naslijediti baš gospođica Vansittart, ali o tome govore već godinu dana i sigurna sam da to nije istina. Pitala sam o tome gospođicu Chadwick (naravno, nisam se usudila pitati izravno gospođicu Bulstrode!) i bila je po tom pitanju vrlo kratka. Rekla je kako to sigurno nije istina i da ne slušam govorkanja. Prošlog smo utorka bile na baletnoj predstavi Labuđe jezero. Previše lijepo da bi se opisalo riječima.

Princeza Ingridje vrlo zabavna. Imajako plave oči, ali na zubima nosi ortodontski aparat. Ovog ljeta imamo dvije nove njemačke djevojke. Posve dobro govore engleski.

Gospođica Rich se vratila i izgleda posve dobro. Nedostajala nam je prošlog semestra. Nova nastavnica tjelovježbe je gospođica Springer. Strašno je stroga i nitko je previše ne voli. Ipak, vrlo je dobra učiteljica tenisa. Mislim da će jedna od novih djevojaka, Jennifer Sutcliffe, biti vrlo dobra. Samo joj je povratni udarac pomalo slab. Velika joj je prijateljica djevojka koja se zove Julia. Zovemo ih Čudakinje!

Nećeš zaboraviti dvadesetog doći po mene, zar ne? Devetnaestog je Dan sporta.

Voli te tvoja

Margaret

Pismo Ann Shapland Dennisu Rathboneu:

Dragi Dennis!

Sve to trećeg tjedna semestra neću imati slobodnog vremena. Tada bih vrlo rado otišla s tobom na večeru. To bi moralo biti u subotu ili u nedjelju. Već ću ti javiti.

Vrlo mi je drago raditi u školi. Ali hvala Bogu što nisam ravnateljica! Sigurno bih poludjela.

Uvijek tvoja,

Ann

Pismo gospođice Johnson njezinoj sestri:

Draga Edith,

Ovdje je sve gotovo isto kao uvijek. Ljetni semestarje uvijek lijep. Vrt izgleda prekrasno, a dobili smo i novog vrtlara, kao ispomoć starom Briggsu - mladog i snažnog! I sasvim pristala izgleda, što je prava šteta, jer su djevojke upravo poludjele za njim.

Gospođica Bulstrode više ništa ne govori o umirovljenju, pa se nadam da je odustala od te zamisli. Gospođica

Vansittart uopće ne bi bila ni slična njoj. Doista mislim da u tom slučaju više ne bih mogla ostati ovdje. Prenesi pozdrave Dicku i djeci i podsjeti Olivera i Kate na mene, kad ih vidiš.

Elsbeth

Pismo mademoiselle Angele Blanche Renéu Dupontu, Post Restante, Bordeaux:

Dragi René,

Ovdje je sve u redu, iako ne mogu reći kako se previše zabavljam. Djevojke uopće nemaju poštovanja i vrlo se loše ponašaju. Ipak, mislim kako je bolje ne žaliti se gospođici Bulstrode. Čovjek treba biti na oprezu, kad ima posla s takvom osobom!

Trenutačno ti nemam reći više ništa zanimljivog.

Mouche

Pismo gospođice Vansittart prijateljici: Draga Gloria,

Ljetni semestar je dobro počeo. Imamo vrlo dobru skupinu novih djevojaka.

Strankinje se dobro snalaze. Naša mala princeza (ona s Bliskog istoka, ne Skandinavka) kao da ne može do kroja uspješno pratiti nastavu, ali takvo se što moglo i očekivati. No, ophođenje joj je vrlo ljupko.

Nova nastavnica tjelovježbe, gospođica Springer, uopće nije uspješna. Djevojke je ne vole i prema njima je previše stroga. Napokon, ovo nije obična škola. Ovdje se ne prolazi ili pada iz tjelovježbe! Također je vrlo indiskretna i postavka previše osobnih pitanja. Takvo ponašanje može biti vrlo mučno i odraz je lošeg odgoja. Mademoiselle Blanche, nova nastavnica francuskog, vrlo je druželjubiva, ali ne tako kvalitetna kao mademoiselle Dupuy.

Prvog dana semestra zamalo smo izbjegle skandal. Lady Veronica Carlton-Sandways došla je prilično pripita!! Da gospođica Chadwick to nije pravodobno otkrila i sklonila je po strani, mogle smo doživjeti vrlo neugodan incident. Blizanke su vrlo ljupke.

Gospođica Bulstrode još nije ništa konačno rekla o budućnosti, ali sudeći po njezinu ponašanju, mislim da je već donijela konačnu odluku. Meadowbank ima uistinu lijep ugled i bit ću ponosna ako budem u prilici nastaviti tu tradiciju.

Kad vidiš Marjorie, prenesijoj moje tople pozdrave.

Uvijek tvoja,

Eleanor

Pismo pukovniku Pikeawayu, poslano uobičajenim kanalima:

Kad netko govori o izlaganju čovjeka opasnosti! Ja sam jedini sposoban muškarac okružen s otprilike stotinu devedeset žena.

Njezino je Veličanstvo pristiglo u stilu. Cadillacom boje maline i pastelno plave, s tamnopusim plemićem odjevenim u narodnu nošnju, suprugom odjevenom po posljednjoj pariškoj modi i istim takvim mlađim izdanjem.

Jedva sam je drugog dana prepoznao u njezinoj školskoj odori. S njome neće biti teško uspostaviti prijateljske odnose. Već su poduzeti prvi koraci. Na slatki, nevin način, raspitala se kod mene za imena različitog cvijeća, kad ju je zaskočilo pjegavo, crvenokoso žensko čudovište, s glasom prдавca prepelicom, i odvuklo je od mene. Ona je bezvodno otišla. Oduvijek sam bio svjestan kako su te orijentalne djevojke odgajane čedno, krijući se iza vela. Mislim da je ova zasigurno stekla malo bjelosvjetskog iskustva za svojeg školovanja u Švicarskoj.

Čudovište, odnosno gospođica Springer, nastavnica tjelesnoga, vratila se kako bi mi udijelila nekoliko gorkih pilula.

Vrtlarske priče nisu za učenice, itd. Ja sam se činio nevino iznenađenim. 'Oprostite, gospođice. Mlada se dama raspitivala o ovom cvijeću. Valjda ga nema u kraju iz kojeg ona dolazi.' Čudovište je ipak bilo lako smiriti, na koncu se gotovo rastopila. S tajnicom gospođice Bulstrode imao sam manje uspjeha. Onaje jedna od onih uštogljenih seoskih djevojaka. Nastavnica francuskog je mnogo susretljivija. Čednog je i mišjeg izgleda, ali zapravo uopće nije mišasta. Sprijateljio sam se i s tri ugodne prevrtljivice, koje se zovu Pamela, Lois i Mary; prezimena im ne znam, ali su očito aristokratskog porijekla. Britki stari ratni konj po imenu gospođica Chadwick uvijek me brižno ima na oku, pa stoga pazim da njome ne onečistim bilježnicu.

Moj šef, stari Briggs, mračnog je karaktera, a glavna mu je tema razgovora kako je dobro bilo u starim danima, dok je on, pretpostavljam, bio četvrti po rangu u osoblju koje je tada brojilo njih petoro. Neprestano gunda o većini stvari i osoba, ali je potpuno odan gospođici Bulstrode. Ija također. Ona je sa mnom razmijenila nekoliko vrlo ljubaznih riječi, ali sam imao užasan osjećaj kako me potpuno prozrela i da zna sve o meni.

Zasad nema nikakvih naznaka očekivanim događajima - ali živim u nadi.

6. Prvi dani

I

U nastavničkoj zbornici razmjenjivale su se novosti. O putovanjima u inozemstvo, viđenim kazališnim predstavama, posjećenim slikarskim izložbama. Razmjenjivale su se fotografije. Ukazala se prava napast obojenih prizora. Svi su poletno željeli pokazati svoje slike, ali ujedno i izbjeći obvezu razgledanja tuđih.

Uskoro je rasprava postala manje privatna. Novoj sportskoj dvorani istodobno su se divili i kritizirali je. Svi su se složili kako se radi o lijepoj građevini ali, prirodno, svatko je na svoj način predlagao nova poboljšanja.

Zatim je izvršena brza analiza novih djevojaka i u cjelini je ocijenjeno kako se stanje može smatrati zadovoljavajućim.

Upriličenje i kratak ugodni razgovor s dvije nove članice nastavnčkog osoblja. Je li mademoiselle Blanche već bila u Engleskoj? Iz kojeg dijela Francuske dolazi?

Mademoiselle Blanche je odgovarala pristojno, ali suzdržano.

Gospođica Springer je bila otvorenija.

Govorila je čvrsto i odlučno. Gotovo bi se reklo kao da drugima drži lekciju. Na temu: savršenstvo gospođice Springer. O tome kako su je kolege uvijek cijenile.

Kako su ravnateljice uvijek sa zahvalnošću prihvaćale njezine prijedloge i sukladno njima prilagođivale nastavni program.

Gospođica Springer nije bila osjećajna osoba. Nije primjećivala nemir među svojim slušateljicama. Stoga je preostalo samo da je gospođica Johnson upita svojim blagim glasom:

"Ipak, pretpostavljam da vaše zamisli nisu uvijek bile dočekane - hm - onako kako se očekivalo."

"Čovjek mora biti pripravan na nezahvalnost drugih," rekla je gospođica Springer.

Glas joj je, ionako jak, postao još jači. "Problem je u tome što su ljudi takve kukavice - ne žele se suočiti s činjenicama. Često ne žele vidjeti ono što im je cijelo vrijeme pred nosom. Ja nisam takva. Ja prelazim izravno na stvar. Više sam puta otkrila ružne skandale - i iznijela ih jasno na vidjelo. Imam dobar nos - kad sam jednom na tragu, više ga ne gubim - sve dok se ne dočepam plijena." Glasno se i veselo nasmijala. "Po mojem mišljenju, u školi ne može predavati nitko čiji život nije poput otvorene knjige. Ako netko mora bilo što skrivati, drugi će to vrlo brzo otkriti. O, iznenadili biste se kad bih vam ispričala neke stvari koje sam o pojedinim ljudima doznala. Stvari o kojima nitko drugi ne bi ni sanjao."

"Vi ste u tome uživali, zar ne?" rekla je mademoiselle Blanche.

"Ni u kojem slučaju. Samo sam vršila svoju dužnost. Ali nisam imala potrebnu potporu. Sramotna nebriga. Zato sam dala otkaz - iz protesta."

Pogledala je uokolo i još se jednom pobjednički nasmijala.

"Nadam se da ovdje nitko nema što kriti," podrugljivo je rekla.

Nitko nije bio previše oduševljen njezinim riječima. Ali, gospođica Springer nije bila od onih osoba koje bi to primijetile.

II

"Gospođice Bulstrode, mogu li razgovarati s vama?"

Gospođica Bulstrode je odložila svoje pero i pogledala u porumenjelo lice domaćice, gospođice Johnson.

"Da, gospođice Johnson."

"Radi se o Shaisti - onoj egipatskoj djevojci, ili što je već."

"Da?"

"Odnosno, radi o njezinu - hm - donjem rublju." Gospođica Bulstrode iznenađeno je podigla obrve, strpljivo iščekujući nastavak.

"O njezinu - dakle - grudnjaku."

"Što s njime nije u redu?"

"Pa - nije baš običan - odnosno, ne služi osnovnoj svrsi. On je - hm - prekomjerno ističe - doista posve nepotrebno."

Gospođa Bulstrode ugrizla se za usnicu kako se ne bi nasmijala, što je kod razgovora s gospođicom Johnson morala često činiti.

"Možda bi bilo najbolje da sama vidim o čemu se radi," jedva je izgovorila.

Nakon toga je provedena neka vrsta istrage nad sramotnim predmetom koji je gospođica Johnson pokazala, praćena Shaistinim živim zanimanjem.

"Radi se o ovoj žici i - hm - opremi za podizanje," s neodobravanjem je izjavila gospođica Johnson.

Shaista je počela žustro pojašnjavati.

"Ali, vidite da moje grudi nisu baš velike - ni približno dovoljno velike. Uopće ne izgledam poput žene. A za djevojku je vrlo važno - pokazati da je žena, a ne nekakav dječak."

"Za to imaš obilje vremena. Tebi je tek petnaest godina," rekla je gospođica Johnson.

"Petnaest - dovoljno da budeš žena. A ja i izgledam kao žena, zar ne?"

Ovim se riječima obratila gospođici Bulstrode, koja je nevoljko potvrdila.

"Samo moje grudi, one su male. Stoga ih želim prikazati malo većima. Razumijete li?"

"Savršeno razumijem," rekla je gospođica Bulstrode. "I potpuno shvaćam tvoj način gledanja na stvar. Ali, vidiš, u ovoj se školi nalaziš među djevojkama koje su većim dijelom Engleskinje, a engleske djevojke ne postaju često ženama u svojoj petnaestoj godini. Ja volim kad moje djevojke diskretno upotrebljavaju šminku i nose odjeću prikladnu njihovu uzrastu. Predlažem da svoj grudnjak nosiš na zabavama ili kod posjeta Londonu, ali ne običnim danom, dok smo u školi. Ovdje se mnogo bavimo sportom i igrama, i stoga ti tijelo mora biti slobodno, kako bi se lakše kretala."

"To je previše za mene - sve to trčanje i skakanje," zlovoljno je izjavila Shaista, "i ta tjelovježba. Ne volim gospođicu Springer - ona cijelo vrijeme govori: 'Brže, brže, ne budite tako tromi.' Već sam umorna od svega toga."

"Bilo bi dovoljno, Shaista," rekla je gospođica Bulstrode, a glas joj je postao autoritativan. "Tvoja te obitelj ovdje poslala da naučiš engleske običaje. Sve te vježbe dobro će djelovati na tvoj opći izgled, i za napredak tvojih grudi."

Otpustivši Shaistu, osmjehnula se uzbuđenoj gospođici Johnson.

"Istina je," rekla je, "djevojka je potpuno odrasla. Sudeći po izgledu, mogla bi imati više od dvadeset godina. A tako se i osjeća. Ne možete od nje očekivati da se osjeća vršnjakinjom, recimo, Julije Upjohn. Intelktualno je Julia daleko naprednija od Shaiste. Što se fizičkog izgleda tiče, njoj grudnjak još uopće nije potreban."

"Voljela bih kad bi sve one bile poput Julije Upjohn," rekla je gospođica Johnson.

"Ja ne bih," oštro je uzvratila gospođica Bulstrode. "Škola puna sličnih djevojaka bila bi vrlo dosadno mjesto."

Dosadno, pomislila je, dok se vraćala ocjenjivanju pismenih radova na biblijske teme.

Ta joj je riječ još neko vrijeme neprestano odzvanjala mozgom. Dosadno...

Ako se nešto ne bi moglo reći za njezinu školu, onda se sigurno ne bi moglo reći da je dosadna. Tijekom cijele njezine karijere kao ravnateljice, nikad joj nije bilo dosadno. Uvijek je bilo obilje teškoća s kojima se trebalo nositi, nepredvidljivih kriza, sukoba s roditeljima, s djecom; tipičnih svakodnevnih nevolja. Znala se suočavati s prijetećim katastrofama i pretvarati ih u pobjedu. Sve je to bilo poticajno, uzbudljivo i, više od svega, vrijedno truda. Pa čak ni sada, iako je već bila tako odlučila, nije bila spremna sve to napustiti.

Fizički, zdravlje ju je odlično služilo, gotovo isto kao i onda kad su ona i Chaddy (vjerna Chaddy!) započele veliki pothvat s tek šačicom djece, uz potporu neuobičajeno dalekovidnog bankara. Chaddy je imala bolje akademsko obrazovanje, ali ona je bila ta koja je posjedovala viziju za osmišljavanje i stvaranje škole koja je stekla takav ugled, da je danas bila poznata širom Europe. Ona se nikad nije bojala eksperimentirati, dok je Chaddy bila zadovoljna dok je svoje znanje mogla prenositi na druge kvalitetno, ali bez uzbuđenja. Chaddyno je najveće postignuće bilo to što je uvijek bila ovdje, pri ruci, vjerna potpora, spremna brzo pružiti pomoć, kad bi zatrebalo. Kao što je bilo s lady Veronicom, na prvi dan škole. Upravo zahvaljujući njezinoj čvrstoći, razmišljala je gospođica Bulstrode, moglo je nastati ovo izvanredno zdanje.

Dakle, s materijalne strane, obje su žene iz toga izvukle veliku korist. Ako se sada povuku u mirovinu, obje će imati siguran izvor prihoda, sve do kraja svoga života.

Gospođica Bulstrode se pitala bi li Chaddy otišla u mirovinu, ako bi to ona učinila?

Vjerojatno ne bi. Za nju je škola, po svemu sudeći, značila dom. Ona bi, vjerna i pouzdana, nastavila davati potporu nasljednici gospođice Bulstrode.

A kako je gospođica Bulstrode već bila donijela odluku - nasljednik se mora pronaći.

Da najprije zajedno s njom upravlja školom, a zatim nastavi samostalno obavljati svojposao. Jedna je od velikih nužnosti života biti svjestan kad trebaš otići. Otići prije nego ti počnu slabiti snage, prije nego izgubiš nadzor nad zbivanjima, prije nego osjetiš naznake zasićenja, nedostatka želje za daljnjim naporima.

Gospođica Bulstrode je završila s ocjenjivanjem pismenih radova i primijetila kako mala Upjohn originalno razmišlja. Jennifer Sutcliffe je potpuno nedostajalo mašte, ali je pokazivala vrlo snažnu moć zapažanja činjenica. Mary Vyse - razumije se, pa došla je ovamo sa stipendijom - imala je odlično pamćenje. Ali kako je bila dosadna!

Dosada - opet ta riječ. Gospođica Bulstrode ju je otjerala iz svojih misli i pozvonila tajnici.

Počela je diktirati pisma.

Draga lady Valence. Jane ima problema sa sluhom. Prilažem vam liječnički nalaz - itd.

Dragi barune Von Eisenger. Jasno da smo u stanju organizirati Hedwigin odlazak u kazalište kad Hellsternova bude nastupala kao Izolda...

Vrlo brzo je prošao cijeli sat. Gospođica Bulstrode rijetko je zastajala kako bi pronašla pravu riječ. Pero Ann Shapland jurilo je po bilježnici.

Vrlo dobra tajnica, pomislila je gospođica Bulstrode. Bolja od Vere Lorrimer. Ta je djevojka znala biti zamorna.

Tako iznenada napustiti posao. Slom živaca, rekla je.

Vjerojatno nešto u vezi muškaraca, rezignirano je pomislila gospođica Bulstrode.

Obično je u pitanju muškarac.

"To bi bilo dovoljno," rekla je gospođica Bulstrode, završavajući diktat. Uzdahnula je s olakšanjem.

"Toliko dosadnih stvari treba činiti," primijetila je. "Pisanje pisama roditeljima je poput hranjena pasa. Ubaci poneku besmislicu u svaka razjapljena usta."

Ann se nasmijala. Gospođica Bulstrode je ispitivački pogleda.

"Što vas je natjeralo da se prihvatite posla tajnice?"

"Zapravo ne znam točno. Ni za što posebno nisam imala zanimanja, a stvari su se jednostavno događale, kao što je to slučaj kod većine ljudi."

"Ne čini li vam se sve to monotonim?"

"Pretpostavljam da sam imala sreću. Uvijek sam se bavila različitim poslovima.

Godinu dana sam radila za Sir Mervyna Todhuntera, arheologa, a zatim za Sir Andrewa Petersa iz Shell Oila. Zatim sam neko vrijeme bila osobna tajnica glumice Monice Lord - to je stvarno bilo iscrpljujuće!" Nasmiješila se, prisjećajući se.

"Danas je među vama djevojkama mnogo toga," reče gospođica Bulstrode. "Sve te nagle promjene." Ton joj je bio osuđujući.

"Ja doista ne mogu ništa činiti na duge staze. Imam majku invalida. Njoj je, znate, povremeno vrlo teško. Onda se moram vratiti i skrbiti o njoj."

"Jasno mi je."

"Ali ja bih, i pored toga, vjerojatno mijenjala posao. Nemam dara za rad u kontinuitetu. Promjene razbijaju dosadu."

"Dosada..." promrmlja gospođica Bulstrode, ponovno pogođena tom fatalnom riječi.

Ann je s čuđenjem pogleda.

"Ne osvrćite se na mene," reče gospođica Bulstrode. "Samo se ponekad neka riječ neprestano ponavlja. Bi li voljeli biti ravnateljica škole?" upita je, ponešto radoznalo.

"Na žalost, to mi se ne bi sviđjelo," reče otvoreno Ann.

"Zašto?"

"Bilo bi mi strašno dosadno. Ah, oprostite." Zbunjeno je zastala.

"Nastava nije ni najmanje dosadna. Ona može biti vrlo uzbudljiva. Meni će mnogo nedostajati kad otidem u mirovinu."

"Ali, sigurno..." Ann ju je netremice promatrala. "Zar razmišljate o odlasku?"

"Da - odlučila sam. Još možda godinu, ili najviše dvije."

"Ali - zašto?"

"Zato što sam školi dala sve što sam mogla - i od nje sve uzela. Ne bih željela ništa više."

"Škola će nastaviti s radom?"

"Naravno. Imam dobru nasljednicu."

"Gospođicu Vansittart, pretpostavljam?"

"Dakle, automatski ste se vezali za nju?" Gospođica Bulstrode je oštro pogleda.

"Zanimljivo..."

"Zapravo o tome uopće nisam ozbiljno razmišljala. Samo sam načula priče osoblja.

Držim da će ona dobro raditi - baš onako kako vi radite. I vrlo je privlačna, pristala i zgodna. Pretpostavljam da ni to nije beznačajno, zar ne?"

"U pravu ste. Da, sigurna sam da je Eleanor Vansittart prava osoba."

"Nastavit će tamo gdje vi stanete," reče Ann, prikupljajući svoje stvari.

"Ali, želim li ja to, doista?" pomisli gospođica Bulstrode, kad je Ann izašla. "Nastaviti gdje ja stanem? To će Eleanor sigurno učiniti! Nikakvih eksperimenata, ništa revolucionarno. Nisam ja na taj način dovela Meadowbank na ovu razinu. Ja sam riskirala. Mnoge sam pritom uznemirila: Gnjavila sam, ulagivala se, odbijala slijediti tuđe modele. Zar ne želim da ova škola i dalje tako radi? Mora doći netko tko će udahnuti novi život. Neka dinamična ličnost... poput - da - Eileen Rich."

Ali Eileen je previše mlada, neiskusna. Zna nadahnuti i dobar je predavač. Ima dobrih zamisli. Ne može biti dosadna. Glupost, tu riječ mora sasvim odbaciti.

Eleanor Vansittart nije dosadna...

Podigla je pogled kad je ušla gospođica Chadwick.

"O, Chaddy, drago mi je što te vidim."

Gospođica Chadwick je bila malo iznenađena.

"Zašto? Zar nešto nije u redu?"

"Ja nisam u redu. O nekim stvarima jednostavno ne mogu donijeti odluku."

"Honorina, to uopće nije tebi nalik."

"Nije li tako? Kako ide s početkom nastave, Chaddy?"

"Mislim, posve dobro." Glas gospođice Chadwick kao da je zvučao pomalo nesigurno.

Gospođica Bulstrode pređe u napad.

"Hajde, reci. Nemoj se izvlačiti. Što nije u redu?"

"Ništa, Honorina, doista ništa. Samo..." Gospođica Chadwick nabere čelo i sad je izgledala poput zbunjenog psa boksera. "Samo osjećaj. O tome ne mogu ništa određeno reći. Nove djevojke čine se zgodnom družbom. Ne brinem mnogo zbog mademoiselle Blanche. Ali, meni se nije sviđala ni gospođica Depuy. Lukavice."

Gospođica Bulstrode nije obraćala osobitu pažnju na ovu kritiku, jer Chaddy je oduvijek optuživala nastavnice francuskog da su lukavice.

"Ona je loša nastavnica," reče gospođica Bulstrode. "Stvarno iznenađujuće."

Svjedodžbe su joj tako dobre."

"Francuskinje ne znaju voditi nastavu. Nema tu potrebne stege," reče gospođica Chadwick. "A opet, gospođica Springer malo pretjeruje! Toliko se trudi. Springer po prirodi, baš kao i po imenu..."^[8]

"Dobro obavlja posao."

"Da, prvoklasno."

"Nove nastavnice uvijek poremete ravnotežu," izjavi gospođica Bulstrode.

"Da," brzo se složi gospođica Chadwick. "Sigurno je samo to u pitanju. Usput, moram ti reći: onaj novi vrtlar je posve mlad. Tako neobično za današnje vrijeme. Vrtlari kao da više ne mogu biti mladi. Šteta je što je uz to i lijep. Morat ćemo dobro otvoriti oči."

Dvije su dame klimale glavama, potvrđujući tu misao. Nitko nije bolje od njih znao za pustoš koju napravi lijep i zgodan mladić u srcima djevojaka u pubertetu.

7. Slamke u vihoru

I

"Nije loše, momče," zavidno reče stari Briggs, "nije loše."

Odobravao je način na koji je njegov mladi pomoćnik prekopao jedan dio vrta. U sebi je, međutim, mislio kako neće valjati ako taj žutokljunac bude radio bolje od njega.

"Pripazi," nastavio je, "ne trebaš žuriti. Radi polako, kad ti kažem. To treba raditi polako."

Mladić je shvatio da je pretjerao u odnosu na Briggsovo tempo rada.

"Ovdje ćemo," nastavi Briggs, "zasaditi nekoliko lijepih cvjetova astre. Njoj se ne sviđaju - ali mene nije briga. Žene imaju svoje mušice, ali ako na to uopće ne obraćaš pažnju, one to primijete tek u jednom od deset slučajeva. Iako moram priznati da ona štošta primijeti. Čovjek bi pomislio da joj je dovoljno to što upravlja ovakvom školom."

Adam je shvatio da se 'ona', izraz koji je Briggs toliko često koristio, odnosi na gospođicu Bulstrode.

"A s kime si ono maloprije razgovarao?" sumnjičavo nastavi Briggs, "kad si pošao prema kućici u kojoj se nalaze potpornji?"

"Pa, bila je to samo jedna od mladih dama," reče Adam.

"Ah. Jedan od naših pupoljaka, je li? Pripazi malo bolje, dječaće moj. Nemoj se spetljati s nekim od tih pupoljaka. Znam što ti govorim. Upoznao sam ja te pupoljke, doista, još u prvom ratu, i da sam onda znao ono što znam sada, bio bih mnogo pažljiviji. Jasno?"

"Nismo učinili ništa ružno," reče Adam, hineći uvrijeđenost. "Samo smo se malo družili i ona se raspitivala za nazive nekog cvijeća."

"Eh," reče Briggs, "ali budi oprezan. Nije tvoje da razgovaraš s mladim damama."

Njoj se to neće svidjeti."

"Nisam nikome naškodilo, niti sam rekao nešto što ne bi trebalo..."

"Nisam to ni rekao, dječaće. Ali kažem ti da je ovdje zatvoreno mnogo mladih dama, kojima nije potreban nastavnik crtanja da bi im odvuкао pažnju na neku drugu stranu - dakle, bolje pripazi. To je sve. Ah, evo stare kučke, dolazi. Kad poželi da se obavi kakav težak posao, odmah se sjeti mene."

Gospođica Bulstrode se približavala brzim korakom. "Dobro jutro, Briggs," reče.

"Dobro jutro, hm..."

"Adam, gospođice."

"Ah, da, Adam. Čini se da ste to vrlo lijepo prekopali. Žičana ograda se mora postaviti i oko najdaljeg teniskog igrališta, Briggse."

"U redu, madam, u redu. Sredit ćemo to."

"Što ćete ovdje saditi?"

"Madam, ovaj, mislio sam.. "

"Samo ne astre," reče gospođica Bulstrode, ne dozvoljavajući mu da završi.

"Posadite dalje," i brzo se udalji.

"Samo dođe - izda zapovijed," reče Briggs. "I ne možeš reći da nije odrješita. Vrlo brzo primijeti ako nisi dobro obavio posao. Zapamti što ti rekoh, dječaće, i pripazi.

Ono o pupoljcima i ostalo."

"Ako mi pronađe neku grešku, znat ću što mi je činiti." mrzovoljno reče Adam. "Ima još mnogo poslova koje mogu obavljati."

"Eh. Danas svi mladi ljudi poput tebe govore tako. Ne trpe ničije prijekore. Ja ti samo kažem da pripaziš i ne srljaš."

Adam se i dalje mrštio, ali se ponovno prihvatio posla.

Gospođica Bulstrode se vraćala stazicom prema školi. I ona je bila pomalo namrštena.

Gospođica Vansittart je pristizala iz suprotnog smjera.

"Kako vruće poslijepodne," reče gospođica Vansittart.

"Da, vrlo je sparno, i teško." Gospođica Bulstrode se opet namršti. "Jesi li primijetila onog mladića - mladog vrtlara?"

"Ne, ne posebno."

"Meni se čini nekako čudan," zamišljeno reče gospođica Bulstrode. "Nije poput ostalih iz ovih krajeva."

"Možda je tek pristigao iz Oxforda i želi malo zaraditi."

"Doista je naočit. Djevojke ga primjećuju."

"Uobičajen problem."

Gospođica Bulstrode se nasmiješi. "Kombinacija slobode djevojaka i strogog nadzora, na to misliš?"

"Da."

"I uspijevamo u tome," reče gospođica Bulstrode.

"Tako je. U Meadowbanku nikad nije bilo skandala, nije li istina?"

"Nekoliko puta je ipak zamalo došlo do skandala," reče gospođica Bulstrode.

Nasmijala se. "Nema dosade u upravljanju školom," nastavila je. "Eleanor, je li tebi ovdje ikad dosadno?"

"Ne, nipošto," reče gospođica Vansittart. "Ovaj me posao veseli i potiče. Honoria, mora biti da ste vrlo ponosni i zadovoljni velikim uspjehom koji ste postigli."

"Mislim da sam obavila dobar posao," zamišljeno reče gospođica Bulstrode.

"Naravno, nikad ništa nije baš onakvo kako je čovjek na početku planirao..."

"Eleanor, reci mi," nastavi iznenada, "kad bi ti upravljala ovim mjestom umjesto mene, što bi promijenila? Nemoj se ustručavati. To me doista zanima."

"Ne vjerujem da bih poželjela bilo kakve promjene," reče Eleanor Vansittart. "Duh kojim odiše ovo mjesto i cjelokupna organizacija čine mi se dobri - gotovo savršeni."

"Ti bi, dakle, nastavila na isti način?"

"Da, svakako. Mislim da se ne može bolje."

Gospođica Bulstrode zašuti za trenutak. Razmišljala je u sebi: pitam se je li tako rekla samo da bi meni ugodila. Čovjek nikad nije načisto s ljudima. Bez obzira na to koliko ste im godinama bliski. Ali ona, zasigurno, ne može misliti baš tako. Svaki čovjek s malo stvaralačkog osjećaja mora težiti promjenama. Ipak, istina je da ne bi bilo posve taktično da je rekla... A takt je vrlo važan. Važan je s roditeljima, važan je s djevojkama, važan s nastavnim osobljem. Eleanor baš ima takta."

Ali glasno je rekla: "Ipak, uvijek mora biti raznih prilagodbi, zar ne? Mislim, s promjenama ideja i općih uvjeta življenja."

"Ah, to da," reče gospođica Vansittart. "Čovjek, kako se kaže, mora ići ukorak s vremenom. Ali ovo je vaša škola, Honoria, vi ste od nje napravili ovo što imamo i vaše su metode srž svega. Takvu tradiciju treba održati."

Gospođica Bulstrode nije komentirala. Dvojila je treba li izgovoriti neopozive riječi.

Ponuda suradništva lebdjela je u zraku. Gospođica Vansittart, koliko god izgledala bezazlena na onaj svoj lijepo odgojen način, morala je biti svjesna činjenice da je ponuda prisutna. Gospođica Bulstrode nije znala što je, zapravo, zadržava. Zašto joj nije do predaje? Vjerojatno, priznala je sa žaljenjem, zato što mrzi i samu pomisao na odricanje od kontrole. Potajno je željela ostati, nastaviti upravljati školom. Ali, sigurno, nitko ne bi bio bolji nasljednik od Eleanor. Tako pouzdana, tako privržena.

Takva je, naravno, bila i draga Chaddv - pouzdana od samog početka. Pa ipak, ne biste je mogli zamisliti kao ravnateljicu jedne istaknute škole.

"Što ja uistinu hoću?" reče gospođica Bulstrode sama sebi. "Kako sam nesnošljiva!

Stvarno, neodlučnost nikad dosad nije bila dijelom mojih grešaka."

U daljini se začulo školsko zvono.

"Imam sat njemačkog," reče gospođica Vansittart. "Moram ići." Brzim, ali dostojanstvenim korakom se zaputila prema školskim zgradama. Slijedeći je sporijim korakom, gospođica Bulstrode zamalo se sudari s Eileen Rich, koja je žurila sa sporedne stazice.

"O, oprostite, gospođice Bulstrode, nisam vas vidjela." Kosa joj je, kao i obično, bježala je iz neuredne punde. Gospođica Bulstrode još jednom primijeti ružne, ali zanimljive crte njezina lica, kao i cjelokupan izgled te čudne, živahne i neodoljive mlade žene.

"Imate sat?" zapitala ju je.

"Da. Engleski."

"Volite nastavu, zar ne?" reče gospođica Bulstrode. "Obožavam je. To je nešto najčarobnije na svijetu."

"Zašto?"

Eileen Rich zastane kao ukopana. Provukla je ruku kroz kosu. Namrštila se od napora da smisli što bi odgovorila.

"Vrlo zanimljivo. Ne znam jesam li o tome ikad uistinu razmišljala. Zašto čovjek voli predavati? Možda zato što ga to čini velikim i važnim? Ne, ne... nije baš tako loše.

Ne, čini mi se da to više sličri ribolovu. Ne znaš što ćeš uloviti, što ćeš izvući iz mora.

A kad se pojavi, tako je uzbudljivo. Naravno, to se ne događa često."

Gospođica Bulstrode je klimala glavom u znak odobravanja. Bila je u pravu! Bilo je nečega u toj djevojci!

"Vjerujem da ćeš jednog dana voditi svoju vlastitu školu," reče joj.

"O, nadam se tome," reče Eileen Rich. "Uistinu se nadam. To bih željela iznad svega."

"Vjerojatno već imaš zamisli kako bi tom školom trebalo upravljati?"

"Pretpostavljam da svatko ima svojih zamisli," reče Eileen Rich. "Usuđujem se reći kako je dobar dio njih samo puko maštanje, koje bi moglo sasvim loše završiti. U svakom slučaju, rizik bi bio velik. Ali vrijedilo bi pokušati. Morala bih učiti, stjecati iskustvo. Ružno je to što se čovjek ne može voditi prema tuđim iskustvima, nije li tako?"

"Ne baš," reče gospođica Bulstrode. "Čovjek u životu mora činiti vlastite greške."

"U životu tako može biti," reče Eileen Rieh, "u životu se možete ponovno pribрати i krenuti iznova." Dlanovi ruku, što su joj visjele uz bokove, stegnuše se u šake. Na licu joj se odražavao gnjev. Međutim, iznenada se opustila i promijenila ton. "Ali ako se škola raspadne, ne možete je tek tako ponovno sastaviti i krenuti iz početka."

"Ako bi ti upravljala školom poput Meadowbanka," reče gospođica Bulstrode, "bi li eksperimentirala, unosila promjene?"

Eileen Rieh je izgledala zbunjeno. "To je - to je vrlo teško reći."

"Dakle, misliš reći da bi," reče gospođica Bulstrode. "Nemoj se ustručavati, dijete."

"Mislim da bi čovjek uvijek morao koristiti vlastite zamisli," reče Eileen Rieh. "Ne kažem da bi te zamisli dobro funkcionirale. Možda i ne bi."

"Ali vrijedilo bi riskirati?"

"Uvijek se isplati riskirati. Mislim, ako se osjećate dovoljno jakim."

Ti se ne bojiš opasnosti. Vidim.. " reče gospođica Bulstrode.

"Mislim da se nikad nisam bojala opasnosti." Preko djevojčina lica pređe sjena.

"Moram ići. Čekat će me." Žurno se udaljila.

Gospođica Bulstrode je ostala, gledajući za njom. Još je uvijek tako stajala, izgubljena u mislima, kad je gospođica Chadwick prišla žurnim korakom.

"O, tu si. Tražimo te posvuda. Profesor Anderson je upravo telefonirao. Želi znati može li odvesti Meroe sljedećeg vikenda. Svjestan je da je to u suprotnosti s pravilima, ali iznenada odlazi nekud - zvučalo je nešto poput Azurbazen."

"Azerbejdžan," automatski je ispravi gospođica Bulstrode, još uvijek razmišljajući o gospođici Rich. "Nema dovoljno iskustva," promrmlja za sebe. "U tome je cijeli rizik."

Što si ono rekla, Chaddy?"

Gospođica Chadwick ponovi poruku.

"Rekla sam gospođici Shapland neka mu prenese da ćemo ga nazvati i poslala je da te pronade."

"Reci da se ja u potpunosti slažem," reče gospođica Bulstrode. "Shvaćam da su u pitanju uistinu izvanredne okolnosti."

Gospođica Chadwick je pronicljivo pogleda. "Imaš briga, Honoria."

"Da, imam. Nikako se ne mogu odlučiti. To je za mene neobično i smeta mi. Znam što bih htjela - ali smatram kako ne bi bilo pošteno prema školi prepuštiti je nekome tko nema iskustva."

"Voljela bih da odustaneš od te zamisli o povlačenju. Ti pripadaš ovdje. Potrebna si Meadowbanku."

"Chaddy, tebi Meadowbank mnogo znači, nije li tako?"

"Takve škole nema nigdje u Engleskoj," reče gospođica Chadwick. "Nas dvije možemo biti ponosne na to što smo je osnovali."

Gospođica Bulstrode zagrlila je s ljubavlju. "Doista možemo, Chaddy. A ti si mi utjeha u životu. Sve tajne Meadowbanka znaš kao i ja. O svemu skrbiš koliko i ja. A to govori mnogo, draga moja."

Gospođica Chadwick se zarumeni od zadovoljstva. Honoria Bulstrode se rijetko prepuštala osjećajima.

II

"Jednostavno ne mogu igrati ovim čudom. Uopće ne valja."

Očajna, Jennifer baci reket. "O, Jennifer, kakvu buku podižeš?"

"Stvar je u ravnoteži." Jennifer ga ponovno podigne i pokuša još jednom zamahnuti. "Nije pravilno uravnotežen."

"Mnogo je bolji od ove moje starudije," Julia je uspoređivala svoj reket s njezinim.

"Moj je poput spužve. Poslušaj kako zvuči." Prešla je prstima preko žica. "Mislile smo ga dati na zatezanje, ali je mama zaboravila."

"Svejedno, više bi mi odgovarao od mojega." Jennifer ga uzme i zamahne njime nekoliko puta kroz zrak.

"Pa, meni bi više odgovarao tvoj. Tada bih barem ponekad mogla dobro udariti.

Promijenimo se, ako želiš."

"U redu, promijenimo se."

Dvije djevojke odlijepiše ljepljive vrpce na kojima su bila upisana njihova imena, a onda ih ponovno zalijepiše na zamijenjene rekete.

"Ja se više ne mijenjam," upozoravajućim glasom reče Julia. "Zato neće biti od nikakve koristi, ako mi budeš tvrdila kako ti se moja stara spužva više ne sviđa."

III

Adam je veselo zviždukao dok je zatezao žičanu ogradu oko teniskog igrališta.

Vrata sportske dvorane se otvoriše i kroz njih proviri mademoiselle Blanche, nastavnica francuskog, mlada francuska dama mišjeg izraza. Kao da je bila zgranuta Adamovom pojavom. Za trenutak je oklijevala, a onda se vratila unutra.

"Pitam se što je htjela," reče Adam za sebe. To mu ne bi palo na pamet, da nije bilo nečeg čudnog u njezinu držanju. Imala je izgled krivca, što je kod njega odmah pobudilo slutnje. Ubrzo ona ponovno iziđe, zatvori vrata za sobom, i zastane kako bi s njime nakratko porazgovarala.

"Ah, vidim da popravljate ogradu."

"Da, gospođice."

"Igrališta su ovdje vrlo lijepa, pa bazen i dvorana. Ah, te sport. Vi u Engleskoj mnogo razmišljate o te sportu, zar ne?"

"Dakle, vjerujem da je tako, gospođice."

"Igrate li vi tenis?" Njezine su ga oči ispitivale onim poznatim ženskim pogledom, a u njima se mogao pročitati i blagi izazov. To Adama natjera da još jednom promisli o njoj. Pomislio je kako je mademoiselle Blanche pomalo neprikladna nastavnica francuskog za Meadowbank.

"Ne," neiskreno je rekao, "ne igram tenis. Nemam za to vremena."

"Onda igrate kriket?"

"No, dobro, kriket sam igrao kao dječak. Većina dječaka ga igra."

"Nisam imala mnogo vremena za razgledanje okolice," reče Angéle Blanche.

"Odnosno, nisam imala sve do danas. A kako je tako lijepo vrijeme, pomislila sam kako bi bilo dobro malo istražiti sportsku dvoranu. Željela bih o tome pisati svojim prijateljicama u Francuskoj, koje tamo vode svoju školu."

Adama to ponovno zainteresira. Sve mu se to činilo kao obilje nepotrebnih objašnjenja. Gotovo kao da je mademoiselle Blanche htjela pronaći neku ispriku zbog svojeg dolaska u sportsku dvoranu. Ali zašto bi to činila? Imala je puno pravo obilaziti sva mjesta unutar kruga škole, ako bi to poželjela. Sasvim sigurno se nije trebala ispričavati vrtlarovu pomoćniku. To kod njega opet pobudi sumnje. Što je ta mlada žena radila u dvorani?

Zamišljeno je promatrao mademoiselle Blanche. Možda bi bilo dobro saznati o njoj nešto više. Odmjereno i vješto promijenio je način ophođenja. Nije se više držao na velikoj distanci. Očima joj je dao do znanja da je privlačna.

"Sigurno vam je pomalo dosadno raditi u djevojačkoj školi," reče joj.

"Pa, ne mogu reći da me baš mnogo zabavlja."

"Ipak," reče Adam, "nadam se da imate slobodnog vremena."

Nastala je mala pauza. Kao da se premišljala. Zatim on s blagim žaljenjem primijeti da se distanca među njima povećala.

"O, da," reče ona, "imam posve dovoljno slobodnog vremena. Uvjeti rada ovdje su izvrsni." Lagano mu klimne glavom. "Dobro vam jutro." Zaputila se prema glavnoj školskoj zgradi.

"Zbog nečega si bila u sportskoj dvorani," reče Adam za sebe.

Pričekao je da se ona izgubi iz vida, a onda je ostavio posao, prišao dvorani i pogledao unutra. Nije primijetio ništa sumnjivo. "Svejedno, zbog nečega je dolazila," ponovio je za sebe.

Kad se zaputio natrag poslu, neočekivano se suočio s Ann Shapland.

"Znate li gdje je gospođica Bulstrode?" zapitala je.

"Mislim da se vratila u školu, gospođice. Maloprije je razgovarala s Briggsom."

Ann se namrštila.

"Što ste radili u dvorani?"

Adam je bio pomalo zatečen. Pomislio je kako i ona ima pokvarenu i sumnjičavu maštu. S blagom drskošću u glasu, reče:

"Pomislio sam kako bi je bilo lijepo razgledati. Od razgledanja ne može biti nikakve štete, zar ne?"

"Ne bi li bilo bolje da nastavite s radom?"

"Upravo završavam s postavljanjem ograde oko teniskih terena." Okrenuo se da pogleda zgradu iza sebe. "Ovo je novo, zar ne? Vjerojatno je podosta koštalo. Mlade dame ovdje dobivaju samo najbolje, nije li tako?"

"One za to plaćaju," suho uzvratila Ann.

"Čuo sam da im to iziđe na nos," složi se Adam.

Osjetio je želju, koju je i sam jedva shvaćao, da uvrijedi ili razljuti ovu djevojku.

Uvijek je bila tako hladna, tako samozadovoljna. Doista bi uživao vidjeti je bijesnu.

Ann mu nije pružila to zadovoljstvo. Samo je rekla: "Bit će bolje da završite s tom ogradom," i zaputila se natrag. Na sredini puta je usporila i osvrnula se. Adam je postavljao ogradu. Pomalo zbunjena, svrnula je pogled s njega na sportsku dvoranu.

8. Ubojstvo...

I

Narednik Green zijevarao je na noćnom dežurstvu u policijskoj postaji u Hurstu.

Zazvonio je telefon i on je podignuo slušalicu. Gotovo u istom trenutku, ponašanje mu se promijenilo. Počeo je brzo zapisivati.

"Da? Meadowbank? Da - a ime? Molim da mi to kažete slovo po slovo. S-P-R-I-N-G-E-R? Da. Molim vas, pobrinite se da ništa ne bude dirano. Netko od naših će odmah doći."

Zatim je brzo i rutinski pokrenuo sve mehanizme.

"Meadowbank?" reče inspektor Kelsev, kad je na njega došao red. "To je djevojačka škola, zar ne? Tko je ubijen?"

"Radi se, izgleda, o gospođici Springer, nastavnici tjelovježbe."

"Smrt nastavnice tjelovježbe," reče Kelsev zamišljeno. "Zvuči poput naslova krimića kakve prodaju na željezničkim postajama."

"Što mislite, tko ju je mogao srediti?" zapita narednik. "Izgleda ne prirodno."

"Čak i nastavnice tjelovježbe mogu imati svoj ljubavni život," reče inspektor Kelsev.

"Što su rekli, gdje su pronašli tijelo?"

"U sportskoj dvorani. Pretpostavljam kako je to otmjeni naziv za gimnastičku salu."

"Može biti," reče Kelsev. "Smrt nastavnice tjelesnog u gimnastičkoj sali. Zvuči poput kakvog sportskog zločina. Rekli ste da je bila ustrijeljena?"

"Da."

"Je li pištolj pronađen?"

"Ne."

"Zanimljivo," komentirao je inspektor Kelsey i, nakon što je uspio prikupiti svoje suradnike, krenuo na uviđaj.

II

Glavni ulaz u Meadowbank bio je otvoren i osvijetljen, a inspektora Kelseya osobno je dočekala gospođica Bulstrode. Poznavao ju je iz viđenja, kao i većina ljudi iz okolice. Čak i u ovim trenucima pomutnje i neizvjesnosti, gospođica Bulstrode je ostala vidno prisebna. Potpuno je vladala situacijom i osobljem.

"Inspektor Kelsey, madam," predstavi se inspektor.

"Što biste htjeli prvo učiniti, inspektore Kelsey? Želite li poći do sportske dvorane ili ćete najprije poslušati sve pojedinosti?"

"Sa mnomo je i liječnik," reče Kelsey. "Ako biste njemu i dvojici mojih ljudi pokazali gdje je tijelo, a ja bih rado malo porazgovarao s vama."

"Naravno. Pođimo u moju dnevnu sobu. Gospođice Rowan, hoćete li liječniku i ostalima pokazati put?" Zatim je dodala: "Jedna od mojih nastavnica nalazi se tamo, kako se ništa ne bi diralo."

"Hvala, madam."

Kelsey je slijedio gospođicu Bulstrode do njezine dnevne sobe. "Tko je pronašao tijelo?"

"Domaćica, gospođica Johnson. Jednu od djevojaka je boljelo uho i gospođica Johnson je ustala kako bi joj pomogla. Vidjela je da zavjese nisu propisno navučene i, kad ih je pošla spustiti, primijetila je svjetlo u sportskoj dvorani, koje ne bi smjelo biti upaljeno u jedan sat poslije ponoći," suho završi gospođica Bulstrode.

"Tako, dakle," reče Kelsey. "Gdje je gospođica Johnson sada?"

Narednik Green zijevao je na noćnom dežurstvu u policijskoj postaji u Hurstu.

Zazvonio je telefon i on je podignuo slušalicu. Gotovo u istom trenutku, ponašanje mu se promijenilo. Počeo je brzo zapisivati.

"Da? Meadowbank? Da - a ime? Molim da mi to kažete slovo po slovo. S-P-R-I-N-G-E-R? Da. Molim vas, pobrinite se da ništa ne bude dirano. Netko od naših će odmah doći."

Zatim je brzo i rutinski pokrenuo sve mehanizme.

"Meadowbank?" reče inspektor Kelsey, kad je na njega došao red. "To je djevojačka škola, zar ne? Tko je ubijen?"

"Radi se, izgleda, o gospođici Springer, nastavnici tjelovježbe."

"Smrt nastavnice tjelovježbe," reče Kelsey zamišljeno. "Zvuči poput naslova krimića kakve prodaju na željezničkim postajama."

"Što mislite, tko ju je mogao srediti?" zapita narednik. "Izgleda neprirodno."

"Čak i nastavnice tjelovježbe mogu imati svoj ljubavni život," reče inspektor Kelsey.

"Što su rekli, gdje su pronašli tijelo?"

"U sportskoj dvorani. Pretpostavljam kako je to otmjeni naziv za gimnastičku salu."

"Može biti," reče Kelsey. "Smrt nastavnice tjelesnog u gimnastičkoj sali. Zvuči poput kakvog sportskog zločina. Rekli ste da je bila ustrijeljena?"

"Da."

"Je li pištolj pronađen?"

"Ne."

"Zanimljivo," komentirao je inspektor Kelsey i, nakon što je uspio prikupiti svoje suradnike, krenuo na uvidaj.

II

Glavni ulaz u Meadowbank bio je otvoren i osvijetljen, a inspektora Kelseya osobno je dočekala gospođica Bulstrode. Poznavao ju je iz viđenja, kao i većina ljudi iz okolice. Čak i u ovim trenucima pomutnje i neizvjesnosti, gospođica Bulstrode je ostala vidno prisebna. Potpuno je vladala situacijom i osobljem.

"Inspektor Kelsey, madam," predstavi se inspektor.

"Što biste htjeli prvo učiniti, inspektore Kelsey? Želite li poći do sportske dvorane ili ćete najprije poslušati sve pojedinosti?"

"Sa mnom je i liječnik," reče Kelsey. "Ako biste njemu i dvojici mojih ljudi pokazali gdje je tijelo, a ja bih rado malo porazgovarao s vama."

"Naravno. Pođimo u moju dnevnu sobu. Gospođice Rowan, hoćete li liječniku i ostalima pokazati put?" Zatim je dodala: "Jedna od mojih nastavnica nalazi se tamo, kako se ništa ne bi diralo."

"Hvala, madam."

Kelsey je slijedio gospođicu Bulstrode do njezine dnevne sobe. "Tko je pronašao tijelo?"

"Domaćica, gospođica Johnson. Jednu od djevojaka je boljelo uho i gospođica Johnson je ustala kako bi joj pomogla. Vidjela je da zavjese nisu propisno navučene i, kad ih je pošla spustiti, primijetila je svjetlo u sportskoj dvorani, koje ne bi smjelo biti upaljeno u jedan sat poslije ponoći," suho završi gospođica Bulstrode.

"Tako, dakle," reče Kelsey. "Gdje je gospođica Johnson sada?"

"Ovdje je, ako je želite vidjeti."

"Malo kasnije. Hoćete li nastaviti, madam?"

"Gospođica Johnson je probudila još jednu nastavnicu, gospođicu Chadwick. Odlučile su izići i provjeriti što se događa. Dok su izlazile na sporedna vrata, začule su pucanj i odmah, najbrže što su mogle, potrčale prema dvorani. Kad su stigle tamo..."

Inspektor je prekine. "Hvala, gospođice Bulstrode. Ako je, kao što kažete, gospođica Johnson dostupna, ono što je uslijedilo čut ću od nje. Prije toga, mogli biste mi reći nešto o ubijenoj."

"Ime joj je Grace Springer."

"Dugo je kod vas?"

"Ne. Došla je kod nas ovog semestra. Moja prethodna nastavnica tjelovježbe prihvatila je ponuđeni posao u Australiji."

"I što ste znali o toj gospođici Springer?"

"Svjedodžbe su joj bile odlične," reče gospođica Bulstrode.

"Prije je niste osobno poznavali?"

"Ne."

"Imate li bilo kakvu zamisao, makar i vrlo nejasnu, o tome što je moglo uzrokovati ovu tragediju? Je li bila nesretna? Je li imala kakvih nesretnih veza?"

Gospođica Bulstrode je odmahнула glavom, nijekajući. "Ništa za što bih ja znala."

Mogla bih reći," nastavila je, "kako mi se to čini malo vjerojatnim. Ona nije bila od te vrste žena."

"Iznenadili biste se, kad bi znali što ja sve znam," sumorno primijeti inspektor Kelsey.

"Želite li da sada dovedem gospođicu Johnson?"

"Molim vas. Kada čujem cijelu priču, poći ću do vježbaonice - ili kako biste vi to nazvali - sportske dvorane."

"To je dodatak školi, izgrađen tek ove godine," reče gospođica Bulstrode.

"Izgrađena je uz bazen i obuhvaća igralište za squash i druge sadržaje. Tamo se pohranjuju reketi i palice za hokej, a u sklopu je i sušionica kupaćih kostima."

"Je li postojao neki razlog da se gospođica Springer u to doba zatekne u sportskoj dvorani?"

"Nikakav," odlučno uzvratila gospođica Bulstrode.

"Vrlo dobro, gospođice Bulstrode. Sad ću popričati s gospođicom Johnson."

Gospođica Bulstrode napusti sobu i vrati se s gospođicom Johnson. Ova je, u međuvremenu, povukla dobar gutljaj konjaka, kako bi se pribrala nakon otkrića tijela. Zato je bila malo govorljivija.

"Ovo je inspektor Kelsey," reče gospođica Bulstrode. "Elsbeth, priberi se i kaži što se točno dogodilo."

"To je stravično," reče gospođica Johnson, "to je uistinu stravično. Takvo nešto nikad se dosad nije dogodilo. Nikad! Nisam mogla povjerovati, doista nisam. Još da se radi o gospođici Springer!"

Inspektor Kelsey je bio pronicav čovjek. Uvijek je volio skrenuti u stranu ako bi mu se neka primjedba učinila neobičnom i vrijednom daljnje provjere.

"Vama se, zar ne," rekao je, "čini vrlo čudnim što je ubijena baš gospođica Springer?"

"Da, da, inspektore. Bila je tako - tako čvrsta, znate. Tako srčana. Žena koju možete zamisliti kako se sama bori s nekim provalnikom, ili čak s dvojicom."

"Provalnici? Hm," reče inspektor Kelsey. "Je li se u sportskoj dvorani moglo išta vrijedno ukrasti?"

"Pa, ne, stvarno ne vidim čega bi tamo moglo biti. Jedino, naravno, plivački kostimi i sportska oprema."

"Te bi stvari zanimalo samo sitne lupeže," složi se Kelsey. "Gotovo da nije vrijedno truda. Usput, ima li znakova provala u dvoranu?"

"Dakle, uistinu, uopće se nisam dosjetila to provjeravati," reče gospođica Johnson.

"Mislim, vrata su bila već otvorena kada smo stigle tamo i.. "

"Nije bilo provaljeno," reče gospođica Bulstrode.

"Jasno mi je," reče Kelsey. "Upotrijebljen je ključ." Pogledao je gospođicu Johnson.

"Je li gospođica Springer bila omiljena?" upitao je.

"No, ja to doista ne mogu reći. Napokon, mislim, ona je mrtva."

"Dakle, niste je voljeli," mudro zaključila Kelsey, zanemarujući obzir koji se osjećao u govoru gospođice Johnson.

"Mislim da je nitko nije mogao previše voljeti," reče gospođica Johnson. "Znate, bila je vrlo neposredna osoba. Nije se ustručavala proturječiti. Ali svoj je posao shvaćala vrlo ozbiljno i bila je učinkovita, što vi kažete, gospođice Bulstrode?"

"Sigurno," uzvratila gospođica Bulstrode. Kelsev se vratio sa zaobilaznog puta kojim je bio pošao. "Sad, gospođice Johnson, čujmo što se uistinu dogodilo."

"Jedna od naših učenica, Jane, boluje od uhobolje. Probudila se zbog ozbiljnog napada i došla meni. Uzela sam neke lijekove i, kada sam je dopratila do kreveta, primijetila sam da je zavjesa na prozoru malo povučena i pomislila kako bi možda bilo bolje da prozor zatvorim, zato što je puhalo upravo iz tog smjera. Naravno, djevojke uvijek spavaju uz otvorene prozore. Ponekad imamo poteškoća sa strankinjama, ali ja uvijek uporno zahtijevam da..."

"To sada doista nije bitno," reče gospođica Bulstrode. "Opća školska pravila o higijeni neće zanimati inspektora Kelseva."

"Ne, sigurno neće," reče gospođica Johnson. "Dakle, kako rekoh, poslala sam zatvoriti prozor i na svoje veliko iznenađenje vidjela svjetlo u sportskoj dvorani. Bilo ga je posve lako uočiti, jer se kretalo. Nisam mogla pogriješiti."

"Mislite da nije bila električna rasvjeta, već svjetlo baterijske svjetiljke?"

"Da, da, moralo se raditi o tome. U trenutku sam pomislila: Bože, što li u ovo doba noći netko tamo radi? Naravno, nisam ni pomislila na provalnike. I sami ste maloprije rekli kako bi to bila vrlo neobična pomisao."

"Na što ste pomislili?" upita Kelsey.

Gospođica Johnson brzo baci pogled prema gospođici Bulstrode i nastavi: "Dakle, ne znam jesam li uopće pomislila na nešto određeno. Mislim, to jest - dakle, doista - mislim da uopće nisam mogla misliti.. "

Uskočila je gospođica Bulstrode. "Pretpostavljam kako je gospođica Johnson pomislila da se neka od naših učenica otišla tamo s nekim susresti," rekla je. "Nije li tako, Elspeth?"

Gospođica Johnson duboko udahne. "Pa, jest, ta mi se zamisao na trenutak rodila u glavi. Možda neka od naših Talijanki. Strankinje dozrijevaju mnogo ranije od engleskih djevojaka."

"Nemoj biti toliko pristrana," reče gospođica Bulstrode. "Bilo je mnogo i engleskih djevojaka koje su pokušavale s nepriličnim sastancima. Ta ti se pomisao morala posve prirodno javiti, a vjerojatno bih i ja tako rezonirala."

"Nastavite," reče inspektor Kelsey.

"Stoga sam pomislila kako je najbolje," nastavi gospođica Johnson, "otići do gospođice Chadwick i zamoliti je da skupa pođemo i vidimo što se događa."

"Zašto baš gospođica Chadwick?" zanimalo je Kelseya. "Postoji neki poseban razlog što ste odabrali baš nju?"

"Dakle, nisam željela uznemirivati gospođicu Bulstrode, a naš je običaj, bojim se, uvijek ići kod gospođice Chadwick kad ne želimo uznemirivati gospođicu Bulstrode."

Znate, gospođica Chadwick je ovdje vrlo dugo i ima toliko iskustva."

"U svakom slučaju," prekine je Kelsey, "otišli ste do gospođice Chadwick i probudili je. Nije li tako?"

"Da. Ona se složila sa mnom da moramo odmah poći tamo. Nismo se presvlačile, već smo samo navukle pulovere i ogrtače i izišle na sporedna vrata. Ali upravo kad smo izišle na stazu, začule smo pucanj iz sportske dvorane. Stoga smo potrčale stazom što smo brže mogle. Bilo je prilično glupo što sobom nismo ponijele svjetiljku, zbog čega je bilo vrlo teško vidjeti kuda idemo. U nekoliko smo navrata putem posrnule, ali smo ipak vrlo brzo stigle. Vrata su bila otvorena. Upalile smo svjetlo i.. "

Kelsey je prekine. "Znači, nije bilo svjetla kad ste stigle tamo? Ni svjetla svjetiljke, ni bilo kojeg drugog?"

"Ne. Dvorana je bila u mraku. Upalile smo svjetlo i ugledale je. Ona..."

"Sve je u redu," ljubazno je zaustavi inspektor Kelsey, "ne morate ništa opisivati."

Sam ću otići tamo i osobno sve pogledati. Niste srele nikoga na putu do dvorane?"

"Ne."

"Niti ste čule nekoga kako bježi?"

"Ne. Ništa nismo čule."

"Je li još netko u školskoj zgradi čuo pucanj?" zapita Kelsey, gledajući gospođicu Bulstrode.

Ona odmahne glavom. "Ne. Barem ja za to ne znam. Nit- » ko mi nije rekao da je čuo. Sportska dvorana je prilično udaljena i sumnjam da bi se pucanj mogao čuti."

"Možda iz neke od soba koje su okrenute prema dvorani?"

"Vrlo teško, osim ako bi netko baš osluškivao, očekujući takvo što. Sigurna sam da se od pucnja nitko ne bi mogao probuditi."

"No, dobro, hvala vam," reče inspektor Kelsey. "Sad ću poći do sportske dvorane."

"Poći ću s vama," reče gospođica Bulstrode.

"Želite li da i ja pođem?" zapita gospođica Johnson. "Učinit ću to, ako želite. Mislim, nije se dobro izvlačiti u ovakvim prilikama. Uvijek sam vjerovala kako se čovjek mora suočiti s bilo čime što se ispriječi.. "

"Hvala vam," reče inspektor Kelsey, "nema potrebe, gospođice Johnson. Ne bih vas htio izlagati nikakvom daljnjem naporu."

"To je grozno," reče gospođica Johnson, "a još mi je teže sto je nisam previše voljela. Zapravo, baš smo se sinoć sukobile u zbornici. Ja sam tvrdila da je previše tjelovježbe loše za neke djevojke - one krhkiye građe. Gospođica Springer je uzvratila da je to glupost, kako je baš njima tjelovježba potrebna. Jača ih i od njih stvara nove žene. Ja sam rekla da ona ne zna sve, iako možda tako misli. Na koncu, ja sam se profesionalno bavila sportom i znam znatno više o delikatnosti i bolesti nego je ona znala - iako sam svjesna da je gospođica Springer znala sve o ručama, o jahanju i školi tenisa. Ali, bože dragi, kad sada razmislim o onome što se dogodilo, tako mi je žao što sam uopće govorila. Mislim da se čovjek uvijek tako osjeća nakon nekog strašnog događaja. Doista, ne mogu sebi oprostiti."

"Hajde, dušo, sjedni tamo," reče joj gospođica Bulstrode, pokazujući joj na sofu.

"Samo sjedni i odmori se, nemoj obraćati pažnju na te male rasprave koje ste možda vodile. Život bi bio vrlo dosadan kad bismo se u svemu slagali jedni s drugima."

Gospođica Johnson je sjela tresući glavom, a onda je zijevnula. Gospođica Bulstrode je slijedila Kelseya prema holu.

"Dala sam joj previše konjaka," reče, ispričavajući se. "Zato je bila malo sklonija pretjerivanju u govoru. Ali nije smušena, ne mislite li tako?"

"Nije," reče Kelsey. "Posve jasno je opisala što se dogodilo."

Gospođica Bulstrode ga je povela prema sporednom izlazu.

"Jesu li gospođica Johnson i gospođica Chadwick izišle ovuda?"

"Da. Vidite, ovaj put vodi do staze obrubljene rododendronima, koja se završava kod sportske dvorane."

Inspektor je imao jaku baterijsku svjetiljku i uskoro stigoše do zgrade u kojoj su sad bliještala svjetla.

"Lijepa građevina," reče Kelsey, razgledajući je.

"Koštala je i mnogo novca," reče gospođica Bulstrode, "ali mi si to možemo priuštiti," mirno je dodala.

Otvorena vrata vodila su u poveliku prostoriju. U njoj su se nalazili ormari s imenima djevojaka. Na kraju prostorije nalazio se stalak za teniske reketi i štapove za lacrosse.^[9] Bočna vrata vodila su u kupaonicu i kabine za presvlačenje. Kelsey je zastao prije nego je ušao. Dvojica njegovih ljudi bili su vrlo zauzeti. Fotograf je upravo dovršavao posao, a onaj drugi, koji je uzimao otiske, podigao je pogled i rekao:

"Možete slobodno prolaziti ovuda, gospodine. Nismo završili samo još onu tamo stranu."

Kelsey je prišao mjestu gdje je pored tijela klečao policijski liječnik. Ovaj je podignuo pogled kad se Kelsey približio.

"Pogođena je s udaljenosti malo više od jednog metra. Metak je prošao kroz srce.

Smrt je morala biti trenutačna."

"Pogođena je s prednje strane?"

"Da."

"Prije koliko vremena?"

"Otprilike jedan sat."

Kelsey je klimnuo glavom. Zatim se lagano zaputio prema visokom liku gospođice Chadwick, koja je namrštena stajala uza zid, poput psa čuvara. Procijenio je da bi joj moglo biti oko pedeset pet. Imala je široko čelo, neurednu sijedu kosu i nije pokazivala vidljivih tragova histerije. Tip žene, pomislio je, na koju se možete osloniti u nevolji, iako bi ju se moglo previdjeti u običnom svakodnevnom životu.

"Gospođica Chadwick?" obrati joj se.

"Da."

"Vi ste izišli s gospođicom Johnson i pronašli leš?"

"Da. Bila je tu baš kao i sada.

Mrtva."

"U koliko sati?"

"Pogledala sam na sat kad me je gospođica Johnson probudila. Bilo je deset do jedan."

Kelsey je klimnuo glavom. Slagalo se s vremenom koje mu je rekla gospođica Johnson. Zamišljeno je pogledao mrtvu ženu. Svijetlocrvena kosa bila joj je kratko podšišana. Imala je pjegavo lice, jako istaknutu bradu i suhonjav sportski stas.

Nosila je suknju od tvida i debeo tamni pulover. Na nogama je imala patike bez čarapa.

"Ima li nekih tragova oružju?" zapitao je Kelsey.

Jedan od njegovih ljudi odmahnuo je glavom. "Nikakvih, gospodine."

"A što je sa svjetlom?"

"Tamo u uglu se nalazi baterijska svjetiljka."

"Ima li otisaka?"

"Da. Otisci ubijene."

"Dakle, ona je nosila svjetiljku," zamišljeno reče Kelsey. "Došla je ovdje s baterijskom svjetiljkom - zašto?" Pitao je djelomično sebe, a djelomično svoje ljude, kao i gospođice Bulstrode i Chadwick. Napokon se obratio gospođici Chadwick:

"Imate li vi neku zamisao?"

Gospođica Chadwick odmahne glavom. "Nikakvu. Pretpostavljam da je vjerojatno nešto zaboravila - nešto što je ostavila poslijepodne ili uvečer - i došla to uzeti.

Međutim, ne izgleda baš vjerojatno da bi dolazila ovdje usred noći."

"Moralo se raditi o nečemu vrlo važnom, ako je zbog toga dolazila," reče Kelsey.

Pogledao je oko sebe. Izgledalo je da ništa nije dirano, osim stalka za rekete. A on je bio snažno povučen naprijed. Nekoliko je reketa ležalo uokolo po podu.

"Naravno," reče gospođica Chadwick, "mogla je ovdje primijetiti svjetlo, kao što je kasnije primijetila gospođica Johnson, i otići vidjeti što se događa. Meni se to čini naj vjerojatnij e."

"Mislim da ste u pravu," reče Kelsey. "Ali, bi li se usudila doći ovamo sama?"

"Da." Gospođica Chadwick je odgovorila bez oklijevanja.

"Kod vas je došla," podsjeti je Kelsey, "gospođica Johnson i probudila vas."

"Znam," reče gospođica Chadwick, "a to bih i ja učinila, da sam vidjela svjetlo.

Probudila bih gospođicu Bulstrode ili Vansittart ili nekog drugog. Ali gospođica Springer ne bi. Ona je bila vrlo samouvjerenja - sigurno bi se više voljela sama uhvatiti ukoštac s uljezom."

"Još nešto," reče inspektor. "Vi ste s gospođicom Johnson izišli na sporedna vrata.

Jesu li bila otključana?"

"Da, jesu."

"Po svemu sudeći, tako ih je ostavila gospođica Springer?"

"To mi se čini prirodnim zaključkom," reče gospođica Chadwick.

"Dakle, pretpostavljamo," nastavi Kelsey, "kako je gospođica Springer primijetila svjetlo ovdje, u vježbaonici - u sportskoj dvorani - ili kako je već zovete - i izišla to istražiti, te da ju je onaj tko se ovdje zatekao ustrijelio." Okrenuo se prema gospođici Bulstrode, koja je nepomično stajala na vratima. "Čini li se vama da je bilo tako?"

"Meni se uopće tako ne čini," reče gospođica Bulstrode. "Prihvaćam prvi dio. Recimo da je gospođica Springer vidjela svjetlo i izišla sama pogledati o čemu se radi. To je savršeno moguće. Ali da bi je osoba koju je ovdje uznemirila mogla ubiti - to mi izgleda nevjerojatno. Ako je ovdje bio netko kome tu nije mjesto, vjerojatnije je da bi taj pobjegao ili pokušao pobjeći. Zašto bi netko usred noći došao ovdje s pištoljem? To je smiješno, jednostavno smiješno! Ovdje nema ničega što bi vrijedilo ukrasti, sigurno ne toliko vrijednog da se zbog njega počini ubojstvo."

"Vama izgleda vjerojatnije da je gospođica Springer uznemirila nekoga na nekakvom sastanku?"

"To je prirodno i najvjerojatnije objašnjenje," reče gospođica Bulstrode. "Ali ni to ne objašnjava samo ubojstvo. Djevojke iz moje škole ne nose pištolje, a isto tako nije vjerojatno da bi mladići s kojima se sastaju bili naoružani."

Kelsey se složio. "U najgorem slučaju nosili bi patentne noževe. Postoji jedna alternativa. Recimo da se gospođica Springer došla ovamo sastati s muškarcem.. "

Gospođica Chadwick se nekontrolirano zakikaoće. "O, ne," izjavila je, "ne gospođica Springer."

"Ne mislim da je to morao biti ljubavni sastanak," suho nastavi inspektor. "Hoću reći da je ubojstvo izvršeno s umišljajem, da je netko namjeravao ubiti gospođicu Springer, da su dogovorili sastanak s njome ovdje, kako bi je ubili."

9. Mačka među golubovima...

I

Pismo Jennifer Sutcliffe svojoj majci:

Draga mama,

Sinoć se ovdje dogodilo ubojstvo. Ubijena je gospođica Springer, nastavnica tjelesnoga. To se dogodilo usred noći i došla je policija i jutros nas sve ispituju.

Gospođica Chadwick nam je rekla da nikome ništa ne govorimo, ali sam pomislila kako bi ti to htjela znati.

Voli te

Jennifer

II

Meadowbank je bio vrlo značajna ustanova, pa je stoga zasluživao osobnu pažnju načelnika policije. Dok se obavljala rutinska istraga, gospođica Bulstrode nije sjedila skrštenih ruku. Nazvala je jednog novinskog magnata i njegovu tajnicu, s kojima je bila osobni prijatelj. Kao rezultat tog manevra, u tisku je objavljeno vrlo malo o ovom događaju. Nastavnica tjelovježbe pronađena je mrtva u školskoj vježbaonici.

Još se ne zna radi li se o nesretnom slučaju. U svim vijestima o ovom događaju bio je prisutan ton isprike, kao da je posve nedolično od bilo koje nastavnice tjelovježbe poginuti u takvim uvjetima.

Ann Shapland je cijeli dan bila zauzeta pisanjem pisama roditeljima. Gospođica Bulstrode nije trošila vrijeme na objašnjavanje učenicama kako moraju šutjeti.

Znala je kako bi to bio gubitak vremena. Brižni roditelji i staratelji bi sigurno, unatoč tome, dobili sve same sumorne izvještaje. Namjera joj je bila istodobno im uputiti vlastiti razuman i uravnotežen izvještaj o ovoj tragediji.

Kasnije tog poslijepodneva sjedila je u prijamnom uredu s gospodinom Stoneom, načelnikom policije, i inspektorom Kelsevem. Ljudi iz policije bili su potpuno suglasni da tisak smiri loptu što je moguće više. To će im omogućiti miran nastavak istrage.

"Vrlo mi je žao zbog svega ovoga, gospođice Bulstrode, doista mi je žao," rekao je načelnik. "Pretpostavljam - dakle - da je to za vas vrlo loše."

"Ubojstvo je loša stvar za svaku školu," reče gospođica Bulstrode. "Međutim, ne trebamo sada govoriti o tome. U svakom slučaju, prebrodit ćemo i to, kao što smo prebrodili tolike druge oluje. Jedino se nadam da će istraga brzo sve razjasniti."

"Ne vidim razloga da tako ne bude," reče Stone. Pogledao je Kelseva.

"Rasvjetljavanje pozadine bilo bi nam od velike pomoći," reče Kelsev.

"Zar stvarno tako mislite?" suho je pitala gospođica Bulstrode.

"Netko je to možda planirao učiniti," sugerirao je Kelsev.

Gospođica Bulstrode nije ništa uzvratila.

""Misliš na nešto povezano s ovim mjestom?" zapita načelnik.

"Inspektor Kelsev je u to uvjeren," reče gospođica Bulstrode. "Mislim da samo pokušava poštediti moje osjećaje."

"Doista mislim da se radi o nečemu povezanom s Meadowbankom," polagano reče inspektor. "Na koncu, gospođica Springer je imala svoje slobodno vrijeme, kao i sve nastavnice. Mogla je ugovoriti sastanak s bilo kime na bilo kojem mjestu, ako je to htjela. Ali zašto je odabrala baš vježbaonicu, i to usred noći?"

"Nemate ništa protiv da pretražimo školu i njezinu okolicu, gospođice Bulstrode?" zapita načelnik.

"Ne, uopće. Pretpostavljam da tražite pištolj ili revolver ili nešto takvo."

"Da. Radi se o malom pištolju strane proizvodnje."

"Strane," zamišljeno reče gospođica Bulstrode.

"Znate li posjeduje li bilo tko od osoblja ili učenica nekakav pištolj?"

"Ja za takvo što sigurno ništa ne znam," reče gospođica Bulstrode. "Prilično sam sigurna da ga nema nijedna učenica. Njihove se stvari raspakiraju kad stignu u školu, a takav bi se predmet sigurno primijetio i mislim da bi

pobudio ozbiljne komentare.

Ali molim vas, inspektore Kelsey, poduzmite sve što smatrate potrebnim. Vidim da vaši ljudi već pretražuju teren."

Inspektor je klimnuo glavom. "Da."

Nastavio je: "Htio bih popričati i s drugim nastavnicama. Možda je neka od njih načula kakvu izjavu gospođice Springer, koja bi mogla biti ključ za rješenje slučaja.

Ili je netko možda primijetio nešto čudno u ponašanju ubijene." Zastao je, a onda nastavio: "To isto vrijedi i za učenice."

Gospođica Bulstrode reče: "Namjeravam se kratko obratiti djevojkama poslije večerašnje molitve. Zamolit ću ih da vam kažu sve što bi se moglo ticati smrti gospođice Springer."

"Odlična zamisao," reče načelnik policije.

"Ali morate imati na umu," reče gospođica Bulstrode, "da bi se neka od djevojaka mogla poželjeti istaknuti, preuveličavanjem nekog slučaja ili čak izmišljanjem.

Djevojke se čudno ponašaju, ali nadam se da ste vi na to već naviknuli."

"Imao sam već takvih iskustava," reče inspektor Kelsey. "Molim vas, dajte mi spisak nastavnica i posluge."

III

"Pregledao sam sve ormare u dvorani, gospodine."

"I nisi ništa pronašao?" reče Kelsey. "Ne, gospodine, ništa značajno. U nekima ima zanimljivih stvari, ali ništa za nas."

"Nijedan nije bio zaključan?"

"Ne, gospodine. U njima su bili ključevi, ali nijedan nije bio zaključan."

Kelsey je zamišljeno promatrao goli pod. Teniski reketi i štapovi za lacrosse vraćeni su na svoja mjesta.

"No, dobro, sad idem u zgradu, porazgovarati s osobljem."

"Ne mislite, valjda, kako je riječ o obračunu unutar škole?"

"To je moguće," reče Kelsey. "Nitko nema alibi, osim dvije nastavnice, Chadwick i Johnson, i male Jane, koja je imala uhobolju. Teorijski, svi ostali su spavali, ali to nitko ne može jamčiti. Bilo tko, uključujući i gospođicu Bulstrode, mogao je izići i naći se ovdje s gospođicom Springer, ili je pratiti ovamo. Potom se, nakon ubojstva, ta osoba mogla mirno ušuljati u zgradu, kroz grmlje i na sporedna vrata, i lijepo se smjestiti u krevet prije nego je podignuta uzbuna. Problem predstavlja motiv. Da," reče Kelsey, "problem je motiv. Ako se ovdje ne događa nešto o čemu mi ništa ne znamo, čini se kao da niti nema nikakvog motiva."

Izišao je iz dvorane i polako se zaputio prema zgradi. Iako je radno vrijeme bilo prošlo, stari Briggs, vrtlar, još je radio u cvjetnoj aleji. Kad je inspektor naišao, uspravio se.

"Radite prekovremeno," reče Kelsey, smiješeći se.

"Eh," reče Briggs. "Mladi ne znaju što je vrt. Doći u osam i otići u pet - za njih je to dovoljno. A za ovaj posao mora se poznavati vremenske prilike, nekih dana uopće ne treba dolaziti, a drugih dana morate raditi od sedam ujutro do osam navečer. To jest, ako volite vrt i ako se ponosite njegovim izgledom."

"Vi se doista imate čime ponositi," reče Kelsev. "Bolje održavani vrt davno nisam vidio."

"Od nedavno je stvarno uredan," reče Briggs. "Imao sam sreće. Za pomoćnika sam dobio snažnog mladića. I još par momčića, ali oni nisu dobri. Većina njih ne bi htjela raditi ovakav posao. Svi bi u htjeli u tvornice, ili na studije ili bi radili u uredu. Ne žele prljati ruke s malo poštene zemlje. Ali imao sam sreće. Sa mnom sad radi dobar čovjek, koji se sam ponudio."

"Nedavno je došao?" upita Kelsev.

"Početkom semestra," reče Briggs. "Zove se Adam. Adam Goodman."

"Mislim da ga nisam susreo," reče Kelsev.

"Danas je zatražio slobodan dan," reče Briggs. "Dao sam mu ga. Nije mi se činilo da će biti mnogo posla, dok vaši ljudi njuškaju svuda uokolo."

"Netko me je morao izvijestiti o tome," oštro izjavi Kelsev.

"Što mislite pod time: izvijestiti vas o tome?"

"On nije na mojem popisu," reče inspektor. "Na popisu ovdje zaposlenih."

"No, dobro, možete ga vidjeti sutra, gospodine," reče Briggs. "Ali ne mislim da će vam on moći nešto posebno priopćiti."

"Nikad se ne zna," reče inspektor.

Snažan mladić, koji se sam ponudio početkom semestra? To se Kelsevu učini prvim što bi bilo pomalo neobično.

IV

Djevojke su te večeri, kao i obično, došle na molitvu u glavnu salu, a nakon molitve je gospođica Bulstrode zadržala njihovu pažnju, podignuvši ruku.

"Imam vam svima nešto reći. Kao što znate, prošle noći u sportskoj dvorani ubijena je gospođica Springer. Ako je bilo koja od vas nešto čula ili vidjela tijekom prošlog tjedna - nešto što bi vas u vezi s njome zbunilo, nešto što je gospođica Springer možda rekla ili je njoj netko rekao, što biste vi smatrale značajnim - htjela bih to znati. Možete večeras u bilo koje doba doći u moju dnevnu sobu."

"Ah," uzdahne Julia Upjohn, dok su se djevojke razilazile, "kako bih voljela kad bi nešto znale! Ali ne znamo, zar ne Jennifer?"

"Naravno da ne znamo," odgovori Jennifer.

"Gospođica Springer je uvijek izgledala tako obično," tužno reče Julia, "previše obično da bi bila ubijena na tako tajanstven način."

"Ja mislim da tu nema ničega tajanstvenog," reče Jennifer. "Samo neki provalnik."

"Koji krade naše rekete," sarkastično izjavi Julia.

"Možda ju je netko ucjenjivao," uključi se u razgovor još jedna djevojka.

"Zbog čega?" upita Jennifer.

Nitko nije imao ideju zbog čega bi gospođica Springer bila ucjenjivana.

V

Inspektor Kelsev je ispitivanje osoblja započeo s gospođicom Vansittart. Pristala žena, pomisli, promatrajući je.

Vjerojatno četrdeset godina ili malo više; visoka, lijepo građena, a sijede su joj vlasi bile lijepo raspoređene. Djelovala je ponosito i staloženo, s određenom mjerom osjećaja vlastite veličine. Podsjećala ga je malo na gospođicu Bulstrode: vrlo dobra nastavnica. Svejedno, razmišljao je, gospođica Bulstrode posjeduje nešto što gospođica Vansittart nema.

Gospođica Bulstrode je nepredvidljiva. Od gospođice Vansittart ne bi nikad očekivao da bude nepredvidljiva.

Pitanja i odgovori tekli su normalno. Utisak je bio da gospođica Vansittart nije ništa vidjela, ništa čula, ništa osjetila. Gospođica Springer bila je izvrsna u svojem poslu.

Možda joj je nastup bio pomalo grub, ali ni to ne bezrazložno. Nije baš bila privlačna, a možda to nije niti potrebno za nastavnicu fiskulture. U stvari, bolje je da nastavnice ne budu privlačne, jer se djevojke ne smiju emocionalno za njih vezati. Nakon što nije ničim pridonijela istrazi, gospođica Vansittart je izišla.

"Ne vidjela zla, ne čula zla, ne mislila zla. Poput majmuna," primijeti narednik Percy Bond, koji je u ovoj istrazi pomagao inspektoru Kelseyju.

Kelsey se prigušeno nasmije. "U pravu si, Percy," reče.

"Kod nastavnica postoji nešto što me ljuti," reče narednik Bond. "Plašim ih se još iz djetinjstva. Poznao sam jednu koja je bila užasna. Tako nepristupačna i tra-la-la, nikad nisi znao čemu te želi naučiti."

Sljedeća nastavnica bila je Eileen Rich. Ružna kao grijeh, bila je prva reakcija inspektora Kelseyja. Ali, onda je bolje pogledao. Posjedovala je određenu privlačnost.

Započeo je s rutinskim pitanjima, ali odgovori nisu tekli kako je očekivao. Pošto je rekla: Ne, ništa nije čula ni vidjela, niti je zapazila nešto što bi netko drugi rekao o gospođici Springer ili što je ona sama rekla, sljedeći odgovor Eileen Rich nije bio sukladan inspektorovu očekivanju. On je pitao:

"Nije bilo nikoga, koliko je vama poznato, tko bi se žalio na gospođicu Springer?"

"O, ne," brzo je rekla Eileen Rich. "To se nikome nije moglo dogoditi. Mislim da je to bila njezina tragedija. Čini mi se, znate, da je ona bila osoba koju čovjek ne bi nikada mogao mrziti."

"Što točno pod tim podrazumijevate, gospođice Rich?"

"Mislim da je ona bila osoba koju čovjek nikad ne bi poželio uništiti. Sve što je radila i što je bila, vidjelo se. Živcirala je ljude. Često bi se s njome sporječkali, ali to nije ništa značilo. Ništa duboko. Mislim da nije ubijena zbog sebe, ako Vam je jasno što hoću reći."

"Nisam siguran da mi je jasno, gospođice Rich."

"Mislim, recimo, da se radilo o pljački banke, ona bi vjerojatno mogla lako biti blagajnica koju ubijaju, ali zbog toga što je blagajnica, a ne zato što je Grace Springer. Nitko je nije mogao toliko voljeti ili mrziti, da bi je poželio ukloniti.

Vjerujem da je ona to osjećala i ne razmišljajući, i da je zbog toga bila tako službena. Znate, tražila je greške, nametala pravila i otkrivala što ljudi rade, a što ne bi smeli, da bi zatim to iznijela na vidjelo."

"Njuškala je?" zapita Kelsev.

"Ne, ne baš njuškala," smatrala je Eileen Rich. "Ona ne bi hodala uokolo na prstima ili slično. Ali ako bi naišla na nešto što joj nije jasno, odlučno bi to pokušala do kraja raščistiti. I u tome bi uspjela."

"Sad mi je jasno." Zastao je za trenutak. "Gospođice Rich, vama osobno se nije sviđala?"

"Mislim da o tome nisam nikad razmišljala. Ona je, ipak, bila samo nastavnica tjelovježbe. O, kako je to strašno reći za bilo koga! To - samo! Ali i ona je tako osjećala svoj posao. Ponosila se time što odlično obavlja svoj posao. Ali, nije joj bio zabavan. Nije se oduševljavala kada bi otkrila djevojku koja bi mogla postati izvrsna tenisačica ili stvarno dobra u nekom drugom sportu. Nije se radovala."

Kelsev ju je gledao sa znatiželjom. Čudna mlada žena, pomisli.

"Čini se da vi o svemu imate svoje mišljenje, gospođice Rich," reče joj.

"Da, da. Mislim da imam."

"Koliko dugo ste u Meadowbanku?"

"Malo više od godinu i po."

"Nikad prije nije bilo nevolja?"

"U Meadowbanku?" izgledala je iznenađena.

"Da."

"O, ne. Sve je išlo kako treba do ovog semestra." Kelsev je pokušao zaskočiti.

"A što to nije valjalo ovog semestra? Ne mislite, valjda, na ubojstvo? Mislite na nešto drugo..."

"Ja ne..." zastala je. "Da, možda - ali sve je to vrlo maglovito."

"Nastavite."

"U posljednje vrijeme gospođica Bulstrode nije zadovoljna. To je jedna stvar. Ne biste ni primijetili. Mislim da nitko drugi nije primijetio. Ali ja jesam. I nije ona jedina nezadovoljna. No, vi ne mislite na to? To su samo osjećaji. Nešto što se javlja kad vas nešto potrese i kad o jednoj stvari previše razmišljate. Pitali ste je li nešto krenulo po zlu ovog semestra, zar nije tako?"

"Da," reče Kelsev, znatiželjno je promatrajući, "da, tako je. Pa, što je s time?"

"Mislim da ovdje nešto doista jest pogrešno," polagano reče Eileen Rich. "Kao da je među nama netko tko tu ne pripada." Pogledala ga je, nasmiješila se, gotovo se nasmijala i nastavila: "Mačka među golubovima, tako to otprilike osjećam. Svi smo mi golubovi, a mačka je među nama. Međutim, ne možemo je vidjeti."

"To je vrlo nejasno, gospođice Rich."

"Da, nije li tako? Zvuči potpuno idiotski: I sama tako osjećam. Ono što stvarno mislim jest da postoji neka sitnica koju sam u nekoj prigodi uočila, ali ne znam o čemu se, zapravo, radi."

"Radi se o nekoj određenoj osobi?"

"Ne, rekoh vam, samo tako osjećam. Ne znam o kome se radi. Jedino mogu reći da je ovdje među nama netko tko je - nekako - pogrešan! Postoji netko - ne znam tko - zbog koga se osjećam nelagodno. Ne kad ja promatram tu osobu, već kad ona mene promatra, jer ona to pokazuje dok me gleda. Tada počinjem govoriti nepovezano. U svakom slučaju, u pitanju je samo osjećaj. Ali to nije ono što vama treba. To nije dokaz."

"Ne," reče Kelsey, "to nije dokaz. Još ne. Ali je zanimljivo i, ako vaš osjećaj postane određeniji, bit će mi drago o tome više čuti."

Ona je klimnula glavom. "Da, zato što je sve ovo ozbiljno, nije li tako? Mislim, netko je ubijen - ne znamo zašto - a ubojica može biti vrlo daleko ili, s druge strane, može biti ovdje, u školi. A ako je tako, onda taj pištolj, ili neko

drugo oružje, mora isto tako biti ovdje. Nije baš prijatna pomisao, zar ne?"

Lagano je klimnula glavom i izišla. Narednik Bond reče: "Čista nagađanja - slažete li se?"

"Ne," reče Kelsey, "mislim da nisu nagađanja. Mislim da je ona samo osjetljivija.

Znaš, kao ljudi koji osjećaju da je mačka u kući davno prije nego je ugledaju. Da se rodila u nekom afričkom plemenu, mogla je postati vrač."

"Takvi ljudi hodaju uokolo njušeći zlo, zar ne?" reče narednik Bond.

"Tako je, Percy," reče Kelsey. "A to je ono što i ja sam pokušavam. Nitko nije došao s konkretnim činjenicama, tako da moram nastaviti njušiti stvari. Sljedeća neka bude Francuskinja."

10. Fantastična priča...

Mademoiselle Angele Blanche imala je otprilike trideset pet godina. Bez šminke, uredne tamnosmeđe kose, ali neprikladno počešljana. Stroga jakna i suknja.

Bio je to njezin prvi semestar u Meadowbanku i objasnila je kako nije sigurna želi li ostati i sljedećeg.

"Nije lijepo biti u školi u kojoj se događaju ubojstva."

Također joj se činilo da u zgradi ne postoji alarmni uređaj - a to je opasno.

"Mademoiselle Blanche, ovdje nema ničega tako vrijednog da bi privuklo provalnike."

Mademoiselle Blanche stegne ramenima.

"Kako to možemo znati? Djevojke koje dolaze ovdje, barem neke, imaju vrlo bogate roditelje. One bi mogle posjedovati nešto od velike vrijednosti. Provalnik je toga svjestan i računa da je tu lako provaliti i nešto ukrasti."

"Ako bi neka djevojka imala nešto vrijedno, to se ne bi nalazilo u vježbaonici."

"Kako znate?" reče mademoiselle. "Tamo te djevojke imaju ormare, zar ne?"

"Samo za sportsku opremu i slične stvari."

"Tako se pretpostavlja. Ali neka bi djevojka mogla tamo sakriti bilo što u patiku ili neku stvar zamotati u stari pulover ili rupčić."

"Kakvu stvar, mademoiselle Blanche?" Na to mademoiselle Blanche nije znala odgovoriti. "Čak ni najpopustljiviji roditelji ne daju svojim kćerima dijamantne ogrlice, da ih nose u školu," reče inspektor.

Mademoiselle Blanche ponovno slegne ramenima. "Možda to može biti nešto drugo - recimo dragulj ili nešto za što bi neki kolekcionar dao veliku svotu novca. Otac jedne od djevojaka je arheolog."

Kelsev se nasmiješi. "Mislim da je to malo vjerojatno, mademoiselle Blanche."

Ona slegne ramenima. "Pa, dobro, bila je to samo sugestija."

"Jeste li predavali u nekim drugim engleskim školama, mademoiselle Blanche?"

"Prije nekog sam vremena radila u jednoj školi na sjeveru Engleske. Ali uglavnom sam predavala u Švicarskoj i Francuskoj. I u Njemačkoj. Mislim, ponovno ću doći u Englesku da popravim svoj engleski. Ovdje imam prijateljicu. Ona se razboljela i rekla mi je da mogu zauzeti njezino mjesto, jer će gospođici Bulstrode biti drago da nekoga brzo pronađe. Tako sam došla. Ali ovdje mi se ne sviđa."

"Zašto ne?" bio je uporan Kelsev.

"Ne volim mjesta u kojima se puca," reče mademoiselle Blanche. "A i djeca nisu pristojna."

"Pa i nisu baš djeca."

"Neke se ponašaju poput malih beba, a nekima bi moglo biti i dvadeset pet godina.

Ovdje ih ima svakojakih. Imaju previše slobode. Više mi se sviđa ustanova s ustaljenim pravilima."

"Jeste li dobro poznavali gospođicu Springer?"

"Zapravo je uopće nisam poznavala. Bila je nepristojna i s njom sam razgovarala što je moguće manje. Bila je kost i

koža, pjegava i imala je ružan, prodoran glas.

Nešto poput karikature Engleskinje. Često je bila gruba prema meni, i to mi se nije sviđalo."

"Kako je to bila gruba prema vama?"

"Nije voljela da dolazim u njezinu sportsku dvoranu. Ponaša se - ponašala se - kao da je to doista njezina sportska dvorana! Jednog dana dođem tamo jer me zanimalo.

Prije toga nisam bila tamo, a to je nova zgrada. Vrlo je lijepo je uređena i projektirana i ja samo razgledam. Onda mi priđe gospođica Springer i kaže: 'Što radiš ovdje? Ti ovdje nemaš što činiti.' To kaže meni - nastavnici u ovoj školi! Što ona misli, tko sam ja, učenica?"

"Da, da, vrlo iritantno," reče Kelsey, smirujući je.

"Ponašanje jedne prasice, eto to. A onda za mnom viče: 'Nemoj sad otići s ključem u ruci.' Uznemirila me. Kad sam otvorila vrata, ključ je ispao i ja sam ga podigla.

Zaboravim ga vratiti, jer me uvrijedila. I ona za mnom viče kao da hoće reći kako sam ga htjela ukrasti. Njezin ključ, pretpostavljam, kao što je njezina i sportska dvorana."

"Izgleda malo čudno, zar ne?" reče Kelsey. "Odnositi se tako prema vježbaonici.

Kao da je njezino privatno vlasništvo, kao da se boji da će netko otkriti nešto što je tamo skrila." Namjerno je provocirao, ali Angele Blanche se samo nasmijala.

"Da tamo nešto skriva - što biste mogli skriti na takvom mjestu? Mislite da tamo skriva svoja ljubavna pisma? Sigurna sam da ona nikad nije dobila ljubavno pismo!

Druge nastavnice su barem pristojne. Gospođica Chadwick je staromodna i vrlo nervozna. Gospođica Vansittart je vrlo lijepa, prava dama, simpatična. Gospođica Rieh, ona je, mislim, malo luckasta, ali srdačna. A mlade nastavnice su sasvim prijatne."

Nakon još nekoliko nevažnih pitanja, Angele Blanche je dozvoljeno da se udalji.

"Razdražljiva," reče Bond. "Svi Francuzi su razdražljivi."

"Svejedno, zanimljivo je, reče Kelsey. "Gospođica Springer nije voljela da joj netko luta vježbaonicom - sportskom dvoranom - ne znam kako to nazvati. Ali zašto?"

"Možda je mislila da je Francuskinja špijunira," sugerirao je Bond.

"Ali zašto bi tako mislila? Mislim, zar bi joj trebalo smetati što je Angele Blanche špijunira, ako se nije bojala da bi Angele Blanche mogla nešto otkriti?"

"Tko nam je još ostao?" dodao je.

"Dvije mlade nastavnice, gospođica Blake i gospođica Rowan, te tajnica gospođice Bulstrode."

Gospođica Blake je bila mlada i ozbiljna, okruglog dobroćudnog lica. Predavala je botaniku i fiziku. Nije imala reći ništa što bi bilo od koristi. Vrlo rijetko je viđala gospođicu Springer i nije ni naslućivala što bi mogao biti uzrok njezine smrti.

Gospođica Rowan, kao što i priliči nekome tko predaje psihologiju, imala je vlastito mišljenje. Vrlo je vjerojatno da je gospođica Springer izvršila samoubojstvo.

Inspektor Kelsey podigne obrve.

"A zašto bi to učinila? Je li na bilo koji način bila nesretna?"

"Bila je agresivna," reče gospođica Rowan, nagnuvši se naprijed i gledajući kroz debela stakla svojih naočala. "Vrlo agresivna. To smatram značajnim. Bio je to obrambeni mehanizam, kako bi se skrio osjećaj manje vrijednosti."

"Sve što sam dosad čuo o njoj," reče inspektor Kelsey, "pokazuje da je bila vrlo sigurna u sebe."

"Previše samouvjereni," tužno primijeti gospođica Rowan. "A nekoliko stvari koje je rekla samo potvrđuju moju pretpostavku."

"Kao?"

"Nagovještavala je kako ljudi nisu onakvi 'kakvima se čine'. Spominjala je kako je u školi u kojoj je prethodno radila nekoga 'demaskirala'. Naravno, ravnateljica je bila puna predrasuda i nije htjela saslušati to što je ona otkrila. Nekoliko drugih nastavnica je također bilo, kako je rekla, 'protiv nje'. Je li vam jasno što to znači, inspektore?" Gospođica Rowan gotovo se srušila sa stolice, priginjući se naprijed od uzbuđenja. Vlasi crne kose rasule su joj se po licu. "Početak paranoje."

Inspektor Kelsey pristojno reče kako bi pretpostavke gospođice Rowan mogle biti ispravne, ali da ne može prihvatiti teoriju o samoubojstvu, ukoliko gospođica Rowan ne objasni kako je gospođica Springer mogla pucati u sebe s daljine veće od jednog metra, a da pištolj potom nestane negdje u zraku.

Gospođica Rowan je zajedljivo uzvratila kako je policija poznata po tome što ima predrasuda prema psihologiji.

Zatim je ustupila mjesto Ann Shapland.

"Dakle, gospođice Shapland," reče inspektor Kelsey, promatrajući sa zadovoljstvom njezin uredan i poslovan izraz. "Kakvo svjetlo možete baciti na ovaj slučaj?"

"Na žalost, apsolutno nikakvu. Imam svoju dnevnu sobu i ne vidam se mnogo s drugima. Sve mi to izgleda nevjerovatno."

"Na koji način nevjerovatno?"

"Prvo, da je gospođica Springer uopće ubijena. Recimo da je netko provalio u vježbaonicu i da je ona pošla vidjeti tko je. To bi bilo normalno, ali tko bi uopće htio provaliti u vježbaonicu?"

"Možda dječaci, ili neki susjedi koji su se htjeli poslužiti nekim rekvizitom, ili su to učinili iz šale."

"Da je tako, znam sigurno da bi gospođica Springer rekla: 'Hej vi, što radite ovdje?

Gubite se', i oni bi se izgubili."

"Je li vam se ikad učinilo da je gospođica Springer imala poseban stav prema sportskoj dvorani?"

Ann Shapland je izgledala zbunjena. "Stav?"

"Mislim, je li dvoranu smatrala svojim posebnim područjem i nije voljela da drugi tamo zalaze?"

"Ja za to ne znam. A zašto bi? To je samo dio školskog prostora."

"Vi niste ništa zapazili? Niste primijetili da ju je vrijeđalo vaše prisustvo tamo?"

Ann Shapland odmahne glavom. "Tamo sam otišla samo nekoliko puta. Nemam za to previše vremena. Išla sam nekoliko puta s porukom gospođice Bulstrode za neku od djevojaka. To je sve."

"Niste znali da se gospođica Springer ljutila na prisustvo mademoiselle Blanche?"

"Ne, ništa nisam čula o tome. Ah, da, mislim da jesam. Mademoiselle Blanche je bila zbog nečega ljuta jednog dana, ali ona je ionako pomalo razdražljiva. Jednom je otišla i na sat crtanja i uvrijedila se na nešto što joj je rekla nastavnica crtanja."

Naravno, ona nema mnogo posla - mislim na mademoiselle Blanche. Predaje samo jedan predmet - francuski - i ima mnogo slobodnog vremena. Mislim," oklijevala je, "mislim da je ona prilično radoznala osoba."

"Mislite kako je moguće da je zavirivala u neki od ormara?"

"U djevojačke ormare? Pa, ne bih mogla tvrditi da nije. Mogla se zabavljati na taj način."

"Je li gospođica Springer imala svoj ormar?"

"Naravno da je imala."

"Ako je mademoiselle Blanche zatečena kako prekapa po ormaru gospođice Springer, onda mogu zamisliti da se gospođica Springer morala naljutiti."

"Sigurno bi."

"Vi ne znate ništa o privatnom životu gospođice Springer?"

"Mislim da to nitko ne zna," reče Ann. "Pitam se je li ga uopće imala."

"Nema ništa više - ništa što bi bilo povezano, na primjer, sa sportskom dvoranom, a da nam niste rekli?"

"Pa..." Ann je oklijevala.

"Da, gospođice Shapland, da čujemo."

"Vjerojatno to nije ništa," polagano nastavi Ann. "Ali jedan od vrtlara - ne Briggs, već onaj mladi - vidjela sam ga jednog dana kako izlazi iz sportske dvorane, a on nema što činiti tamo. Možda je to bila samo radoznalost - ili želja za odmorom od posla - morao je zatezati žičanu ogradu oko teniskog igrališta. Ne vjerujem da u tome ima nečega."

"Pa ipak ste to zapamtili," naglasi Kelsev. "Zašto?"

"Mislim.. " namrštila se. "Da, zato što se držao nekako čudno. Prkosno. I - podsmjehivao se što se toliki novac troši na djevojke."

"Takvo držanje... jasno mi je."

"Ne vjerujem da u tome stvarno ima nečega."

"Vjerojatno nema - ali ću to, ipak, zabilježiti."

"Neprestano se vrtimo u krug," izjavi Bond, kad je Ann Shapland izišla. "Sve se uvijek svodi na isto! Za ime Boga, nadajmo se da ćemo izvući nešto od posluge."

Izvukli su vrlo malo.

"Nema nikakvog smisla pitati mene, mladiću," rekla je gospođa Gibbons, kuharica.

"Prvo, ja ne čujem ni što mi vi govorite, drugo, ja ne znam ništa. Sinoć sam otišla na počinak i spavala sam neobično čvrsto. Nisam čula ništa od sve te gužve. Nitko me nije probudio da mi nešto kaže." Zvučala je uvrijeđeno. "Tek sam jutros za sve čula."

Kelsev je viknuo još nekoliko pitanja i dobio odgovore koji mu nisu ništa rekli.

Gospođica Springer došla je ovog semestra i nije bila omiljena kao gospođica Jones, koja je taj posao radila prije nje. I gospođica Shapland je nova, ali ona je prijatna mlada dama. Mademoiselle Blanche je kao sve Francuskinje - misli da su druge nastavnice protiv nje i dopušta da joj njezine mlade učenice pripremaju svakojaka neugodna iznenađenja u razredu. "Međutim, ona nije od onih koje se rasplaču," priznala je gospođa Gibbons. "U nekim školama, u kojima sam radila, nastavnice francuskog su užasno plakale!"

Veći dio ostale posluge dolazio je u školu samo preko dana. Samo je još jedna sluškinja spavala u zgradi, i pokazalo se da nije mogla ničim pridonijeti istrazi, iako joj je sluh bio dobar. Bila je sigurna kako nema ništa reći. Ona ne zna ništa.

Gospođica Springer bila je pomalo osorna u ponašanju. O sportskoj dvorani i o tome što se sve u njoj nalazi ona ne zna, a nikad i nigdje nije vidjela nekakav pištolj.

Bujicu nepotrebnih informacija prekinula je gospođica Bulstrode.

"Jedna od djevojaka htjela bi razgovarati s vama, inspektore Kelsev," rekla je.

Kelsev je oštro pogledao. "Doista? Zar ona nešto zna?"

"Što se toga tiče, prilično sam sumnjičava," reče gospođica Bulstrode, "ali bolje je da sami s njome porazgovarate. Ona je jedna od strankinja, princeza Shaista - nećaka emira Ibrahima. Sklona je vjerovanju kako je ona važnija nego što stvarno jest. Shvaćate?"

Kelsev je klimnuo glavom u znak razumijevanja. Zatim je gospođica Bulstrode izišla, a ušla je okretna tamnopuska djevojka srednjeg stasa.

Čedno ih je pogledala svojim bademastim očima.

"Vi ste iz policije?"

"Da," odgovori Kelsev, "mi smo iz policije. Hoćeš li sjesti i reći nam što znaš o gospođici Springer."

"Da, reći ću vam."

Sjela je, nagnula se naprijed i dramatično stišala glas.

"Ovo mjesto se nalazi se pod prismotrom nekih ljudi. Ne pokazuju se otvoreno, ali su tu negdje!" Značajno je klimala glavom.

Inspektor Kelsev pomisli kako je razumio što je gospođica Bulstrode htjela reći. Ova djevojka stvarno dramtizira - i uživa u tome.

"A zašto bi nadzirali školu?"

"Zbog menel Hoće me kidnapirati."

Kelsev je mogao sve očekivati, ali ne i ovo. Podignuo je obrve.

"Zašto bi te htjeli oteti?"

"Zbog otkupnine, naravno. Natjerali bi moje rodake da plate mnogo novca."

"Pa, dobro, možda," sumnjičavo reče Kelsev. "Ali, hm, ako i pretpostavimo da je tako, kakve to veze ima s gospođicom Springer?"

"Vjerojatno ih je razotkrila," reče Shaista. "Možda im je to dala do znanja. Možda im je zaprijetila. Tada su joj oni, možda, obećali dobru nagradu ako bude šutjela. A ona im je povjerovala. Tako je otišla u sportsku dvoranu, gdje su joj po dogovoru trebali donijeti novac, a onda je oni ubijaju."

"Ali gospođica Springer nikad ne bi uzela novac od ucjene?"

"Zar mislite da je zabavno biti nastavnik - k tome još nastavnik tjelovježbe?" prijezirno reče Shaista. "Zar ne mislite kako bi umjesto toga bilo lijepo imati novca, putovati, raditi ono što vam se sviđa? Posebno za nekog poput gospođice Springer, koja nije lijepa, koju muškarci čak ni ne pogledaju! Zar ne vjerujete da bi nju novac trebao više privlačiti nego ostale ljude?"

"Pa, ne znam," reče inspektor Kelsev. "Ne znam što bih rekao na to." Nešto ovakvo nije mu nitko dotad predočio.

"To je samo - hm - tvoje osobno mišljenje?" reče. "Gospođica Springer nije ti ništa spominjala?"

"Gospođica Springer nije nikad ništa govorila, osim 'Tstegni se, savij se' i 'Brže', te 'Ne vuci se'," reče Shaista s mržnjom u glasu.

"Da - baš tako. No, ne misliš li da bi sve to o otmici mogao biti plod tvoje mašte?"

Shaistu je to jako uvrijedila.

"Vi uopće ne shvaćate! Moj je rođak bio princ Ali Yusuf od Ramata. Ubijen je u revoluciji, ili prilikom bijega. Podrazumijevalo se da ću se udati za njega kad odrastem. Dakle, ja sam važna osoba. Možda su ovdje došli komunisti. Možda me oni neće oteti. Možda me žele ubiti."

Inspektor Kelsev je sad još manje vjerovao u cijelu priču.

"To je prilično nategnuto, zar ne?"

"Mislite da se nešto takvo ne može dogoditi? Ja mislim da može. Oni su vrlo pokvareni, ti komunisti! Svima je to poznato."

Kako je on još uvijek bio sumnjičav, ona je nastavila: "Možda oni misle da ja znam gdje su dragulji!"

"Kakvi dragulji?"

"Moj je rođak posjedovao dragulje. Kao i njegov otac. Moja porodica oduvijek posjeduje riznicu dragulja. Za slučaj nužde, razumijete?"

Rekla je to kao opće poznatu stvar. Kelsev je zinuo u nju.

"Ali kakve sve to veze ima s tobom - ili s gospođicom Springer?"

"To sam vam već rekla! Oni, vjerojatno, misle da ja znam gdje se dragulji nalaze.

Uzet će me kao taoca i prinuditi da govorim."

"A znaš li gdje su dragulji?"

"Ne, naravno da ne znam. Nestali su u revoluciji. Možda su ih uzeli pokvareni komunisti. Ali, možda i nisu."

"Kome dragulji pripadaju?"

"Sad kad je moj rođak mrtav, pripadaju meni. U njegovoj porodici više nema muških nasljednika. Njegova teta, moja majka, umrla je. On bi vjerojatno želio da pripadnu meni. Da nije mrtav, ja bih se udala za njega."

"To je bilo dogovoreno?"

"Tako je trebalo biti. On mi je rođak, razumijete li?"

"I dobila bi te dragulje kad bi se udala za njega?"

"Ne, dobila bih druge dragulje. Iz pariškog Cartiera. Ovi bi i dalje ostali samo za slučaj nužde."

Inspektor Kelsev je treptao očima, pokušavajući negdje u svijesti smjestiti taj orijentalni način osiguranja za slučaj nužde.

Shaista je vrlo živo nastavila.

"Mislim da znam što se dogodilo. Netko je iznio dragulje iz Ramata. Možda dobra, a možda i loša osoba. Dobra osoba bi ih donijela meni i rekla: 'Ovo pripada tebi', a ja bih tu osobu nagradila."

Kraljevski je klimala glavom, igrajući svoju ulogu.

Prava mala glumica, pomislio je inspektor.

"Ali, ako se radi o lošoj osobi, ona je zadržala dragulje i prodala ih. Ili bi možda došla k meni i rekla: 'Što ćeš mi dati za nagradu, ako ti ih donesem?' I ako je nagrada vrijedna, onda ih donese - a ako nije, onda ih ne donese!"

"Ali, zapravo, nitko ti ništa nije rekao?"

"Ne," prizna Shaista.

Inspektor Kelsev na kraju odlučio.

"Znaš što, ja mislim," reče ljubaznim tonom, "da ti stvarno pričaš gluposti."

Shaista ga presiječe ljutitim pogledom. "Kažem vam ono što znam, to je sve," izjavi uvrijeđeno. "No, dobro, vrlo ljubazno od tebe, imat ću to na umu." Podigao se i otvorio joj vrata da iziđe. "Tisuću ijedna noć," reče, vraćajući se za stol. "Otmica i basnoslovni dragulji! Što je sljedeće?"

11. Sastanak

Kad se inspektor Kelsev vratio u postaju, dežurni narednik mu reče:

"Čeka vas izvjesni Adam Goodman, gospodine."

"Adam Goodman? Ah, da. Vrtlar."

Mladić ustane s poštovanjem. Bio je visok, tamnopus i naočit. Nosio je prljave hlače od samta, koje je labavo pridržavao stari remen, i majicu bez ovratnika, jarko plave boje.

"Čujem da ste me htjeli vidjeti."

Glas mu je bio grub i, kao kod toliko današnjih mladića, pomalo nadmen. Kelsev samo reče: "Da, dodite u moju sobu."

"Ne znam ništa o ubojstvu," ljutito reče Adam Goodman. "To sa mnom nema nikakve veze. Sinoć sam bio kod kuće i tamo prespavao."

Kelsev je samo ravnodušno klimao glavom.

Sjeo je za svoj stol i pokretom ruke pokazao mladiću da sjedne na stolicu nasuprot njemu. Mladi policajac u običnom odijelu pratio ih je nenametljivo i sjeo podalje od njih.

"Dakle," reče Kelsev. "Vi ste Goodman..." Pogledao je zabilješku na stolu. "Adam Goodman."

"Tako je, gospodine. Ali bih vam najprije želio pokazati ovo." Adamovo se držanje promijenilo. Više nije bilo ni napuhanosti ni ljutnje. Govorio je mirno i s poštovanjem.

Izvadio je nešto iz džepa i dodao preko stola. Dok je to zagledao, Kelsev je lagano podizao obrve. A zatim je podigao glavu.

"Nećeš mi biti potreban, Barbar," reče.

Diskretni mladi policajac je ustao i izišao. Pokušavao je pokazati kako nije iznenađen, ali to nije uspijevaio sakriti.

"Tako," reče Kelsev. Pogledao je Adama s velikim zanimanjem. "Dakle, to ste vi. I kojeg vruga, htio bih znati.. "

"Radim u djevojačkoj školi?" završi mladić umjesto njega. Glas mu je još bio dostojanstven, ali mu se lice protiv volje razvuklo u obješenjački osmijeh. "Ovo je prvi put da imam ovakav zadatak. Ne izgledam kao vrtlar?"

"Ne. Barem ne kao vrtlari iz ovog kraja. Oni su obično stariji. Znate li išta o vrtlarstvu?"

"Vrlo mnogo. Moja se majka bavila tim poslom, što je ujedno i engleska specijalnost.

Skrbila se da od mene načini pravog pomoćnika."

"I što se to uistinu događa u Meadowbanku - da bi vi došli na scenu?"

"Ne znamo događa li se u Meadowbanku doista nešto. Moj je zadatak izvidanje i nadzor. Ili je bio - do sinoć. Ubojstvo nastavnice tjelovježbe. Nije baš po školskom programu."

"Sve je moguće," reče inspektor Kelsev. Uzdahnuo je. "Sve je moguće - svugdje.

Toliko sam naučio. Ali moram priznati da je ovo malo izvan uobičajenih staza. Što stoji u pozadini ovoga?"

Adam mu je ispričao. Kelsev je slušao sa zanimanjem.

"Toj sam djevojci nanio nepravdu," napokon primijeti. "Ali, priznat ćete, sve to zvuči previše fantastično da bi bilo istinito. Dragulji u vrijednosti između pola milijuna i milijun funta? Kome rekoste da pripadaju?"

"Vrlo dobro pitanje. Da biste na njega odgovorili, morali biste imati gomilu međunarodnih odvjetnika eksperata, a oni se vjerojatno opet ne bi složili u mišljenju. O ovom slučaju moglo bi se raspravljati na mnogo načina. Prije tri mjeseca pripadali su njegovom veličanstvu princu Ali Yusufu iz Ramata. Ali sad? Da su ostali u Ramatu, bili bi vlasništvo sadašnje vlade, to je sasvim sigurno. Ali Yusuf ih je vjerojatno nekome oporukom ostavio. Mnogo zavisi od toga gdje se ta oporuka može izvršiti i dokazati njezina pravovaljanost. Mogu pripasti njegovoj porodici.

Međutim, prava je stvar da bi, ako bismo ih vi ili ja pokupili na ulici, pripali nama. To jest, sumnjam da postoji bilo koji zakonski postupak kojim bi nam ih mogli oduzeti.

Mogli bi, naravno, pokušati, ali složenost međunarodnog prava gotovo je nevjerojatna..."

"Vi, praktično, smatrate da bi njihov nalaznik zapravo odmah postao i njihov vlasnik?" upita inspektor Kelsev. Vrtio je glavom, ne slažući se. "To nije baš lijepo," reče ukočeno.

"Nije," smrknuto potvrdi Adam. "Nije lijepo. Oni mogu imati više od jedne sudbine.

A nijedna nije pretjerano lijepa. Vidite, počela je kružiti jedna priča. Možda su to samo glasine, može biti istina, ali govori se da su iz Ramata izneseni pred samu pobunu. Postoji tucet različitih priča kako se to moglo dogoditi."

"Ali zašto Meadowbank? Zbog male razmažene princeze?"

"Princeze Shaiste, bliske rođake Ali Yusufa. Da. Netko bi joj mogao pokušati isporučiti robu i s njome uspostavi kontakt. S naše točke gledišta, ima nekoliko sumnjivih lica koja se vrte u susjedstvu. Izvjesna gospođa Kolinsky, na primjer, koja je odsjela u hotelu Grand. Istaknuti član onoga što biste mogli nazvati Međunarodni ološ itd. Ništa u vašoj nadležnosti, uvijek strogo u okvirima zakona, sve dostojanstveno, ali veliki skupljač korisnih informacija. Tu je, zatim, i žena koja je u Ramatu radila kao plesačica u jednom noćnom klubu. Za nju imamo podatak da radi za jednu stranu vladu. Gdje se sad nalazi, ne znamo. Čak ne znamo ni kako izgleda, ali priča se da bi mogla biti u ovim dijelovima svijeta. Ne čini li vam se kao da se sve vrti oko Meadowbanka? A sinoć je ubijena gospođica Springer."

Kelsey je zamišljeno klimao glavom.

"Prava zbrka," primijeti. Na trenutak se borio sa svojim osjećajima. "Takve stvari gledamo na televiziji.. pune napetosti - i uvjereni smo kako se to ne može događati u stvarnosti. I ne može - u normalnom životu."

"Tajni agenti, pljačka, nasilje, ubojstvo, obmane," složi se Adam. "Sve izopačeno - ali ta strana života postoji."

"Ali ne u Meadowbanku!"

Te su riječi i protiv volje izletjele iz usta inspektora Kelseya.

"Shvaćam što želite reći," uzvratila Adam. "

Zavlada šutnja, a zatim inspektor Kelsey zapita: "Što se po vašem mišljenju sinoć dogodilo?"

Adam malo razmisli, a onda ne žureći reče: "Springer je bila u sportskoj dvorani - usred noći. Zašto? Moramo početi od toga. Nema smisla pitati se tko ju je ubio, dok ne doznamo zašto je bila tamo, u sportskoj dvorani, usred noći. Možemo reći kako je, usprkos svojem bezgrješnom i sportskom životu, loše spavala, da je ustala, pogledala kroz prozor i primijetila svjetlo u dvorani - njezin je prozor okrenut u tom smjeru, zar ne?"

Kelsey potvrdno klimne glavom.

"Kako je bila odlučna i neustrašiva, izišla je to ispitati. Tamo je uznemirila nekoga tko je - radio što? Ne znamo. Ali bio je to netko dovoljno očajan da je ubije."

Kelsey opet klimne glavom.

"Tako smo i mi od početka gledali na cijelu stvar," reče. "Ali cijelo me vrijeme brine upravo to što ste posljednje rekli. Čovjek ne puca kako bi ubio - i ne dolazi spreman na to, osim ako..."

"Osim ako se ne radi o nečemu velikom? Slažem se! To je, dakle, slučaj koji bismo mogli nazvati 'Nevina Springer', ubijena obavljajući svoju dužnost. Ali postoji druga mogućnost. Springer se zapošljava u Meadowbanku zbog podataka do kojih je došla privatnim kanalima, ili po uputi svojih šefova - ali i stoga što je kvalificirana za taj posao... Čeka povoljnu noć, zatim se iskrade u sportsku dvoranu (opet se javlja ono pitanje oko kojeg se cijelo vrijeme spitićemo - zašto?)... Netko je prati - ili je dočekuje - netko tko nosi pištolj i spreman ga je upotrijebiti. Ali opet - zašto? Zbog čega? U stvari, kakve do vraga ima veze ta sportska dvorana? To nije mjesto na kojem bi čovjek mogao nešto skrivati."

"Tamo nije bilo ničega skrivenog, to tvrdim. Sve smo lijepo pročešljali - sve djevojačke ormare, isto tako ormar gospođice Springer. Raznu sportsku opremu i sve ostalo. A zgrada je potpuno nova! Nije bilo ničega što bi podsjećalo na nakit."

"Što god je bilo, ubojica je to mogao ukloniti," reče Adam. "Druga je mogućnost da je sportska dvorana poslužila kao sastajalište - gospođice Springer ili nekoga drugoga. Vrlo zgodno mjesto. Podosta udaljeno od školske zgrade. A opet blizu. Kad bi nekoga i vidjeli kako ide tamo, alibi mu je mogao biti da je vidio svjetlo itd."

Recimo da je gospođica Springer izišla sastati se s nekim, da je došlo do nesporazuma i ona je ubijena. Ili, druga varijanta, gospođica Springer je primijetila nekoga kako odlazi iz školske zgrade, pratila ga i upala u nešto što nije trebala ni vidjeti ni čuti."

"Nikad je nisam sreo živu," reče Kelsev, "ali zaključujući po onome što drugi o njoj govore, imam utisak da je voljela njuškati."

"To smatram najvjerojatnijim objašnjenjem," složi se Adam. "Radoznalost je ubila mačku. Da, mislim da sportska dvorana na taj način ulazi u ovaj slučaj."

"Ali, ako se radilo o sastanku.. " Kelsev je zastao.

Adam značajno klimne glavom.

"Da. Čini se da u školi postoji netko tko zaslužuje našu pažnju. U stvari, mačka među golubovima."

"Mačka među golubovima," reče Kelsev, pomalo malo zatečen ovim riječima. "Danas je gospođica Rich, jedna od nastavnica, izjavila nešto vrlo slično." Razmišljao je nekoliko trenutaka.

"Ovog semestra došle su tri nove djelatnice," reče. "Shapland, tajnica, Blanche, nastavnica francuskog i, naravno, sama gospođica Springer. Ona je mrtva i izvan toga. Ako postoji mačka među golubovima, onda je to najvjerojatnije jedna od te dvije." Pogledao je Adama. "Imate li ideju koja bi to mogla biti?"

Adam je razmišljao.

"Jednog sam dana zatekao mademoiselle Blanche kako izlazi iz dvorane. Izgledala je poput krivca. Kao da je radila nešto što ne bi smjela. Svejedno, općenito uzevši, mislim da bih glasao za drugu. Za Shapland. Ona je hladna i proračunata. Da sam na vašem mjestu, pažljivo bih proučio njezinu prošlost. Kog se vraga smijete?"

Kelsevu se lice razvuklo u ciničan osmjeh.

"Ona je sumnjala na vas," reče. "Uhvatila vas je kako izlazite iz sportske dvorane - i misli da je bilo nečega čudnog u vašem držanju!"

"Prokletstvo!" rasrdio se Adam. "Kakva drskost!"

Glas inspektora Kelseva ponovno je postao služben.

"Stvar je u tome," nastavio je, "što se u ovom kraju mnogo razmišlja o Meadowbanku. To je ugledna škola. A

gospođica Bulstrode je ugledna žena. Što prije dođemo do konačnih saznanja, tim bolje za školu. Želimo raščistiti sa svime i Meadowbanku dati čistu potvrdu o zdravlju."

Zastao je, zamišljeno promatrajući Adama.

"Mislim da ćemo morati priopćiti gospođici Bulstrode tko sve vi."

Adam je na trenutak razmišljao. A onda je klimnuo glavom.

"Da," reče. "U ovim uvjetima mislim da je to manje-više neizbježno."

12. Nove svjetiljke za stare...

I

Gospođica Bulstrode je posjedovala još jednu osobinu po kojoj se razlikovala od većine žena. Znala je slušati.

Bez riječi je slušala inspektora Kelseva i Adama. Samo je podizala jednu obrvu.

Zatim je izgovorila jednu jedinu riječ.

"Čudnovato."

"Vi ste čudnovati," pomisli Adam, ali to ne izgovori glasno.

"Dakle," reče gospođica Bulstrode, po svojem starom običaju prelazeći izravno na stvar. "Što želite da ja učinim?"

Inspektor Kelsev se nakašlje, pročistivši grlo.

"Ovako. Imali smo osjećaj kako vi morate biti potpuno obaviješteni - zbog same škole."

Gospođica Bulstrode klimne glavom.

"Naravno, škola je moja prva briga. Tako mora biti. Odgovorna sam za svoje učenice i njihovu sigurnost - a u manjoj mjeri i za sigurnost nastavnica. I ako bih sad mogla dodati, za mene će biti bolje što manje publiciteta bude oko smrti gospođice Springer. To govorim s posve sebičnog gledišta - iako mislim da je i moja škola sama po sebi značajna - ne samo za mene. Također, potpuno shvaćam da ćete ići još dalje ako to bude potrebno. No, je li vam publicitet stvarno potreban?"

"Ne," reče inspektor Kelsev. "U ovom slučaju, rekao bih da je bolje što manje publiciteta. Prekinut ćemo istragu i objaviti da se radi o lokalnoj aferi. Mladi nasilnici - ili maloljetni delinkventi, kako ih danas moramo nazivati - kad imaju oružje, lako povuku okidač. Doduše, obično imaju patentne noževe, ali neki imaju i pištolje. Gospođica Springer ih je iznenadila. Ubili su je. Ja bih to dao u javnost - nakon toga možemo mirno nastaviti s radom. Za tisak samo ono najnužnije. Ali, naravno, Meadowbank je poznat i to jest vijest. Ubojstvo u Meadowbanku je vruća vijest."

"Mislim da vam tu mogu pomoći," odlučno reče gospođica Bulstrode, "jer nisam bez utjecaja na visokim mjestima." Nasmiješila se i brzo nabrojila nekoliko imena. Među njima su bili ministar unutrašnjih poslova, dva novinska magnata, biskup i ministar prosvjete. "Učinit ću što budem mogla." Pogledala je Adama. "Slažete se?"

Adam brzo odgovori.

"Da, svakako. Mi uvijek volimo kad stvari teku lijepo i mirno."

"Ostajete li i dalje moj vrtlar?" htjela je znati gospođica Bulstrode.

"Ako nemate ništa protiv. Tako se nalazim baš ondje gdje želim biti. I mogu nadzirati stvari."

Ovaj se put obrve gospođice Bulstrode podignuše do kraja.

"Nadam se da ne očekujete još ubojstava?"

"Ne, svakako ne."

"To me raduje. Sumnjam da bi ijedna škola mogla opstati nakon dva ubojstva u samo jednom semestru." Okrenula se Kelsevu.

"Jesu li vaši ljudi završili sa sportskom dvoranom? Nezgodno je što je ne možemo koristiti."

"S njom smo završili. Čisto kao suza - mislim, s naše tačke gledišta. Bez obzira na razlog zbog čega je ubojstvo izvršeno, tamo nema više ničega što bi nam moglo pomoći. To je jednostavno sportska dvorana s uobičajenom opremom."

"Ničega nije bilo u djevojačkim ormarima?"

Inspektor Kelsey se nasmiješi.

"Pa, tu i tamo poneka stvarčica - primjerak knjige - na francuskom - pod naslovom Candide i - hm - bogato ilustrirano. Skupa knjiga."

"Tako, dakle," reče gospođica Bulstrode. "Tamo je drži! Giselle d'Aubrav, pretpostavljam?"

Kelsey osjeti kako njegovo poštivanje gospođice Bulstrode postade još jače.

"Vama ne može baš mnogo toga promaknuti, madam," reče joj.

"Tom knjigom neće nanijeti puno štete," reče gospođica Bulstrode. "To je klasika.

Neke vrste pornografije stvarno oduzimam. Ali, da se vratim na moje prvo pitanje.

Laknulo mi je oko publiciteta škole. Može li škola vama pomoći na bilo koji način?

Mogu li ja pomoći?"

"Mislim da zasad ne možete. Jedino bih vas zapitao jeste li se zbog bilo čega u ovom semestru nelagodno osjećali? Neki incident? Ili neka osoba?"

Gospođica Bulstrode je nekoliko trenutaka šutjela. Zatim je polagano rekla:

"Odgovor je doslovno: ne znam."

Adam se uključi:

"Jeste li imali osjećaj kako nešto nije u redu?"

"Da - upravo to. Nešto neodređeno. Ne mogu pokazati prstom ni na jednu osobu ili navesti bilo koji incident - osim ako..."

Na trenutak je zašutjela, a onda nastavi:

"Osjećam - ponekad sam osjećala - kako sam propustila nešto što nisam smjela. Da to objasnim." Ukratko je ispričala nezgodu s gospođom Upjohn i bolnim i neočekivanim dolaskom gospođe Veronice.

Adama je to zainteresiralo.

"Razjasnimo to, gospođice Bulstrode. Gospođa Upjohn je, gledajući s ovog prozora, okrenutog prema glavnom ulazu, nekoga prepoznala. U tome nema ničega čudnog. Vi imate preko stotinu učenica i sasvim je vjerojatno da je gospođa Upjohn mogla vidjeti nekog roditelja ili rođaka kojega poznaje. Ali vi ste sigurni da je ona bila zapanjena što je prepoznala tu osobu - u stvari, što je to bio netko koga se nije nadala vidjeti u Meadowbanku?"

"Da, upravo sam takav dojam imala."

"I onda ste, gledajući kroz prozor u suprotnom smjeru, vidjeli jednu od majki u pijanom stanju, pa vas je to potpuno odvučilo od onoga što je govorila gospođa Upjohn?"

Gospođica Bulstrode je klimnula glavom.

"Govorila je nekoliko minuta?"

"Da."

"I kad ste ponovno obratili pažnju na nju, ona je govorila o špijunaži, o obavještajnom radu koji je obavljala tijekom rata, prije nego se udala?"

"Da."

"To bi se moglo povezati," reče Adam zamišljeno. "Bio je to netko koga je upoznala u ratnim danima. Roditelj ili rođak neke od učenica, ili možda neka od vaših nastavnica."

"Teško bi mogla biti neka od nastavnica."

"Ali je moguće."

"Bit će najbolje da stupimo u kontakt s gospođom Upjohn," reče Kelsev. "Što je moguće prije. Imate li njezinu adresu, gospođice Bulstrode?"

"Naravno. Ali mislim da je sada u inozemstvu. Čekajte - odmah ću doznati."

Pritisnula je dvaput zvono na stolu, nestrpljivo izišla u hol i doviknula djevojci koja je prolazila. "Paula, pronađi mi Juliju Upjohn, molim te."

"Da, gospođice Bulstrode."

"Bolje će biti da se pokupim kad djevojka dođe," reče Adam. "Ne bi bilo dobro da prisustvujem ispitivanjima koja obavlja policijski inspektor. Moram se pretvarati da me je pozvao samo kako bi me izribao. Pošto je na kraju zadovoljan time što me ne može ničim teretiti, kaže mi da se gubim."

"Gubi se i zapamti da ću pripaziti na tebe!" glasno je odglumio Kelsev, smiješeći se.

"Usput," obrati se Adam gospođici Bulstrode, zastavši na vratima, "hoće li biti ispravno ako usput malo zloupotrijebim svoj položaj? Ako se, recimo, malo sprijateljim s nekim vašim nastavnicama?"

"S kojima?"

"Pa - na primjer, s mademoiselle Blanche."

"Mademoiselle Blanche? Mislite da ona..."

"Mislim da se ovdje prilično dosađuje."

"Ah!" gospođica Bulstrode kao da se malo naljutila. "Možda ste u prvu. Ima li još netko?"

"Dat ću sve od sebe," veselo uzvratil Adam. "Ako slučajno otkrijete kako se neka od djevojaka luckasto ponaša i iskrada se na kakav sastanak u vrtu, molim da vjerujete kako su moje namjere strogo istražiteljske - ako tako mogu reći."

"Vi vjerujete da bi djevojke mogle nešto znati?"

"Netko uvijek nešto zna."

"Možda ste u pravu."

Začulo se kucanje na vratima i gospođica Bulstrode reče: "Naprijed."

Pojavi se Julia Upjohn, vidno zadihana.

"Uđi, Julia."

Inspektor Kelsev zareži.

"Sad možeš ići, Goodmane. Gubi se i nastavi s radom."

"Rekao sam vam da ništa ne znam," ljutito uzvratu Adam. Izišao je mrmljajući:

"Prokleti Gestapo."

"Oprostite što sam se ovoliko zadihala, gospođice Bulstrode," ispričavala se Julia.

"Trčala sam sve od teniskog igrališta."

"Sve je u redu. Samo sam htjela pitati za adresu tvoje majke - to jest, kako s njom stupiti u vezu?"

"Eh! Morat ćete pisati teti Isabel. Mama je u inozemstvu."

"Imam adresu tvoje tete, ali moram osobno razgovarati s tvojom mamom."

"Ne vidim načina," reče Julia, mršteći se. "Mama je autobusom otišla u Anadoliju."

"Autobusom?" zapanjeno ponovi gospođica Bulstrode.

Julia je klimala glavom.

"Njoj se tako sviđa," objašnjava je. "I, naravno, mnogo je jeftinije. Malo neudobno, ali mami to ne smeta. Grubo govoreći, ona bi se mogla nekoliko tjedana truckati i kamionom."

"Da - jasno mi je. Reci mi, Julia, je li ti mama ikad spominjala da je ovdje vidjela nekoga koga je sreća tokom rata?"

"Ne, gospođice Bulstrode. Mislim da nije. Sigurna sam da nije."

"Mama ti je radila u obavještajnoj službi, zar ne?"

"Jest. Izgleda da joj se to sviđalo. Meni to ne zvuči uzbudljivo. Nikad nije ništa dignula u zrak, niti ju je uhitio Gestapo. Nisu joj čupali nokte s nožnih prstiju, ili što slično. Radila je u Švicarskoj, mislim - ili je to bio Portugal?"

Julia je još dodala, ispričavajući se: "Čovjeku prilično dosade te ratne stvari; bojim se da ne slušam uvijek previše pažljivo."

"No, hvala ti Julia. To je sve."

"Doista!" reče gospođica Bulstrode, kad je Julia otišla. "Otići u Anadoliju autobusom! Dijete je to reklo kao da govori kako je mama autobusom broj 73 otišla tu negdje, u susjedstvo."

II

Jennifer je tenisko igralište napuštala prilično potištena, zamahujući reketom. Broj dvostrukih grešaka koje je napravila pri serviranju sasvim ju je deprimirao. Naravno da se s ovakvim reketom ne može dobro servirati, ali joj se činilo kako je u zadnje vrijeme potpuno izgubila kontrolu nad servisom. Povratni je udarac, napokon, sasvim popravila. Springerova joj je mnogo pomogla. Velika je šteta što je ubijena.

Jennifer je jako voljela tenis. O njemu je mnogo razmišljala.

"Oprosti.. "

Jennifer zbudjeno podigne pogled. Lijepo odjevena žena zlatne kose, koja je nosila dug plosnati paket, stajala je na dva koraka ispred nje. Jennifer se čudila kako nije primijetila da joj se ta žena približava. Nije ni pomislila da se ova mogla kriti iza stabla ili u rododendronima i jednostavno istupiti pred nju. Takva joj zamisao nije mogla pasti na pamet jednostavno stoga što nije imalo nikakvog smisla da se neko krije u grmlju i zatim iznenada iz njega iziđe.

Govoreći laganim američkim akcentom, žena napokon reče: "Zanima me možeš li mi reći gdje mogu pronaći djevojku koja se zove..." pogledalaje u komadić papira, "Jennifer Sutcliffe."

Jennifer je bila iznenađena. "Ja sam Jennifer Sutcliffe."

"Kako? Vrlo čudno! To je doista slučajnost. U ovako velikoj školi tražiti jednu djevojku i naići baš na nju osobno i pitati je. A kažu da se takve stvari ne događaju."

"Pretpostavljam da se ponekad ipak događaju," reče Jennifer nezainteresirano.

"Danas sam došla u grad, na ručak s nekim prijateljima," nastavi žena, "a jučer sam na koktel-zabavi to slučajno spomenula i tvoja teta - ili možda kuma? - pamćenje mi je tako loše. Rekla mi je i kako se zove, ali sam zaboravila. Bilo kako bilo, zamolila me da, ako mogu, svratim ovamo i ostavim ti novi teniski reket. Rekla je da si ga tražila."

Lice Jennifer Sutcliffe se ozari. Ovo je u najmanju ruku bilo čudo.

"Morala je to biti moja kuma, gospoda Campbell. Ja je zovem teta Gina. Ne vjerujem da se radi o teti Rosamond. Ona mi nikad ništa ne da je, osim bijednih deset šilinga za Božić."

"Da, sad se sjećam. Tako se zvala. Campbell."

Paket je uručen. Jennifer ga grozničavo preuzme. Bio je samo ovlaš umotan. Kad je izvukla reket iz futrole, oteo joj se uzdah zadovoljstva.

"Ubojit je!" uzviknula je. "Strašan je. Odavno žudim za novim reketom. Ne možeš igrati dobro, ako nemaš pravi reket."

"Vjerujem da je tako."

"Mnogo vam hvala što ste ga donijeli," reče Jennifer sa zahvalnošću.

"Nije mi bilo nimalo teško. Samo moram priznati da sam se malo stidjela. U školi se uvijek osjećam nekako posuđeno. Toliko djevojaka. Usput, zamoljena sam da vratim stari reket."

Podigla je reket koji je Jennifer bila odbacila.

"Tvoja teta - ne, tvoja kuma - rekla je da mu treba pritegnuti žice. To mu je uistinu potrebno, zar ne?"

"Mislim da se oko njega ne vrijedi truditi," reče Jennifer, ne obraćajući na to veliku pažnju. Bila je zabavljena isprobavanjem svojeg novog blaga.

"Ali pričuvni reket uvijek dobro dođe," reče njezina nova prijateljica. "Jadna ja," pogledala je na sat. "Nisam ni znala da je toliko sati. Moram požuriti.. "

"Imate li - želite li taksi? Mogla bih telefonirati.. "

"Ne, hvala ti, dušo. Automobil mi je ispred ulaza. Ostavila sam ga tamo da se ne bih morala okretati na uskom prostoru. Do viđenja. Tako mi je drago što smo se srele.

Nadam se da ti se reket doista sviđa."

Doslovno je potrčala prema ulazu u školski krug. Jennifer još jednom dovikne:

"Hvala vam, hvala."

Potom je, gutajući reket pogledom, pošla u potragu za Julijom.

"Pogledaj." Dramatično je zamahivala reketom.

"Pazi, molim te! Otkud ti to?" .

"Poslala mi ga je kuma, teta Gina. Ona mi zapravo nije teta, ali je tako zovem.

Strašno je bogata. Sigurno joj je mama rekla kako prigovaram zbog reketa. Strašan je, zar ne? Moram se sjetiti napisati joj pismo i zahvaliti joj."

"Nadam se da to nećeš zaboraviti."

"Znaš kako ljudi ponekad zaborave. Čak i ono što od srca žele. Pogledaj, Shaista," reče, kad im se pridružila treća djevojka. "Imam novi reket. Zar nije lijep?"

"Vjerojatno je veoma skup," reče Shaista, razgledavajući ga s divljenjem. "Tako bih željela dobro igrati tenis."

"Ti uvijek uletiš u loptu."

"Nikako ne mogu procijeniti gdje će lopta doći," odsutno reče Shaista. "Prije nego se vratim kući, moram u Londonu nabaviti prave sportske hlačice. Ili teniski dres kakav nosi američka prvakinja Ruth Allen. A možda ću nabaviti oboje," nasmiješila se na tu pomisao.

"Shaista razmišlja samo o tome što će odjenuti," podrugljivo izjavi Julia, kada su dvije prijateljice nastavile dalje. "Vjeruješ li da bismo nas dvije ikad mogle biti takve?"

"Vjerojatno da," sumorno uzvratila Jennifer. "Bit će to strašna gnjavaža."

Ušle su u sportsku dvoranu, sad već službeno napuštenu od policije, i Jennifer pažljivo odloži reket na stalak.

"Zar nije prelijep?" ushićeno je zapitala.

"Što si učinila sa starim?"

"Ona ga je uzela."

"Tko?"

"Žena koja je donijela ovoga. Susrela je tetu Ginu na koktelu, a ova ju je zamolila da mi donese reket, jer je danas namjeravala doći u grad nekim drugim poslom. Teta Gina ju je također zamolila da vrati onaj stari, kako bi ga dala popraviti."

"O, shvaćam.. " Ali Julia se namrštila.

"Što je Bully htjela od tebe?" zapita Jennifer.

"Bully? Ništa, ništa. Samo maminu adresu. Ali ona nema adresu, jer se trenutačno vozi autobusom. Negdje u Turskoj. Ali Jennifer - pogledaj. Tvojem reketu nije trebalo zatezati žice."

"Znaš da je trebalo, Julia. Bio je poput spužve."

"Znam, ali to je bio moj reket. Tvoj, koji je sad kod mene, s te je strane u redu."

Sama si rekla da ga je tvoja mama dala popraviti prije odlaska u inozemstvo."

"Da, to je istina." Jennifer je izgledala pomalo zbunjena. "Ovaj, mislim da je ta žena - ma tko ona bila - trebala sam pitati kako se zove, ali bila sam se toliko zanjela - primijetila da žice treba zategnuti."

"Ali rekla si kako ti je ona rekla da je tvoja teta Gina mislila da reket treba popraviti. A tvoja teta Gina tako nikako nije mogla misliti."

"Pa, ovaj.. " Jennifer je sad već bila potpuno zbunjena. "Pretpostavljam... pretpostavljam.. "

"Što pretpostavljaš?"

"Možda je teta Gina jednostavno mislila da želim novi reket upravo zato što starom treba zategnuti žice. Bilo kako bilo, kakve to ima veze?"

"Vjerojatno nema nikakve veze," polagano reče Julia. "Međutim, stvarno mislim da je sve to čudno, Jennifer. To je kao - kao nove svjetiljke za stare. Znaš, ono s Aladinom."

Jennifer se zakikotala.

"Zamisli da trljaš moj stari reket - tvoj stari reket, mislim - i onda se pojavi duh!

Ako bi trljala svjetiljku i duh se stvarno pojavio, što bi od njega tražila, Julia?"

"Mnogo, mnogo toga," u zanosu je dahtala Julia. "Magnetofon, jednog vučjaka i stotinu tisuća funta, pa svečanu haljinu od crnog satena i, ah! mnoštvo drugih stvari.

A što bi ti?"

"Stvarno ne znam," reče Jennifer. "Sad imam ovaj ubojiti reket i ništa više ne želim."

13. Katastrofa

I

Trećeg vikenda od početka semestra sve se odvijalo po već ustaljenom školskom planu. Naime, bio je to prvi vikend kad je roditeljima bilo dozvoljeno izvesti učenice iz škole. Zbog toga je Meadowbank bio gotovo pust.

Te će nedjelje na ručku u školi ostati samo dvadeset djevojaka. Neke od nastavnica dobile su slobodne dane, s tim da su se morale vratiti u noći između nedjelje i ponedjeljka. Tom je prigodom i sama gospođica Bulstrode najavila kako će izbivati tijekom vikenda. Bilo je to neobično, budući ona nikad dotad nije napuštala školu tijekom samog semestra. No, ovaj put je imala dobar razlog. Bit će gošća vojvotkinje od Welshama u Welsington Abbeyu.

Vojvotkinja ju je posebno zamolila da ne izostane i dodala kako će jedan od gostiju biti i Henry Banks. On je bio glavni guverner pokrajine, veoma značajan industrijalac i jedan od glavnih donatora škole.

Poziv je, stoga, imao karakter zapovijedi. Sama zapovijed ne bi tako jako djelovala na gospođicu Bulstrode, da i sama nije to željela. Vrlo se obradovala pozivu. Nije ni mogla biti ravnodušna, jer je vojvotkinja od Welshama bila vrlo utjecajna, a i njezine su kćeri nekoć bile učenice Meadowbanka. Također se posebno veselila što će imati prigodu razgovarati s Henryjem Banksom o budućnosti škole i što će moći izložiti svoje stavove o nedavnim tragičnim događajima.

Zahvaljujući vrlo utjecajnim vezama koje je Meadowbank imao, o ubojstvu gospođice Springer se u tisku vrlo taktično pisalo. Na to se više gledalo kao na nesretni slučaj, nego kao na tajanstveno ubojstvo. Dalo se naslutiti, iako to nije otvoreno rečeno, da su neki mladi nasilnici provalili u sportsku dvoranu i da je smrt gospođice Springer bila posljedica slučaja, a ne planirana. Natuknuto je da je nekoliko mladića privedeno u policijsku postaju, kako bi "pomogli u rasvjetljavanju slučaja". Sama gospođica Bulstrode bila je spremna ublažiti svaki neprijatan utisak koji su mogli steći njezini zaštitnici. Znala je da oni žele razgovarati o njezinoj uvijenoj najavi povlačenja. I vojvotkinja i Henry Banks nastojali su je nagovoriti da ostane. Gospođica Bulstrode je osjetila kako je to trenutak da u prvi plan izbaci Eleanor Vansittart, te istakne njezine sjajne osobine i sposobnost da nastavi s dobrom tradicijom Meadowbanka.

U subotu ujutro gospođica Bulstrode je upravo s Ann Shapland završavala posao na prepisci, kad je zazvonio telefon. Ann je podigla slušalicu.

"To je emir Ibrahim, gospođice Bulstrode. Došao je u Claridge's i htio bi sutra izvesti Shaistu."

Gospođica Bulstrode je od nje preuzela slušalicu i kratko razgovarala s emirovim službenikom. Shaista će biti spremna u svakom trenutku od pola dvanaest ujutro.

Djevojka se mora vratiti do osam navečer.

Spusti slušalicu i reče:

"Kad bi ovi istočnjaci barem na vrijeme obavještavali. Dogovoreno je da Shaista sutra izide s Giselle d'Aubray. Sad će se to morati izmijeniti. Jesmo li završile sva pisma?"

"Da, gospođice Bulstrode."

"Dobro, onda mogu ići čiste savjesti. Adresirajte ih i pošaljite, pa ste onda i vi slobodni za vikend. Nećete mi trebati prije ručka u ponedjeljak."

"Hvala vam, gospođice Bulstrode."

"Dobar provod, draga."

"Nadam se da će tako i biti," reče Ann.

"Neki mladić?"

"Pa - da." Ann malo pocrveni. "Ali, ništa ozbiljno."

"Ako nije, bit će. Ako se namjeravate udavati, nemojte previše čekati."

"Radi se samo o starom prijatelju. Ništa uzbudljivo."

"Uzbuđenje," upozoravajućim tonom izjavi gospođica Bulstrode, "nije uvijek dobar temelj za brak. Pošaljite mi gospođicu Chadwick, molim vas."

Gospođica Chadwick naprosto uleti u ured.

"Chaddy, Shaistu će sutra izvesti njezin ujak, emir Ibrahim. Ako bude došao osobno, reci mu da dobro napreduje."

"Nije pretjerano bistra," reče gospođica Chadwick.

"Ona je intelektualno nezrela," složi se gospođica Bulstrode. "Ali je u jednom drugom smislu sasvim zrela. Ponekad, kad s njom razgovaraš, moglo bi se reći da je žena od dvadeset pet godina. Mislim da to treba zahvaliti otmjenom životu koji je imala.

Pariz, Teheran, Kairo, Istanbul i sve ostalo. U našoj zemlji skloni smo djecu dugo smatrati nedoraslom. Mislimo kako je dobro kad kažemo: ona je još dijete. Ali to nije kompliment. To je veliki hendikep."

"Ne znam trebam li se s tobom složiti, draga," reče gospođica Chadwick. "Otići ću do Shaiste i reći joj za ujaka. Ti se lijepo provedi za vikend i o ničemu ne brini."

"Naravno da neću," reče gospođica Bulstrode. "To je dobra prigoda da ostavim Eleanor Vansittart na privremenoj dužnosti ravnateljice škole. S tobom i s njom sve mora biti kako treba."

"Nadam se da je tako. Idem pronaći Shaistu."

Shaista je bila iznenađena i uopće nije bila zadovoljna što čuje da joj je ujak stigao u London.

"Hoće me sutra izvesti van?" gundala je. "Ali, gospođice Chadwick, već je dogovoreno da izidem s Giselle d'Aubray i njezinom majkom."

"Bojim se da ćeš to morati odgoditi."

"Ali ja bih radije izišla s Giselle," ljutite- reče Shaista. "Moj ujak uopće nije zabavan. Samo ždere i puše i sve to je vrlo dosadno."

"Ne smiješ tako govoriti. To je nepristojno," reče gospođica Chadwick. "Kako sam shvatila, ujak ti je u Engleskoj samo na tjedan dana i normalno je da te želi vidjeti."

"Možda mi je dogovorio novi brak," reče Shaista, a lice joj se ozari. "Ako je tako, bit će zabavno."

"Ako se radi o tome, sigurno će ti reći. No, ti si još previše mlada za udaju. Osim toga, moraš završiti školu. "Škola je vrlo dosadna," reče Shaista.

II

Nedjeljno je jutro osvanulo vedro. Gospođica Shapland je otišla je još u subotu, odmah poslije gospođice Bulstrode. Gospođice Rich i Blake otišle su u nedjelju ujutro.

Gospođice Vansittart, Chadwick, Rowan i mademoiselle Blanche ostale su na dežurstvu.

"Nadam se da djevojke neće puno pričati," reče gospođica Chadwick, s izvjesnom dozom sumnje. "Mislim, o jednoj gospođici Springer."

"Nadajmo se," reče gospođica Vansittart, "da će se cijela afera brzo zaboraviti."

Zatim je dodala: "Ako ijedan roditelj bude govorio sa mnom, brzo ću ga odvratiti."

Bit će najbolje zauzeti čvrsti stav."

Djevojke su u deset sati krenule u crkvu, u pratnji gospođice Vansittart i gospođice Chadwick. Četiri djevojke rimokatoličke ispovijedi otišle su u pratnji mademoiselle Blanche u drugu crkvu. Potom su oko pola dvanaest počela pristizati vozila.

Gospođica Vansittart, dražesna, staložena i dostojanstvena, stajala je u holu.

Smiješći se, pozdravljala je majke, dovodila im djecu i vješto skretala na drugu temu svaki pokušaj razgovora o nedavnoj tragediji.

"Strašno," govorila bi, "da, uistinu strašno, ali vi ćete razumjeti, ovdje o tome ne pričamo. Sve te male glave - bila bi velika šteta da ih u to uvlačimo."

I Chaddy je bila tu i pozdravljala stare prijatelje među roditeljima, razgovarala o planovima za praznike i s puno ljubavi govorila o njihovim kćerima.

"Mislim da je teta Isabel baš mogla doći i izvesti i mene van," reče Julia, koja je stajala s Jennifer, nosa pritisnutog uz staklo prozora jedne učionice, promatrajući dolazak i odlazak automobila.

"Mama će mene izvesti sljedećeg vikenda," reče Jennifer. "Tata ovog vikenda ima neke važne goste i danas nije mogla doći."

"Eno Shaiste," reče Julia, "cijele uređene za posjet Londonu. O-ho! Pogledaj joj potpetice. Kladim se da stara Johnsonica ne voli te cipele."

Vozač u odori otvorio je vrata velikog Cadillaca. Shaista uđe unutra i automobil odmah napusti školski krug.

"Možeš sljedećeg vikenda izići sa mnom, ako želiš," reče Jennifer. "Rekla sam mami da imam prijateljicu s kojom bih je htjela upoznati."

"Voljela bih poći," reče Julia. "Pogledaj gospođicu Vansittart, kako se drži."

"Strašno otmjeno," reče Jennifer, "zar ne?"

"Ne znam zašto," reče Julia, "ali meni to izgleda nekako smiješno. Oponaša gospođicu Bulstrode. Dobra kopija, ali ipak se vidi da je imitacija."

"Eno Pamine mame," reče Jennifer. "Dovela je dječake. Ne znam kako se svi ukrcaju u taj mali Morris."

"Idu na izlet u prirodu," reče Julia. "Pogledaj sve te košare."

"Što ćeš raditi poslijepodne?" zapita Jennifer. "Mislim da ne moram pisati mami ove nedjelje, ako ću je sljedeće

vidjeti."

"Ti si lijena za pisanje pisama, Jennifer."

"Nikako ne mogu smisliti što napisati," uzvratila Jennifer.

"Ja mogu," reče Julia, "mnogo toga mi padne na pamet." Zatim je s tugom dodala:

"Ali nema nikoga kome bih sada mogla pisati."

"A tvoja mama?"

"Rekla sam ti da je otišla u Anadoliju, i to autobusom. Ne možeš pisati pisma ljudima koji autobusom putuju u Anadoliju. U najmanju ruku, ne možeš to neprestano činiti."

"A gdje joj pišeš onda kad joj pišeš?"

"Na adrese konzulata. Ostavila mi je spisak. Istanbul je prvi, zatim Ankara i onda još neka smiješna imena. Zanima me zašto je Bully željela stupiti u kontakt s mamom. Izgledala je uznemirena kad sam joj rekla gdje je otišla."

"Sigurno nije zbog tebe," reče Jennifer. "Ti nisi učinila ništa ružno."

"Barem koliko ja znam," reče Julia. "Možda joj je htjela javiti za gospođicu Springer."

"A zašto bi?" reče Jennifer. "Trebala bi biti sretna što barem jedna majka ne zna o Springerici, bar ja tako mislim."

"Misliš da bi majke mogle pomisliti kako će i njihove kćeri biti ubijene?"

"Ne vjerujem da je moja majka takav paničar," reče Jennifer. "Ali to je za nju ipak bila pljuska."

"Ako mene pitaš," reče Julia, kao da o nečemu meditira, "mislim da ima mnogo toga što nam nisu rekli o gospođici Springer."

"Na što misliš?"

"Pa, na neke čudne stvari. Kao, na primjer, tvoj novi teniski reket."

"Htjela sam ti to reći," reče Jennifer. "Pisala sam teti Gini i zahvalila joj na poklonu, ali jutros sam dobila njezino pismo, u kojem kaže da je sretna što imam nov reket, ali mi ga ona nije nikad poslala."

"Rekla sam ti da je to s reketom čudno," pobjednički izjavi Julia, "a osim toga, provalili su ti i u kuću, zar ne?"

"Da, ali nisu ništa uzeli."

"Utoliko zanimljivije," reče Julia. "Mislim," dodala je zamišljeno, "da ćemo uskoro imati drugo ubojstvo."

"Doista, Julia, a zašto bismo imali drugo ubojstvo?"

"Pa, u knjigama obično dolazi i do drugog ubojstva," reče Julia. "Znaš, Jennifer, morat ćeš dobro pripaziti da ti ne budeš sljedeća žrtva."

"Ja?" zapanjeno reče Jennifer. "Zašto bi mene netko ubio?"

"Zato što si, na neki način, u sve to umiješana," reče Julia. Zatim je zamišljeno dodala: "Moramo se sljedeće nedjelje pokušati držati malo podalje od tvoje mame, Jennifer. Možda joj je tamo u Ramatu netko predao nekakve tajne papire."

"Kakve tajne papire?"

"Pa, otkud bih ja to znala," reče Julia. "Planove ili formule za novu atomsku bombu.

Nešto takvo."

Jennifer nije u to bila uvjerena.

III

Gospođica Vansittart i gospođica Chadwick bile su u zbornici kad je ušla gospođica Rowan i rekla: '

"Gdje je Shaista? Nigdje je ne mogu pronaći. Emirova kola su upravo došla po nju."

"Što?" Chaddy je iznenađeno pogleda. "To mora biti neka greška. Emirova kola došla su po nju prije otprilike tri četvrt sata. Vidjela sam kad je ušla i automobil napustio školski krug. Otišla je među prvima."

Eleanor Vansittart slijegala je ramenima. "Možda je vozilo dvaput naručeno ili nešto slično," reče.

Izišla je osobno porazgovarati s vozačem. "U pitanju je neka greška. Mlada dama je otišla za London prije tri četvrt sata."

Vozač je izgledao iznenađen. "Ako vi kažete da se radi o greški, madam, onda mora da je tako. Meni je izričito rečeno da dođem u Meadowbank po mladu damu."

"Mislim da ponekad mora doći i do zabune," uvjerljivo izjavi gospođica Vansittart.

Vozač sad više nije bio toliko zabrinut i iznenađen. "To se uvijek može dogoditi."

Prime se telefonske poruke, zabilježe se i onda zaborave. Sve je to moguće.

Međutim, mi se ponosimo time što naša tvrtka ne čini greške. Naravno, mogu reći da s tim orijentalcima nikad niste sigurni. Ponekad imaju preveliku pratnju i zapovijedi se dobivaju dva, pa i tri puta. Vjerojatno se u ovom slučaju upravo to dogodilo."

Vješto je okrenuo automobil i otišao.

Gospođica Vansittart je nekoliko trenutaka ostala razmišljajući, a onda je zaključila da nema zbog čega brinuti i sa zadovoljstvom se sjetila mirnog poslijepodneva koje je očekuje.

Nakon užine, djevojke što su ostale u Meadowbanku pisale su pisma ili su šetale terenima. Igrale su tenis, a posjetile su i bazen. Gospođica Vansittart uzela je pribor za pisanje i sklonila se u hladovinu cedra. Kada je u pola pet zazvonio telefon, odgovorila je gospođica Chadwick.

"Škola Meadowbank?" S druge strane žice dolazio je glas nekog dobro odgojenog Engleza. "Je li tu gospođica Bulstrode?"

"Gospođica Bulstrode danas nije ovdje. Ovdje gospođica Chadwick."

"Radi se o jednoj vašoj učenici. Javljam se iz Cladidge'sa, apartman emira Ibrahima."

"O, da. Mislite na Shaistu?"

"Da. Emir je prilično uznemiren što mu niste poslali nikakvu poruku."

"Poruku? Kakvu smo mu to poruku trebali poslati?"

"Pa o tome da Shaista nije mogla ili nije htjela doći."

"Nije htjela doći! Hoćete reći da ona nije došla?"

"Ne, ne, sasvim sigurno nije došla. Zar je otišla iz Meadowbanka?"

"Da. Jutros je po nju došao automobil - negdje oko pola dvanaest."

"Vrlo čudno, jer joj ovdje nema ni traga. Bit će bolje da nazovem tvrtku koja emiru osigurava vozila."

"Bože moj," reče gospođica Chadwick, "nadam se da nisu imali nezgodu."

"Nemojmo odmah misliti na najgore," veselo uzvratil mladić. "Da su imali nezgodu, mislim da biste već za to čuli. Ili bismo čuli mi. Da sam na vašem mjestu, ne bih brinuo."

Ali gospođica Chadwick je bila stvarno zabrinuta. "Meni to izgleda vrlo čudno," reče.

"Ja mislim.. " mladić je oklijevao.

"Da?" reče gospođica Chadwick.

"Pa, znate, takvo nešto ne bih rekao emiru, ali među nama rečeno - postoji li neki momak koji se vrti oko nje?"

"To ne dolazi u obzir," dostojanstveno uzvratil gospođica Chadwick.

"Nisam mislio da mora biti tako, ali s djevojkama nikad ne znate. Bili biste iznenađeni nekim stvarima na koje sam ja naletio."

"Uvjeravam vas da je nešto takvo posve nemoguće."

No, je li uistinu bilo nemoguće? Je li čovjek ikad siguran s tim djevojkama?

Spustila je slušalicu i bezvoljno pošla pronaći gospođicu Vansittart. Nije imala nikakvog razloga da povjeruje kako bi se ona bolje snašla u toj situaciji, ali je osjećala da se s nekim mora posavjetovati. Gospođica Vansittart odmah reče:

"Onaj drugi automobil?" Pogledale su se.

"Misliš li," polagano reče Chaddy, "da moramo dojaviti policiji?"

"Samo ne policiji," uzbuđeno reče Eleanor Vansittart.

"Znaš da je Shaista spominjala kako bi je netko mogao oteti."

"Oteti je? Glupost!" oštro reče gospođica Vansittart.

"Ne misliš, valjda..." bila je uporna gospođica Chadwick.

"Gospođica Bulstrode me odredila za svoju zamjenu," reče Eleanor Vansittart, "i ja sigurno neću dozvoliti ništa slično. Ne želimo više nevolja s policijom."

Gospođica Chadwick ju je gledala bez poštovanja. Smatrala ju je kratkovidnom i glupom. Vratila se u zgradu i uspostavila vezu s domom vojvotkinje od Welshama. Na nesreću, svi su bili vani.

14. Bdijenje gospođice Chadwick

I

Gospođica Chadwick je bila uznemirena. Okretala se u krevetu, brojeći ovce i iskušavajući druge dokazane metode za uspavljivanje. Uzalud.

U osam sati, kad se Shaista nije još vratila i kada od nje nije bilo vijesti, gospođica Chadwick je preuzela stvari u svoje ruke i nazvala inspektora Kelseya. Laknulo joj je kad je uvidjela da on problem ne smatra previše ozbiljnim. Uvjerio ju je da njemu može sve prepustiti. Lako će provjeriti je li bilo kakvog sudara. Poslije toga uspostaviti će vezu s Londonom. Učinit će sve što treba. Možda je sama djevojka sve to smislila. Savjetovao je gospođici Chadwick da u školi o tome ne govori. Neka se vjeruje da Shaista ostaje prespavati kod ujaka.

"Najmanje što želite, ili što bi htjela gospođica Bulstrode, jest publicitet," reče Kelsey. "Ne vjerujem da je djevojka oteta. Ne brinite, gospođice Chadwick.

Prepustite to nama."

Ali gospođica Chadwick je bila stvarno zabrinuta. Ležeći budna u krevetu, u mislima se kretala između otmice i ubojstva.

Ubojstvo u Meadowbanku. Užasno! Nevjerojatno! Meadowbank. Gospođica Chadwick je voljela Meadowbank. Voljela ga je, možda, više nego gospođica Bulstrode, iako na jedan drukčiji način. Bio je to plemenit i riskantan pothvat. Prateći vjerno gospođicu Bulstrode u ovom hazardnom pokušaju, više je puta osjetila kako je hvata panika. Što ako cijela stvar propadne? Nisu imale dovoljno kapitala. Ako ne uspiju - ako izgube potporu - gospođica Chadwick je bila puna zebnje i uvijek je mogla pronaći bezbrojna'ako'. Gospođica Bulstrode je uživala u avanturi, u velikom riziku, ali Chaddy nije. Ponekad je, u agoniji slutnji, zahtijevala da se Meadowbankom upravlja na konvencionalni način. Bilo bi sigurnije, govorila je. Ali gospođicu Bulstrode nije zanimala sigurnost. Imala je svoju viziju škole i bez straha je provodila svoj plan. Pokazalo se da je, što se tiče te smjelosti, bila u pravu. Kakvo olakšanje za Chaddy kad je djelo bilo dovršeno. Kad je Meadowbank osnovan, postavljen na čvrste temelje, kao velika engleska ustanova. U tom trenutku njezina ljubav za Meadowbank potekla je punom snagom. Sumnje, strahovanja, nemiri, svesje to nestalo. Zamijenili su ih mir i sreća. Grijala se na napretku Meadowbanka, kao stara mačka koja prede pored vatre.

Jako se zabrinula kad je gospođica Bulstrode prvi put spomenula povlačenje. Sada se povući, kad je sve bilo na svojem mjestu? Kakva ludost! Gospođica Bulstrode govorila je o putovanjima, o mnogim stvarima koje treba vidjeti. Chaddy nije bila oduševljena. Ništa ni upola ne može biti tako lijepo kao Meadowbank! Činilo joj se da ništa ne može ugroziti blagostanje Meadowbanka... Ali sada - to ubojstvo!

Tako ružna i nasilna riječ - koja dolazi iz vanjskog svijeta, kao opaki olujni vjetar.

Ubojstvo - riječ koju je gospođica Chadwick povezivala jedino s nasilnicima i patentnim noževima, te sa zlim liječnicima koji truju svoje žene. Ali ubojstvo ovdje - u školi - i to ne u bilo kojoj školi - već u Meadowbanku. Nevjerojatno.

Doista, gospođica Springer - jedna gospođica Springer, naravno nije ona kriva - ali, nelogično je, Chaddy je osjećala da je na neki način morala biti kriva. Nije poznavala ustrojstvo Meadowbanka. Netaktična žena. Morala je nekako izazvati to ubojstvo.

Gospođica Chadwick se okrenula i prevrnula jastuk, govoreći: "Ne smijem o tome razmišljati. Možda je najbolje da ustanem i popijem aspirin. Pokušat ću brojati do pedeset..."

Prije nego je stigla do pedeset, u mislima se ponovno vratila na isti trag.

Zabrinjavajuće. Hoće li sve to - možda i otmica - dospjeti u novine? Hoće li roditelji, kad to pročitaju, požuriti da odvedu svoje kćeri..

O, Bože, mora se smiriti i zaspati. Koliko je sati? Upalila je svjetlo i pogledala na uru. Tek četvrt do jedan. Otprilike vrijeme kad je jadna gospođica Springer... Ne, o tome više neće razmišljati. I kako je glupo bilo od nje tamo krenuti sama i nikoga ne probuditi.

"O, Bože," reče gospođica Chadwick, "morat ću uzeti aspirin."

Ustala je iz kreveta i otišla do umivaonika. Uz gutljaj vode, popila je dva aspirina.

Vraćajući se u krevet, povukla je zavjesu i provirila kroz prozor. Učinila je to samo kako bi sebe razuvjerala. Htjela je osjetiti kako se više nikad usred noći neće pojaviti svjetlo u sportskoj dvorani..

Ali svjetlo je gorjelo.

Chaddy je odmah krenula u akciju. Obula je cipele i prebacila jaknu, uzela baterijsku svjetiljku i izjurila iz sobe, pa niza stube. Okrivljavala je gospođicu Springer što nije tražila pomoć prije nego je pošla u izviđanje, a ni njoj nije palo na pamet to učiniti. Samo je htjela što prije stići do sportske dvorane i otkriti tko je taj uljez. Zastala je samo da uzme nekakvo oružje, možda ne pravo, ali ipak oružje, pa se iskrala na sporedan izlaz i žurno krenula kroz grmlje. Gotovo je ostala bez daha, ali je bila vrlo odlučna. Tek kad je prišla vratima dvorane, trgnula se i počela se kretati sporo. Vrata su bila malo odškrinuta. Gurnula ih je i pogledala unutra...

II

Otprilike u vrijeme kad je gospođica Chadwick tražila aspirin, Ann Shapland je u lijepoj crnoj večernjoj haljini sjedila za jednim stolom u noćnom klubu 'Divlje gnijezdo', jedući odlično pripremljenu piletinu i smiješeći se mladiću nasuprot nje.

Dragi Dennis, mislila je Ann, uvijek tako isti. Baš to ne bih mogla podnijeti kad bih se udala za njega. Svejedno, on mi je drag. Glasno primijeti:

"Baš je zabavno, Dennis. Tako divna promjena."

"Kako je na novom poslu?" zapita Dennis.

"Iskreno govoreći, uživam u njemu."

"Nije mi se činilo da je to po tvojem ukusu."

Ann se nasmije. "Teško bi se pronašlo nešto što je baš po mojem ukusu. Volim promjene, Dennis."

"Nikad mi neće biti jasno zašto si napustila posao kod starog Sir Merwna Todhuntera."

"Pa, uglavnom samo zbog njega. Pažnja koju je poklanjao meni počela je smetati njegovoj ženi. A dio moje strategije je: nikad ne uznemiruj žene. Mogu ti mnogo nauditi."

"Ljubomorne mačke," reče Dennis.

"O, ne, ne radi se o tome," reče Ann. "Ja sam više na strani žena. U svakom slučaju, stara gospođa Todhunter više mi se sviđala od starog Merwna. Zašto te iznenađuje moj sadašnji posao?"

"Eh, škola. Rekao bih da uopće nisi prosvjetarski naklonjena."

"Ne bih voljela predavati u školi. Ne bih htjela biti u krdu žena. Ali posao tajnice u školi poput Meadowbanka prilično je zabavan. To je stvarno jedinstveno mjesto. I gospođica Bulstrode je jedinstvena. Mogu ti reći da je stvarno nešto. Njezine čeličnove oči presijecaju te i otkrivaju tvoje najintimnije tajne. Ne dozvoljava ti da se uspavaš. Ne bih voljela napraviti i najmanju grešku u nekom pismu. Da, ona je stvarno nešto."

"Volio bih kad bi se već jednom umorila od svih tih poslova," reče Dennis. "Ann, znaš da je vrijeme da prekineš s tim lutanjem uokolo i promjenom poslova - da se skrasiš."

"Sladak si, Dennis," reče Ann ravnodušno.

"Znaš, mogli bismo se lijepo zabavljati," reče Dennis.

"Složila bih se, ali još nisam spremna. Uz to, znaš, tu je i moja mama."

"Da, htio sam s tobom popričati o tome."

"O mojoj mami? Što si mislio reći?"

"Znaš, Ann, mislim da si krasna. Način na koji prigrabiš novi posao, a onda sve napustiš i vratiš se njoj."

"Pa, moram, s vremena na vrijeme, kad joj se stanje stvarno pogorša."

"Znam. Kao što rekoh, to je krasno od tebe. Svejedno, ima mjesta, danas ima vrlo prijatnih mjesta gdje - gdje o ljudima poput tvoje majke lijepo skrbe i sve drugo.

To više nisu podrumi umobolnica."

"I koja koštaju cijelo bogatstvo," reče Ann.

"Ne, ne mora biti tako. Dakle, možda čak i preko zdravstvenog..."

U glasu joj se osjetila gorčina. "Da, bojim se da će jednog dana do toga stvarno doći. Ali zasad imam staru dobru mačku, koja živi s mamom koja se još uspješno nosi. Veći dio vremena mama je posve prisebna. A kad nije - ja priskočim i pomognem joj."

"Ona je - ona nije - ona nikad..."

"Hoćeš reći agresivna, Dennis? Imaš izuzetno mračne misli. Ne. Moja draga mama nikad nije agresivna. Ona se samo zna izgubiti. Zaboravi gdje se nalazi i tko je i tada poželi otići u dugu šetnju, a zatim - ponekad da, a ponekad i ne - uskočiti u vlak ili autobus i nekud se odvesti i - dakle, vidiš, sve je to teško. Ponekad i previše, da bi se jedna osoba s time uspješno borila. Ali ona je sasvim zadovoljna, čak i kad je tako izgubljena. Ponekad zna biti i smiješna. Sjećam se kako je govorila: 'Ann, dušo, stvarno je vrlo zbunjujuće. Znala sam da idem na Tibet, a našla sam se u tom doverskom hotelu, ne znajući kako ću stići do odredišta. Onda sam razmišljala zašto baš na Tibet. Pomislih da je bolje vratiti se kući. Onda se nisam mogla sjetiti kada sam otišla od kuće. Dušo moja, stvarno se zbuniš kad se ne možeš sjetiti.' Mama je sa svim time bila vrlo zabavna. Mislim da i ona sama vidi tu smiješnu stranu."

"Jaje zapravo nisam nikad upoznao," reče Dennis.

"Ne potičem ljude da je posjećuju," reče Ann. "Toliko možeš učiniti za svoje najbliže. Zaštititi ih od - ovaj, radoznalosti i sažaljenja."

"Nije to znatiželja, Ann."

"Mislim da ti nisi radoznao. Ali sažaljiv bi svakako bio. A to ne želim."

"Shvaćam što hoćeš reći."

"Ako misliš da mi smeta što s vremena na vrijeme napuštam posao i što se vraćam kući, znaj da mi to ne smeta," reče Ann. "Nikad se nisam mislila previše duboko u nešto upetljati. Čak ni onda kad sam prihvatila prvi posao, nakon tečaja za tajnice."

Smatrala sam kako je najvažnije biti doista dobar u poslu. A ako si dobar, onda možeš birati mjesto gdje ćeš raditi. Imaš prigodu upoznati različita mjesta i razne načine življenja. U ovom trenutku upoznajem se sa školskim životom. Iznutra gledano, najbolja škola u Engleskoj! Ostat ću u njoj oko godinu i po."

"Tebe nikad ništa do kraja ne okupira, zar ne, Ann?"

"Ne," zamišljeno reče Ann, "mislim da me ne okupira. Mislim da pripadam ljudima koji su rođeni kao promatrači. Koji sliče radio-komentatorima."

"Ti si tako usamljena," turobno reče Dennis. "Do ničega i do nikoga ti nije stalo."

"Nadam se da će mi jednoga dana biti do nečega," reče Ann ohrabrujućim tonom.

"Više-manje razumijem kako osjećaš i kako razmišljaš."

"Sumnjam," reče Ann.

"U svakom slučaju, mislim da nećeš izdržati niti punu godinu. Bit će ti dosta svih tih žena," reče Dennis.

"Tamo je ijedan vrlo lijep vrtlar," reče Ann. Nasmijala se kad je vidjela Dennisov izraz lica. "Daj, razvedri se, samo te pokušavam učiniti ljubomornim."

"Što je ono pisalo, da je jedna od nastavnica ubijena?"

"Ah, to." Lice joj poprimi ozbiljan i zamišljen izraz. "Čudno je to, Dennis. Zaista vrlo čudno. Predavala je

tjelovježbu. Znaš takve tipove. Obična nastavnica tjelovježbe.

Mislim da se iza toga krije mnogo više od onoga što je objavljeno."

"Nemoj se miješati u nešto neprijatno."

"Lako je to reći. Nikad nisam imala prigodu pokazati koliko sam nadarena za istražitelja. Vjerujem da bih u tome mogla biti prilično dobra."

"Ma, daj, Ann."

"Dragi, neću ja tragati za opasnim kriminalcima. Ja ću samo - ovaj, izvesti nekoliko logičnih zaključaka. Zašto i tko. Zbog čega? Nešto takve prirode. Naišla sam na jedan podatak koji je prilično zanimljiv."

"Ann!"

"Nemoj toliko dramtizirati. Samo, kao da se to s ničim ne može povezati," reče Ann zamišljeno. "Do određene točke sve se odlično slaže. A onda, odjednom, dolazi do prekida." Veselo je dodala: "Možda će se dogoditi i drugo ubojstvo, koje će malo razjasniti stvari."

Baš u tom trenutku, gospođica Chadwick je otvorila vrata.

15. Ubojstvo se ponavlja

"Pođite sa mnom," reče inspektor Kelsev, ulazeći u sobu potpuno bijesan. "Dogodilo se i drugo."

"Drugo što?" Adam ga oštro pogleda.

"Drugo ubojstvo," reče inspektor Kelsev. Krenuo je van, a Adam ga je pratio. Prije toga su sjedili u Adamovoj sobi, pijujući pivo i razmatrajući razne mogućnosti, kad je Kelsev bio pozvan na telefon.

"O kome se radi?" pitao je Adam, prateći inspektora niza stube.

"Još jedna nastavnica - gospođica Vansittart."

"Gdje?"

"U sportskoj dvorani."

"Opet u sportskoj dvorani?" začudi se Adam. "Što je s tom sportskom dvoranom?"

"Bit će najbolje da je ovaj put vi pročesljate," reče inspektor Kelsev. "Možda će vaša tehnika pretraživanja biti uspješnija od naše. Oko te sportske dvorane mora nečega biti, jer zašto bi se, inače, tamo događala sva ubojstva?"

On i Adam uđoše u vozilo. "Očekujem da će liječnik stići prije nas. Njemu je bliže."

To je kao kad se ponavlja ružan san, razmišljao je Kelsev, ulazeći u blještavo osvijetljenu sportsku dvoranu. Još jednom se tu nalazio lež i još jednom je liječnik klečao pored njega. Još jednom, liječnik se uspravio kad ga je ugledao.

"Ubijena je prije pola sata," reče. "Prije najviše četrdeset minuta."

"Tko ju je pronašao?" zapita Kelsey.

Javi se jedan od njegovih ljudi. "Gospođica Chadwick."

"Ona starica?"

"Da. Vidjela je svjetlo, došla ovamo i zatekla je mrtvu. Posrćući se vratila u zgradu i dobila napad histerije. Telefonirala je gospođica Johnson, domaćica."

"Dobro," reče Kelsey. "Kako je ubijena? Ponovno iz pištolja?"

"Ne." Liječnik je odmahnuo glavom. "Ovaj put je udarena u potiljak. Štapom ili vrećicom s pijeskom. Ili nečim sličnim." Pored vrata je ležala palica za golf sa željeznim vrhom. Jedino je ona bila podalje od mjesta na kojem se obično nalazila.

"A što je s onim?" zapita Kelsey, pokazujući prstom. "Je li mogla biti time udarena?"

Liječnik je opet odmahnuo glavom. "Nemoguće. Nema tragova. Sigurno se radilo o teškoj gumenoj palici, vrećici s pijeskom, ili nečem takvom."

"Nešto - profesionalno?"

"Vjerojatno, da. Tko god je bio, ovaj put nije želio praviti buku. Prišao joj je s leđa i udario je u potiljak. Pala je naprijed i sigurno nije ni znala čime je udarena."

"Što je radila?"

"Vjerojatno je klečala," reče liječnik. "Klečala je ispred ovog ormara."

Inspektor je prišao ormaru i pogledao ga. "Na njemu piše ime djevojke," reče. "Da vidim - to je Shaista - ona Egipćanka, nije li tako? Njezino veličanstvo princeza Shaista." Okrenuo se prema Adamu. "Čini se da to ima veze, zar ne? Čekaj malo, to je ona djevojka koja je večeras nestala?"

"Tako je, gospodine," reče narednik. "Ovdje je po nju došao auto, vjerovalo se da ga je poslao njezin ujak, koji je odsjeo u Claridge'su u Londonu. Sjela je u taj automobil i odvezla se."

"Nisu stigli nikakvi izvještaji?"

"Još ne, gospodine. Angažirana je cijela mreža. Uključen je i Scotland Yard."

"Lijep i jednostavan način da nekoga otmete," reče Adam. "Nema borbe, nema vike."

Jedino što morate znati jest da djevojka očekuje prijevoz i jedino što morate učiniti jest da izgledate poput otmjenog vozača i stignete prije drugog vozila.

Djevojka će ući, nimalo ne razmišljajući, i možete se odvesti ne izazivajući nikakvu sumnju."

"Nigdje nije pronađeno napušteno vozilo?" zapita. Kelsev.

"Takvu vijest nismo dobili," odgovorio je narednik. "Kako već rekoh, uključen je i Yard," i dodao: "I Specijalna policija."

"To može značiti samo malo političkog pretjerivanja," reče inspektor. "Ni na trenutak nisam pomislio kako bi im uspjelo odvesti je izvan zemlje."

"Zašto je uopće žele oteti?" upita liječnik.

"Bog zna," mračno reče Kelsev. "Rekla mi je da se boji kako će je oteti i sramota me je priznati da sam mislio kako se time samo želi napraviti važna."

"I ja sam tako mislio, kad ste mi to rekli," reče Adam.

"Nevolja je u tome što ne znamo mnogo," reče Kelsev. "Ima previše pukotina."

Pogledao je uokolo. "Izgleda da ovdje ne mogu više ništa učiniti. Nastavite s uobičajenim postupcima - fotografije, otisci, itd. Ja idem u zgradu."

U zgradi ga je dočekala gospođica Johnson. Bila je potresena, ali je zadržala prisebnost.

"To je strašno, inspektore," reče. "Dvije naše nastavnice su ubijene. Jadna gospođica Chadwick je u užasnom stanju."

"Htio bih je vidjeti što je prije moguće."

"Liječnik joj je nešto dao i sad je mnogo mirnija. Hoću li vas odvesti do nje?"

"Da, za minutu-dvije. Prije toga, recite mi o svojem zadnjem susretu s gospođicom Vansittart."

"Danas je uopće nisam vidjela," reče gospođica Johnson. "Cijelog sam dana bila odsutna. Vratila sam se tek malo prije jedanaest i odmah otišla u svoju sobu i legla."

"Niste li slučajno pogledali kroz prozor, prema sportskoj dvorani?"

"Ne, ne. O tome nisam uopće razmišljala. Provela sam dan sa sestrama koje nisam vidjela već neko vrijeme i glava mi je bila puna novosti. Istuširala sam se i otišla u krevet, čitala knjigu, i onda ugasila svjetlo i zaspala. Sljedeće čega se sjećam jest kada je gospođica Chadwick upala kod mene, blijeda kao krpa i tresući se cijelim tijelom."

"Je li gospođica Vansittart danas bila odsutna?"

"Ne, ona je bila ovdje. Zamjenjivala je gospođicu Bulstrode, koja je odsutna."

"Tko je još bio tu - mislim od nastavnica?"

Gospođica Johnson je trenutak razmišljala. "Gospođica Vansittart, gospođica Chadwick, nastavnica francuskog, mademoiselle Blanche, gospođica Rowan."

"Dobro. A sad me povedite gospođici Chadwick."

Gospođica Chadwick je sjedila u svojoj sobi. Iako je noć bila topla, upalila je električnu peć, a oko koljena se omotala dekom. Nasmrt preplašena, okrenula se prema inspektoru Kelseyju.

"Ona je mrtva - ona je mrtva? Zar nema mogućnosti - da se oporavi?"

Kelsey je lagano odmahnuo glavom.

"To je tako grozno," reče gospođica Chadwick, "bez gospođice Bulstrode u školi."

Zaridala je. "Ovo će dokrajčiti školu. Ovo će uništiti Meadowbank. Ne mogu to podnijeti - to stvarno ne mogu podnijeti."

Kelsey je sjeo pored nje. "Znam," sažaljivo je izgovorio. "Znam da je to za vas strašan šok, ali želim da budete hrabri, gospođice Chadwick, i da mi kažete sve što znate. Što prije pronađemo onoga koji je to učinio, bit će manje nevolje i publiciteta."

"Da, da, jasno mi je. Vidite, ja sam - ja sam rano otišla u krevet, jer sam mislila kako će biti lijepo jednom provesti dugu mirnu noć. Ali nisam mogla zaspati. Bila sam zabrinuta."

"Zabrinuti zbog škole?"

"Da. I zbog toga što nije bilo Shaiste. Onda sam počela razmišljati o gospođici Springer i hoće li - hoće li njezino ubojstvo djelovati na roditelje i hoće li oni dozvoliti svojim kćerima da se vrate u školu sljedećeg semestra. Bila sam strašno uznemirena zbog gospođice Bulstrode. Hoću reći, ona je stvorila ovo mjesto. To je tako veliko postignuće."

"Znam. Pričajte mi dalje - bili ste zabrinuti i niste mogli spavati?"

"Ne, brojala sam ovce i sve drugo. Potom sam ustala i uzela aspirin, a kad sam se vraćala, slučajno sam povukla zavjesu, ni sama ne znam zašto. Vjerojatno zato što sam razmišljala o gospođici Springer. Onda sam, znate, primijetila - primijetila sam tamo svjetlo."

"Kakvo svjetlo?"

"Pa, nekakvo svjetlo koje lelujala. Mislim, moralo se raditi o baterijskoj svjetiljki.

Izgledalo je poput svjetla koje smo ja i gospođica Johnson prvi put vidjele."

"Bilo je isto kao i prije?"

"Da. Da, mislim da jest. Možda malo slabije, ali nisam sigurna."

"Da. I onda?"

"I onda," reče gospođica Chadwick, a glas joj postade snažniji, "odlučila sam da ovaj put moram vidjeti što se tamo zbiva i tko se tamo nalazi. Ustala sam, prebacila kaput, obula cipele i izjurila iz zgrade."

"Niste pomislili još nekoga pozvati?"

"Ne, ne, nisam. Znete, toliko sam žurila što prije stići tamo. Bojala sam se da će osoba - ma tko ona bila - pobjeći."

"Da. Nastavite, gospođice Chadwick."

"Išla sam što sam brže mogla. Prišla sam vratima i počela hodati na prstima, tako - tako da mogu pogledati unutra, a da me nitko ne čuje da dolazim. Vrata nisu bila zatvorena - već odškrinuta i ja sam ih lagano gurnula. Pogledala sam i - i ugledala je.

Ležala je licem prema tlu, mrtva..."

Počela se tresti.

"Da, da, gospođice Chadwick, u redu je. Usput, tamo se nalazio neki štap za golf.

Jeste li ga vi izvadili? Ili je to učinila gospođica Vansittart?"

"Štap za golf?" zbunjeno zapita gospođica Chadwick. "Ne sjećam se. Ah, da, mislim da sam ga pokupila u holu. Ponijela sam ga sa sobom za slučaj - ovaj, za slučaj da mi zatreba. Kad sam vidjela Eleanor, vjerojatno sam ga ispustila. Onda sam se nekako vratila u zgradu i pronašla gospođicu Johnson. Ah, ne mogu to podnijeti. Ne mogu to podnijeti - bit će to kraj Meadowbanka..."

Glas gospođice Chadwick postajao je histeričan. Nastavila je gospođica Johnson.

"Otkriti dva ubojstva je previše za bilo koga," reče gospođica Johnson. "Pogotovo za nekoga u tim godinama. Nećete je više ispitivati?"

Inspektor Kelsey je odmahnuo glavom.

Dok je silazio niza stube, primijetio je u jednoj niši hrpu starih vrećica s pijeskom i kante za vodu. Možda su zaostale tu još od rata, ali javila mu se nelagodna pomisao kako onaj tko je ubio gospođicu Vansittart i nije morao biti profesionalac. Netko iz zgrade, netko tko nije želio riskirati i drugi put pucati i tko je, vrlo vjerojatno, raspolagao s inkriminiranim pištoljem nakon prethodnog ubojstva, mogao se poslužiti naoko nevinim oružjem, ali koje je bilo isto tako smrtonosno - pa ga čak kasnije uredno ostaviti na istom mjestu!

16. Tajna sportske dvorane

I

"Glava mi je okrvavljena, ali uspravna," reče Adam za sebe.

Promatrao je gospođicu Bulstrode. Nikad se nije više divio nekoj ženi. Sjedila je, hladna i postojana, dok se njezino životno djelo raspadalo oko nje.

S vremena na vrijeme zazvonio bi telefon, najavljujući da još jedna učenica napušta školu.

Napokon je gospođica Bulstrode donijela odluku. Ispričavši se policajcima, pozvala je gospođicu Shapland i kratko izdiktirala. Škola će biti zatvorena do kraja semestra. Roditelji kojima ne odgovara da odvedu djecu kući, dobrodošli su ih ostaviti pod njezinim starateljstvom i njihovo će se školovanje nastaviti.

"Imate popis roditelja i njihove adrese? I njihove telefonske brojeve?"

"Da, gospođice Bulstrode."

Dok je izlazila, kako bi donijela spisak, Ann Shapland se zaustavila na vratima.

Pocrvenjela je i, pomalo u žurbi, progovorila.

"Oprostite, gospođice Bulstrode. Znam da to nije moja stvar, ali nije li šteta - pre nagliti se? Mislim - nakon prve panike, kad ljudi budu imali vremena razmisliti - sigurno neće htjeti odvesti djevojke. Treba očekivati da će biti razumni i da će bolje razmisliti."

Gospođica Bulstrode je prodorno pogleda. "Mislite da tako lako prihvaćam poraz?"

Ann je još više pocrvenjela.

"Znam - vi mislite kako je to drsko od mene. Ali, ali, dakle, pa i jest drsko."

"Dijete, vi ste borac i drago mi je što je tako. Ali potpuno griješite. Ja ne prihvaćam poraz. Samo se oslanjam na svoje poznavanje ljudske prirode. Potakni ljude da odvedu djecu, pokušaj ih natjerati - i oni to više neće toliko željeti. Razmišljat će o razlozima da ih ostave. Ili će ih, u najgorem slučaju, odlučiti vratiti sljedećeg semestra - ako sljedećeg semestra uopće bude," dodala je smrknuto.

Pogledala je gospodina Kelseva.

"To ovisi o vama," reče mu. "Raščistite s ovim ubojstvima - uhvatite onoga tko je za njih odgovoran i s nama će biti sve u redu."

Inspektor Kelsev nije baš veselo izgledao. Rekao je: "Činimo sve što možemo." Ann Shapland iziđe.

"Odgovorna djevojka," reče gospođica Bulstrode. "I odana."

To kao da je bilo umetnuto između zagrada. Zatim je krenula u napad.

"Zar vi nemate pojma tko je mogao ubiti dvije moje nastavnice u sportskoj dvorani?"

Dosad ste to morali doznati. I povrh svega, ta otmica. A za to okrivljujem sebe.

Mislila sam, neka mi Bog oprost, da se htjela učiniti važnom. Sad vidim da je u pozadini bilo nečega. Sigurno joj je netko nešto natuknuo, ili je upozorio - samo ne znamo tko..." Zaustavila se i vratila se na staru temu: "Nemate nikakvih obavijesti?"

"Još ne. Međutim, mislim da o tome ne morate previše brinuti. Proslijeđeno je Scotland Yardu, a i Specijalna policija radi na tome. Moraju je pronaći o roku od dvadeset četiri ili, u najgorem slučaju, trideset šest sati. U ovom slučaju velika prednost je što smo otok. Alarmirane su sve zračne i pomorske luke, itd. Isto tako, policija u svim okruzima radi s pojačanom budnošću. Zapravo, otmicu je lako izvršiti - problem je kako otetoga nakon toga skrivati. Svakako ćemo je naći."

"Nadam se da ćete je pronaći živu," smrknuto izjavi gospođica Bulstrode. "Čini se da nam je protivnik netko kome nije previše stalo do ljudskog života."

"Ne bi se oni toliko trudili oteti je, da su joj mislili nauditi," reče Adam. "Ovdje su to mogli lako učiniti."

Osjeti kako ove posljednje riječi možda nije trebao izgovoriti.

"Izgleda da je tako," suho reče gospođica Bulstrode.

Zazvoni telefon i ona podigne slušalicu. "Da?"

Zatim je pruži inspektoru Kelsevu. "Za vas."

Adam i gospođica Bulstrode promatrali su inspektora Kelseva. Progundao je, nešto zapisao i na kraju rekao: "U redu. Alderton Priors. To je u pokrajini Walshire. Da, bit ćemo u vezi. Da, odlično. Ja ću, tada, nastaviti raditi ovdje."

Spustio je slušalicu i za trenutak odlutao u mislima. Zatim je podigao pogled.

"Njegova je Visost jutros dobila poruku za otkup. Otkucana je na novom tiskarskom stroju Corona. Poštanski žig iz Portsmoutha. Ali kladim se da je to samo maska."

"Gdje i kako?" zapita Adam.

"Na raskrižju, dvije milje sjevernije od Alderton Priorsa. To je komadić pustare.

Kovertu s novcem treba ostaviti ispod kamena iza autobusne postaje u dva sata, u noći."

"Koliko?"

"Dvadeset tisuća." Vrtio je glavom. "Meni to zvuči amaterski."

"Što ćete učiniti?" zapita gospođica Bulstrode. Inspektor Kelsev je pogleda. Sad je izgledao kao potpuno drukčiji čovjek. Poput plašta ga je prekrila službena šutljivost.

"Odgovornost ne leži na meni, madam. Mi imamo svoje metode."

"Nadam se da su uspješne," reče gospođica Bulstrode. "Trebale bi biti," reče Adam.

"Amaterski?" reče gospođica Bulstrode, hvatajući se za riječ koju su oni upotrijebili. "Zanima me..."

Zatim oštro nastavi:

"Što je s mojim osobljem? To jest, što mi preostaje činiti s njima? Trebam li im vjerovati ili ne?"

Kako je inspektor Kelsev oklijevao, ona reče:

"Bojite se da ću, ako mi kažete tko nije čist, takvima na svoj način to dati do znanja. Niste u pravu, ja to ne bih učinila."

"Niti ne mislim da biste to učinili," reče Kelsev. "Međutim, ja ne smijem riskirati.

Površno gledajući, ne bi se reklo da netko od vašeg osoblja može biti taj kojega tražimo. Barem po onome što smo

mi mogli provjeriti. Posebnu pažnju posvetili smo onima koji su došli ovog semestra - to jest, mademoiselle Blanche, gospođici Springer i vašoj tajnici. Prošlost gospođice Shapland provjerena je do kraja. Ona je kći umirovljenog generala i radila je na mjestima koja je sama spomenula, a njezini bivši poslodavci jamče za nju. Kad je ubijena gospođica Vansittart, gospođica Shapland je bila s gospodinom Dennisom Rathboneom u noćnom klubu. Tamo ih oboje dobro poznaju, a gospodin Rathbone je besprijekoran čovjek. Provjereni su i podaci o mademoiselle Blanche. Radila je u jednoj školi na sjeveru Engleske i u dvije škole u Njemačkoj, i za nju tvrde kako je stabilan karakter. Kao i da je prvoklasna nastavnica."

"Prema našim standardima, nije," reče gospođica Bulstrode.

"Provjereni su i podaci o njoj iz Francuske. Kada je riječ o gospođici Springer, stvari nisu tako isključive. Radila je tamo gdje je sama rekla, ali ima razdoblja za koja ne znamo gdje je bila."

"Ali kako je ona ubijena," dodao je inspektor, "to bi je, valjda, trebalo osloboditi krivnje."

"Slažem se," suho reče gospođica Bulstrode, "da i gospođica Springer i gospođica Vansittart ne spadaju u osumnjičene. Ali razgovarajmo razumno. Je li mademoiselle Blanche, usprkos svojoj bezgrješnoj prošlosti, još osumnjičena samo zato što je živa?"

"Ona je mogla izvršiti obadva ubojstva. Bila je ovdje u zgradi i prošle noći," reče Kelsey. "Ona kaže da je otišla rano na počinak i da ništa nije čula, sve dok nije podignuta uzbuna. Nema nikakvih dokaza da je bilo suprotno. Ali gospođica Chadwick kategorički tvrdi da je ona lukava."

Gospođica Bulstrode je to nestrpljivo otklonila.

"Gospođica Chadwick je za nastavnice francuskog uvijek mislila da su lukave. Ona ima nešto protiv svih njih." Pogledala je Adama. "Što vi mislite?"

"Mislim da previše njuška," mirno reče Adam. "To može biti samo prirodna radoznalost, ali može biti i nešto više. Ne bih se mogao odlučiti. Ne slič mi na ubojicu, ali čovjek to nikad ne može znati?"

"Baš tako," reče Kelsey. "Ovdje se nalazi ubojica, okrutni ubojica, koji je dvaput ubio - ali vrlo je teško povjerovati da je to učinio netko od osoblja. Gospođica Johnson je sinoć bila kod sestre u Limestonu na moru a, osim toga, s vama je već sedam godina. Gospođica Chadwick je s vama od početka. Bilo kako bilo, obje imaju alibi u slučaju smrti gospođice Springer. Gospođica Rieh je s vama više od godinu dana, a prošle je noći bila u hotelu 'Alton Grange', dvadeset milja odavde. Gospođica Blake je bila sa prijateljima u Littleportu, gospođica Rowan je s vama godinu dana i ima dobru prošlost. Kad je u pitanju vaša posluga, otvoreno govoreći, ne vidim nikoga tko bi mogao biti ubojica. Svi su oni lokalni, iz ovog kraja..."

Gospođica Bulstrode je zadovoljno klimala glavom.

"Potpuno se slažem s vašim mišljenjem. Ne ostaje nam veliki izbor, nije li tako?"

Dakle..." Zastala je i optužujućim pogledom presjekla Adama. "Doista se čini - da to morate biti vi."

On je zapanjeno zinuo.

"Na pravom mjestu," glasno je razmišljala. "Slobodan doći i otići... Lijepa priča kako bi se pokrio vaš boravak ovdje. Prošlost je u redu, ali vi biste mogli biti prevarant."

Adam se oporavio od šoka.

"Stvarno, gospođice Bulstrode," reče s divljenjem, "skidam vam kapu. Vi na sve mislite!"

II

"Bože dragi!" uzvikne gospoda Sutcliffe za doručkom. "Henry!"

Upravo je bila otvorila novine.

Između nje i njezina muža cijelom se dužinom pružao prazan stol, jer njezini gosti za vikend nisu još bili stigli. Gospodin Sutcliffe, koji je otvorio svoje novine na stranici s financijskim izvještajima i utonuo u nepredvidljiva kretanja nekih dionica, nije joj odgovorio.

"Henry!"

Glasniji poziv napokon dopre do njegovih ušiju. Začudo je podigao glavu.

"Što je, Joan?"

"Ubojstvo! Još jedno ubojstvo! U Meadowbanku! U Jenniferinoj školi."

"Što? Daj mi to ovamo, da ja vidim!"

Ne obazirući se na ženinu primjedbu kako to može pronaći i u svojim novinama, gospodin Sutcliffe se nagnuo preko stola i zgrabio novine iz njezinih ruku.

"Gospođica Eleanor Vansittart... Sportska dvorana... isto mjesto na kojem je stradala i gospođica Springer, nastavnica tjelovježbe... hm, hm.. "

"Ne mogu vjerovati!" zavapila je gospoda Sutcliffe. "Meadowbank. Tako odlična škola. Učenice iz kraljevskih obitelji i sve ostalo..."

Gospodin Sutcliffe je zgužvao novine i bacio ih na stol.

"Treba učiniti samo jedno," reče. "Otići ćeš odmah tamo i dovesti Jennifer kući."

"Misliš da je odmah dovedem - zauvijek?"

"Upravo to mislim."

"Ne misliš da bi to bio malo drastičan potez? Nakon svega što je Rosamond morala učiniti kako bi je tamo ubacila?"

"Nećeš biti jedina koja odvodi svoju kćer! U tvom će plemenitom Meadowbanku uskoro biti mnogo slobodnih mjesta."

"O, Henry, zar doista tako misliš?"

"Da, mislim. Nešto je vrlo pogrešno s tim mjestom. Želim da smjesta dovedeš Jennifer."

"Da - naravno - mislim da si ti u pravu. Što ćemo sada s njom?"

"Poslati je negdje u blizini u neku srednju školu. Tu barem nema ubojstava."

"Ali, Henry, ima toga i ovdje. Zar se ne sjećaš? Onaj momak koji je ubio nastavnika biologije u jednoj školi. Objavljeno je u prošlotjednim News of the World."

"Doista ne znam kuda to ide Engleska," reče gospodin Sutcliffe.

Sa zgražanjem je bacio salvetu na stol i žurnim koracima napustio sobu.

III

Adam je bio sam u sportskoj dvorani... Njegovi spretni prsti prevrtali su sadržaj ormarića što su se tamo nalazili. Bilo je malo vjerojatno da će bilo što pronaći tamo gdje je policija već obavila pretragu, ali čovjek nikad ne zna. Kako je rekao Kelsey, svaki policijski odjel ima svoje specifične tehnike.

Što li to ovo skupo i moderno zdanje povezuje s iznenadnom i nasilnom smrću? Ideja o nekom sastanku nije dolazila u obzir. Nitko ne bi za sastanak odabrao mjesto na kojem se već dogodilo ubojstvo.

Opet se vraćala pomisao da se ovdje unutra nalazi nešto za čim netko traga. Ne radi se valjda o skladištu dragulja. Ta je pretpostavka bila posve isključena. Nemoguće je da ovdje postoji neko skrovito mjesto, lažne ladice, neka brava s oprugom ili slično. A sadržaj ormarića bio je žalosno jednostavan. Bilo je tu i tajni, ali bile su to tajne iz školskog života. Fotografije njihovih junaka, kutije cigareta i neka jeftina neprikladna knjiga. Posebno se vraćao na Shaistin ormar. Baš tu se bila nadnijela gospođica Vansittart kad je ubijena. Što se nadala tu pronaći? Je li to i pronašla? Je li ubojica to uzeo iz njezine mrtve ruke i onda se iskrao iz dvorane, kako bi u zadnji tren izbjegao da bude otkriven od gospođice Chadwick?

U tom slučaju, nema smisla tražiti. Ma što je to bilo, nestalo je.

Koraci koji su se čuli izvana trgnuše ga iz tih misli. Podigao se i pripalio cigaretu, kad se na vratima pojavila Julia Upjohn. Oklijevala je.

"Želite li nešto, gospođice?" zapita Adam.

"Htjela sam samo vidjeti mogu li uzeti svoj reket."

"Ne vidim razloga zašto ne bi mogla," reče Adam. "Šef policije ostavio me je ovdje," objašnjavao je Adam, prikrivajući pravu istinu. "Morao je zbog nečega u postaju."

Rekao mi je da ostanem ovdje dok je on odsutan."

"Da vidite hoće li se vratiti, pretpostavljam," reče Julia.

"Šef policije?"

"Ne, mislim ubojica. Oni se vraćaju, zar ne? Vraćaju se na mjesto zločina. Moraju."

To je jače od njih."

"Možda si u pravu," reče Adam. Pogledao je u zbijene redove reketa. "Gdje se nalazi tvoj?"

"Pod slovom U," reče Julia. "Tamo na drugom kraju. Na njima su zapisana naša imena," objašnjavao je, pokazujući na ljepljivu vrpcu dok joj je on pružao reket.

"Vidim da je popravljan," reče Adam. "Ali nekad je to bio dobar reket."

"Mogu li dobiti i reket Jennifer Sutcliffe?" zapita Julia.

"Ovaj je nov," reče Adam s uvažavanjem, dok joj je dodavao i drugi reket.

"Potpuno nov," reče Julia. "Poslala joj ga je teta prije dva dana."

"Sretna djevojka."

"Njoj i treba dobar reket. Odlično igra tenis. Ovog semestra je strašno popravila i povratni udarac." Gledala je oko sebe. "Zar ne mislite da će se vratiti?"

Adam je nekoliko trenutaka dvojio na koga je mislila.

"Ah, da. Ubojica? Ne, mislim da se neće vratiti. Bilo bi malo previše rizično, zar ne?"

"Vi, znači, ne mislite kako ubojice osjećaju potrebu da se vrate?"

"Ne, ukoliko nisu nešto zaboravili."

"Mislite na ključ za rješenje? Voljela bih kad bi ga ja pronašla. Je li ga pronašla policija?"

"Meni to sigurno ne bi rekli."

"Vjerujem da ne bi... Zanimaju li vas zločini?"

Promatrala ga je ispitivački. On joj je uzvratio pogled. U njoj još nije bilo ni traga obilježjima zrele djevojke. Morala je biti Shaistinih godina, ali u njenim očima nije bilo ničeg osim velike radoznalosti.

"Ovaj - pretpostavljam - do određene mjere svi smo mi za to zainteresirani."

Julia je klimnula glavom, dajući do znanja da se s time slaže. "Da, i ja tako mislim..."

Ja razmišljam o mnogim rješenjima - ali većina njih su pretjerana. Međutim, prilično je zabavno."

"Nije vam se sviđala gospođica Vansittart?"

"O njoj nikad nisam ozbiljno razmišljala. Bila je sasvim u redu. Pomalo nalik gospođici Bulstrode - ali ne baš kao ona. Više kao pričuvni glumac u kazalištu. Nisam htjela reći da je zabavno to što su je ubili. Žao mi je zbog toga."

Izišla je, držeći pod rukom dva reketa.

Adam je ostao razgledati dvoranu.

"Koji je vrag mogao tu biti?" promrmljao je sebi u bradu.

"Gospode Bože," reče Jennifer, puštajući da Julijin udarac prođe pokraj nje. "Eno mame!"

Dvije su djevojke iznenađeno gledale u očito uznemirenu pojavu gospođe Sutcliffe, koja se, gestikulirajući usput, brzo približavala u pratnji gospođice Rich.

"Nova zbrka, vjerojatno," reče Jennifer razočarano. "To je zbog ubojstva. Julia, ti baš imaš sreće što ti je mama na sigurnom, u autobusu negdje daleko na Kavkazu."

"Ali tu je još uvijek teta Isabel."

"Tete ne razmišljaju na isti način."

"Zdravo, mama," rekla je kad se gospođa Sutcliffe približila.

"Jennifer, moraš poći i spakirati svoje stvari. Vodim te kući."

"Kući?"

"Da."

"Ne misliš, valjda, potpuno?"

"Da, mislim."

"Ali, ne možeš mi to učiniti. U tenisu sam se toliko popravila. Postoji velika šansa da pobijedim u singlu, a Julia i ja

u paru."

"Još danas ideš sa mnom kući."

"Zašto?"

"Ne postavljaljaj pitanja."

"Pretpostavljam da je to zbog gospođice Springer i gospođice Vansittart. Ali nitko nije ubio nijednu učenicu. Sigurna sam da to ne bi ni učinili. A sportski dan je za tri tjedna. Mislim da ću pobijediti u skoku udalj, a imam dobre šanse i u trci s preponama."

"Nemoj se svađati sa mnom, Jennifer. Ideš sa mnom, i to odmah. Tvoj otac insistira na tome."

"Ali, mama..."

Prepirući se usput, Jennifer je uz svoju majku išla prema glavnoj zgradi.

Iznenada se otrgnula i potrčala natrag prema teniskom igralištu.

"Do viđenja, Julia. Čini se da je mama posve uspaničena, a i tata isto tako. Mučno, zar ne? Do viđenja. Pisat ću ti."

"I ja ću ti pisati, i javit ću ti o svemu što se događa."

"Nadam se da Chaddv nije sljedeća na redu. Bilo bi mi draže da to bude mademoiselle Blanche, a tebi?"

"I meni. Gospođicu Chaddv bi trebalo prvu poštedjeti. Čuj, jesi li vidjela kako se gospođica Rich natmurila?"

"Nije rekla ni riječi. Bijesna je što me mama došla pokupiti."

"Možda će je uspjati spriječiti. Ona je vrlo uvjerljiva, kao nitko drugi."

"Ona me na nekoga podsjeća," reče Jennifer.

"Ja mislim da ona ni na koga ne slič. Ona se uvijek razlikuje od drugih."

"O, da. Razlikuje se, mislim izgledom. Međutim, osoba koju sam poznavala bila je vrlo debela."

"Ne mogu zamisliti gospođicu Rich kao debelu osobu."

"Jennifer.. " zvala je gospoda Sutcliffe.

"Mislim da su roditelji stvarno dosadni," ljutito reče Jennifer. "Vika, vika i samo vika. Nikako ne mogu prestati. Stvarno mislim da si sretna što..."

"Znam. To si već rekla. Ali, iskreno govoreći, u ovom trenutku bih jako voljela da je mama bliže, a ne tko zna gdje."

"Jennifer.. "

"Stižem.. "

Julia se laganim koracima uputila prema sportskoj dvorani. Išla je sve sporije i na kraju se zaustavila. Stajala je sva namrgođena i utonula u razmišljanje.

Zvonilo je zvono za užinu, ali ga je ona jedva čula. Nije sklanjala pogled od reketa koji je držala u ruci. Učinila je još nekoliko koraka stazom, prema dvorani, a onda se okrenula i odlučno krenula prema glavnoj zgradi. Ušla je na prednja vrata, što inače nije bilo dozvoljeno, izbjegavajući tako susret s nekom od djevojaka. Hol je bio prazan. Potrčala je uza stube do svoje spavaće sobice, žurno pogledala oko sebe, a onda, podižući madrac na krevetu, gurnula reket ispod njega. Potom je, na brzinu popravivši kosu, s oklijevanjem krenula niza stube prema

blagovaonici.

17. Aladinova špilja

I

Djevojke su te večeri krenule na počinak u većoj tišini nego obično. Osim toga, njihov broj se znatno smanjio. Barem njih trideset je bilo otišlo kući. Ostale su reagirale na različite načine. Uzbuđenjem, uzrujanošću, prigušenim kikotanjem koje je, u stvari, bilo odraz nerвозe, a bilo je i djevojaka koje su jednostavno bile tihe i zamišljene.

Julia Upjohn mirno je krenula na spavanje među prvima. Ušla je u svoju sobu i zatvorila vrata. Stajala je, oslušujući šapat, kikotanje, korake i pozdrave za laku noć. Potom se spustila tišina - doduše, ne potpuna. Iz daljine su dopirali slabi glasovi, a čuli su se i koraci prema i od kupaonice.

Vrata se nisu mogla zaključavati. Julia je privukla stolicu i naslonila je na njih, tako što je vrh naslona stolice zaglavila ispod kvake. To će je upozoriti ako bi netko pokušao ući. Međutim, nije bilo vjerojatno da netko može doći. Djevojkama je bilo strogo zabranjeno posjećivati se nakon vremena predviđenog za odlazak na počinak, a jedina koja je mogla obilaziti sobe bila je gospođica Johnson. Međutim, ona je to činila samo ako je neka od djevojaka bila bolesna.

Julia je došla do kreveta, podigla madrac i, pipajući ispod njega, izvukla reket, zadržavajući ga za trenutak. Odlučila ga je odmah proučiti, nikako kasnije. Svjetlo u njezinoj sobi moglo bi privući nečiju pažnju, kad sva druga svjetla budu pogašena.

Sad je bio trenutak kada je još bilo normalno da svjetlo gori zbog svlačenja i čitanja u krevetu do pola jedanaest, ako to netko želi.

Stajala je zagledana u reket. Kako je moguće nešto skriti u teniskom reketu?

"Ali sigurno je moguće," reče Julia sama sebi. "Mora biti tako. Provaljivanje u Jenniferinu kuću, pa ta žena koja je došla s glupom pričom o novom reketu.. "

Samo je Jennifer mogla povjerovati u tu priču, podrugljivo pomisli Julia.

To je, u stvari, ono 'nove svjetiljke za stare', što je, kao kod Aladina, značilo da je nešto posebno vezano za ovaj reket. Jennifer i Julia nisu nikad nikome spomenute zamjenu reketa - barem ona nije nikome rekla.

Dakle to je taj reket koji su svi tražili u sportskoj dvorani. A ona treba otkriti zašto! Pažljivo ga je pregledala. Ništa neobično, što se tiče samog izgleda. Vrlo kvalitetan reket, doduše s izlizanim drškom, ali s nategnutim žicama i još upotrebljiv. Jennifer se žalila na njegovu nestabilnost.

Jedino mjesto gdje biste mogli nešto skriti u teniskom reketu jest držak. Može se, pretpostavljala je, izdubiti držak kako bi se u njemu napravilo skrovište. Zvučalo je malo pretjerano, ali bilo je moguće. I ako je na dršku nešto rađeno, to bi moglo biti uzrokom poremećene ravnoteže.

Držak je bio obložen kožom s natpisom koji se već izlizao. Taj natpis i koža, naravno, bili su zalijepljeni. A što ako se to skine? Julia je sjela za stolić i odmah uspjela džepnim nožićem skinuti kožnu presvlaku. Pokazao se krug od finog drva koje, međutim, nije bilo posve ravno, nazirao se neki obrub. Julia je začepkala nožićem. Oštrica je iskliznula. Škarice za nokte bile su efikasnije. Na kraju ga je uspjela istisnuti. Sad se ukazala izmiješana crvenoplava tvar. Julia je opipa i dosjeti se. Plastelin! Ali dršci teniskih reketa u sebi nemaju plastelina! Čvrsto je stegnula škarice i počela vaditi grudice gline. Nešto se nalazilo unutra. Nešto nalik gumbima ili oblucima.

Pritisnula je snažnije.

Nešto ispadne na stol - pa zatim, još nešto. Uskoro se skupila cijela gomilica.

Julia se zaveli unatrag i počne gubiti dah. Zaprepašteno je zurila, zurila, zurila...

Neka tekuća vatra gorjela joj je pred očima, crvena, zelena i tamnoplava, pa bliješteći bijela... U jednom trenutku, Julia je odjednom sazrela. Nije više bila dijete. Postala je žena. Žena koja promatra dragulje.

Kroz svijest su joj na mahove prolazile fantastične slike. Aladinova špilja...

Marguerite i njezin kovčežić s draguljima (prije tjedan dana vodili su ih u Covent Garden na predstavu Fausta)... fatalni kamenčići... Dijamant nade... romanca... ona osobno u crnoj baršunastoj haljini sa sjajnom ogrlicom oko vrata...

Sjela je, gutala ih očima i sanjerala. Uzimala ih je u ruku i puštala ih kroz prste da se prosnu u bujici vatre, u svjetlećoj struji oduševljenja i čuda.

A tada ju je jedan tihi zvuk natjerao da se pribere. Sjedila je i pokušavala doći sebi.

Treba početi pribrano razmišljati i nastojati donijeti odluku što će sljedeće učiniti.

Taj tihi zvuk ju je uznemirio... Pokupila je dragulje, odnijela ih do umivaonika i gurnula ih u svoj neseser, pokrivši ih spužvom i četkicom za nokte. Zatim se vratila teniskom reketu, ugurala unutra plastelin, ponovno postavila drveni dio na vrh i pokušala zalijepiti kožu. No, ona se namreškala. Nekako je uspjela to srediti, nanoseći ljepljivu traku u tankim nitima i onda pritišćući kožu na nju.

Završila je. Reket je izgledao baš kao i prije, a težina mu se gotovo i nije promijenila. Pogledala ga je i zatim nemarno bacila na stolicu.

Pogledala je krevet, spustila se na njega i čekala. Nije se svlačila. Sjedila je, osluškujući. Jesu li su se to vani čuli koraci?

Iznenada i neočekivano, ščepao ju je strah. Dvoje ljudi je ubijeno. Kad bi netko doznao što je pronašla, ona bi bila ubijena...

U sobi se nalazila prilično teška hrastova vitrina. Uspjela ju je dovući do vrata, poželjevši da se u Meadowbanku vrata zaključavaju. Prišla je prozoru, privukla je okna i zabravila ih. Pod prozorom nije raslo nijedno stablo i nije bilo puzavica.

Sumnjala je da bi netko mogao ući u sobu na taj način, ali nije htjela riskirati.

Pogledala je na svoj mali sat. Pola jedanaest. Udahnula je duboko i ugasila svjetlo.

Nitko ne smije primijetiti ništa neobično. Malo je povukla zavjesu s prozora. Mjesec je bio pun i vrata su se lijepo vidjela. Sjela je na rub kreveta. U ruci je držala najtežu cipelu koju je imala.

"Ako netko pokuša ući," reče Julia u sebi, "lupat ću ovdje o zid što budem jače mogla. Mary King je u susjednoj sobi to će je probuditi. I vrištati ću najjače što mogu. A onda, ako dođe mnogo ljudi, reći ću da sam imala noćnu moru. Svatko može imati more nakon svega što se ovdje dogodilo."

Sjedila je i vrijeme je prolazilo. Onda je čula mekane korake hodnikom. Netko se zaustavio pred njezinim vratima. Duga stanka, a onda vidje kako se kvaka lagano spušta.

Hoće li vikati? Još ne.

Vrata su bila gurnuta - zaškripala su, ali vitrina je izdržala. Vjerojatno je to zbunilo osobu pred vratima.

Još jedna stanka, a onda se začuje kucanje, vrlo lagano kucanje na vratima.

Julia je zadržala dah. Ponovno stanka, pa kucanje - još uvijek lagano i prigušeno.

"Ja spavam," reče Julia sebi, "ne čujem ništa," Tko bi to mogao kucati na njezina vrata usred noći? Ako je netko tko ima pravo kucati, onda bi zvao, tresao kvakom i pravio buku. Ali ova osoba nije smjela biti bučna...

Julia je dugo tako sjedila. Kucanje se nije ponovilo, kvaka se nije micala. Ipak, Julia je sjedila napeta i oprezna.

Dugo, dugo je sjedila. Ona nikad kasnije nije mogla odrediti koliko je to trajalo, prije nego je svladao san. Probudilo ju je školsko zvono, onako sklupčanu na rubu kreveta, u vrlo neudobnom položaju.

II

Poslije doručka djevojke su otišle na kat, pospremiti svoje krevete, zatim su se vratile na molitvu u velikom holu, da bi se napokon razišle po učionicama.

Dok su djevojke žurile u različitim pravcima, Julia je ušla u jednu učionicu, zatim izišla na druga vrata, pridružila se jednoj grupi koja je žurila iza zgrade, šmugnula među rododendrone i u nekoliko se skokova našla pored lipe što je rasla pored zida, čije su se grane spuštale gotovo do zemlje. S lakoćom se popela na drvo, jer je penjanje po stablima bila njezina specijalnost. Potpuno skrivena u lisnatom granju, sjedila je i povremeno pogledavala na svoj sat. Bila je prilično sigurna da neko vrijeme neće primijetiti njezin nestanak. Sve je bilo u neredu, nedostajale su dvije nastavnice, a više od polovice djevojaka je otišlo kućama. Razredi će biti ponovno formirani, tako da nitko neće primijetiti izostanak Julije Upjohn sve do ručka, a do tada...

Julia ponovno pogleda na sat, otkotrlja se brzo do zida, opkorači ga i skoči na drugu stranu. Na udaljenosti od sto koraka nalazila se autobusna postaja na koju je za nekoliko minuta trebao stići autobus. Stigao je na vrijeme i Julia mu je mahнула i ukrcala se, prethodno izvadiвши šešir ispod pamučne haljine i namjestivši ga na brzinu na pomalo razbarušenu kosu. Kod željezničke postaje je sišla i ukrcala se na vlak za London.

U svojoj sobi, na umivaoniku, ostavila je poruku upućenu gospođici Bulstrode.

*Draga gospođice Bulstrode,
Nisam oteta, a nisam ni pobjegla, stoga nemojte brinuti. Doći ću čim budem mogla.
Vaša vrlo odana
Julia Upjohn*

U ulici Whitehouse Mansions, broj 228, George, besprijekorni sobar i sluga Herculea Poirota, otvorio je vrata i sa iznenađenjem ugledao srednjoškolu prljavog lica i prilično neuredne odjeće.

"Mogu li do gospodina Herculea Poirota, molim vas?"

Georgeu je trebalo malo više vremena da odgovori. Ovaj dolazak nije bio najavljen.

"Gospodin Poirot ne prima nikoga bez dogovora."

"Ja, na žalost, nemam vremena čekati. Stvarno ga moram odmah vidjeti. Vrlo je hitno. Radi se o nekim ubojstvima i pljački i sličnim stvarima."

"Vidjet ću," reče George, "hoće li vas gospodin Poirot htjeti primiti."

Ostavio ju je u holu i povukao se, kako bi se posavjetovao sa svojim gospodarom.

"Mlada dama, gospodine, koja vas želi hitno vidjeti."

"Smjelo," reče Hercule Poirot. "Ali to se ne rješava tako jednostavno."

"Upravo to sam joj rekao, gospodine."

"Kakva je to mlada dama?"

"Pa, gospodine, prije bih rekao da se radi o djevojčici."

"Djevojčica? Mlada dama? Dakle, o kome se zapravo radi, George? To, svakako, nije isto."

"Bojim se da niste posve razumjeli što sam htio reći. Rekao bih da je djevojčica - to jest učenica. Ali, iako joj je haljina prljava i poderana, ona stvarno jest mlada dama."

"Sad mi je jasno. Pitanje statusa."

"I želi vas vidjeti zbog nekih ubojstava i pljačke."

Poirot podigne obrve.

"Nekih ubojstava, i jedne pljačke. Originalno. Uvedi djevojčicu - mladu damu - unutra."

Julia je ušla u sobu, pokazujući samo blage znakove stidljivosti. Govorila je pristojno i posve prirodno.

"Drago mi je, gospodine Poirot. Ja sam Julia Upjohn. Mislim da poznajete veliku maminu prijateljicu, gospodu Summerhaves. Prošlog smo ljeta bile kod nje i mnogo je pričala o vama."

"Gospoda Summerhaves..." Poirot se u mislima vratio u selo koje se uspinjalo uz padinu brijega i u kuću na vrhu tog brijega. Sjetio se privlačnog pjegavog lica, sofe slomljenih opruga i čopora pasa i drugih prijatnih i neprijatnih stvari.

"Maureen Summerhaves," reče. "Ah, da."

"Jaje zovem teta Maureen, ali ona mi nije ništa u rodu. Govorila nam je kako ste bili divni i kako ste spasili čovjeka koji je nevin poslan u zatvor zbog ubojstva, pa sam, kad više nisam znala što činiti, pomislila na vas."

"Počasćen sam," ozbiljno reče Poirot. Donio joj je stolicu i ponudio da sjedne.

"Sad mi reci o čemu se radi. Moj sluga George rekao mi je kako se želiš sa mnom posavjetovati o pljački i nekim ubojstvima - dakle, o više ubojstava, a ne o jednom?"

"Da," reče Julia. "Gospođica Springer i gospođica Vansittart. Tu je, naravno, ijedna otmica - ali mislim da se to mene ne tiče."

"Zbunjuješ me," reče Poirot. "Gdje su se ti uzbudljivi događaji zbili?"

"U mojoj školi - u Meadowbanku."

"Meadowbank!" uzvikne Poirot. "Ah." Ispružio je ruku prema novinama koje su uredno složene ležale iza njega. Otvorio je jedne i bacio pogled na naslovnu stranicu, klimajući glavom.

"Počinjem shvaćati," napokon prozbori. "A sad, Julia, reci mi sve od početka."

Julia mu je sve ispričala. Bila je to duga i sasvim sumljiva priča - pričala je posve jasno - uz povremene prekide, kad bi se vraćala na nešto sto je bila zaboravila.

Ispričala je sve do trenutka kad je prethodne večeri u svojoj sobi počela istraživati teniski reket.

"Znate, pomislila sam kako je sve to kao kod Aladina - stare svjetiljke za nove - i da ima neke veze s teniskim reketom."

"I tako je bilo?"

"Da."

Bez imalo lažnog stida, Julia zadigne suknju, zatim visoko zavrne duge nogavice svojih gaća i pokaže mu nešto nalik sivom oblogu, koji je flasterom bio zalijepljen uz bedro.

Odljepilaje flaster, uz jedno bolno 'jao', i oslobodila oblog za koji je Poirot sada ustanovio da je zapravo paketić umotan u sivu plastičnu torbicu za spužvu. Julia ga odmota i, bez upozorenja, istrese na stol hrpicu blještavih dragulja.

"Nom d'un nom d'un nom!"^[10] prošapće Poirot sa strahopoštovanjem.

Pokupi ih sa stola i propusti ih još jednom kroz prste.

"Nom d'un nom d'un nom! Ali oni su pravi. Izvorni." Julia je klimala glavom.

"Mislim da moraju biti. Inače ljudi zbog njih ne bi ubijali druge ljude, zar ne. Ali mogu razumjeti ako to čine zbog ovoga..."

I sad je iznenada, kao i večer prije toga, iz djetinjih očiju gledala žena.

Poirot ju je prodorno pogledao i klimnuo glavom. "Da - ti shvaćaš o čemu se radi - osjećaš njihov čar. Oni ni za tebe ne mogu biti samo lijepe, male, obojene igračke - a to je šteta."

"To su draguljil" uzbuđeno reče Julia.

"I kažeš da si ih pronašla u tom teniskom reketu?"

Julia dovrši svoju priču.

"I nešto si mi propustila reći?"

"Mislim da nisam. Možda sam tu i tamo malo pretjerala. Ponekad znam pretjerati.

Moja prijateljica Jennifer je potpuno drukčija od mene. Ona može najzbudljiviju stvar učiniti dosadnom." Ponovno je pogledala u čarobnu blještavu gomilicu.

"Gospodine Poirot, kome oni doista pripadaju?"

"To je teško reći. Međutim, ne pripadaju ni tebi ni meni. Sada moramo odlučiti što nam je dalje činiti."

Julia ga je gledala, iščekujući.

"Prepuštaš sve meni? Dobro." Hercule Poirot sklopi oči.

Izenada ih otvori i kao da odjednom oživi.

"Čini se kako je ovo jedna od onih prigoda kad ne mogu, kako bih inače volio, ostati ovdje i nastaviti mirno sjediti. U svemu tome mora postojati nekakav red i metoda, ali prema onome što ti govoriš, nema nikakvog reda ni metode. Problem je u tome što imamo previše niti, i sve se susreću i prepleću u Meadowbanku. Različiti ljudi, različiti ciljevi, različiti interesi - i svi se slijevaju u Meadowbank. Dakle, i ja idem tamo. A kad si ti već tu, gdje ti je majka?"

"Mama je autobusom otišla u Anadoliju."

"Dakle, autobusom u Anadoliju. Sada u potpunosti prihvaćam da je mogla biti prijateljica gospode Summerhayes! Reci mi, jesi li uživala u posjetu gospođi Summerhaves?"

"Naravno, bilo je vrlo zabavno. Ima divne pse."

"Pse - da, sjećam se vrlo dobro."

"Ulaze i izlaze kroz sve prozore - kao u pantomimi."

"Potpuno se slažem! A hrana? Je li ti prijala hrana?"

"Pa, ponekad je bila čudna," prizna Julia.

"Čudna - da, doista."

"Ali teta Maureen pravi strašan omlet."

"Ona pravi strašne omlete," Poirotu je glas bio ispunjen srećom. Uzdahnuo je.

"Onda Hercule Poirot nije živio uzalud. Ja sam tvoju tetu Maureen naučio kako praviti omlet." Podigao je telefonsku slušalicu.

"Sad ćemo smiriti tvoju ravnateljicu i javiti joj da ćeš se sa mnom vratiti u Meadowbank."

"Ona zna da je sa mnom sve u redu. Ostavila sam joj poruku da nisam oteta."

"Usprkos tome, dobro će joj doći daljnja uvjerenja."

Brzo je uspostavio vezu i bio obaviješten da je na liniji gospođica Bulstrode.

"Gospođica Bulstrode? Ovdje Hercule Poirot. Sa mnom je vaša učenica Julia Upjohn.

Namjeravam je odmah dovesti natrag, a za policijskog inspektora koji je zadužen za ovaj slučaj, informacija da je paketić od izvjesne vrijednosti deponiran u banci."

Prekinuo je vezu i pogledao Juliju. "Jesi li za sirup?" predložio joj je.

"Kakav sirup?" Julia je bila sumnjičava.

"Pa, sirup od voćnog soka, naravno. Crni ribiz, malina ili crveni ribiz?"

Julia se odlučila za crveni ribiz.

"Ali dragulji nisu u banci," naglasi ona.

"Bit će vrlo brzo," reče Poirot. "Ali za dobro svih koji slušaju u Meadowbanku, za dobro onih koji prisluškuju, kao i za one kojima će drugi prenijeti, najbolje je misliti da su već tamo i da više nisu kod tebe. Za dobivanje dragulja iz banke potrebno je vrijeme i organizacija. Ne bih nipošto htio da se tebi nešto dogodi, dijete moje.

Moram priznati da sam stekao visoko mišljenje o tvojoj hrabrosti i dovitljivosti."

Julia je izgledala zadovoljna ali zbunjena.

18. Konzultacije

I

Hercule Poirot se unaprijed pripremio razbiti bilo kakvu otočku predrasudu, koju bi ravnateljice škola mogle imati prema starijim strancima s šiljatim lakiranim cipelama i velikim brkovima. Bio je, međutim, prijatno iznefteden. Gospođica Bulstrode dočekala ga je upravo kozmopolitski. Također je, na njegovo zadovoljstvo, znala sve o njemu.

"Veoma je ljubazno od vas, gospodine Poirot, što ste odmah nazvali da nas smirite.

Zahvalni smo vam tim više što su se naša strahovanja tek bila javila. Za užinom nije primijećeno da nedostaješ," dodala je, obraćajući se djevojci. "Toliko djevojaka je jutros otišlo, i bilo je toliko praznih mjesta, da je moglo nedostajati pola škole, a da ne nastane uzbuna. Ovo su neobične prilike," reče, obraćajući se Poirotu.

"Uvjeravam vas da u normalnoj situaciji ne bismo bile ovako nemarne. Kada ste me vi nazvali, otišla sam u Julijinu sobu i našla poruku koju je ona ostavila."

"Nisam željela da mislite kako sam oteta, gospođice Bulstrode," reče Julia.

"Cijenim to, ali smatram da si mi mogla reći što namjeravaš učiniti."

"Mislila sam da je bolje ako vam ne kažem," reče Julia i neočekivano doda na francuskom: "Les oreilles ennemies nous écoutent."^[11]

"Izgleda da mademoiselle Blanche nije mnogo popravila tvoj izgovor," žustro reče gospođica Bulstrode. "Ne grdim tebe, Julia." Pogled joj se s Julije prešao na Poirotu.

"Ako nemate ništa protiv, željela bih čuti točno što se dogodilo."

"Dozvoljavate?" reče Hercule Poirot. Prešao je preko sobe, otvorio vrata i pogledao van. Zatim ih je teatralno zatvorio. Bio je sav ozaren.

"Sami smo," reče tajanstveno. "Možemo nastaviti."

Gospođica Bulstrode ga pogleda, zatim pogleda vrata, pa ponovno Poirotu. Obrve joj se podigoše. On joj uzvratil upornim pogledom. Gospođica Bulstrode je vrlo polako spustila glavu. Potom je, vraćajući živahnost, rekla: "A sad, Julia, čujmo sve."

Julia smjesta odrecitira svoje. Zamjena teniskih reketa, zagonetna žena. I konačno njezino otkriće sadržaja drška. Gospođica Bulstrode se okrene prema Poirotu.

"Mademoiselle Julia je sve točno navela," reče on. "Ja sam se pobrinuo za ono što mi je donijela. Pohranjeno je na sigurno mjesto, u banci. Mislim da stoga ne trebate očekivati da se ovdje dogodi još nešto neprijatno."

"Da, da," reče gospođica Bulstrode. "Da, jasno mi je..." Za trenutak je zašutjela, a onda nastavila: "Mislite da je mudro ako Julia ostane ovdje? Ili bi za nju bilo bolje da ode kod tete u London?"

"Ali, molim vas," reče Julia, "dozvolite mi da ostanem ovdje."

"Ti si, znači, zadovoljna ovdje?" reče gospođica Bulstrode.

"Meni je tako lijepo," reče Julia. "Osim toga, događaju se tako uzbudljive stvari."

"To nije obilježje Meadowbanka," suho reče gospođica Bulstrode.

"Mislim da Julia više neće biti ni u kakvoj opasnosti," reče Hercule Poirot. Pritom opet pogleda prema vratima.

"Mislim da shvaćam," reče gospođica Bulstrode.

"Ali i pored svega," reče Poirot, "mora postojati diskrecija. Znaš li ti što je diskrecija?" dodao je, gledajući Juliju.

"Monsieur Poirot hoće reći," prihvati gospođica Bulstrode, "kako bi želio da držiš jezik za zubima. Nikakav razgovor o ovome s drugim djevojkama. Možeš li šutjeti?"

"Da", reče Julia.

"Bila bi to vrlo lijepa priča za prijateljice," reče Poirot. "O tome što si pronašla u teniskom reketu u gluho doba noći. Postoje, međutim, važni razlozi zašto je preporučljivo tu priču ne ispričati."

"Razumijem," reče Julia.

"Mogu li ti vjerovati, Julia?" zapita gospođica Bulstrode. "Možete," reče Julia.

"Kunem vam se."

Gospođica Bulstrode se nasmiješi. "Nadam se da će ti se majka ubrzo vratiti kući," reče joj.

"Mama? I ja se tome nadam."

"Kako sam razumjela inspektora Kelseva," reče gospođica Bulstrode, "ulažu se svi napori da se s njome stupi u vezu. Na žalost, autobusi za Anadoliju su tako neredoviti i nepouzdana."

"Mami ću moći reći, zar ne?" reče Julia.

"Naravno. Dakle, Julia, sad je sve sređeno i možeš ići."

Julia napusti sobu. Za sobom je zatvorila vrata. Gospođica Bulstrode prodorno je pogledala Poirota. "Mislim da sam vas ispravno razumjela. Maloprije ste paradirali sa zatvaranjem vrata. Zapravo, namjerno ste ih ostavili odškrinutim."

Poirot klimne glavom.

"Tako da bi se moglo čuti ono što govorimo?"

"Da - ako je postojao netko tko je htio prisluškivati. Mjera opreza za ovo dijete.

Vijest da je ono što je pronašla pohranjeno u banci mora krenuti u optjecaj, mora se znati da više nije kod nje."

Gospođica Bulstrode ga je na trenutak samo gledala - a onda ljutiito stisne usne.

"Svemu tome mora već jednom doći kraj."

II

"Zamisao nam je," reče načelnik policije, "da pokušamo spojiti sve pretpostavke i saznanja. Vrlo nam je drago što ste vi s nama, monsieur Poirot," dodao je.

"Inspektor Kelsey vas se dobro sjeća."

"To je bilo prije mnogo godina," reče inspektor Kelsey. "Za taj je slučaj bio zadužen viši inspektor Warrender. Ja sam bio tek žutokljuni narednik, koji je znao svoje mjesto."

"Ovaj ovdje gospodin, kojega za priliku zovemo Adam Goodman, nije vam poznat, monsieur Poirot, ali vjerujem da poznajete njegovog - hm - šefa. Iz Specijalne policije," dodao je.

"Pukovnik Pikeaway?" zamišljeno reče Hercule Poirot. "Ah, da, tako ga dugo nisam vidio. Je li još uvijek onako pospan?" upita Adama.

Adam se nasmije. "Vidim da ga dobro poznajete, monsieur Poirot. Nikad ga nisam vidio posve budnog. Kad to budem osjetio, znat ću da ne prati što se događa."

"Ima nešto u tome, prijatelju. To ste lijepo primijetili."

"Dakle," reče načelnik policije, "pređimo na stvar. Neću se istrčavati ili nametati svoje mišljenje. Tu sam da slušam što govore ljudi koji su izravno radili na slučaju."

Ima tu mnogo momenata, ali mislim da prije svega moram spomenuti jednu stvar.

Govorim to na temelju stavova s kojima sam upoznat - hm - sa viših mjesta."

Pogledao je Poirota. "Recimo da je djevojčica - učenica - došla k vama s lijepom pričom o nečemu što je našla u izdubljenoj ručki reketa. Za nju veoma uzbudljivo. Za nas, recimo, to je zbirka obojenih kamenčića, dobra imitacija - tako nešto - ili čak poludragi kamen, koji često izgleda jednako privlačan kao i dragulji. U svakom slučaju, nešto što mora uzbuditi svako dijete. Ona je mogla i pretjerati u razmišljanjima o njegovoj vrijednosti. To je sasvim moguće, slažete li se sa mnom?"

Netremice je gledao Poirota.

"Meni to izgleda posve moguće," izjavi Hercule Poirot.

"Dobro," reče načelnik. "Budući je osoba koja je unijela ove - no - obojene kamenčiće u zemlju učinila to ne znajući ništa, ne želimo postavljati pitanje nekog šverca."

"Dalje, tu je pitanje o našoj vanjskoj politici," nastavio je. "Kako je meni nagoviješteno, stvari su sada vrlo delikatne. Kad se bude razgovaralo o nafti, rudnom blagu i ostalom, moramo se složiti s onim što Vlada odluči. Ne želimo da se potežu nezgodna pitanja. Naravno, tisku se ne može zabraniti da objavi vijest o ubojstvu, a tako se nije ni postupilo. Međutim, u vezi s ubojstvom nisu spomenuti nikakvi dragulji. Za sada, to se ne smije niti učiniti."

"Slažem se," reče Poirot. "Uvijek moramo razmišljati o međunarodnim posljedicama."

"Točno," reče načelnik. "Mislim da sam u pravu kad kažem da je posljednji vladar Ramata bio prijatelj ove zemlje, i da bi on vjerojatno želio da njegova pokretna ostavina bude prenesena u ovu zemlju. Koliko je ona vrijedna, mislim da nitko zasad ne zna. Ako nova vlada u Ramatu ima zahtjeva u pogledu te imovine koja, prema njihovu mišljenju, pripada njima, bit će znatno bolje ako ništa ne znamo o njoj."

Izravno odbijanje bilo bi netaktilno."

"U diplomaciji nema izravnih odbijanja," reče Hercule Poirot. "U takvim situacijama se kaže kako će se tome posvetiti najveća pažnja, ali u ovom trenutku ništa nije sigurno u vezi bilo kakvog - recimo pologa - koji je mogao

posjedovati pokojni vladar Ramata. Možda je još u ramatskoj palači, možda je kod nekog vjernog prijatelja pokojnog princa Ali Yusufa, možda ga je iz zemlje iznijelo više ljudi, a možda je skriven negdje u samom gradu Ramatu." Slegnuo je ramenima. "To jednostavno ne možemo znati."

Načelniku policije se oteo uzdah. "Hvala vam. Baš tako i ja mislim." Zatim je nastavio: "Monsieur Poirot, vi imate prijatelje na vrlo visokim mjestima u ovoj zemlji. Oni vam stvarno vjeruju. Neslužbeno, oni bi htjeli kod vas ostaviti izvjesnu robu, ako nemate ništa protiv."

"Nemam," reče Poirot. "Ali, ostavimo to po strani. "Postoje ozbiljnije stvari koje moramo razmotriti, zar ne?" Jednog po jednog, pogledao je sve prisutne. "Ili, možda, vi tako ne mislite? Kako bilo, što je tri četvrt milijuna ili više, u usporedbi s ljudskim životom?"

"U pravu ste, monsieur Poirot," reče načelnik.

"Vi ste uvijek u pravu," reče inspektor Kelsev. "Nama treba ubojica. Bit će nam drago čuti vaše mišljenje, monsieur Poirot," dodao je, "zato što su u pitanju nagađanja i samo nagađanja, a vaše nagađanje je dobro kao i ostala, a ponekad i bolje. Cijela stvar izgleda kao zamršeno klupko."

"Odlično rečeno," reče Poirot, "stoga moramo uzeti to klupko vune i iz njega izvući upravo onu boju niti koju tražimo, boju ubojice. Nije li tako?"

"Tako je."

"Onda mi recite, ako vam nije zamorno ponavljati, sve što je dosad poznato."

Ugodno se smjestio, spreman poslušati što mu imaju reći.

Slušao je inspektora Kelseva, pa Adama Goodmana. Čuo je i konačni zaključak načelnika policije. Onda se zavalio unatrag, zatvorio oči i polako klimao glavom.

"Dva ubojstva," reče, "izvršena na istom mjestu i pod približno istim okolnostima.

Jedna otmica. Otmica djevojke koja bi mogla biti središnji lik cijele drame.

Najprije utvrdimo zašto je oteta."

"Mogu vam reći ono što je sama izjavila," reče Kelsev.

Govorio je, a Poirot ga je slušao.

"To nema nikakve veze," prigovorio je.

"Tako sam i ja tada mislio. Mislio sam, u stvari, da se samo hoće napraviti važna..."

"Ali činjenica je da ona jest oteta. Zašto?"

"Postavljeni su i zahtjevi za otkupninu," sporo naglasi Kelsev, ali.. " Zastane za trenutak.

"Oni su bili, kako vi mislite, lažni? Upućeni jedino kako bi podržali pretpostavku o otmici?"

"Tako je. Nisu se držali dogovora."

"Shaista je, dakle, oteta iz nekog drugog razloga. Zbog čega?"

"Zato da bi rekla gdje su skrivene dragocjenosti?" natuknuo je Adam.

Poirot je odmahnuo glavom.

"Ona nije znala gdje su skrivene," naglasio je. "Barem je to jasno. Ne, mora postojati nešto drugo..."

Glas mu se stišao. Na trenutak je zašutio, mršteći se. Zatim se ispravi u stolici i zapita.

"Njezina koljena, jeste li ikad primijetili njezina koljena?"

Adam ga je iznenađeno pogledao. "Ne," reče. "A zašto bih?"

"Ima mnogo razloga zbog kojih muškarac primjećuje djevojačka koljena," ozbiljno izjavi Poirot. "Na žalost, vi to niste učinili."

"Je li bilo nečeg čudnog u vezi s njezinim koljenima? Neki ožiljak ili nešto slično? To ne bih znao. Sve one nose dokoljenice, a suknje im sežu do ispod koljena."

"Možda u kupaćem kostimu?" reče Poirot s izvjesnom nadom.

"Nikad nisam primijetio da je ulazila u bazen," reče Adam. "Mislim da je za nju bilo previše hladno. Bila je navikla na vruću klimu. Na što ciljate? Ožiljak? Ili nešto slično?"

"Ne, ne, uopće se ne radi o tome. No, dobro. Šteta."

Okrenuo se načelniku policije.

"Uz vaše odobrenje, popričao bih sa mojim starim prijateljem, prefektom u Ženevi.

Mislim da bi nam on mogao pomoći."

"Oko nečega što se dogodilo dok je bila tamo u školi?"

"Da, moguće je. Dozvoljavate? Dobro. To je samo jedna moja pretpostavka." Zastao je, a onda nastavio. "Usput, dozvolite da zapitam: u tisku nije bilo govora o otmici?"

"Emir Ibrahim je bio odlučan da se ništa ne objavi."

"Ali ja sam nešto vidio u rubrici 'Priča se'. Nešto o izvjesnoj mladoj strankinji koja je posve iznenada napustila školu. Zaljubljena tinejdžerka, koja želi biti ubrana kao pupoljak."

"To je bila moja zamisao," reče Adam. "Činilo mi se da je to dobar način."

"Izvanredno. Tako prelazimo s otmice na nešto još ozbiljnije. Ubojstvo. Dva ubojstva u Meadowbanku."

19. Konzultacije, se nastavljaju

I

"Dva ubojstva u Meadowbanku," zamišljeno ponovi Poirot.

"Mi smo vam iznijeli činjenice," reče Kelsey. "Ako imate bilo kakvu ideju..."

"Zašto sportska dvorana?" zapita Poirot. "To ste se i vi pitali?" obrati se Adamu.

"Pa, sad imamo odgovor: zato što se u dvorani nalazio teniski reket koji je sadržavao bogatstvo u draguljima. Netko je znao za taj reket. Tko je to bio? Mogla je biti osobno gospođica Springer. Ona se, kako svi govorite, prilično čudno ponašala u vezi sa sportskom dvoranom. Nije joj se sviđalo da ljudi tamo zalaze - neovlaštene osobe, da se tako izrazim. Izgleda kao da je bila sumnjala u njihove motive. Posebno je bila sumnjičava prema mademoiselle Blanche."

"Mademoiselle Blanche," zamišljeno ponovi Kelsey.

Hercule Poirot se ponovno obrati Adamu.

"Vi ste i sami smatrali da se mademoiselle Blanche čudno ponaša u vezi s dvoranom?"

"Previše je objašnjavala," reče Adam. "Nikad je ne bih pitao o njezinu pravu na ulazak tamo, da sama nije toliko objašnjavala."

Poirot klimne glavom.

"Točno. To čovjeka tjera na razmišljanje. Ali sve što znamo jest činjenica da je gospođica Springer ubijena u sportskoj dvorani, i to u jedan sat noću, kad tamo nije imala nikakvog posla."

Okrenuo se Kelsey.

"Gdje je gospođica Springer radila prije nego je došla u Meadowbank?"

"To ne znamo," reče inspektor. "Zadnji je posao napustila još prošlog ljeta. Gdje je bila od tog vremena do dolaska ovamo, ne znamo." Zatim je suho dodao: "Nije bilo prigode da je za to pitamo prije nego je ubijena. Nema bliskih rođaka, a očito ni pravih prijatelja."

"Onda je mogla biti i u Ramatu," zamišljeno reče Poirot.

"Mislim da je za vrijeme nemira tamo bila jedna grupa nastavnica," reče Adam.

"Recimo da je bila tamo i da je nekako doznala za teniski reket. Pretpostavimo da se, nakon upoznavanja s Meadowbankom, jedne noći uvukla u sportsku dvoranu.

Potražila je reket i htjela izvaditi dragulje, kad ju je netko prekinuo. Netko tko je nju pratio? Tko god to bio, imao je pištolj i ubio ju je, ali nije imao vremena dokopati se dragulja, jer oni koji su čuli pucanj približavali su se dvorani." Prestao je govoriti.

"Mislite da se baš to dogodilo?" zapita načelnik policije.

"Ne znam sigurno," reče Poirot. "To je jedna od mogućnosti. Druga je da je osoba s pištoljem ranije ušla u dvoranu i da je nju iznenadila gospođica Springer. Osoba u koju je gospođica Springer i prije toga sumnjala. Rekli ste mi da je ona bila takav tip žene. Njuškala je po tuđim tajnama."

"A ona druga žena?" zapitao je Adam.

Poirot ga pogleda. Zatim, polako, pogleda drugu dvojicu.

"To vi ne znate, a ne znam ni ja. Mogao je biti netko izvana...?"

Govorio je više upitnim tonom.

Kelsey je odmahnuo glavom.

"Mislim da nije. Vrlo pažljivo smo pročešljali cijelo susjedstvo. Posebno što se tiče stranaca. U blizini je bila odsjela izvjesna madam Kolinsky - koju i Adam zna. No, ona nikako nije mogla biti povezana s bilo kojim ubojstvom."

"Onda se sve vraća u Meadowbank. Postoji samo jedna metoda za otkrivanje prave istine - eliminacija."

Kelsey uzdahne.

"Da," reče. "Sve se svodi na to. Što se tiče prvog ubojstva, izbor je prilično širok."

Bilo tko je mogao ubiti gospođicu Springer. Iznimke su gospođica Johnson i gospođica Chadwick - kao i djevojčica koju je boljelo uho. Ali drugo ubojstvo naglo sužuje taj izbor. Gospođica Rich, gospođica Blake i gospođica Shapland su izvan toga.

Gospođica Rich boravila je u hotelu Alton Grange, udaljenom odavce dvadeset milja. Gospođica Blake je bila u Littleportu na moru, a gospođica Shapland u londonskom noćnom klubu 'Divlje gnijezdo', s gospodinom Dennisom Rathboneom."

"A kako sam shvatio, i gospođica Bulstrode je bila odsutna?"

Adam se zadovoljno naceri. Inspektor i načelnik policije ga zaprepašteno pogledaše.

"Gospođica Bulstrode," strogo reče inspektor, "bila je kod vojvotkinje od Welshama."

"To, dakle, eliminira gospođicu Bulstrode," ozbiljno zaključio Poirot. "I ostavlja nam - što?"

"Dvije sluškinje koje spavaju u zgradi, gospođu Gibbons i djevojku po imenu Doris Hogg. Ni u jednu od njih ne mogu ozbiljno sumnjati. Ostaju, dakle, gospođica Rowan i mademoiselle Blanche."

"I, naravno, učenice."

Kelsey se zaprepastio.

"Valjda ne sumnjate u njih?"

"Otvoreno govoreći, ne. Ali moramo biti precizni."

Kelsey nije obraćao pažnju na preciznost. Nastavio je govoriti.

"Gospođica Rowan nalazi se ovdje oko godinu dana. Ima dobar dosje. Ne znamo ništa što bi bilo protiv nje."

"Tako dolazimo do mademoiselle Blanche, i put se tu završava."

Nastade tišina.

"Nema nikakvih dokaza," napokon reče Kelsey. "Njezine su svjedodžbe posve dobre."

"Moraju biti," reče Poirot.

"Istina je da je njuškala uokolo," reče Adam. "Međutim, njuškanje nije dokaz za ubojstvo."

"Čekajte malo," reče Kelsey, "bilo je nešto oko ključa. U našem prvom razgovoru s njome - samo da pogledam -

nešto oko ključa dvorane koji je ispao iz vrata, a ona ga je podigla i zaboravila vratiti - odnijela ga je sobom i Springer se na nju izvikala."

"Tko god je htio tamo otići noću i potražiti reket, morao je imati ključ da bi ušao," reče Poirot. "Zbog toga je trebalo uzeti otisak ključa."

"Naravno," reče Adam, "samo, da je tako, nikad vam ne bi spomenula taj incident sa ključem."

"Ne mora značiti," reče Kelsev.

"Gospođica Springer je mogla već prije javno spomenuti taj incident s ključem. Ako je tako, vjerojatno je smatrala kako je bolje da taj incident, naizgled slučajno, sama spomene."

"To moramo imati na umu," reče Poirot. "Ali nas ne vodi daleko," reče Kelsev.

Smrknuto je gledao Poirota.

"Ako sam dobro obaviješten," reče Poirot, "mogla bi postojati još jedna mogućnost."

Majka Julije Upjohn je, kako sam razumio, nekoga ovdje prepoznala prvog dana školske godine. I iznenadila se što vidi tu osobu. Ako sve zbrojimo, vjerojatno je u pitanju netko tko je bio povezan sa stranom špijunažom. Ako gospođa Upjohn ukaže na mademoiselle Blanche kao na osobu koju je prepoznala, mislim da bismo mogli nastaviti s izvjesnom sigurnošću."

"Lakše je reći nego učiniti," reče Kelsev. "Cijelo vrijeme pokušavamo stupiti u vezu s gospodom Upjohn, ali od toga jedino imamo glavobolju! Kad je dijete spomenulo autobus, pomislio sam kako se radi o paketaranžmanu koji ima svoj raspored, ali uopće nije riječ o tome. Izgleda da ona jednostavno putuje lokalnim autobusima tamo gdje zamisli da mora stići! Nije išla preko Cooka ili neke druge poznate agencije. Ona luta po nekom svojem sustavu. Što možete s takvom ženom? Mogla bi biti bilo gdje. Velika je Anadolija!"

"To je sigurno otežavajuća okolnost," reče Poirot.

"Ima tako lijepih autobusnih paket-aranžmana," gotovo povrijeđeno izjavi inspektor.

"Idu tamo gdje zaželite i zaustavljaju se da razgledate ono što vam se sviđa, a u svako doba znate gdje se nalazite."

"Međutim, takav način putovanja se očito ne sviđa gospođi Upjohn."

"A u međuvremenu, mi smo tu," nastavi Kelsev. "Zaglibili u blato! Ta Francuskinja može otići kad zaželi. Ničim je ne možemo zaustaviti."

Poirot je odmahnuo glavom.

"Ona to neće učiniti."

"Ne možete biti sigurni."

"Potpuno sam siguran. Ako ste počinili ubojstvo, ne želite učiniti ništa što bi odudaralo od normalnog, što bi moglo privući pažnju. Mademoiselle Blanche ostat će mirno ovdje do kraja semestra."

"Nadam se da ste u pravu."

"Ja sam u to siguran. I zapamtite, osoba koju je vidjela gospođa Upjohn ne zna za tu činjenicu. Iznenadenje će na kraju biti potpuno."

Kelsev je uzdahnuo.

"Ako je to sve što imamo..."

"Postoje i druge stvari. Na primjer, razgovor."

"Razgovor?"

"Razgovor je vrlo važan. Ako netko nešto krije, prije ili poslije se mora izlanuti."

"Mislite: odati se?" Načelnik policije je bio skeptičan.

"Nije baš tako jednostavno. Kad nešto skriva, čovjek je oko toga vrlo oprezan.

Međutim, često previše priča o drugim stvarima. Tu su, zatim, još neki ciljevi razgovora. Postoje i nevini ljudi koji nešto znaju, ali nisu svjesni značaja onoga što znaju. A to me podsjeća..."

Podigao se na noge.

"Ispričajte me, molim vas. Moram poći do gospođice Bulstrode i zamoliti je da mi osigura nekoga tko zna dobro crtati."

"Crtati?"

"Baš to."

"Dakle," reče Adam, kad je Poirot izišao. "Prvo djevojačka koljena, a sad vještina crtanja! Zanima me što je sljedeće!"

II

Gospođica Bulstrode je odgovorila na Poirotovo pitanje, ne pokazujući nikakvo čuđenje.

"Gospođica Laurie je naša honorarna nastavnica crtanja," reče žustro. "Međutim, danas nije ovdje. Što biste htjeli da vam nacрта?" dodala je tako meko, kao da se obraća djetetu.

"Lica," reče Poirot.

"Gospođica Rich lijepo crta ljude. Zna pogoditi ono što je karakteristično."

"Upravo to mi je potrebno."

Gospođica Bulstrode nije ga više ništa propitivala, a to mu je bilo vrlo drago.

Jednostavno je izišla iz sobe i vratila se s gospođicom Rich.

Nakon upoznavanja, Poirot reče: "Znate crtati ljude? Brzo? Olovkom?"

Eileen Rich je klimnula glavom. "To često radim iz zabave."

"Dobro. Molim vas da mi nacrtate pokojnu gospođicu Springer."

"Bit će teško. Poznavala sam je malo vremena. Ali, pokušat ću."

Na trenutak je sklopila oči, a onda počela vrlo brzo crtati.

"Bien," reče Poirot, uzimajući crtež. "A sad, ako biste mogli nacrtati još gospođicu Bulstrode, gospođicu Rowan, mademoiselle Blanche i - naravno - vrtlara Adama."

Eileen Rich ga je sumnjičavo pogledala, ali se ipak odmah dala na posao. On pogleda završene slike, klimajući glavom s uvažavanjem.

"Dobri ste - vrlo ste dobri. Tako malo poteza - a sličnost je tako očigledna. Sada ću vas zamoliti da učinite nešto složenije. Recimo, nacrtajte gospođicu Bulstrode s drukčijom frizurom. Promijenite joj oblik obrva."

Eileen ga je pogledala tako začuđeno, ako da pred sobom vidi luđaka.

"Ne," reče Poirot, čitajući njezine misli, "nisam lud. Samo eksperimentiram, i ništa više. Molim vas, učinite kako vam kažem."

Za nekoliko trenutaka ona reče: "Izvolite."

"Izvršno. Sad to isto učinite s mademoiselle Blanche i gospođicom Rowan."

Kad je završila, on je poredao tri crteža.

"Sad ću vam nešto pokazati. Usprkos svih promjena koje ste učinili, gospođica Bulstrode je očigledno gospođica Bulstrode. Ali pogledajte druge dvije. Zato što imaju negativne osobine i zato što nemaju ličnost gospođice Bulstrode, ovdje se pojavljuju kao sasvim nova lica, zar ne?"

"Vidim na što ciljate," reče Eileen Rich. Gledala ga je kako pažljivo presavija crteže.

"Što ćete učiniti s njima?" zapita ga.

"Upotrijebit ću ih," reče Poirot.

20. Razgovor

"Dakle - doista ne znam što bih rekla," reče gospoda Sutcliffe. "Doista ne znam.. "

S očitom odbojnošću je gledala Herculea Poirota.

"Henry, naravno, nije kod kuće," reče ona. Značenje tih riječi bilo je pomalo nejasno, ali je Hercule Poirot vjerovao da razumije što je htjela reći. Osjećala je da bi se Henry u ovome dobro snašao, zato što je bio uključen u mnoge međunarodne poslove. Letio je često za Srednji Istok, Ganu, Južnu Ameriku i za Zenevu, a ponekad čak i za Pariz.

"Cijela ta stvar," reče gospođa Sutcliffe, "vrlo me uznemiruje. Tako mi je drago što je Jennifer sa mnom, kod kuće na sigurnom. Iako joj je, moram priznati, stvarno dosadno. Nakon što je jako protestirala zbog odlaska u Meadowbank, uvjereni kako joj se uopće neće svidjeti i tvrdeći kako se radi samo o snobizmu, te da ona ne želi u takvu školu, sad se po cijele dane duri što sam je odvela. To nikako nije dobro."

"To je bez sumnje vrlo dobra škola," reče Hercule Poirot. "Mnogi kažu, najbolja škola u Engleskoj."

"Rekla bih da je to bila," reče gospoda Sutcliffe.

"I bit će opet," reče Hercule Poirot.

"Mislite?" Gospoda Sutcliffe ga je sumnjičavo pogledala. Njegov simpatičan nastup postupno je razbijao njezinu obranu. Ne postoji ništa što toliko rasterećuje nevolje jedne majke kao pružanje prigode da se oslobodi svih frustracija vezanih za potomstvo. Privrženost tako često zahtijeva tihu patnju, ali je gospođa Sutcliffe osjećala kako se, u slučaju stranca kakav je njoj bio Hercule Poirot, nije radilo o privrženosti. Nije to kao kad se razgovara s majkom neke druge djevojke.

"Meadowbank," reče Hercule Poirot, "upravo prolazi kroz jednu nesretnu fazu."

Iako se trudio pronaći prave riječi, to je bilo najbolje što je u tom trenutku mogao smisliti. Odmah je osjetio neprikladnost ove izjave, a gospođa Sutcliffe se upravo za to uhvatila.

"Znatno više nego nesretnu!" reče. "Dva ubojstva! I oteta djevojka. Ne možete svoju djecu slati u školu u kojoj stalno ubijaju nastavnice."

Ovakav stav izgledao je krajnje razuman.

"Ako se pokaže da su ubojstva djelo jedne osobe," reče Poirot, "i ako se tu osoba otkrije, onda stvar izgleda sasvim drugačije, zar ne?"

"Pa..., mislim da je tako. Možda," skeptično izjavi gospoda Sutcliffe. "Mislim - vi mislite - ovaj, mislite kao ono: Jack Trbosjek ili onaj drugi - kako se ono zvao? Ono što se dogodilo u Devonshireu. Cream? Neil Cream. Koji je ubijao određeni tip nesretnih žena. Tako ovaj ubojica ubija samo nastavnice! Ako ga jednom šćepate i smjestite na sigurno, u zatvor, i onda objesite, a vama je dozvoljeno samo jedno ubojstvo, zar nije tako? - kao kod ugriza psa - što sam ono govorila? Ah, da, ako ga uhvatite, onda mislim da bi bilo drukčije. Podrazumijeva se da ne može biti mnogo takvih ljudi, jesam li u pravu?"

"Nadam se da jeste," reče Hercule Poirot.

"Međutim, tu je i ona otmica," naglasi gospođa Sutcliffe. "Nitko ne želi poslati kćer u školu u kojoj može biti oteta."

"Sigurno je tako. Vidim da ste o svemu dobro promislili. U svemu što kažete potpuno ste u pravu."

Gospođu Sutcliffe kao da je to u izvjesnoj mjeri zadovoljilo. Već duže vrijeme nitko joj nije rekao nešto slično. Henry je jednostavno govorio u stilu: "Zbog čega si je uopće slala u Meadowbank?", a Jennifer je bila uvrijeđena i uopće nije htjela s njome razgovarati.

"Razmišljam ja o tome," reče ona. "I to mnogo."

"U tom slučaju, gospođo, otmica vas ne bi trebala brinuti. Među nama rečeno, ako mogu govoriti u povjerenju o princezi Shaisti, nije se baš radilo o otmici - prije je u pitanju bila ljubavna idila."

"Mislite da je lakomislena djevojka jednostavno pobjegla kako bi se potajno udala?"

"Ja o tome moram šutjeti," reče Hercule Poirot. "Poželjno je izbjeći bilo kakav skandal. Stoga ovo mora ostati entre nous. Znam da vi o tome nećete pričati."

"Budite sigurni u to," čedno obeća gospođa Sutcliffe. Pogledala je pismo šefa policije, koje je Poirot donio sobom. "Ne razumijem baš sasvim tko ste vi, monsieur Poirot. Jeste li ono što u knjigama zovu privatno njuškalo?"

"Ja sam savjetnik," ponosno izjavi Hercule Poirot.

Ovaj podatak znatno ohrabri gospođu Sutcliffe. "O čemu želite razgovarati s Jennifer?" upita ga.

"Samo želim doznati njezine dojmove o ovim događajima," reče Poirot. "Ona ima dobar dar zapažanja, zar ne?"

"Bojim se da nije tako," reče gospođa Sutcliffe. "Ona nije radoznalo dijete. Mislim da je vrlo realna i da vidi samo očigledne stvari."

"Bolje je tako, nego da izmišlja stvari koje se nikad nisu dogodile," reče Poirot.

"Jennifer to nikad ne bi učinila," vrlo sigurno izjavi gospođa Sutcliffe. Ustane, pride prozoru i vikne: "Jennifer!"

Kad se vratila od prozora, reče Poirotu: "Htjela bih da je pokušate uvjeriti u to kako njezin otac i ja činimo sve što možemo za njezino dobro."

Jennifer mrzovoljno uđe u sobu, ali s pažnjom baci pogled na Herculea Poirota.

"Drago mi je," reče Poirot. "Ja sam stari prijatelj Julije Upjohn. Došla je u London da bi me pronašla."

"Julia je bila u Londonu?" pomalo iznenađeno reče Jennifer. "Zašto?"

"Kako bi se sa mnom posavjetovala," reče Hercule Poirot.

Jennifer nije vjerovala.

"I ja sam je posavjetovao. Sad se opet nalazi u Meadowbanku."

"Dakle, njezina teta Isabel nju nije odvela iz škole," reče Jennifer, upućujući ljutit pogled svojoj majci.

I Poirot pogleda gospođu Sutcliffe i ova zbog nečega, možda zato što je, kad je Poirot došao, upravo sređivala posteljenu, ili zbog nekog neobjašnjivog povoda, ustane i napusti sobu.

"Malo je teško," reče Jennifer, "biti izvan svega što se tamo zbiva. Sva ta zbrka!

Rekla sam mami da je glupo što me vodi. Konačno, nijedna učenica nije ubijena."

"Imaš li ti neke zamisli o ubojstvima?" zapita Poirot.

Jennifer je odrečno odmahнула glavom. "Zar netko zvrknut poput mene?" primijeti sarkastično. Zatim zamišljeno doda: "Mislim da će gospođica Bulstrode sada morati dovesti druge nastavnice."

"Da, to se čini mogućim," reče Poirot i nastavi: "Mademoiselle Jennifer, mene zanima žena koja je došla i ponudila ti novi reket u zamjenu za tvoj stari. Sjećaš li se?"

"Da, sjećam se kad se to dogodilo," reče Jennifer. "Sve do danas nisam doznala tko je poslao taj reket. Samo je

sigurno da to uopće nije bila teta Gina."

"Kako je izgledala ta žena?" zapita Poirot.

"Žena koja je donijela reket?" Jennifer sklopi oči, razmišljajući. "Pa, ne znam. Imala je malo izgužvanu haljinu s jaknom. I plavi nezgrapan šešir."

"Nisam toliko mislio na odjeću, koliko na lice te žene," reče Poirot.

"Bila je jako našminkana, mislim," odsutno reče Jennifer. "Malo previše za provinciju, rekla bih. Imala je svijetlu kosu. Mislim da je bila Amerikanka."

"Jesi li je ikad prije vidjela?" zapita Poirot.

"O, ne," reče Jennifer. "Mislim da nije tamo živjela. Rekla je kako je samo došla na neki ručak ili koktel."

Poirot je zamišljeno gledao. Zanimalo ga je sve što je Jennifer tom prigodom zapazila. Blago je rekao:

"Ali ona možda nije govorila istinu."

"Ah," reče Jennifer, "ne, pretpostavljam da nije."

"Posve si sigurna da je nikad prije toga nisi vidjela? Nije to mogla biti jedna od djevojaka, samo prerušena? Ili neka od nastavnica?"

"Prerušena?" Jennifer je izgledala zbunjeno.

Poirot pred nju položi crtež mademoiselle Blanche, koji je načinila Eileen Rich.

"Ovo nije bila ta žena?"

Jennifer sumnjičavo pogleda crtež.

"Sličić malo na nju - ali mislim da nije to."

Poirot zamišljeno klimne glavom.

Nije bilo nijednog znaka da je Jennifer prepoznala kako se radi o crtežu mademoiselle Blanche.

"Znate," reče Jennifer, "stvarno je nisam dobro promotrila. Bila je Amerikanka i nepoznata, a onda mi je rekla za reket..."

Nakon toga je bilo jasno da se Jennifer zanimala samo za svoj novi reket.

"Jasno mi je," reče Poirot. "Jesi li ikad u Meadowbanku vidjela nekoga koga si srela u Ramatu?"

"U Ramatu?" Jennifer je razmišljala. "O, ne, barem mislim da nisam."

Poirot se uhvati za ovu neznatnu nesigurnost. "Ali nisi u to potpuno sigurna, Jennifer".

"Ovaj," Jennifer se zamišljeno prečala po čelu, "čovjek uvijek naiđe na neke ljude koji sličić drugima. Međutim, ne možete se sjetiti na koga sličić. Kad naidete na one koje ste nekad doista sretali, ali se nemožete sjetiti o kome se radi. Pridu vam i obrate vam se sa "sjećate me se", i vama bude užasno, jer se doista ne sjećate.

Mislim, njihov lik vam je poznat, ali se ne sjećate njihova imena, niti mjesta na kojem ste ih susreli."

"Potpuno se slažem s tim reče Poirot. "Lijepo si to rekla. Čovjek često doživi lažna iskustva." Na trenutak je prestao govoriti, a onda je nastavio lagano je provocirajući: "Princeza Shaista, na primanju vjerojatno prepoznala kada si je vidjela, jer ste se već susreli u Ramatu."

"Zar je ona bila u Ramati?"

"Vrlo vjerojatno," reče Poirot- Napokon, ona je u rodbinskoj vezi s vladarskom porodicom' Vjerojatno si je vidjela tamo?"

"Mislim da nisam," reče Jennifer. mršteći se. "U svakom slučaju, ona ne bi lutala uokolo golog lica, nije li tako? Mislim, one sve nose veo ili nešto slično. Iako ga skidaju u Parizu i Kairu, a naravno i..."

"Tebi se, dakle, nikad u Meadowbanku nije učinilo da si vidjela nekoga koga si već ranije susretala?"

"Ne, sigurno nije. Naravno mnogi ljudi slične na neke druge, a mogli ste ih susresti na kojem mjestu. Tek kad netko ima tako čudan izgled kao na primjer gospođica Rich, onda to i primijetite."

"Jesi li pomislila da si gospođicu Rich vidjela negdje i prije dolaska u Meadowbank?"

"Nisam to pomislila. Vidjela sam nekoga njoj sličnog. Nekoga tko je bio mnogo deblji"

"Netko mnogo deblji," zanlišljeno reče Poirot.

"Ne bih mogla zamisliti gospođicu Rich kao debelu osobu," reče Jennifer, a usne joj se razvuku u podrugljivi osmjeh. "Ona je užasno mršava i otmjena. Osim toga, gospođica Rich nije mogla biti u Ramatu, zato što je prošlog semestra bila bolesna i negdje na liječenju."

"A druge djevojke," reče Poirot. "Jesi li neku od djevojaka vidjela ranije?"

"Samo one koje sam već poznavala," reče Jennifer. "Poznavala sam nekoliko njih. Na kraju krajeva, znate da sam bila tamo samo tri tjedna i ne poznajem niti iz viđenja polovicu ljudi u Meadowbanku. Kad bih ih sutra susrela, većinu ne bih prepoznala."

"Trebala bi bolje zapažati," strogo reče Poirot.

"Čovjek ne može baš sve zapaziti," pobuni se Jennifer. Zatim je nastavila: "Ako Meadowbank nastavi s radom, htjela bih se tamo vratiti. Molim vas, uvjerite mamu u to, ako možete. Iako, zapravo, mislim da je tata glavni kamen spoticanja. Užasno je ovdje na selu. Nemam nikakvih izgleda napredovati u tenisu."

"Uvjeravam te da ću učiniti sve što budem mogao," obeća joj Poirot.

21. Sastavljanje niti...

I

"Htjela bih popričati s tobom, Eileen," reče gospođica Bulstrode.

Eileen Rieh je krenula za gospođicom Bulstrode u njezinu dnevnu sobu. Meadowbank je bio neuobičajeno tih. U njemu je bilo još oko dvadeset pet učenica. Njihovim roditeljima je bilo teško povući ih, a neki vjerojatno to nisu niti željeli. Gospođica Bulstrode se nadala da će njezina taktika pridonijeti stišavanju panike i da će se do sljedećeg semestra sve raščistiti. Vladalo je opće uvjerenje kako bi bilo mudrije školu privremeno zatvoriti.

Nijedna nastavnica nije bila napustila školu. Gospođica Johnson se grizla što ima previše slobodnog vremena. Dan tijekom kojega nema mnogo posla njoj uopće nije odgovarao. Gospođica Chadwick, koja je naglo ostarjela i izgledala užasno, lutala je uokolo poput bolesne osobe. Protekli su je događaji mnogo teže pogodili nego gospođicu Bulstrode. Ova potonja se, kao da joj sve to nije pričinjalo veliki napor, ponašala sasvim obično, mirno i bez ikakvih znakova umora. Dvije mlade nastavnice nisu imale ništa protiv dodatnog slobodnog vremena. Kupale su se u bazenu, pisale duga pisma prijateljicama i rođacima i naručivale brošure o krstarenju, koje su sa zanimanjem proučavale i uspoređivale. Ann Shapland je sebi pronašla posla i nije joj teško padalo što ima manje redovitih obveza. Veliki je dio vremena provodila u vrtu i vrtlarstvu se posvetila s neočekivanom radošću. To što je više voljela upute primati od Adama, nego od starog Briggsa, možda i nije bilo ne prirodno.

"Da, gospođice Bulstrode?" reče Eileen Rieh.

"Htjela sam razgovarati s tobom," reče gospođica Bulstrode. "Ne znam može li ova škola nastaviti s radom. Ne može se predvidjeti što će ljudi misliti, jer svi oni se u mnogo čemu razlikuju. Ispast će tako da će onaj s najčvršćim uvjerenjima na kraju pridobiti i sve ostale. Dakle, ili će Meadowbank propasti.. "

"Ne," prekine je Eileen Rich, "neće propasti." Gotovo je lupila nogom o pod, a kosa joj se odmah rasula. "Ne smijete dozvoliti da škola prestane s radom. To bi bio grijeh - zapravo, zločin."

"Vaše su riječi preteške," reče gospođica Bulstroče.

"Tako osjećam. Ima toliko stvari koje ne vrijede mnogo, ali Meadowbank zaslužuje najveću pažnju: Tako mislim od trenutka kad sam došla ovamo."

"Vi ste borac," reče gospođica Bulstrode. "Ja volim borbe i uvjeravam te da se ne mislim tako lako predati. Na određeni način, borba će mi prijati. Znae, kad je sve lako i kad stvari idu previše dobro, čovjek postaje - ne znam kako se izraziti - popustljiv? Počinje se dosađivati? Postaje, na neki način, hibrid. Međutim, sada mi nije dosadno i neću popuštati, borit ću se posljednjim atomima snage, i svim kapitalom koji posjedujem. Ono što sam vam htjela reći je sljedeće: ako se Meadowbank održi, biste li bili voljni postati mi suradnikom?"

"Ja?" Eileen Rich je pogleda raširenih očiju. "Ja?"

"Da, draga," reče gospođica Bulstrode. "Vi."

"Ja to ne bih mogla," reče Eileen Rich. "Nisam ja za to. Previše sam mlada. Nemam ni iskustva ni znanja koje ćete zahtijevati."

"To morate prepustiti meni," reče gospođica Bulstrode. "Čujte, u ovom trenutku to nije dobar prijedlog. Vjerojatno biste bolje prošli na nekom drugom mjestu. Ali želim reći da mi trebate vjerovati. Još prije smrti gospođice Vansittart odlučila sam da ste vi ta koja treba nastaviti moje djelo u ovoj školi."

"Već ste tada tako mislili?" s čuđenjem ju je gledala Eileen Rich. "Ali ja sam mislila - sve smo mi mislile - da će gospođica Vansittart..."

"S gospođicom Vansittart nije postojao nikakav dogovor," reče gospođica Bulstrode.

"Moram priznati da sam je imala na umu, i to posljednje dvije godine. Međutim, uvijek me je nešto sprječavalo da joj kažem nešto određeno u tom smislu. Znam da su svi pretpostavljali kako će ona biti moja nasljednica. Možda je i sama tako razmišljala. Sve donedavno sam i ja tako mislila. A onda sam konačno odlučila da ona nije pravi izbor."

"Ali ona je bila pogodna iz više razloga," reče Eileen Rich. "Ona bi nastavila raditi baš kao što ste vi radili, baš prema vašim zamislima."

"Da," reče gospođica Bulstrode, "i upravo bi to bilo pogrešno. Čovjek se ne smije oslanjati na prošlost. Tradicija se u određenoj mjeri može očuvati, ali nikako previše. Škola treba biti prilagođena današnjoj djeci, a ne djeci od prije pedeset godina, pa čak ni od prije trideset godina. Postoje škole u kojima je tradicija važnija, ali Meadowbank nije takav. Ova škola nema dugu tradiciju iza sebe. Ona je, ako tako mogu reći, djelo jedne žene. Moje djelo. Iskušala sam neke zamisli i sprovela ih u djelo, kako sam najbolje znala i umjela, iako sam ih ponekad morala prilagođivati, kada nisu davale rezultate koje sam očekivala. Ovo nije konvencionalna škola, ali nije postala ni nekonvencionalna. To je škola koja pokušava prihvatiti sve dobre strane jednog i drugog tipa škole, spojiti prošlost i budućnost, ali pravi naglasak je na sadašnjosti. Zadržati ono mudro iz prošlosti, a težiti budućnosti. Vi ste približno u dobi u kojoj sam ja bila kad sam pokrenula školu, ali imate ono što ja više ne mogu imati. Naći ćete to zapisano u Bibliji. Njihovi starci sanjaju snove, a njihovi mladići imaju vizije. Nama ovdje nisu potrebni snovi, treba nam vizija.

Vjerujem da je vi imate i zato sam odlučila da ti budeš ta osoba, a ne Eleanor Vansittart."

"To bi moglo biti prekrasno," reče Eileen Rich. "Prekrasno. To bih bila voljela više od svega."

Gospođica Bulstrode je donekle bila iznenađena tom upotrebom pogodbenog načina, iako to nije pokazala. Umjesto toga, odmah se složila.

"Da, bilo bi prekrasno. Ali sad ne izgleda tako? Dakle, pretpostavljam da sam shvatila što želite reći."

"Ne, ne, uopće ne mislim na to," reče Eileen Rich. "Ovaj, ne mogu ulaziti u pojedinosti, ali da ste me pitali, da ste sa mnom razgovarali o ovome prije jednog ili dva tjedna, odmah bih vam rekla da ne mogu, da je to sasvim nemoguće. Jedini razlog zbog kojeg bi to sada bilo moguće, mislim, jest taj što se radi o borbi, o preuzimanju stvari u svoje ruke. Mogu li, mogu li razmisliti o tome, gospođice Bulstrode? Sad ne znam što vam reći."

"Naravno," reče gospođica Bulstrode. Bila je iznenađena. Razmišljala je o tome kako nitko nikad ne zna uistinu sve o bilo kome drugome.

II

"Evo gospođice Rich, kosa joj je opet raspuštena," reče Ann Shapland, kada se uspravila usred gredice cvijeća. "Ne razumijem zašto se ne ošiša, ako je već ne može držati urednom. Ima lijep oblik glave i bolje bi joj pristajala kratka kosa."

"Trebala bi joj to reći," reče Adam.

"Nismo toliko bliske," reče Ann. "Misliš da će ova škola nastaviti s radom?"

"Vrlo teško pitanje," reče Adam. "A i tko sam ja da o tome sudim?"

"Mislim da bi o tome mogao ravnopravno raspravljati s ostalima," reče Ann Shapland. "To bi se moglo dogoditi. Stara Bully, kako je djevojke zovu, ima ono što treba. Hipnotički djeluje na roditelje. Koliko je prošlo od početka semestra? Tek mjesec dana. Izgleda kao cijela godina. Bit će mi drago kad završi."

"Hoćeš li se vratiti ako škola nastavi s radom?"

"Ne," odlučno uzvratila Ann, "doista neću. Dosta mi je škole za cijeli život. Po prirodi nisam takva da budem zatvorena s toliko žena. I, otvoreno govoreći, ne sviđaju mi se ubojstva. O njima je zabavno čitati u novinama ili u knjizi, ali u stvarnosti je potpuno drukčije." Zatim je zamišljeno dodala: "Mislim da ću se nakon završenog semestra, kad otidem odavde, udati za Dennisa i napokon se skrasiti."

"Za Dennisa?" reče Adam. "Za onoga što si mi ga spominjala? Koliko se sjećam, posao ga odvodi u Burmu, Malaju, Singapur, Japan i druge daleke zemlje. Ako se udaš za njega, nećeš se baš skrasiti?"

Ann se iznenada nasmije. "Ne, ne, mislim da neću. Barem ne u fizičkom, zemljopisnom smislu."

"Mislim da možeš naći bolju priliku od Dennisa," reče Adam.

"Trebam li to shvatiti kao ponudu?" zapitala Ann.

"Ne, naravno," reče Adam. "Ti si ambiciozna djevojka i ne bi se htjela udati za sezonskog vrtlara."

"Pitam se kako bi bilo udati se u Scotland Yard," reče Ann.

"Ja nisam iz Scotland Yarda," reče Adam.

"Naravno da nisi," reče Ann. "Držimo se i dalje lijepe priče. Ti nisi iz Scotland Yarda. Shaista nije oteta, sve u vrtu je lijepo. Sve to je..." dodala je, osvrćući se uokolo. "Pa ipak," reče nakon nekoliko trenutaka, "uopće mi nije jasno zašto se Shaista vratila u Ženevu ili gdje ono govore. Kako je dospjela tamo? Svi ste vi morali biti vrlo nemarni kad ste dozvolili da je izvedu iz zemlje."

"Moje su usne zapečaćene," uzvratila Adam.

"Vjerujem da ti o tome ništa ne znaš," reče Ann.

"Moram priznati," reče Adam, "da trebamo zahvaliti bistrim zamislama monsieura Herculea Poirota."

"Što, onog smiješnog čovječuljka koji je doveo Juliju i posjetio gospođicu Bulstrode?"

"Da. On sebe naziva detektivom-savjetnikom," reče Adam.

"Meni se čini da je on to više bio nekad, nego što je danas," reče Ann.

"Ne razumijem što on, zapravo, hoće," reče Adam. "Bio je čak i kod moje majke - ili je to bio neki njegov prijatelj."

"Kod tvoje majke?" začudi se Ann. "Zašto?"

"Nemam pojma. Izgleda da kod njega postoji neko bolesno zanimanje za majke.

Posjetio je i Jenniferinu majku."

"Je li išao kod majke gospođice Rieh i kod majke gospođice Chadwick?"

"Mislim da gospođica Rieh nema majku," reče Adam. "Inače bi je sigurno posjetio."

"Gospođica Chadwick mi je rekla da joj majka živi u Cheltenhamu," reče Ann, "ali ona ima preko osamdeset godina. Jdna gospođica Chadwick, sad izgleda kao da je i njoj oko osamdeset. Evo je, dolazi popričati s nama."

Adam podigne pogled. "Da," rekao je, "mnogo je ostarjela u posljednja dva tjedna."

"Zato što doista voli ovu školu," reče Ann. "Ona je njezin cijeli život. Ne može podnijeti to što se sada ruši."

Gospođica Chadwick je stvarno izgledala desetak godina starija nego na početku semestra. Korak joj je izgubio žustrinu. Nije više onako zadovoljno hodala uokolo.

Sad im je prišla sporim korakom.

"Molim vas, hoćete li otići do gospođice Bulstrode," obrati se Adamu. "Želi vam dati neke upute oko vrta."

"Morat ću se prvo malo urediti," reče Adam. Odložio je alat i krenuo prema nadstrešnici rasadnika.

Ann i gospođica Chadwick zaputiše se prema zgradi.

"Tako je tiho," reče Ann, osvrćući se. Zatim je zamišljeno dodala: "Svi su tako razmješteni da izgledaju poput publike koju su mudrom prodajom karata rasporedili po praznom kazalištu, kako bi se činilo da ima što više posjetitelja."

"To je strašno," reče gospođica Chadwick, "strašno. Strašno je i pomisliti da je Meadowbank spao na ovo. To ne mogu preboljeti. Noću ne mogu oka sklopiti. Sve se ruši. U ruševinu su pretvorene duge godine rada, jedna divna građevina."

"Sve može ponovno biti dobro," veselo reče Ann. "Ljudi ne pamte dugo."

"Ali ni tako kratko," sumorno reče gospođica Chadwick.

Ann nije odgovorila. Duboko u sebi, slagala se s gospođicom Chadwick.

III

Mademoiselle Blanche iziđe iz razreda u kojem je predavala francusku književnost.

Pogledala je na sat. Da, ima mnogo vremena za ono što je namjeravala učiniti. S tako malo učenica, u posljednje je vrijeme bilo mnogo slobodnog vremena.

Popela se u svoju sobu i stavila šešir. Nije bila od onih koje izlaze bez šešira. Dobro se pogledala u zrcalu i nije bila zadovoljna. Nije baš upadljiva! Međutim, to može biti i prednost! Nasmiješi se. To joj je olakšalo da iskoristi svjedodžbe svoje sestre. Čak ni fotografija iz putovnice nije pobuđivala sumnju. Bila bi velika šteta prokockati priliku i ne iskoristiti Angeline odlične svjedodžbe, kada je ona umrla. Angele je stvarno uživala u radu s djecom. Za nju je, pak, taj posao strašno dosadan. Međutim, plaća je odlična. Znatno iznad onoga što je ikad prije zarađivala. Osim toga, stvari su počele teći nevjerovatno dobro. Budućnost će biti potpuno drukčija.

Toliko različita. Sumorna mademoiselle Blanche će se izmijeniti. Sve je to vidjela u svojim mislima. Rivijera. Ona lijepo odjevena i našminkana. Čovjeku je na ovom svijetu potreban samo novac. Da, da, stvari će tako lijepo izgledati. Vrijedilo je doći u ovu odvratnu englesku školu.

Uzela je torbicu, izišla iz sobe i krenula hodnikom. Pogled joj je pao na ženu koja je radila klečeći. Nova dnevna ispomoc. Naravno, policijski špijun... Kako su samo proste - misle da ne znamo u čemu je stvar!

Prezriv osmijeh zaigra joj na usnama. Iziđe iz zgrade prema glavnom ulazu.

Autobusna postaja je bila gotovo nasuprot. Stajala je i čekala. Autobus treba naići svaki tren.

Na tihom seoskom putu bilo je vrlo malo ljudi. Jedan automobil s podignutim poklopcem motora i čovjekom koji se bio nadnio nad motorom. Jedan je čovjek stajao pored bicikla koji je bio naslonjen na živicu. I još jedan koji je čekao autobus.

Jedan od te trojice će nesumnjivo krenuti za njom. Učinit će to vješto, gotovo neprimjetno. Bila je potpuno svjesna te činjenice, ali je to uopće nije brinulo.

Njezina 'sjena' će joj dobro doći, kako bi se znalo kuda ide i što radi.

Autobus stiže. Ona uđe. Četvrt sata kasnije izišla je na glavnom gradskom trgu. Nije se trudila gledati oko sebe. Prešla je trg i zaustavila se pred izlogom velike robne kuće, u kojem su bili izloženi novi modeli kaputa. Bijedna roba, za provincijski ukus, pomisli ona, napuživši usne. Stajala je i gledala ih, kao da je veoma privlačne.

Ušla je unutra, kupila nekoliko sitnica, a onda se popela na kat i ušla u žensku odaju za odmor. U njoj se nalazio pisaći stol, nekoliko laganih stolica, i telefonska govornica. Ušla je u govornicu, ubacila novčiće, okrenula željeni broj, i čekala da čuje hoće li se javiti pravi glas.

Zadovoljno je klimnula glavom i počela govoriti.

"Ovdje radnja Blanche. Razumijete li, radnja Blanche? Moram vas podsjetiti na račun koji dugujete. Imate vremena do sutra navečer. Sutra navečer. Iznos koji vam kažem morate uplatiti na račun kuće Blanche u Nacionalnoj kreditnoj banci u Ledbury ulici u Londonu." Rekla je iznos.

"Ukoliko ne izvršite uplatu, bit ću prisiljena javiti se policiji i reći što sam vidjela dvanaestog u noći. Pazite dobro, odnosi se na gospođicu Springer. Imate malo više od dvadeset četiri sata."

Objesila je slušalicu i izišla iz govornice. Neka žena je upravo ušla u prostoriju.

Možda još jedna mušterija, a možda i nije. Ako je ovo drugo, prekasno je za prislušivanje.

Mademoiselle Blanche se osvježila u garderobi, a onda smiješeći se ponovno izišla na ulicu. Svrtila je u knjižaru, a onda sjela u autobus za Meadowbank.

Dok je hodala stazicom prema zgradi, na licu joj je još uvijek bio zadovoljni osmjeh.

Sve je tako lijepo sredila. Svota koju je tražila nije prevelika - moguće ju je podići, a da se ništa ne primijeti. Tako može nastaviti, u budućnosti će postaviti nove zahtjeve...

Da, bit će to lijep izvor prihoda. Savjest je ne grize. Ni na koji način nije smatrala svojom obvezom prijaviti ono što je vidjela, niti izvijestiti policiju o svemu što zna.

Ta je Springerova ionako bila odvratna i gruba. Zavirivala je tamo gdje joj nije mjesto. Pa, dobro, dobila je ono što je tražila.

Mademoiselle Blanche se na trenutak zaustavila pokraj bazena. Promatrala je Eileen Rich kako roni. Onda je i Ann Shapland skočila u vodu - isto tako dobro. Djevojke su se smijale i vrištale.

Čulo se zvono i mademoiselle Blanche uđe u zgradu, kako bi održala sat mlađim učenicama. Nisu pratile nastavu i dosađivale su se, ali mademoiselle Blanche je to jedva primjećivala. Uskoro će raskrstiti s nastavom za sva vremena.

Otišla je u sobu, pripremiti se za večeru. Onako rastresena, krajem okaje zapazila kako je kućnu haljinu prebacila preko stolice u uglu, umjesto da je, kao obično, objesi na vješalicu.

Nagnula se naprijed, kako bi dobro pogledala odraz svojeg lica u zrcalu. Nanijela je puder i našminkala se.

Pokret je bio tako brz da ju je potpuno iznenadio. Bešuman! Profesionalan. Haljina, koja kao da se odjednom skupila, sa stolice klizne na pod. U istom trenutku iza mademoiselle Blanche podigne se ruka s vrećicom pijeska i, dok je ona otvarala usta, spremajući se vrisnuti, udari je tupo po vratu.

22. Epizoda u Anadoliji

Gospoda Upjohn sjedila je pokraj puta i promatrala duboki klanac. Djelomično na francuskom, a djelomično gestikulirajući, razgovarala je s krupnom Turkinjom koja joj je, koliko je to bilo moguće, detaljno pričala o svojem posljednjem pobačaju.

Rodila je devetoro djece, od toga osmoricu dječaka, a imala je pet pobačaja. Činilo se da su joj pobačaji bili dragi kao i porodi.

"A ti?" gurala je gospodu Upjohn prijateljski u rebra. "Combien? - garçons - filles - combien?"^[12] Podigla je ruke, spremna brojati na prste.

"Jedna djevojčica," reče gospoda Upjohn.

"A dječaka?"

Vidjevši da će izgubiti poštovanje ove Turkinje, gospoda Upjohn u naletu nacionalnog ponosa nastavi s pretjerivanjem. Pokazala je svih pet prstiju desne ruke.

"Pet," reče.

"Cinq garçons. Tres bien!"^[13]

Turkinja je klimala glavom u znak poštovanja. Potom je dodala kako bi se njih dvije mnogo bolje razumjele da je tu njezina rođaka koja izvrsno govori francuski. A onda je, opet, počela pričati o svojem posljednjem pobačaju.

Ostali su putnici polijegali u blizini i jeli ostatke hrane iz košara što su ih nosili sa sobom. Autobus, koji nije izgledao baš reprezentativno, bio je parkiran ispod jedne litice što se nadnosila nad cestu, a vozač i još jedan čovjek petljali su nešto oko motora. Gospoda Upjohn je bila izgubila pojam o vremenu. Dva su puta bili blokirani zbog poplava, morali su skrenuti s puta, a jednom prigodom su čekali sedam sati dok se rijeka koju su prelazili nije povukla. Gospoda Upjohn je jedino znala da Ankara više nije tako daleko. Slušala je žustar ali nevezan govor svoje suputnice, pokušavajući odrediti kad će klimnuti u znak divljenja, a kad će odmahnuti glavom u znak suosjećanja.

Do nje odjednom dopre glas, glas koji nije odgovarao mjestu i okolici.

"Gospoda Upjohn, pretpostavljam," reče taj glas.

Gospoda Upjohn podiže pogled. Malo podalje od njih zaustavio se jedan automobil.

Čovjek koji je stajao nasuprot njoj nesumnjivo je izišao iz njega. I lice i glas bili su tipično engleski. Bio je odjeven u besprijevano sivo odijelo.

"Bože dragi," reče gospoda Upjohn. "Doktor Livingstone?"

"Vjerojatno samo tako izgledam," zadovoljno reče stranac. "Ja sam Atkinson. Iz Konzulata u Ankari. Već dva-tri dana pokušavamo stupiti u vezu s vama, ali putovi su bili odsječeni."

"Htjeli ste stupiti u vezu sa mnom? Zašto?" Ona iznenada ustane. Odjednom je nestalo svih obilježja veselog putnika. Sad se cijela pretvorila u majku, svaki dio njezina tijela. "Julia?" reče oštro. "Je li se Juliji nešto dogodilo?"

"Ne, ne," uvjeravao ju je gospodin Atkinson. "Julia je posve dobro. Uopće se ne radi o njoj. Ali ima nekih malih nevolja u Meadowbanku i želimo da se što prije vratite kući. Ja ću vas odvesti u Ankaru, a za sat vremena bit ćete u zrakoplovu za London."

Gospoda Upjohn samo otvori i ponovno zatvori usta. Potom reče: "Morat ćete skinuti moju putnu torbu s tog autobusa. Tamnoplave je boje." Okrenula se, kako bi se pozdravila s Turkinjom i rekla: "Oprosti, moram kući," a ostalim putnicima je srdačno mahnula i na turskom doviknula "do viđenja", riječ koja je činila dobar dio njezina vrlo

skromnog turskog rječnika. Krenula je za gospodinom Atkinsonom bez ikakvih daljnjih pitanja. On odmah pomisli, kao što su pomislili i mnogi prije njega, kako je gospoda Upjohn vrlo razborita žena.

23. Otkrivanje karata

I

U jednoj od manjih učionica, gospođica Bulstrode pogledavala je sve one koji su se tu okupili. Bili su prisutni svi članovi njezina osoblja: gospođica Chadwick, gospođica Johnson, gospođica Rieh i dvije mlade nastavnice>Ann Shapland bila je spremna voditi zapisnik, ako to gospođica Bulstrode zatraži. Pored gospođice Bulstrode sjedio je inspektor Kelsey, a do njega Hercule Poirot. Adam Goodman je sjedio na ničijem terenu, između nastavnika i onih koje je sam nazivao 'izvršnim tijelom'.

Gospođica Bulstrode ustane i počne govoriti na svoj izvježban i odlučan način.

"Mislim kako svi vi, kao članovi mojeg osoblja, i kao oni koji su zainteresirani za sudbinu škole, zaslužujete točno znati dokle je stigla istraga. Inspektor Kelsey mi je priopćio nekoliko činjenica. Monsieur Hercule Poirot, zahvaljujući svojim međunarodnim vezama, dobio je dragocjene podatke iz Švicarske i o tome će vam osobno govoriti. Istraga još nije završena, žao mi je što to moram priznati, ali su određene pojedinosti raščišćene i zato sam mislila da će svima vama predstavljati olakšanje ako upoznate sadašnje stanje." Gospođica Bulstrode je pogledala inspektora Kelseya, i on preuzme riječ.

"Službeno," započeo je, "nisam u položaju otkriti sve što znam. Mogu vas samo uvjeriti da doista napredujemo i da smo pred razrješenjem trostrukog zločina koji je izvršen s umišljajem. Dalje od toga neću ići. Moj prijatelj, monsieur Hercule Poirot, koji nije sputan službenom tajnom i koji je potpuno slobodan predočiti vam vlastite zamisli, otkrit će vam neke podatke koje je osobno prikupio. Siguran sam da ste svi odani Meadowbanku i gospođici Bulstrode i da ćete za sebe zadržati različite stvari kojih će se dotaknuti monsieur Poirot, i koje nisu ni od nikakvog javnog značaja. Što manje ogovaranja i nadmudrivanja, utoliko bolje, pa vas stoga molim da činjenice koje danas doznate zadržite za sebe. Jesmo li se razumjeli?"

"Sigurno," prva se javila gospođica Chadwick, naglašavajući svaku svoju riječ. "Jasno da smo sve odane Meadowbanku, barem se nadam da je tako."

"Naravno," reče gospođica Johnson.

"O, da," rekoše dvije mlade nastavnice.

"Slažem se," reče Eileen Rieh.

"Dakle, možemo li, monsieur Poirot?"

Hercule Poirot ustane, ozarenog lica pogleda svoje slušatelje i s puno pažnje pogladi brkove. Dvije mlade nastavnice zamalo su se počele kikotať, ali baciše pogled u stranu i stisnuše usne, kako bi se suzdržale.

"Za sve vas, ovo je teško i nespokojno vrijeme. Želim da odmah znate kako ja to štujem. Prirodno, najteže je gospođici Bulstrode, ali svi ste vi patili. Najprije je trebalo podnijeti gubitak tri kolegice, od kojih je jedna ovdje bila vrlo dugo. Mislim na gospođicu Vansittart. Gospođica Springer i mademoiselle Blanche bile su, naravno, pridošlice, ali ne sumnjam da je i njihova smrt bila za vas veliki šok i vrlo bolan događaj. Vjerojatno ste i osobno patile zbog crnih slutnji, jer sigurno se činilo da postoji nekakva zavjera protiv nastavnica škole u Meadowbanku. To, međutim, nije istina, i u to vas mogu uvjeriti ja, a i inspektor Kelsey, isto tako. Meadowbank je nesretnim stjecajem okolnosti postao središtem raznih nepoželjnih apetita.

Ovdje je postojala, recimo to tako, mačka među golubovima. Ovdje su se dogodila tri ubojstva i jedna otmica. Najprije ću spomenuti otmicu, jer cijelo je vrijeme bilo teško odgonetnuti i raščistiti sa sporednim stvarima koje, iako su same po sebi kriminalne, skrivaju onu glavnu nit - nit okrutnog i odlučnog ubojice, koji se nalazio u vašoj sredini."

Iz džepa je izvadio fotografiju.

"Najprije, pogledajte ovu fotografiju."

Kelsey je prihvati, predaje gospođici Bulstrode, a ona je prosljedi ostalima. Zatim je vraćena ponovno Poirotu. Promatrao je njihova lica, koja su sva bila blijeda poput krpe.

"Pitam vas, sve vas pitam, prepoznajete li djevojku na ovoj fotografiji?"

Svi su odmahнули glavom.

"I normalno je što je ne prepoznajete," reče Poirot. "Budući je to fotografija princeze Shaiste, koju sam dobio iz Ženeve."

"Ali, to nije princeza Shaista," uzvikne gospođica Chadwick.

"Točno," reče Poirot. "Sve niti ovog zla počinju u Ramatu, gdje je, kao što znate, prije tri mjeseca došlo do državnog udara. Vladar, Ali Yusuf, uspio je pobjeći svojim privatnim zrakoplovom. Međutim, zrakoplov se srušio u planinama sjeverno od Ramata i otkrivenje tek nakon dosta vremena. Jedna dragocjenost, koju je princ Ali uvijek držao uza se, nedostajala je. Nije pronađena ni u olupini, a pričalo se da je dospjela u ovu zemlju. Nekoliko različitih grupa htjelo se, po svaku cijenu, dokopati te dragocjenosti. Jedan od načina da se dokopaju bogatstva bio je preko rođake princa Ali Yusufa, djevojke koja se u to vrijeme školovala u Švicarskoj. Činilo se vjerojatnim da će dragocjenost, ako je iznesena iz Ramata, biti donijeta princezi Shaisti ili njezinim rođacima i čuvarima. Nekim agentima je potanko objašnjeno da trebaju motriti na njezina ujaka, emira Ibrahima, a drugima da prate nju osobno.

Bilo je poznato da se ovog semestra očekuje njezin prelazak u ovu školu. Zbog toga je bilo prirodno očekivati da će netko biti upućen ovdje, kako bi pronašao posao i dobro pazio na svakoga tko se približi princezi, pratio njezino dopisivanje s drugim ljudima i sve telefonske poruke. Međutim, javila se i jednostavnija i efikasnija ideja o otmici, odnosno da se nekoga uputi u školu pod njezinim imenom. To je bilo jednostavno učiniti, budući je emir Ibrahim bio u Egiptu i nije planirao posjetiti Englesku prije kraja ljeta. Gospođica Bulstrode nije osobno vidjela princezu i sve formalnosti oko njezina dolaska obavljene su preko veleposlanstva u Londonu."

"U krajnjem slučaju, plan je bio jednostavan. Prava Shaista napušta Švicarsku u pratnji predstavnika veleposlanstva. Ili se tako pretpostavljalo. Zapravo, veleposlanstvo u Londonu bilo je obaviješteno da će djevojku u London dopratiti predstavnik švicarske škole. Pravu Shaistu su odveli u lijepu planinsku kuću u Švicarskoj, gdje se nalazi cijelo ovo vrijeme, a posve drugu djevojku dočekaio je predstavnik veleposlanstva i doveo je u školu. Ona je neizbježno morala biti znatno starija od Shaiste, ali to nije trebalo privući pažnju, budući djevojke s Istoka obično izgledaju mnogo starije nego što stvarno jesu. Za zamjenu je odabrana mlada francuska glumica, koja se specijalizirala za uloge učenica."

"Posebno sam pitao," nastavi Hercule Poirot, "je li itko vidio Shaistina koljena."

Koljena su odličan pokazatelj starosti. Koljena dvadeset trogodišnje ili dvadeset četverogodišnje žene ne mogu nikad biti poput koljena djevojčice od četrnaest ili petnaest godina. Na žalost, koljena joj nitko nije vidio."

"Taj plan nije uspio onako kako se očekivalo. Nitko nije ni pokušao stupiti u vezu sa Shaistom, nisu joj stigla nikakva važna pisma, niti je bilo značajnih telefonskih poziva. Kako je vrijeme prolazilo, uznemirenost je rasla. Emir Ibrahim mogao je stići u Englesku prije očekivanja. On nije čovjek koji se čvrsto drži planova."

Štoviše, koliko znam, ima naviku navečer izjaviti, recimo, 'Sutra idem u London' i doista tako učiniti."

"Dakle, lažna Shaista je bila svjesna da u svakom trenutku može naići netko tko poznaje pravu Shaistu. Toga je bila posebno svjesna nakon ubojstva i zato je počela pripremati teren, govoreći inspektoru Kelsevu o mogućnosti da bude oteta. Naravno, u pitanju nije bila prava otmica. Čim je doznala da joj sutradan dolazi ujak, kako bi je izveo iz škole, obavila je kratak telefonski razgovor i, pola sata prije emirovih kola, stiglo je vozilo s lažnim diplomatskim tablicama, a Shaistaje službeno bila 'oteta'. U prvom većem gradu ponovno je preuzela svoj pravi identitet. Amaterski zahtjev za otkupninom poslan je samo kako bi cijelu obmanu još više potvrdio."

Hercule Poirot je zastao, a zatim nastavio: "Bio je to, kao što vidite, samo opsjenarski trik. Navođenje na krivi trag. Svu je pažnju trebalo usredotočiti na otmicu u Engleskoj, tako da se uopće ne pomisli na otmicu koja se stvarno

dogodilo tri tjedna prije toga, u Švicarskoj."

Ono što je Poirot toliko htio reći, ali je bio previše pristojan da bi to javno učinio, jest da se prije njega nitko tome nije dosjetio!

"Sad dolazimo," nastavio je on, "do nečega mnogo ozbiljnijeg od otmice - do ubojstva."

"Lažna Shaista mogla je, naravno, ubiti gospođicu Springer, ali nije mogla ubiti gospođicu Vansittart ili mademoiselle Blanche. Zapravo nije imala razloga ubiti bilo koga, niti se to od nje tražilo. Njezina je uloga jednostavno bila primiti dragocjeni paketić, ako joj eventualno bude uručen, ili barem doznati nešto o njemu."

"Vratimo se sada u Ramat, gdje je sve i započelo. Tamo se uveliko pričalo kako je princ Ali Yusuf taj dragocjeni paketić predao Bobu Rawlinsonu, svojem osobnom pilotu, i da je Bob Rawlinson uredio da on stigne u Englesku. Kritičnog dana Rawlinson je otišao u glavni ramatski hotel, u kojem su u to vrijeme bile odsjele njegova sestra, gospođa Sutcliffe, i njezina kćer Jennifer. Njih dvije su bile otišle iz hotela, ali je Bob Rawlinson otišao u njihovu sobu, gdje je ostao najmanje dvadeset minuta."

Prilično dugo, obzirom na okolnosti. Mogao je, naravno, pisati neko dugačko pismo, ali to nije učinio. Ostavio je samo kratku poruku, koju je mogao naškrabati za nekoliko minuta."

"Zato su neke zainteresirane strane posve ispravno zaključile kako je on, za vrijeme boravka u sobi, dragocjeno blago pohranio negdje među sestrine stvari i da ga je ona, i ne znajući, donijela u Englesku. Sad dolazimo do mjesta na kojem se, mogu slobodno reći, razdvajaju dvije različite niti. Jedni su samo sumnjali da je tu stvar gospoda Sutcliffe donijela u Englesku, pa je zbog toga došlo do provale u njezinu ladanjsku kuću, koja je temeljito pretražena. To pokazuje da ti o kojima govorimo nisu točno znali gdje je predmet skriven. Znali su samo da je vjerojatno negdje kod gospođe Sutcliffe."

"Međutim, netko drugi je točno znao gdje se predmet nalazi, i smatram da neće biti nikakve štete ako vam sada kažem gdje ga je doista bio skrio Bob Rawlinson. Skrio ga je u dršku teniskog reketa, tako što ga je izdubio, a onda je ponovno lijepo sve vratio na svoje mjesto, tako da je bilo teško primijetiti što je na njemu obavljeno."

"Taj teniski reket nije pripadao njegovoj sestri, već njezinoj kćeri Jennifer. Netko tko je znao gdje se odlaže sportska oprema, izišao je jedne noći do sportske dvorane, prethodno uzevši otisak ključa i napravivši novi. U to gluho noćno doba svi su trebali duboko spavati. Međutim, nije bilo tako. Gospođica Springer primijetila je svjetlo baterijske svjetiljke u dvorani i otišla vidjeti što se događa. Bila je krepka i snažna i vjerovala je da se može nositi s bilo čime na što naiđe. Osoba koja je bila u dvorani vjerojatno je pretraživala teniske rekete, kako bi se dokopala onog pravog."

Budući ju je gospođica Springer otkrila i prepoznala, ona nije oklijevala. Ubila je gospođicu Springer. Nakon toga ubojica je, naravno, morao brzo raditi. Pucanj se čuo, ljudi su pristizali. Ubojica je, po svaku cijenu, morao neprimjetno izići iz dvorane. Reket je morao ostati tamo gdje se do tog trenutka nalazio."

"Nakon nekoliko dana, primijenjena je druga metoda. Neka čudna žena, glumeći američki naglasak, presrela je Jennifer Sutcliffe na povratku s teniskog igrališta i ispričala joj, naizgled, vjerojatnu priču o rođakinji koja joj je poslala novi reket."

Jennifer je, ništa ne sumnjajući, prihvatila tu priču i vrlo rado zamijenila svoj stari reket za novi, koji je donijela strankinja. Međutim, prije toga došlo je do nečega što žena s američkim akcentom nikako nije mogla znati. Nekoliko dana prije tog događaja, Jennifer Sutcliffe i Julia Upjohn zamijenile su rekete, tako da je ta žena, zapravo, odnijela reket Julije Upjohn, na kojem je sad bila naljepnica s imenom Jennifer Sutcliffe."

"Sada dolazi do druge tragedije. Iz nekih nepoznatih razloga, vjerojatno se radilo o Shaistinoj otmici, gospođica Vansittart je uzela baterijsku svjetiljku i otišla u sportsku dvoranu nakon što su svi već otišli na počinak. Netko, tko <i je nju pratio, udario ju je vrećicom pijeska dok je klečala pored Shaistina ormara. Opet je zločin otkriven gotovo odmah. Gospođica Chadwick je vidjela svjetlo baterijske svjetiljke i požurila u dvoranu."

"Policija je opet počela čuvati dvoranu i ubojica je još jednom bio spriječen u provjeri reketa. Međutim, do tog trena Julia Upjohn, jedno vrlo inteligentno dijete, dobro je o svemu promislila i zaključila kako je reket koji ona posjeduje, a koji je prije toga pripadao Jennifer, na neki način vrlo važan. Sama je obavila malu istragu, otkrila da su

joj pretpostavke bile na mjestu, i sadržaj reketa donijela meni."

"Taj je sadržaj," reče Hercule Poirot, "sada na sigurnom mjestu i više nije naša briga." Malo je zastao, a zatim nastavio: "Ostaje nam da razmotrimo treću tragediju."

"Nikad nećemo doznati što je mademoiselle Blanche doista znala ili u što je sumnjala.

Vjerojatno je nekoga vidjela kako napušta zgradu u noći u kojoj je ubijena gospođica Springer. Što god ona znala ili vjerovala da zna, jedino je sigurno da je znala tko je ubojica. Ali zadržala je tu istinu za sebe. Planirala je iznuditi novac u zamjenu za šutnju."

"Nema ničega opasnijeg," reče Hercule Poirot, "od ucjenjivanja osobe koja je već ubila, i to vjerojatno dva puta. Možda je mademoiselle Blanche poduzela vlastite mjere opreza, ali kakve god one bile, nisu bile adekvatne. Ugovorila je sastanak s ubojicom i bila ubijena." Opet je malo zastao.

"Dakle," reče, pogledavši sve prisutne, "sad ste dobili izvještaj o cijelom slučaju."

Svi su ga zapanjeno gledali. Ta lica koja su, najprije, pokazivala zanimanje, čuđenje, uzbuđenje, sad su bila naprosto zaleđena u jedinstvenoj tišini. Kao da su se plašila pokazati bilo kakve osjećaje. Hercule Poirot im klimne glavom.

"Da," progovori, "znam što osjećate. Zar ne, došli smo vrlo blizu cilja? Zbog toga smo, kao što vidite, ja i inspektor Kelsey i Adam Goodman obavili ispitivanja. Mi moramo znati nalazi li se mačka još među golubovima! Shvaćate što hoću reći?"

Nalazi li se ovdje netko tko se maskirao lažnim bojama?"

Nastao je tihi žamor među njegovim slušateljima, uz kratka, gotovo prikrivena pogledavanja, kao da su se htjeli međusobno suočiti, ali se nisu usuđivali.

"Sretan sam što vas mogu razuvjeriti," reče Poirot. "Svi vi ovdje ste upravo ono što tvrdite da jeste. Gospođica Chadwick, na primjer, jest gospođica Chadwick - to je izvan svake sumnje, ona je ovdje otkad postoji i sama škola! Gospođica Johnson je, isto tako, očito gospođica Johnson. Gospođica Rich jest gospođica Rich. Gospođica Shapland je gospođica Shapland. Gospođice Rowan i Blake su to što jesu. I da krenemo dalje," reče Poirot, okrećući glavu: "Adam Goodman, koji se ovdje predstavljao za vrtlara je, u svakom slučaju, osoba čijim papirima moramo vjerovati.

Pa, onda, gdje se nalazimo? Ne smijemo, dakle, tražiti nekoga tko se maskirao, već nekoga tko je, u svojem pravom identitetu, ubojica."

Nastao je tajac. Opasnost je visjela u zraku. Poirot nastavi.

"Prije svega, hoćemo nekoga tko je bio u Ramatu prije tri mjeseca. Do spoznaje da se blago krije u teniskom reketu moglo se doći samo na jedan način. Netko je morao vidjeti kako ga Bob Rawlinson tamo stavlja. To je, barem, jednostavno. Tko je, onda, od vas ovdje prisutnih, bio u Ramatu prije tri mjeseca? Gospođica Chadwick bila je ovdje, gospođica Johnson isto tako..." Prešao je pogledom na mlade nastavnice.

"Gospođice Rowan i Blake su, također, bile ovdje."

Kako je izgovarao koje ime, tako je pokazivao prstom.

"Ali gospođica Rich - gospođica Rich nije bila ovdje prošlog semestra, nije li tako?"

"Ja - ne. Bila sam bolesna." Govorila je užurbano. "Nisam bila ovdje cijeli semestar."

"Tu činjenicu nismo znali," reče Hercule Poirot, "do prije nekoliko dana, kada je to netko slučajno spomenuo: Kad vas je ispitivala policija, rekli ste samo da ste u Meadowbanku godinu i po. To je istina. Ali prošli semestar bili ste odsutni. Mogli ste biti u Ramatu - mislim da ste baš tamo i bili. Pazite. Sve se može provjeriti u vašoj putovnici."

Na trenutak je zavládala potpuna tišina, a onda je Eileen Rich podigla pogled.

"Da," tiho prozbori. "Bila sam u Ramatu. Zašto ne?"

"Zašto ste išli u Ramat, gospođice Rich?"

"To već znate. Bila sam bolesna. Liječnici su mi savjetovali da se odmorim - da otidem u inozemstvo. Pisala sam gospođici Bulstrode i objasnila joj da moram uzeti slobodan cijeli semestar. Ona me je potpuno razumjela."

"Tako je," reče gospođica Bulstrode. "Bila je priložena potvrda liječnika u kojoj je pisalo kako ne bi bilo mudro da gospođica Rich počne raditi prije sljedećeg semestra."

"Dakle - išli ste u Ramat?" reče Hercule Poirot.

"A zbog čega ne bih išla u Ramat?" reče Eileen Rich. Glas joj je malo podrhtavao.

"Za nastavnike se tamo nude jeftini aranžmani. Meni je trebao odmor. Trebalo mi je sunce. Otišla sam u Ramat. Provela sam u njemu dva mjeseca. Zašto ne? Pitam vas, zašto ne?"

"Nikad niste spomenuli da ste bili u Ramatu za vrijeme revolucije."

"A zašto bih spominjala? Kakve to ima veze s bilo kime ovdje? Nikoga nisam ubila, uvjeravam vas. Nikoga nisam ubila."

"Znate li da su vas prepoznali," reče Hercule Poirot. "Ne potpuno, ali se naslućivala sličnost. Ta mala Jennifer bila je vrlo rastresena. Rekla je kako misli da vas je vidjela u Ramatu, ali je zaključila kako to niste mogli biti vi zato što je, kako je rekla, osoba koju je vidjela bila debela, a ne mršava." Nagnuo se i prodorno pogledao u lice Eileen Rich.

"Što nam imate reći, gospođice Rich?"

Ona se uzvrti. "Znam što hoćete reći!" vrisnula je. "Hoćete reći kako nikakav tajni agent niti bilo tko drugi nije izvršio ove zločine. Da je to učinio netko tko se slučajno zatekao tamo, netko tko je slučajno vidio to blago skriveno u teniskom reketu. Netko tko je shvatio da će to dijete doći u Meadowbank i da će imati prigodu uzeti skriveno bogatstvo. Ali ja vam kažem da to nije istina!"

"Mislim da se dogodilo upravo to," reče Poirot. "Netko je vidio skrivanje dragulja i zaboravio je na sve ostale obveze i obzire, u namjeri da ih prisvoji!"

"Nije istina, kad vam kažem. Ništa ja nisam vidjela."

"Inspektore Kelsev," Poirot klimne glavom. Inspektor Kelsev mu potvrdi da je razumio njegov znak, zaputi se prema vratima, otvori ih i gospođa Upjohn uđe u sobu.

II

"Kako ste, gospođice Bulstrode," prilično uzbuđeno pozdravi gospođa Upjohn. "Žao mi je što sam ovako neuredna, ali još jučer sam bila negdje u blizini Ankare i tek sam doletjela kući. Nisam se imala vremena srediti."

"To ništa ne smeta," reče Hercule Poirot. "Želimo vas samo nešto zapitati."

"Gospodo Upjohn," reče Kelsey, "kad ste došli ovdje i doveli kćer u školu, kroz prozor dnevne sobe gospođice Bulstrode - onaj koji gleda na prostor ispred glavnog ulaza - vidjeli ste nekoga i uzviknuli od iznenađenja, jer ste tu osobu prepoznali. Je li tako, ili nije?"

Gospoda Upjohn ga je iznenađeno gledala.

"Kad sam bila u dnevnoj sobi gospođice Bulstrode? Pogledala sam - o, da, pa naravno! Da, doista sam vidjela poznato lice."

"I bili ste iznenađeni što tu osobu vidite?"

"Pa, prilično... Znaite, prošlo je toliko godina."

"Mislite, od ratnih dana, kad ste radili u Obavještajnoj službi?"

"Da. To je bilo prije otprilike petnaest godina. Naravno, izgledala je znatno starija, ali sam je odmah prepoznala. I pitala sam se kog vruga ovdje radi."

"Gospođu Upjohn, hoćete li pogledati po ovoj prostoriji i reći vidite li tu osobu sada ovdje?"

"Naravno da je vidim," reče gospoda Upjohn. "Vidjela sam je čim sam stupila u ovu prostoriju. To je ona."

Pokazala je prstom. Inspektor Kelsey je bio brz, kao i Adam, ali nisu bili dovoljno brzi. Ann Shapland je već bila skočila na noge. U ruci je držala mali pištolj opasnog izgleda i usmjerila ga izravno u gospodu Upjohn. Gospođica Bulstrode, brža od obojice muškaraca, brzo je krenula prema njoj, ali gospođica Chadwick je bila još brža. Nije ona htjela zaštititi gospodu Upjohn, već ženu koja je stala između Ann Shapland i gospođe Upjohn.

"Ne, nećeš je ubiti," vrisnula je Chaddy, bacivši se na gospođicu Bulstrode baš u trenutku kad je mali pištolj opalio.

Gospođica Chaddy je zateturala, a zatim se srušila na pod. Adam i Kelsey su u tom trenutku šćepali Ann Shapland. Borila se kao mačka, ali su joj napokon uspjeli oduzeti pištolj.

Gospoda Upjohn govorila je, hvatajući dah.

"I tada su govorili da je ona ubojica, iako je bila tako mlada. Jedan od najopasnijih agenata kojega su imali. Tajno ime joj je bilo Angelica."

"Ti lažljiva kučko!" siktala je Ann Shapland.

Riječ preuzme Hercule Poirot.

"Ona ne laže. Vi jeste opasni. Oduvijek vodite opasan život. Sve do sada nitko nije sumnjao u vaš identitet. Svi poslovi koje ste obavljali bili su savršeno čisti i obavljani besprijekorno - ali svi su imali neku skrivenu namjeru, a to je bilo prikupljanje informacija. Radili ste za jednu naftnu kompaniju, za jednog arheologa koji je putovao u daleke predjele svijeta, za glumicu čiji je zaštitnik bio jedan istaknuti političar. Od svoje sedamnaeste godine radite kao agent - iako za toliko različitih nalogodavaca. Radili ste na pogodbu i debelo naplaćivali usluge.

Mnogobrojne misije obavljali ste pod svojim pravim imenom, ali je bilo i onih u kojima bi se prerušili u druge osobe. Tada bi, tobože, morali kući, svojoj bolesnoj majci."

"Ali duboko sumnjam, gospođice Shapland, da je postarija žena koju sam posjetio u onom malom selu i zatekao je s njezinom njegovateljicom, ta postarija žena poremećenog uma, da je ona uopće vaša majka. Ona vam je samo služila kao alibi za povlačenje s posla i iz kruga prijatelja. Tri mjeseca koje ste ove zime proveli s 'majkom' koja je imala jednu od 'kriza', pokrivaju razdoblje tijekom kojeg ste boravili u Ramatu. Ne kao Ann Shapland, već kao Angelica de Toreda, španjolska kabaret-plesačica. Iznajmili ste sobu u hotelu, odmah do sobe gospođe Sutcliffe i, na neki način, uspjeli vidjeti kako Bob Rawlinson skriva dragulje u reket. Niste imali prigodu dočepati se reketa, jer su Britanci iznenada evakuirani, ali ste pročitali naljepnicu na njihovoj prtljazi, pa je onda bilo lako doznati više o njima. Nije vam bilo teško ovdje se zaposliti kao tajnica. Malo sam se raspitao. Bivšoj tajnici gospođice Bulstrode dali ste poveću svotu da napusti posao, pod izgovorom da je doživjela 'slom živaca'. A smislili ste i priču u koju je ona lako mogla povjerovati.

Vaša je zadaća bila napisati seriju članaka o ovoj poznatoj školi 'iznutra'."

"Sve je izgledalo posve lako, zar ne? Što ako se i dogodi da nestane reket jednog djeteta? Jednostavno ćete otići u sportsku dvoranu, izvaditi dragulje i reket, eventualno'; ostaviti tamo gdje je bio. Međutim, niste računali s gospođicom Springer. Možda vas je i prije toga vidjela kako ispitujete rekete, a možda je te noći posve slučajno bila budna. Pratila vas je u dvoranu i vi ste je ubili. Kasnije, mademoiselle Blanche vas je pokušala ucijeniti, pa ste i nju ubili. To je vama posve prirodno, zar ne, da ubijate?"

Zastao je. Jednoličnim službenim glasom, inspektor Kelsey je uhićenicu upoznao s njezinim pravima. Ona ga nije slušala. Okrenula se prema Herculeu Poirotu i sikćući ga zasula žestokim psovkama, koje su zapanjile sve u sobi.

"Ah!" reče Adam, kad ju je Kelsey odveo. "A ja sam mislio kako je ona dobra djevojka!"

Gospođica Johnson je klečala uz gospođicu Chadwick.

"Bojim se da je teško ozlijeđena," reče. "Bit će bolje da je ne pomičemo dok ne dođe liječnik."

24. Poirot pojašnjava

I

Hodajući školskim hodnicima, gospođa Upjohn je gotovo zaboravila na uzbuđljivu scenu koja se upravo odigrala. Jednostavno se pretvorila u majku koja traži svoju malenu. Našla ju je u praznoj učionici. Julia je sjedila za stolom, malo ispruženog jezika, zadubljena u svoj pismeni rad.

Podigla je pogled, a oči joj se raširiše od iznenađenja. Zatim je skočila i bacila se majci u zagrljaj.

"Mama!"

Ali istog trena, prisjetivši se svojeg uzrasta kojem nije pristajao takav nekontrolirani izljev osjećaja, odvoji se od majke, i progovori namjerno običnim tonom - gotovo optužujući.

"Zar se nisi prerano vratila, mama?"

"Došla sam zrakoplovom," reče gospođa Upjohn, gotovo kao da se ispričava, "iz Ankare."

"A, tako. Pa, drago mi je što si se vratila."

"I meni je jako drago."

Zbunjeno su se pogledale.

"Što radiš?" upita gospođa Upjohn, primičući joj se. "Pismeni rad za gospođicu Rich," reče Julia. "Ona zadaje vrlo uzbuđljive teme."

"Kakva je to tema?" zapita gospođa Upjohn. Nadnijela se, kako bi vidjela.

Tema je bila ispisana na vrhu lista. Ispod naslova je Julijinim nejednakim i razbacanim rukopisom bilo ispisano desetak redova. "Usporedi odnos prema ubojstvu kod Macbetha i lady Macbeth," pročita gospođa Upjohn.

"Dakle," neuvjerljivo reče gospođa Upjohn, "ne može se reći da tema nije prava!"

Pročitala je početak sastava svoje kćeri. "Macbeth je," pisala je Julia, "uživao u pomisli na ubojstvo i o njemu je mnogo razmišljao, ali je bio potreban netko tko će ga pokrenuti. Kad je jednom počeo, istinski je uživao u ubijanju i nije više osjećao nikakvo gađenje ili strah. Gospođa Macbeth jednostavno je bila pohlepna i ambiciozna. Do onoga što je željela, dolazila je ne birajući sredstva. Međutim, kad bi do toga došla, shvatila bi da, na koncu, u tome uopće ne uživa."

"Jezik ti nije pretjerano ugladen," reče gospođa Upjohn. "Mislim da ćeš ga morati malo dotjerivati, ali u tome što pišeš ima nečega."

II

Inspektor Kelsey je govorio, pomalo se jadajući.

"Vama je znatno lakše, Poirot. Možete reći mnogo stvari koje mi ne možemo. Moram priznati da je cijela stvar lijepo režirana. Uspavati joj pažnju, navesti je da povjeruje kako smo na tragu gospođici Rieh, a onda iznenadna pojava gospođe Upjohn, zbog koje je potpuno izgubila glavu. Hvala Bogu što je zadržala pištolj nakon što je ubila gospođicu Springer. Ako zrno bude odgovaralo..."

"Odgovarat će, mon ami, odgovarat će," reče Poirot.

"U tom slučaju, možemo je mirno optužiti za ubojstvo Springerove. A mislim da je i gospođica Chadwick u teškom stanju. Ali pazite, Poirot, još mi nije jasno kako je mogla ubiti gospođicu Vansittart. To je fizički nemoguće. Ima čvrst alibi - ukoliko mladi Rathbone i cjelokupno osoblje 'Divljeg gnijezda' nisu s njome u dosluhu."

Poirot je odmahnuo glavom. "O, ne, ne radi se o tome. Njezin alibi je potpuno uredan. Ona je ubila gospođicu Springer i mademoiselle Blanche. Ali gospođicu Vansittart..." na trenutak je oklijevao i pogledao prema gospođici Bulstrode, koja je sjedila i slušala ih. "Gospođicu Vansittart je ubila gospođica Chadwick."

"Gospođica Chadwick?!" uglas uzviknuše gospođica Bulstrode i Kelsey.

Poirot klimne glavom. "U to sam uvjeren."

"Ali - zašto?"

"Mislim," reče Poirot, "da je gospođica Chadwick toliko voljela Meadowbank.."

Pogledao je gospođicu Bulstrode.

"Da, da..." reče gospođica Bulstrode. "Jasno mi je... Trebala sam to znati." Na trenutak je zastala. "Mislite da je ona..."

"Mislim," reče Poirot, "da je s vama započela ovaj posao, da je cijelo vrijeme smatrala Meadowbank vašim zajedničkim pothvatom, u kojem ste potpuno ravnopravno sudjelovale."

"Sto je u izvjesnom smislu i bio," reče gospođica Bulstrode.

"Baš tako," reče Poirot. "Međutim, samo ako se gleda financijska strana. Ali kad ste počeli govoriti o povlačenju, ona je sebe smatrala osobom koja bi vas trebala naslijediti."

"Ali ona je previše stara," primijeti gospođica Bulstrode.

"Da," reče Poirot, "ona je previše stara i nije pogodna za ravnateljicu. Ali ona osobno ne misli tako. Mislila je da će ona, prirodno, postati ravnateljicom kada se vi povučete. A onda je otkrila da nije tako. Da ste vi odlučili drugačije, da ste se vezali uz Eleanor Vansittart. A ona je voljela Meadowbank. Voljela je školu, ali nije voljela Eleanor Vansittart. Mislim da ju je na kraju čak i mrzila."

"Možda je doista tako," reče gospođica Bulstrode. "Da, Eleanor Vansittart je bila - kako to reći - bila je uvijek tako dopadljiva, superiorna u mnogim stvarima. To je bilo teško podnositi, ako ste ljubomorni. Vi na to mislite, zar ne? Chaddy je bila ljubomorna."

"Da," reče Poirot. "Bila je ljubomorna na Meadowbank i na gospođicu Vansittart."

Nije mogla podnijeti da škola i Eleanor Vansittart budu jedno. A onda je, možda, nešto u vašem ponašanju bilo za nju znak da popuštate."

"Ja sam stvarno popuстила," reče gospođica Bulstrode. "Ali ne na način na koji je to Chaddy mogla shvatiti. U stvari,

razmišljala sam o nekom mlađem i od gospođice Vansittart. Razmišljala sam o tome i rekla: 'Ne, ona je previše mlada'. Chaddy je tada bila sa mnom, sjećam se toga'."

"I ona je mislila," reče Poirot, "da govorite o gospođici Vansittart. Kako govorite da je gospođica Vansittart previše mlada. Ona se s time potpuno složila. Smatrala je da su iskustvo i mudrost koje ona posjeduje znatno važniji. Ali ste se vi, nakon svega, vratili svojoj prvoj ideji. Izabrali ste Eleanor Vansittart kao svoju zamjenu tijekom vikenda. Mislim da se baš tako dogodilo. Te je nedjeljne večeri gospođica Chadwick bila jako uznemirena. Ustala je i vidjela svjetlo. Dogodilo se baš onako kako i sama kaže. Samo jedan detalj njezine priče nije istinit. Nije sobom ponijela štap za golf."

Uzela je s gomile jednu vrećicu pijeska. Izišla je, odlučna obračunati se s provalnikom, s nekim tko je po drugi put upao u sportsku dvoranu. Vrećica joj je trebala poslužiti i za eventualnu samoobranu.

I što je otkrila? Zatekla je gospođicu Vansittart kako kleči pred ormarom, i možda je pomislila... (jer ja sam vrlo dobar," ubaci Hercule Poirot, "u razumijevanju onoga što se zbiva u tuđim glavama): Kad bih ja bila razbojnik, ili provalnik, prišla bih joj s leđa i udarila je. I kako joj se misao javila, ona je napola svjesno podigla vrećicu s pijeskom i udarila je.

Eleanor Vansittart je ležala mrtva i više joj nije smetala. Tada se zgrozila zbog onoga što je učinila. To ju je cijelo vrijeme razjedalo, jer ona nije ubojica po prirodi.

Bila je opsjednuta ljubomorom i ljubavlju prema Meadowbanku. Sad kada je Eleanor Vansittart bila mrtva, bila je uvjerena da će vas naslijediti u Meadowbanku. Zato u svojoj izjavi nije ništa priznala. Rekla je sve kako se događalo, osim jedne važne činjenice, a to je da je ona zadala, udarac. Ali kad ju se pitalo za štap za golf, koji je vjerojatno sobom bila ponijela gospođica Vansittart, kako je nakon svega bila na rubu živaca, gospođica Chadwick je odmah izjavila kako ga je ona donijela. Nije željela da se u bilo kojem trenutku pomisli kako je ona baratala vrećicom pijeska."

"Zašto je i Ann Shapland izabrala vrećicu s pijeskom da bi ubila mademoiselle Blanche?" zapita gospođica Bulstrode.

"Iz jednostavnog razloga što nije smela riskirati s pucnjavom u školskoj zgradi, a drugi je razlog što je ona vrlo pametna žena. Htjela je to treće ubojstvo povezati s drugim, za koje je ona imala alibi."

"Stvarno ne shvaćam što je Eleanor Vansittart radila u sportskoj dvorani," reče gospođica Bulstrode.

Možemo samo pretpostavljati. Vjerojatno je bila mnogo više zabrinuta Shaistinim nestankom nego je to pokazivala. Bila je uznemirena kao i gospođica Chadwick. Na neki način, njoj je bilo i gore, jer ste nju zadužili kao svoju zamjenu, a otmica se dogodila baš u tom vremenu. Štoviše, ona ju je pokušala umanjiti ozbiljnost situacije i dugo se odbijala suočiti s neprijatnim činjenicama."

"Dakle, iza čvrste fasade se krila slabost," glasno je razmišljala gospođica Bulstrode. "Ponekad sam tako i mislila."

"Ni ona nije mogla spavati. Mislim da je tiho izišla i zaputila se u dvoranu, pregledati Shaistin ormar, ne bi li slučajno odgonetnula nestanak djevojke."

"Monsieur Poirot, vi kao da za sve imate objašnjenje."

"To mu je specijalnost," pomalo maliciozno reče inspektor Kelsey.

"A kakvog je smisla imao zahtjev da Eileen Rieh načini crteže mogeg osoblja?"

"Htio sam provjeriti sposobnost male Jennifer da prepozna neki lik. Ubrzo sam otkrio da je Jennifer toliko zaokupljena vlastitim problemima, da ljude promatra samo površno, pamteći tek poneki vanjski detalj. Nije prepoznala crtež mademoiselle Blanche s drukčijom frizurom. Utoliko bi teže prepoznala Anu Shapland koju je, kao vašu tajnicu, vrlo rijetko vidjela izbliza."

"Mislite da je žena s reketom bila osobno Ann Shapland?"

"Da. Cijeli je posao obavljala samo jedna žena. Sjećate li se kad ste je poslali da Juliji prenese poruku, a ona vam nije odgovorila, pa ste morali poslati jednu djevojku«- da to obavi? Ann je bila vična brzom maskiranju. Svijetla perika, drukčije nacrtane obrve, 'razbarušena' haljina i šešir. Trebala se samo na dvadesetak minuta odvojiti od svojeg pisačkog stroja. Iz dobrih crteža gospođice Rich shvatio sam kako je ženi lako promijeniti izgled samo vanjskim pojedinostima."

"Gospođica Rich - pitam se..." Gospođica Bulstrode izgledala je zamišljeno.

Poirot uputi značajan pogled inspektoru Kelsevu, koji ovaj shvati i, ispričavajući se, izjavi kako zbog nekog posla mora otići.

"Gospođica Rich?" ponovi gospođica Bulstrode, kad je inspektor Kelsev napustio prostoriju.

"Pošaljite po nju," reče Poirot. "Tako će biti najbolje."

Eileen Rich se ubrzo pojavi. Bila je vrlo blijeda i pomalo prkosna.

"Hoćete znati," obrati se gospođici Bulstrode, "što sam radila u Ramatu?"

"Mislim da znam," reče gospođica Bulstrode.

"Upravo tako," reče Poirot. "Današnja djeca znaju sve o životu - ali u očima im se često ogleda nevinost."

Dodao je kako i on mora izići i iskrao se iz sobe.

"Dakle, o tome se radilo, zar ne?" reče gospođica Bulstrode. Glas joj je bio žustar i poslovan. "Jennifer je to jednostavno pripisala debljini. Nije shvatila da je, u stvari, vidjela trudnu ženu."

— "Da," reče Eileen Rich. "Radilo se o tome. Trebala sam roditi dijete, ali nisam htjela izgubiti posao ovdje. Tijekom jeseni se nije ništa primjećivalo, ali kasnije se počelo opažati. Dobila sam liječničku potvrdu da ne mogu dalje raditi i za razlog svojeg izostanka navela bolest. Otišla sam daleko u inozemstvo, misleći da tamo neću susresti nikoga poznatog. Međutim, dijete je rođeno mrtvo, a ja sam se nakon toga vratila u zemlju. Ovog semestra sam došla, nadajući se da nitko nikad za to neće doznati. Mislim da sad znate zašto sam vam rekla kako bih morala odbiti vašu ponudu za partnerstvo, da ste mi je ponudili? Tek sad, uz takvu katastrofu koja nas je zatekla, mislim da bih je, ipak, prihvatila."

Malo je zastala, a onda zapitala poslovnim tonom: "Želite li da odmah napustim školu, ili mogu počekati kraj semestra?"

"Ostat ćete do kraja semestra," reče gospođica Bulstrode, "i ako bude sljedećeg semestra, a iskreno se nadam da hoće, opet ćete doći."

"Mislite da se mogu vratiti?" začudi se Eileen Rich. "Zar ne, doista to još uvijek želite?"

"Naravno da vas želim," reče gospođica Bulstrode. "Nikoga niste ubili, nije li tako?"

Niste poludjeli za draguljima i planirali ubojstva da biste ih se dokopali? Reći ću vam što ste učinili. Vjerojatno ste predugo sputavali svoje nagone. Naišao je čovjek u kojega ste se zaljubili i zatrudnjeli ste. Pretpostavljam da se niste mogli udati."

"O tome nije bilo ni spomena," reče Eileen Rich. "Toga sam bila svjesna. Ali ne krivim ga."

"Onda, dobro," reče gospođica Bulstrode. "Doživjeli ste ljubav i trudnoću. Htjeli ste roditi to dijete?"

"Da," potišteno reče Eileen Rich. "Da, htjela sam ga imati."

"To je, dakle, sve," reče gospođica Bulstrode. "Sad ću vam nešto reći. Vjerujem da je, usprkos toj ljubavnoj priči, vaš pravi poziv nastavnički. Vjerujem da vam taj poziv znači više od obiteljskog života kakvim žive obične žene i

kućanice."

"Naravno," reče Eileen Rich. "U to sam sigurna. Toga sam svjesna cijelo vrijeme.

Želim raditi ovaj posao - to je moje životno opredjeljenje."

"Onda ne budite ludi," reče gospođica Bulstrode. "Dajem vam odličnu ponudu. To jest, ako sve ispadne dobro. Provest ćemo dvije-tri godine skupa, da bismo Meadowbank vratile na pravo mjesto. Vaše će se zamisli u tom pogledu vjerojatno razlikovati od mojih. Prihvaćat ću ih kada god ih budem smatrala vrijednima. Želite da stvari krenu donekle drugim tijekom?"

"Na izvjestan način, da," reče Eileen Rich. "Nemam se namjeru pretvarati. Želim da se više pažnje posveti onome što je djevojkama stvarno potrebno."

"Ah, da," reče gospođica Bulstrode, "jasno mi je. Vama se ovdje ne sviđa onaj snobovski element, nije li tako?"

"Da," reče Eileen, "čini mi se da on sve kvari."

"Čini mi se davi ne shvaćate," reče gospođica Bulstrode, "da taj element mora postojati, ako želite dobiti prave djevojke. To je ionako samo jedan djelić. Nekoliko stranih vladara, nekoliko velikih imena, i odmah svi priglupi roditelji iz zemlje i svijeta žele da njihove kćeri dođu u Meadowbank. Izvrnut će sve na glavu kako bi ih se primilo u našu školu. Što je rezultat toga? Ogromna lista čekanja, a ja pogledam djevojke i izaberem! Je li vam to jasno? Ja biram djevojke. I to činim vrlo pažljivo, neke biram prema karakteru, neke po-pameti, neke samo zbog profesionalne radoznalosti. Neke zato što smatram da im nije pružena šansa, a od njih se može stvoriti nešto vrijedno. Vi ste mladi, Eileen. Puni ideala - vama je do nastave i njezine moralne strane. Vaša vizija je potpuno ispravna. Djevojke su najvažnije, ali ako u bilo čemu želite uspjeti, morate biti i dobar trgovac. Sa idejama se događa kao i svime ostalim. I one idu na tržište. Morat ćemo u budućnosti raditi još vještije, kako bi Meadowbanku ponovno krenulo kako treba. Morat ću baciti mamac nekim bivšim učenicama, malo ih zlostavljati, raspravljati s njima, natjerati ih da svoje kćeri pošalju ovamo. Drugi će onda slijediti njihov primjer. Dozvolit ćete mi da se poslužim nekim trikovima, a onda nastavite po svome. Meadowbank će živjeti i biti dobra škola."

"Bit će to najbolja škola u Engleskoj," oduševljeno reče Eileen Rieh.

"Dobro," reče gospođica Bulstrode, "a sada, Eileen, mislim da vas moram poslati na šišanje. Ne možete se više boriti s tom pundošom." Promijenivši ton, dodala: "Moram poći do Chaddy."

III

Ušla je u sobu i prišla krevetu. Gospođica Chadwick je ležala, blijeda i nepomična.

Sva krv joj je nestala iz lica, kao da ju je život napustio. Jedan policajac s bilježnicom sjedio je pored nje, a s druge strane kreveta bila je gospođica Johnson.

Pogledala je u gospođicu Bulstrode i nježno klimnula glavom.

"Zdravo, Chaddy," reče gospođica Bulstrode. Prihvati njezinu mlitavu ruku. Oči gospođice Chadwick se otvoriše.

"Želim ti reći," progovori, "Eleanor - to sam - to sam bila ja."

"Da, draga, znam," reče gospođica Bulstrode. "Ljubomorna," reče Chaddy. "Željela sam.. "

"Znam," reče gospođica Bulstrode.

Niz obraze gospođice Chadwick lagano su se kotrljale suze. "To je užasno... nisam mislila - ne znam kako se to dogodilo, kako sam to mogla učiniti!"

"Ne razmišljaj više o tome," reče gospođica Bulstrode.

"Ali ne mogu - nikad mi nećeš - nikad sebi neću moći oprostiti.. "

Gospođica Bulstrode joj malo jače stisne ruku. "Slušaj, draga," reče joj. "Znaš da si mi spasila život. Meni i onoj divnoj ženi, gospodi Upjohn. A to nešto znači, nije li tako?"

"Kamo sreće," reče gospođica Chadwick, "da sam svoj život dala za vas dvije. Onda bi se stvari poravnale..."
Gospođica Bulstrode je pogleda s velikim sažaljenjem.

Gospođica Chadwick duboko udahne, nasmiješi se, a onda, okrećući glavu malo u stranu, izdahne.

"Ti si i dala svoj život, draga moja," nježno reče gospođica Bulstrode. "Nadam se da to sad shvaćaš."

25. Zavještaj

I

"Izvjescni gospodin Robinson vas je došao posjetiti, gospodine."

"Ah!" reče Hercule Poirot. Ispruži ruku i sa stola što se nalazio pred njim uzme neki dopis. Gledao ga je zamišljeno. Zatim reče: "Uvedi ga, George."

Dopis je imao samo nekoliko redaka:

Dragi Poirot,

Gospodin Robinson će možda uskoro svratiti do tebe. Moguće je da o njemu nešto već znaš. Vrlo istaknuta ličnost u nekim krugovima. Suvremenom su svijetu potrebni takvi ljudi. Vjerujem da je on u ovoj stvari, ako tako mogu reći, na strani anđela. To je samo preporuka, ukoliko bi slučajno posumnjao. Naravno, a to posebno ističem, pojma nemamo zašto se želi posavjetovati s tobom.

Ha, ha! i isto tako ho, ho!

*Uvijek ti privržen,
Ephraim Pikeaway*

Poirot odloži pismo i ustane kad je gospodin Robinson ušao u ured. Nakloni se, pruži mu ruku i pokaže stolicu.

Gospodin Robinson sjedne, izvadi maramicu i obriše veliko žuto lice. Primijeti kako je tog dana vrlo sparno.

"Nadam se da niste po ovoj vrućini išli pješice?"

Poirot se zgrozio i na samu pomisao na štogod takvoga. Prsti mu nagonski krenuše prema brkovima. Odmah se smirio, jer nisu bili popustili.

I gospodinu Robinsonu je to izgledalo strašno. "Ne, nisam. Došao sam svojim Rollsom.

Ali promet je potpuno zakrčen. Čovjek ponekad stoji u mjestu i po pola sata."

Poirot je klimao glavom u znak suosjećanja. Nastane stanka - stanka koja je označavala da će razgovor skrenuti na drugu temu.

"Zainteresiralo me kad sam čuo - naravno, čovjek čuje toliko stvari, od kojih su mnoge lažne - kako ste se osobno zauzeli oko događaja u djevojačkoj školi."

"A, to," reče Poirot. Zavali se u stolicu.

"Meadowbank," zamišljeno reče gospodin Robinson. "Jedna od vodećih škola u Engleskoj."

"Dobra je to škola."

"Dobraje? Ili je bila dobra?"

"Mislim da je dobra i sada."

"I ja tako mislim," reče gospodin Robinson. "Mislim da je kriza prolazna. Čovjek mora učiniti ono što može. Mala financijska podrška, kako bi se prevladala neizbježna kriza. Nekoliko pažljivo odabranih učenica. Osobno imam određenog utjecaja u europskim krugovima."

"I ja sam jamčio na nekim mjestima. Ako, kako kažete, uspijemo prevladati neke stvari. Srećom, sjećanja brzo

blijede."

"Čovjek se barem nada da je tako. Ali, mora se priznati da su se tamo zbili događaji koji bi mogli dobro uzdrmati živce dragih mama - a i dragih tata. Nastavnica tjelovježbe, nastavnica francuskog, pa još jedna nastavnica - sve ubijene."

"Slažem se."

"Čujem," reče gospodin Robinson, "(a čovjek čuje toliko toga), da je ta zlosretna mlada žena, koja je počinila zločin, imala fobiju od nastavnica još od svoje rane mladosti. Nesretno djetinjstvo provedeno u školi. Psihijatri će od toga štošta napraviti. Barem će pokušati izboriti blažu presudu zbog smanjene ubrojivosti, kako to danas zovu."

"Taj se pravac čini najboljim izborom," reče Poirot. "Oprostite što moram reći kako to neće upaliti."

"U potpunosti se slažem s vama. Radi se o vrlo hladnokrvnom ubojici. Oni će htjeti iskoristiti njezin izvrstan karakter, odličan rad na tajničkim poslovima kod raznih poznatih ljudi, njezin ratni dosje - vrlo istaknut rad u kontrašpij unazi, mislim.. "

Ove je posljednje riječi jače naglasio - kao da time želi postaviti pitanje.

"Vjerujem da je bila vrlo dobra," nastavi žustrijim tonom. "Tako mlada - ali gotovo briljantna, od velike koristi - za obje strane. To joj je bio poziv - morala se strogo držati pravila. Ali, mogu razumjeti i ovo posljednje iskušenje - da poduzme sve sama i za to dobije veliku nagradu." Tiho je dodao: "Vrlo veliku nagradu."

Poirot je klimao glavom.

Gospodin Robinson se nagne naprijed. "Gdje se nalaze, monsieur Poirot?"

"Mislim da vam je to poznato."

"Otvoreno govoreći, da. Banke su tako korisne institucije, zar ne?"

Poirot se nasmiješi.

"Ne trebamo se igrati skrivača, moj dragi prijatelju, nije li tako?" nastavi gospodin Robinson. "Što ćete učiniti s njima?"

"Čekam."

"Čekate, a što?"

"Pa, recimo - prijedloge?"

"Ah, da - jasno mi je."

"Shvaćate da oni ne pripadaju meni. Želim ih predati osobi kojoj stvarno pripadaju.

Ali to, ako dobro procjenjujem situaciju, nije tako jednostavno."

"Vlade su u teškoj situaciji," reče gospodin Robinson. "Ranjive su, da se tako izrazim. Što učiniti s naftom, čelikom, uranom, kobaltom i svim ostalim; vanjski su poslovi najdelikatnija stvar. Velika je stvar kad možete reći kako vlada Njezina Veličanstva, itd., itd., ne posjeduje apsolutno nikakvu informaciju o ovoj stvari."

"Ali ja ne mogu beskonačno držati tako važan ulog u svojoj banci."

"Točno. Zbog toga sam i došao predložiti da ih predate meni."

"Ah," reče Poirot. "Zašto?"

"Mogu vam navesti neke važne razloge. Ti dragulji - na sreću, mi ne razgovaramo službeno i stvari možemo nazivati njihovim pravim imenima - bili su nesumnjivo osobno vlasništvo pokojnog princa Ali Yusufa."

"Toliko mi je poznato."

"Njegovo Veličanstvo predalo ih je zapovjedniku eskadrile Robertu Rawlinsonu, uz određene upute. Trebalo ih je izvući iz Ramata i isporučiti meni."

"Imate li za to dokaze?"

"Naravno."

Gospodin Robinson izvuče iz džepa dugu kovertu. Izvadi iz nje nekoliko papira i stavi ih na stol ispred Poirota.

Poirot se nadnese nad njih, kako bi ih dobro proučio.

"Čini se da je kako vi kažete."

"I onda?"

"Imate li nešto protiv ako vam postavim jedno pitanje?"

"Nemam."

"Što vi osobno ovim dobivate?"

Gospodin Robinson je bio iznenađen.

"Dragi moj prijatelju, novac. Novac, naravno. Mnogo novca."

Poirot ga je zamišljeno gledao.

"Moj je zanat vrlo star," reče gospodin Robinson. "I unosan. Ima nas priličan broj, mreža širom svijeta. Mi smo, da tako kažem, režiseri iza kulisa. Za kraljeve, predsjednike, političare, za sve one koje osvjetljava žestoka svjetlost, kako je rekao jedan pjesnik. Suradjujemo međusobno i, zapamtite, držimo riječ. Naši su profiti veliki, ali ostajemo pošteni. Usluga jest skupa - ali je propisno obavljamo."

"Jasno mi je," reče Poirot. "Eh bien! Prihvaćam to što tražite."

"Mogu vas uvjeriti da će takva odluka sve zadovoljiti." Oči gospodina Robinsona se na trenutak spustiše na pismo pukovnika Pikeawaya, koje je ležalo s Poirotove desne strane.

"Ali još samo jedan trenutak. I ja sam samo čovjek. I radoznao sam. Što ćete učiniti s tim draguljima?"

Gospodin Robinson ga pogleda: A onda se njegovo veliko žuto lice razvuče u osmjeh.

Nagne se naprijed. "Reći ću vam."

I rekao mu je.

II

Na ulici su se igrala djeca. Zrak je bio ispunjen njihovom vriskom. Jedno dijete natrči na gospodina Robinsona, dok se ovaj s naporom izvlačio iz svojeg Rollsa.

Gospodin Robinson bez grubosti skloni dijete u stranu, a zatim pogleda broj kuće.

Broj 15. Tako je. Otvori kapiju i popne se malim stubama do kućnih vrata. Primijeti uredne bijele zavjese na prozorima i sjajnu brončanu alku na vratima. Neugledna kućica u neuglednoj ulici neuglednog dijela Londona, ali dobro održavana. S puno samopoštovanja.

Vrata se otvoriše. S osmjehom ga dočeka lijepa i prijatna djevojka od nekih dvadeset pet godina.

"Gospodin Robinson? Uđite."

Uvela ga je u malu dnevnu sobu. Televizor, kretoni u jakobinskom stilu, uza zid jedan pijanino. Bila je odjevena u tamnu suknju i sivi pulover.

"Jeste li za čaj? Upravo sam pristavila čajnik."

"Hvala vam, ali ne bih. Nikad ne pijem čaj. I mogu se zadržati samo malo. Došao sam samo predati vam ono o čemu sam vam pisao."

"Od Alija?"

"Da."

"Nema - nije bilo nikakve nade? Mislim - je li stvarno istina da je ubijen? Nije li možda u pitanju bila greška?"

"Na žalost, nije bilo nikakve greške," nježno reče gospodin Robinson.

"Ne, ne, i ja mislim da nije. Kako bilo, nikad nisam očekivala... Kad se vraćao tamo, nisam se nadala da ću ga ponovno vidjeti. Ne želim reći kako sam mislila da će biti ubijen ili da će izbiti revolucija. Hoću jednostavno reći - pa znate - morao je nastaviti svojim putem i učiniti ono što se od njega očekivalo. Oženiti se ženom iz svojeg naroda - i sve to."

Gospodin Robinson izvadi paketić i položi ga na stol. "Otvorite ga, molim vas."

Prsti su joj se malo spetljali dok je kidala omot, a onda je odmotala zadnji list...

Duboko je udahнула.

Crvene, plave, zelene i bijele iskre svjetlucale su živahno, pretvarajući skromnu sobicu u Aladinovu špilju.

Gospodin Robinson ju je promatrao. Prije toga je vidio mnogo žena kako gledaju dragulje.

Konačno je rekla bez daha:

"Jesu li - ne, ne mogu biti - pravi?"

"Pravi su."

"Ali, oni moraju vrijediti.. moraju vrijediti.. " Nije to mogla ni zamisliti.

Gospodin Robinson klimne glavom.

"Ako ih želite prodati, vjerojatno za njih možete dobiti barem pola milijuna funta."

"Ne - ne, to je nemoguće."

Iznenada ih zgrabi i počne ih drhtavim rukama zamotavati.

"Bojim se," reče. "Oni me plaše. Što ću učiniti s njima?"

Vrata se naglo otvoriše. U sobu uleti dječaci. "Mama, od Billvja sam dobio strašan tenk. On..." Zagledao se u gospodina Robinsona.

Dječakova je koža bila boje masline, a oči tamne.

Majka mu reče:

"Allene, pođi u kuhinju, čaj ti je gotov. Tamo su ti i mlijeko i keksi, a i malo medenjaka."

"No, dobro." Bučno ih je napustio.

"Zovete ga Allen?" zapita gospodin Robinson.

Ona pocrvenje.

"To ime je najbliže Aliju. Nisam mu mogla dati Alijevo ime - bilo bi preteško i za njega i za susjede, a i malo nezgodno."

Lice joj se ponovno smračilo. "Što ću učiniti?"

"Najprije mi recite imate li vjenčani list. Moram biti siguran da ste vi ta osoba."

Na trenutak ga je nijemo gledala, a onda je otišla do stolića. Iz jedne je ladice izvadila kovertu, a onda iz nje jedan dokument i donijela ga gospodinu Robinsonu.

"Hm..., da... Matični ured u Edmondstownu... Ali Yusuf, student... Alice Calder, djevojka. Da, sve je u redu."

"No, jest, sve je zakonito. Nitko nije nikad čeprkao u vezi s njime. Ovdje je tako mnogo tih studenata muslimana, znate. Mi smo bili svjesni da sve to ne znači ništa.

On je bio musliman i mogao je imati više žena, a znao je i da se mora vratiti.

Razgovarali smo o tome. Međutim, Allen je bio na putu i on se složio da učinimo ovako - uredno smo se vjenčali u ovoj zemlji i Allen će biti zakonito dijete. To je najviše što je za mene mogao učiniti. On me je, znate, jako volio. Stvarno me je volio."

"Da," reče gospodin Robinson. "Siguran sam da jest."

Zatim je žustro nastavio:

"Pretpostavimo da meni poklonite puno povjerenje. Ja ću se pobrinuti za prodaju dragulja. I dat ću vam adresu odvjetnika na kojega se možete osloniti. Vjerujem kako će vam savjetovati da veći dio novca uložite. Zatim je tu školovanje vašeg sina i novi način života, kojim trebate živjeti. » Netko će vas morati uputiti. Bit ćete vrlo bogata žena i sve zvijeri i lupeži, sva ta bagra vrtjet će se oko vas. Život vam neće biti lak, osim u čisto materijalnom smislu. Bogatim ljudima nije lako, mogu vam reći da sam vidio mnoge - to je samo iluzija. Ali vi ste karakterni. Mislim da ćete uspjeti.

A vaš dječak može biti sretniji čovjek nego je njegov otac ikad bio."

Malo je zastao. "Slažete li se?"

"Da. Uzmite ih." Gurnula ih je prema njemu, a onda iznenada rekla: "Ta učenica - koja ih je pronašla - htjela bih joj dati jedan dragulj - što mislite, koju bi boju ona voljela?"

Gospodin Robinson je razmišljao. "Smaragdu, mislim zelenu kao znak tajanstvenog.

To vam je dobra zamisao. Njoj će to biti vrlo uzbudljivo."

Ustao je.

"Usluge ću vam naplatiti, to znate," reče gospodin Robinson. "Cijena je prilično visoka, ali vas neću prevariti."

Pogledala ga je pravo u oči.

"Ne, mislim da me nećete prevariti. A meni je potreban netko tko poznaje taj posao, jer ja se u to uopće ne razumijem."

"Ako to smijem reći, vi ste vrlo razumna žena. Dakle, uzet ću ih? Ne želite zadržati - recimo - barem jedan?"

Radoznalo ju je gledao. Lice joj je zasjalo od uzbuđenja, oči bljesnule požudom - a onda je svega toga nestalo.

"Ne," reče Alice. "Neću zadržati nijedan." Pocrvenjela je. "O, možda će se to vama činiti luckastim - to što ne želim zadržati barem jedan rubin ili smaragd - tek tako, za uspomenu. Ali vidite, on i ja - on je bio musliman, ali me je ponekad molio da mu čitam neke dijelove Biblije. Jednom smo čitali onaj dio koji govori o ženi koja je vrijedila više od rubina. Zato neću zadržati nijedan dragulj. Tako je bolje."

"Vrlo neobična žena," reče za sebe gospodin Robinson, dok je išao prema svojem Rollsu.

Još jednom je to ponovio.

"Vrlo neobična žena."

Kraj

Napomene

- [1] Franc: "Vrlo sam sretna što vas vidim, madam. Ah, žao mi je, to danas poslije podne neće biti moguće. Gospodica Bulstrode je tako zauzeta." (Prim, prev.)
- [2] Franc. u smislu: Posve pristojno. (Prim. prev.)
- [3] Franc: velik, zadivljujući. (Prim, prev.)
- [4] Franc: "Očarana sam, gospođo." (Prim, prev.)
- [5] Rajski vrt. (Prim. prev.)
- [6] U engleskom izvorniku, ova su dva izraza vrlo slična: buli (bik) i bully (nasilnik). Radi se o igri riječi. (Prim, prev.)
- [7] Franc: Ukratko, djeco, dosađujete mi! (Prim. prev.)
- [8] Igra riječi. Na engleskom, Springer doslovno znači skakač. (Prim. prev.)
- [9] Igra slična hokeju na travi, posebno popularna u Kanadi. (Prim. prev.)
- [10] Franc. jezična fraza, kojom se izražava veliko čuđenje i iznenađenje. U doslovnom prijevodu, otprilike: "Za ime... za ime... za ime...". (Prim. prev.)
- [11] "Uši neprijatelja nas prislušuju." (Prim, prev.)
- [12] Iskrivljeni francuski: "Koliko? - dječaka - djevojčica - koliko?" (Prim. prev.)
- [13] Franc: "Pet dječaka? Vrlo dobro!" (Prim. prev.)